

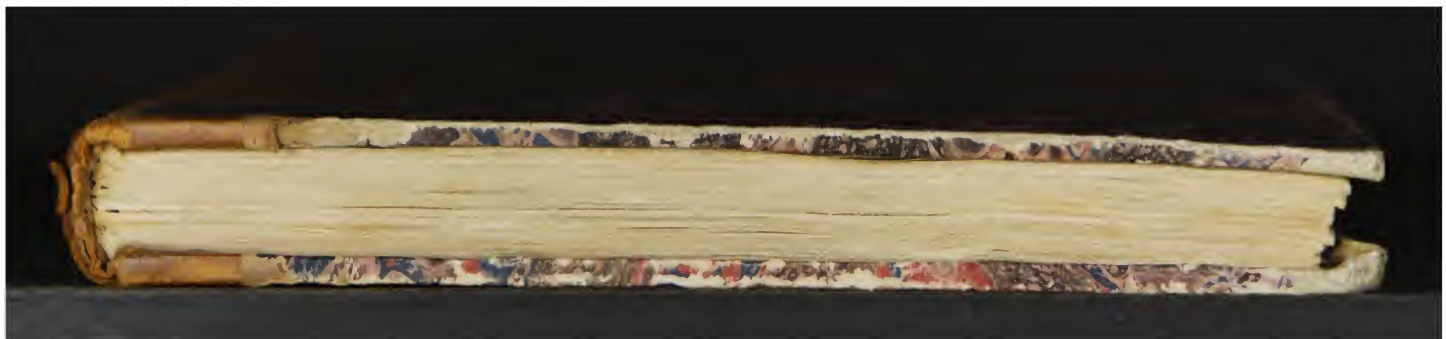

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.5.12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.5.12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.5.12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.5.12

Beautissimo atq; felicissimo patri
ac dño. d. Innocentio octauo di gra
tia sedis apostolice summo pontifici
scissimo: frater Bernardinus de bu
sti ordinis minorū minimus humilē
ac debitam cōmendationē.

Innoctissima dei genitrix
virgo beaustime pater: no
uissimus istis temporibus:
suam volens conceptionis puritate;
ab omnibus xpi filii sui cultorib; ve
nerari: Sanctitatem vestram ad apo
stolice celsitudinis culmen prouerit:
quam suarum semper laudum zela
tricem precipuam esse consperit: Ea;
autem vt virtuti ac proprietati sancti
tatis eius nomen consonus esset In
nocentium appellari voluit: vt eo ip
so cunctis ostenderet q; per innocen
tium innocentie sue gloriam vniuer
sis in deum credentibus demonstra
ret. Quod ego ipa benedicta virgine
edocente cognoscens: cum ad eiusdē
immaculate matris dei laudem de
uotum satis opus ediderim: Prima
de ipsius intemerata cōceptione par
tem beatitudini vestre destinandam
censui: Prelibatam sanctitatem ve
stram iterum atq; iterū ex parte eius
dem purissime virginis deprecans:
vt inocētie ei; aduersariis ppetuo im
posito silētio: sacratissime pceptionis
sue festū ab oibus xpicolis inuolabili
ter inbeat celebrari. pro quo benedic
to atq; deo gratissimo ope ipsi; illiba
te vgis piissim; filius i presenti seculo
psperitate z pacē: In futuro vō feli
citate ac gloriā vobis cōferet ifinitā.

In noie domini nostri iesu
xpi Incipit sermonariū de
excellētis gloriose marinis
genitricis dei marie: qd mariale ap

pellatur: atq; editū fuit p fratrem Ber
nardinū de busti ordinis minor; ob
seruante pdicatorē. qd quidē deuotissi
mū opus: quasi ponēs i capite ipsius
benedicte virginis coronā stellarum
duodecim de qua bētur apocalipsis
iz: In duodeciz diuidit partes. In
p^a aut parte agit de ei; conceptione.
In 2^a de ipsi; natiuitate siue origia
tione. In 3^a de eiusdē nominatione.
In 4^a de ipsius vita: virtutibus z cō
uersatione. In 5^a de ei; ānunciatioe.
In 6^a de eiusdē visitatione. In 7^a de
sua parturitioe. In octaua de ipsi;
purificatione. In 9^a de ei; assimilatio
ne. s. qbus rebus i sacra scriptura assi
milatur. In 10^a de sua passiōe. s. gau
dij z meroris. In yndecia de eiusdē
assumptioe. In 12^a vō de ipsius coro
natione siue glorificatione. Nec aut
pria pars i qua tractat de sacratissi
ma regine celi pceptione: particulari
ac vero noie perpetuū silentiū appel
latur.

¶ Prologus totius operis.

Igit beatus hyeronim;
btissime atq; felicissime p
i epla ad heliodorū d mor
te nepotiāi. Grādes ma
terias igemia parua nō sufferūt. z in
iplo conatu vltra vires ausa succum
būt. quātoq; maius fuerit qd dicēdū
est tāto magis obruit qui magnitudi
nē rei verbis explicare nō pōt. Qua
propter cupiēs ego de mirādis: iesta
bilibus ac stupēdis vtutibus atq; ex
cellētis btissime ac gloriose gēitricis
dei marie pertractare. virib; deficio:
obstupescūt sensus ac memoria testi
cit. qā i marimo pelago atq; mari in
gētissimo suz positus: cuius terminū
vl finē. pfundūq; nō reperiō. Vnde

dicere possum cū mānuano poeta. 6°. enei. pauca vba inuitādo. Nō mibi si ligue centū sunt: ora q; centū: Serrea vox potero marie pmere laudes. Ip si 7. n. itemerate virgini non imerito attribui possunt illa vba Sedulii poete circa pīcipiū sui libri dicētis. Mul lis abolēda pēnū Tēporibus cōstāt vītutū signa tuarū: Ex qbus audaci pstringere pauca relatu Vir ammis cōmitto meis: siluamq; patentes In grediēs aliquos nitor cōtingere ra mos. Nā centū licet ora mouēs vox serrea clamer: Centenosq; sonos hu inanū pectus anellet: Lūcta q; erpe diat: quoz nec lucida celi Sidera: nec bibule numeris equātur arene. Alia mē q; vt scribit̃ ero. 20. deuter. 5°. 7. mat. 15°. 7. i. l. pīa. ff. de obse. a libe. 7. liber. p. Filius teneb̃ venerari 7. hono rare parētes. de quo ē tractatur i. l. parētes. 7. i. l. generaliter. ff. de ius uo. 7. i. l. filia. C. d. patria po. Ideo ne ptra mandatū faciā legis naturalis: scripture 7. gratie: q̃ patri ac matri re uerentiā precipit exhiberi: potius ele gi ppeti aliquātulū verecūdie 7. rubo ris ex dicēdi septitudine quā magni fica pīuilegia: excellentissimasq; pro gatiuas piissime dei genitricis: mīs gratie ac misericordie: mīs quoz nīe 7. aduocate pīcipue: silētio pīrāfire. Si n. ipator: festinat deducere ad effectū ea q̃ respiciūt ornamentū rei publice vt in autē. pī. q̃ de digni. i. pīcipio col. 6°. nō minus ē festinādū celebra re virgineas laudes quas neq; mēs nostra pōt pīpe nec lingua pferre. Si qdem ab ea multas merminis largitates: 7. innumera circa nos eius beneficia pītemiur. vt ait ipator: in l. pīa in pīcipio. C. de offi. p. pto. af.

Ad hoc ē opus aggrediēdū multuz me iducit illud qd inqt tertius i. l. pīf biteri. C. de epīs 7. cle. s. q̃ subtrahēs 7. celās veritatē grauitē puniēdus ē lex. n. eqperat ista duo: tacere verita tem 7. expīmare falsitatē. l. 2°. C. si cō tra ius vel vī. pu. 7. c°. sup litteris 7. c°. postulasti. de rescrip. Molēs igitur: taciturnitate veritatis offēdere deū: q̃ est veritas. iohānis. 14°. 7. c°. q̃ cōtē pta. 8°. di. Intemerate matris ei⁹ lau des enariare decreui. Maxime ipsa me ad hoc exhortatē q̃ ecclīastici 24° iquit. Qui me elucidāt vitā eternaz habebunt.

In festo imaculate cōceptionis
bīssime vīrgis Marie fmo pīmus.

Tota
plera
et ami
ca nīa
et ma
cula
nō est
in te.
cañ. 4
Incō
ueniēs

mibi satis: incōgruūq; valde ac non parum reprehensibile pīma facie vi detur q̃ ego indignus insufficiens atq; ineptus lingua audeā contantī nata labijsq; volutis laudare: extolle re atq; magnificare Intemeratā ca stissimam: Immaculatāq; dei spōsaz gloriosam atq; beatissimā virginem Mariā. Melius est enim aliqd nō fa cere q̃ iēpte 7. male agere. Iurta nō tata in. l. pīa. ff. si quis i ius voca. nō ierit. 7. in. l. q̃uis. §. si cōuenierit. ff. ad uele. 7. in. l. pīa. §. penultio. ff. quod cuiusq; vni. 7. i. l. quotiēs. ff. q̃ satis. co

rebus q
nō faam
impte fa
n-

hinc tenet in
me pīetēs

gan. et i. l. nō putant. §. nō queunt. ff. de. bo. po. cō. tabu. imo gratus quis pūmē i faciēdo q̄ in omittēdo. ut notat gl. i. l. si mora. ff. so. ma. Quia igit meli⁹ est aliquādo silentio vti q̄ loq l. nō nunq̄. ff. de colla. bo. et necessa ria nō sunt momēta verborū q̄ balbu tiēs lingua pfudit. l. quomā idignuz C. de testa. Magnaq; culpa ē imisce re se rei ad se nō ptinenti. l. culpa. ff. de reg. iur. et c. nō ē sine culpa. eo. ti. li. 6. vnde dicit. i. q. p. §. sed obiciē q̄ peccat cecus emittēs sagittā qz ad hoc nō est aptus: Quia etiā magnū est peccatū presumptiōis qd cōmittit quādo quis illa aggredi tēptat q̄ sūt totaliter supra vires suas. scdm̄ tho. 2. scdm̄ q. 21. Et senecam i libro de quattuor virtutib⁹. Idcirco emendum videt ne mihi accidat illud Jere. 48. c. Quia pl⁹ fecit q̄ potuit. ideo pi⁹ s. a gratia di. et bte vginis. vnde excu sandus videoz si ipotētia et insufficien tia meā cōsiderās pdicare cessauero. Mā quis nō tenet vltra vires heredi tarias vt i casu legis finalis. C. de iu re deli. Et i. l. p hereditariis. C. d he redi. actio. Et alibi dicit q̄ nō tenet qz msi iquātū facere pōt. vt in. l. sūt qui i id. ff. de re. iudi. Incōtrariū au tē me cogit ad laudandā dei genitri cē: Spūs sci pceptū pos dauid ps. vlt. di. Laudate dñm i scis ei⁹. Que verba exponēs diu⁹ Hieronim⁹ in sermone ad eustochiū inquit. Si deū ore pphetico i scis ei⁹ laudare iube mur: multo magis cū i hac celebra ta te bte virginis matris ei⁹ oportet cū hymnis et cāticis diligēt⁹ extollere: et dignis deo laudare pconiis ac mi sticis honorare muneribus. Mō igit vllatenus pūmēdus videoz si dei ma

trē ex precepto spiritus sancti lauda re conabor: quia qui cōtēperauit: ve nia dignus est. l. liberoz. §. si. in fi. ff. de bis qui notan. infra. Et qd sit lege pmittēte penā nō meretur. l. gratus. C. ad le. iu. de adul. Ad hoc etiā per agendū me astringunt innumera ei⁹ in me bñficia: Cuius meritis et interces sione ad hāc sanctā religionē suz vo catus a dño. Beneficio enī affici ho minē decet. l. si seruus ea lege. ff. de seruis ex. Quia igitur multa valēt et tenēt si fiant ob remunerationē que alias nō tenerēt. l. aquilus regulus vbi Bar. et alij. ff. de dona. et. l. iube mus nullā. C. de sacro san. ec. vnde apud dominū valere putāde sūt lau des q̄ genitrici sue p receptis ab ea bñficijs referunt. Ideo cū beneficia tus debeat esse gratus erga bñfacto rē iuū. l. sed et si lege. §. cōsultuit. ff. de peti. herē. et. 22. q. 5. c. de forma et. c. cū i officijs de testa. Timeo ne si bea te virginis i hac celebratima festiui tate tacuero laudes: merear omni b⁹ acceptis beneficijs pūuari: Quia propter ingratitudinem reuocatur beneficium. §. sciendum. Insl. de do na. et. l. si. C. de reuo. dona. et. l. prima ac secunda. C. de liber. et eozum libe. et c. octaua. 22. q. 2. et in c. si. de do na. et in aut. Et liberti de cetero. §. illud colla. 6. Ad argumentum au tem de insufficientia: responderi po test qz q fecit quod potuit legē adim pleuit. l. iure ciuili. ff. de condi. et de mon. et notatur in. l. iure ciuili. ff. de reg. iur. et in c. cum non stat. eo. ti. li. 6. Nec videtur qz glorioza ac pi⁹ sima virgo: in me debeat irasci: si pro meis viribus eius fecero inno centiaz a deuotis populis celebrari.

qđ enī sit gratia v̄tutis non punit eo
qđ actus magis denotat secūdu cau
sam qđ secūdu actū. l. p̄ia. §. remo
uet. ff. de postu. Itē illa que malo ge
sta nō sūt anīo penā nō merētur vt
notat in l. p̄ia. §. si. ff. de abige. volū
tate enī ac p̄posito maleficia distigū
tur. c. cū voluntate. De sen. exco. 2. l.
Qui iniurie. ff. de fur. Et ad hoc cre
dendū me p̄fortat ip̄a eadē virgo que
ecclesiastici. 24. iquit. Qui operātur
i me nō peccabūt. In hac opinionū
diuersitate p̄dicandi. s. aut tacendi cō
stitutus reminiscor illi⁹ sentētie quā
notāt doctores i. Lantig. ff. si pars he
re. pe. 2. i. l. si qs argentū. §. 2. C. d
dona. 2. i. §. sed cū libertas. Insti. Ex
qbus cau. manu. nō li. s. qđ i omnib⁹
media via tenēda ē. Iuxta illud pro
uerbiū. mediū tenere beati. vt dicit
gl. i aut. d. p̄suli. §. p̄io i v̄bo mediū.
Ideo ouidi⁹. 2. metba. iquit. Inter
vtrūq; tene. medio tutissim⁹ ibis. qđ
faciebat īperator qđ i. §. cū ex aliena.
īsti. de rex di. dicebat. Mediā viam
eligētes 2. mediū. n. purgat vicinū. l.
si. C. d. na. li. 2. c. ex trāsmīssa 2. c. ad
extirpādas de fili. p̄sbi. Quapropter
īter opposita mediū ē eligendū. l. si pe
culiū. §. si. ff. d. statu libe. uia. n. media
ē tutior. l. nec supina. ff. d. iuris 2. fac.
igno. 2. l. solent. ff. de offi. pre. Itē ad
memoriā reuoluo aliā sentētiā que a
doctorib⁹ notat in l. 2. §. si quis. ff. si
qs cani. 2. in l. cōtinuus. §. itez qui i
isulā. ff. de verbo. ob. s. qđ ex duobus
p̄trarijs sit optimū tēperamētū. Ea
p̄pter nec p̄ie adherēs opinionī ta
cebo. Nec secūdā totaliter approbās
de meis p̄suis viribus p̄dicabo. sed
p̄prij sensus itelligētiā non sequens
sanctorū patrū īmrus sententijs qui

bus os domini locutū est. Inclitā il
lā celoz reginā laudare tons p̄cor
dijs conabor. quā etiā eternus spon
sus i verbis p̄positis collaudat di.
Tota pulchra es 2. super qbus ver
bis volēs eius imaculate p̄ceptiōis
elucidare veritatē: Tres subtiles p̄si
deratiōes deuota mēte renoluēdas
atq; speculādas proponam.

Pr̄ia dicitur oppositionis.
Secunda responsionis.

Tertia vero confirmationis.

Mars prima. i qua opponit con
tra cōceptionē dei genitricis.

Mantū ad primā cōside
rationē est sciendū secun
dū sententiā Aristo. i pri
mo topicorū. qđ arguēdo
p̄ parte affirmatiua 2. negatiua meli
us cognoscit veritas 2. falsitas cum
libet p̄clusionis qā opposita iuxta se
posita magis elucescūt 2. meli⁹ ad in
uicē discernūtur. 2. de celo 2. mūdo
2. p̄io elenchorū. vnde iquit Aristo.
2. de ania qđ p̄siderans vnū opposi
torū habet p̄siderare 2. reliquū. Co
gnito enī vno ex p̄trarijs cognoscit
2. aliud. l. p̄ia. ff. de his q sūt sui vel
alie. iū. 2. §. Nec manifestū. Insti. de
obliga. que ex delic. na. 2. l. p̄poni⁹
§. sed his q. ff. de procura. 2. Insti. de
tutel. in p̄cipio. Adcirco Aristo. i li.
p̄dicamentorū in p̄dicamento relatio
nis iquit. Dubitare i singulis nō exit
inutile. quod etiā notat per glosam i
l. tertia. C. d. sūma trini. 2. fide catho.
Sine disputatiōe 2. enī nō ita clare
veritas īnotescit. Ideo qđ i tertio me
thafi. Aris. ait Querētes veritatē si
ne disputatiōe. siles sūt quo ire igno
rātib⁹. Disputādo autē meli⁹ veri
tas īuenit vt notatur i. l. si. §. mixta

*Cognito vno
ex p̄trarijs*

*sub vno
singulis*

*disputati
veritas īuenit*

ff. de mune. et honoribus: et in. l. diui
fratres. ff. de iure patro. et l. 2. §. ex le
gibus. ff. de origi. au. *Quia igitur in*
dicantē oportet cūcta rimari: et ordi
nē rerū plena inquisitione discutere.
c. audicantē. 30. q. 5. et l. indices. C.
de iudi. cūz similibus: Eap: propter vt
melius pateat beatissime virginis pu
ritas ptra eā in hac pte tribus argu
mētis opponemus. p. i. a dicet Redē
ptiōis. 2. Cōparationis. 3. vero san
cificatiōis. Pro fundamēto p. i. e ra
tiois ponitur illa regula iuris q̄ ait
Qd fauore aliquorū est introductum
nō debet i eorū odiū retorqueri. l. qd
fauore. C. de legi. l. nulla iuris ratio
ff. 20. l. plures. C. de fide instru. l. 3. §.
due. ff. de carbo. edic. l. generaliter. §.
i his autē. C. de secūdis nupti. et no. i
l. nō eo minus. C. de procu. tertus est
i cap. qd ob gratiam de reg. iu. li. 6.
Sed beata virgo sine peccato pcepta
dicatur p. i. o vt ipa gloriofior: appare
at ac magis laudetur q̄ ē digna om
ni veneratione. Unde in missa eius
dē canit ecclesia. Bñdicta et venera
bilis es virgo Maria etc. Et ideo de
illa dicere possumus illud eccliafici
43. Exaltate eā quantū potestis qz
ē maior omni laude. Secūdo hoc p. i.
uilegiū ei attribuitur: vt p hoc eius fi
lius magis honoretur: quia gloria fi
liorū parētes eorū. prouer. 17. Facit
lex a diuo pio et lex milites. C. de que
stioni. et lex iubemus. C. de aduo. di
uer. audicū. Et sic opinio pceptionis
introducata est i fauorē matris et filij.
Cum igitur ex hac opinione sequat
iniuria vtriusqz nō modica pcluden
dum videtur qz nō debet teneri. qz au
tem data hac opinione p vera sequa
tur propositū patet quia si nō contra

risset beata virgo peccatū originale
nulla idiguisset redēptione. Cū non
haberet aliqđ peccatū actuale: morta
le: aut veniale: secūdū omnes docto
res. Nō enī egent qui saui sūt medi
co: sed solū male habentes. Dat. 9.
Ergo xps nō fuisset redēptor virgis
quia redēptio p. i. supponit lapsum: sicut
enā liberatio p. i. supponit obligationē
l. decem. ff. de verbo. ob. et absolutio
p. i. denationē vt notatur i. l. p. i. a. C. de
p. i. et per Bar. i. d. l. decem. et sic bea
ta virgo priuata fuisset merito passio
nis xpi. et eius filius nō fuisset mortu
us p. ea. qd esset ptra dictū pauli. scde
ad cor. 5. di. Christus pro omnibus
mortuus est. Nec ipse saluator mūdi
posset dici p. i. fectissimus redēptor. Cō
trariū aut tenet ecclia q̄ canit. Chri
ste redēptor: omnium. ergo et ipsam vgi
nem redemit: et p. i. sequēter p. i. cludēdū
videtur qz originale peccatū in pcep
tione p. i. traxit. Filius enī dei venit sal
uū facere qd perierat luce. 19. Igit
beata virgo p peccatū pierat si fuit a
filio saluata et idēpta. Scdo. Idē p
batur ratioē p. i. paratiōis sic. Nō sunt
tātū gloriose virgis a nobis extollen
da priuilegia vt detrahať dignitati
saluatoris nostri. Iniquū enī esset ali
quid ab vno iniuste auferre vt detur
alteri c. nō est p. q. p. c. forte. 14. q.
5. et l. assiduis. C. qui poti. i. p. i. ha. vbi
dicit Bal. qz vnu altare nō debet d
nudari vt aliud coopiat. Nec debz
aliquis vt cōmodū alicui faciat alte
ri p. i. iudicare c. deniqz. 14. q. 5. et c. p. i.
mū. 22. q. 2. et l. 2. §. merito. ff. Ne
quid. i. lo. pu. et l. fi. C. si p. i. ius vel
vti. publi. Nec aliorū honores debēt
alijs nocere. l. fi. C. d. statui. et i. ma. Nec
aliquis debet illud appetere: p. quod
a iij

liberatio p. i. supponit ob
gationem

Nō dē ab uno iniuste au
ferre et dari alteri

vnu altare op. i. ius vel
vti. aliud coop. i.

honore aliorū alijs no
cere nō debz

*unius dignitate qd bo
en no pot dr falsariu*

*delet aliquis cu alteri
detrimento finit locuplet*

*unius p alteru pndicium
en no debet*

*Privilegium no qnd
p psonam*

honor aliorum minuat. c. si quis no
obediat. r. q. 3. et ideo nec nos debemus
ita laudare virginem mariam ut dimi
nuamus dei nostri privilegia: Nec
ipsa debet sibi velle usurpare talem
dignitatem qua filio dei equalis videa
tur. Assumens enim dignitates quas
non potest habere dicit falsarius ut inquit
Barto. in. l. p. ff. de publi. indi. Inius
tum est est quod quis velit laudem sibi
attribuere cum diminutione honoris
alterius: c. nullus. 99. di. Inius tum
quoque est aliquem cum alterius detrimen
to fieri locupletem. l. Nam hoc natura
ff. de p. di. inde. r. l. rerum quidem in fi.
ff. rerum amo. r. l. 3. ff. si servus. ff.
de tribu. r. de nego. gest. l. si pupilli in
principio r. l. cum hi. ff. si quis de ali
mentis. ff. de transac. r. l. illicitas in
p. io. R. o. officio presi. r. l. iure natu
re de re. iur. Alteri etenim per alterum
preiudicium inferri non debet. l. non debet
ff. de reg. iur. cum similibus. Cum igitur
tur hoc per excellentiam atque singularem
dignitatem attribuatur domino nostro
iesu christo quod post ade lapsum ipse so
lus conceptus sit sine peccato dicente
Augustinus in li. de baptismo parvulo
rum. Non est in filiis hominum quisque
sine peccato excepto uno mediatore
nostro. Et in eodem li. circa finem ite
rum dicit. Teneamus fidei indeclia
bilem professionem quod solus christus sine
peccato natus est in similitudinem car
nis peccati. Concludendum videtur quod nec
nos hanc prerogativam debemus beate
virgini attribuere nec ipsa in dedecus
et diminutionem honoris dilecti filii sui
tantam sibi de excellentiam appropriare
quam sibi competere non videtur: Nam illud
quod est inductum in favorem et privilegium
alicuius singularis persone non egreditur

illi personam. sed quod principi. Insti. de
iure na. gen. r. ci. r. l. ius singulare. ff.
de legi. Tertio ideo per baptismum sanctifica
tionis. Beata etenim ego fuit in utero
matris sanctificata: unde de ipsa canit
ecclesia. illud psalmi. 45. sanctificavit taber
naculum suum altissimum: nullus autem sanctifica
tur nisi prius aietur. quod caro sine anima
non est susceptibilis gratie. Ergo ante quam
sanctificaretur eius anima erat infusa in eius
corpe. Si igitur tunc fuit sanctificata: cum
non ab actuali: mortali: aut veniali pec
cato quod tunc non commiserat. ergo ab ori
ginali sanctificata fuit et purgata. Sancti
ficare enim est de non sancto sanctum facere
Nam si tunc sanctitatem habuisset: sanctificatio
non indignisset. Nec oportuisset quod de
illi sanctitatem infunderet: quam prius posside
bat. Et Beata ego dicere potuisset il
lud vulgare proverbium: quod meus est am
plius meus fieri non potest. l. et an eadem. ff.
actiones. ff. de excep. rei indi. l. 3. ff. ex
pluribus. ff. de acq. pos. r. de le. 3. l. cum
qs. p. r. n. r. Insti. de lega. ff. si si res
r. de acti. ff. sic itaque r. c. inter dilectos
ff. ceterum de fide instru. r. l. cum res. r. l. si
mater. C. de contra. em. r. l. sue rei. ff. eo.
ti. Et si ipsa ego benedicta petuisset a deo
sanctificari potuisset illi dicere de illis om
nibus i. 3. met. f. Frustra petis quod inter homines
quod est notatum in l. si quis ex argentariis. ff. p
hibet. ff. de edendo. Ea propter concludendum videtur
quod per sanctificationem: ab originali peccato finem
emundata. et hec sufficiat per partem huius
simonis. Sed audi aliam partem: si vis recte
indicare. c. p. de causa pos. r. proprii.

Idcirco. 2. que dicitur responsionis.
Item argumentis non obstantibus
in contrarium est veritas. videlicet quod
beata ego Maria sine peccato
originali fuit concepta. Ad
obstat modo prior ratio de conceptionis qua

*pro
m
f*

*Meu
est
p*

*Meu an
us m
a q no po*

respōdeo s3 sniaz doctoris subtil i. 3.
 di. 3. q. xp̄us fuit redēptor beate vgi
 nis p giaz pueniētē eā pseruando
 q: si illā nō pseruasset: i originali pcō
 icidisset vnde i ipsius psona p̄dixerat
 dauid psalmo. 58. Deū meū suscep
 tor meū: misericordia eius p̄uicet me.
 Aliorū at hoīz fuit redemptor per
 gratiam subsequētē p̄ lapsum. Re
 demptio itaq3 Beate virginis fuit p
 fector oī alia redemptione q: meli
 est aliqū a vulnere defendere. et pser
 uare: q̄ p̄ vulnerationem remediū
 adhibet. l. fi. C. i qui. cau. i Jnte. resti.
 nō ē neces. et l. p. C. quan. lice. vnicui
 q3 se sine iudi. vidi. facit glosa in. l. 3.
 s. cum igit. ff. de vi et vi ar. q̄ dicit q
 q3 non d3 expectare ut p̄ pcutiat q̄
 se defendat s3 d3 magis puenire q̄ p
 ueniri. et notat in. l. vi vīm. ff. de iusti.
 et in. l. i. l. p. p bar. C. vnde vi. Jdosi
 to igit q3 q3 videret duos debere vul
 nerari: si vnū adiunaret et d̄fenderet
 ac pseruaret ne vulneraret: aliū aut
 dimitteret vulnerari. sed postea p me
 dicinā eum sanaret: diceret profecto
 vtriusq3 saluator. sed melius et perse
 ctus de prior. quia secundum sco. i
 3. di. 3. q. p. Excellentius beneficiū
 est suare a malo q̄ dimittere cadere
 i malum. et ab eo postea liberare. vñ
 multo meli⁹ est itor amicos pacē ser
 uare q̄ iterruptā reformare et litē p
 hibere: q̄ litigantes p̄primere. vt ait
 fr̄aciscus de mairo. in. 3. di. 3. Bea
 ta igit vgo pseruata ab originali p
 gratiā filij sui: fuit ab illo pfectissime
 redēpta. Jd canit ecclia in officio cō
 ceptionis. Nullū redemit filius ex oī
 gēte digni⁹: q te seruauit p̄uide mun
 dā paterno scelez. Et itaq3 mō rede
 mit xp̄us suā matrem eā pseruās

ne caderet i pcō quo ēt bonos ange
 los redemit pseruans ne simul cade
 rent cū lucifero. De quo Bernar. su
 per. 2. cant. iquit Christus ēt ange
 los redemit illos pseruando: hoīes
 purgando. Et tali modo loquēdi vn
 tur psalmista dicēs deo. Eruiisti ani
 mam meā ex iferno iferiori q̄a ei ne
 ad ifernum descenderet auxiliū de
 dit: illāq3 liberauit. Quia aut beata
 virgo q̄tuz ex se erat ex p̄ditione na
 ture: apta erat p̄trahere peccatū ori
 ginale. ideo ab illo dicif christum eā
 liberaffe et saluasse. et hoc respectu di
 xerunt quidā ip̄az originali pcō fuis
 se obnoxia n̄ q̄ illud contraxerit sed
 quia nisi ex speciali privilegio fuisset
 pseruata contraxisset. Et simili mō
 loquendi etiam dicitur iob. 4. Ecce
 qui seruiunt ei non sunt stabiles cū
 tamen boni angeli sint i gratia p̄fir
 mati. secundū Theologos in. 2. di.
 7. sed hoc itelligitur q̄tū est ex eorū
 natura nisi fuissent p diuinā gratiaz
 stabiles facti. Ex qbus p3 solutio ad
 primā rōnem p̄traziaz. Et hāc rñsio
 nē approbans sc̄s Anselmus dic. i
 li. 2. Tur deus hō. c. r. Indignit
 brā virgo redēptōe et xp̄i passiōe non
 pp peccatū qd̄ ifuerit. s3 pp peccatū
 qd̄ ifuisset nisi ip̄emet ex speciali priui
 legio eā pseruasset. Non sequit ergo
 brā vgo fuit redēpta p filiū a pcō ori
 giali. ergo fuit illi obnoxia. Faciūt ad
 p̄dicta notata p bar. i. l. decē. ff. d̄ uer
 bo. ob et i. l. nō vtiq3. ff. d̄ excep. vbi d̄
 clarat q̄ aliqñ q3 dicif māumissus q
 nūq̄ fuit p̄u. et absolūt⁹ q nūq̄ fuit
 excōicat⁹. Ad rōnez at 2. q̄ dicit
 p̄parandis. Respōdet q̄ pp hāc veri
 tatē creditā. s. q̄ beata vgo fuit p̄cep
 ta sine pcō originali nō sequit q̄ ip̄a

a iij

qm
 Ad hunc hōt p̄uinc
 ut p̄communatū

i sua conceptione fuerit equalis con-
 ceptioni xpi. Imo ipse dñs habuit sin-
 gularem et excellentissimū modum
 ceptionis. Nam p^o fuit cōceptus absq^{ue}
 virili semine d purissimis sanguinib^{us}
 beate virginis virtute spiritus sancti
 ut inquit gregorius sup canticā. Et
 franciscus de may. sup. Diffus est et
 Nicola^{us} de lira sup lucā p^o. c^o. virgo
 autē fuit concepta ex utroq^{ue} parēte
 et seminu^m cōmixture. Secūdo christ^{us}
 in p^o. instanti sue incarnationis sue
 ceptionis habuit corpus plene orga-
 nizatum h^{ic} ita minimum esset ut qua-
 si videri nō possent membroru^m distin-
 ctiones. et i eodez instanti infusa fuit aia
 i ei^{us} corpore: nec expectata fuit tps
 dilatio ad organizationē corporis se-
 cundum Alex^{andrum}. de al. in 3^a. parte
 summe i tractatu de sanctificatione
 beate virginis. Et Aug^{ustinus}. i li^o. de fi-
 de ad petrum. In eodez quoq^{ue} instā
 fuit xpus plenus sciētis et virtutib^{us}
 ut dicit Nicolaus d lira sup illa ver-
 ba Jere. 31°. Mouz faciet dominus
 sup terrā. semita circundabit vi^{am}. Et
 franciscus de may. sup illa verba lu-
 ce. p^o. Ecce ancilla domini. Et gre-
 gorius sup illud canticorū. 2°. Ecce
 iste venit salu^s. Et Ric. i. 3°. di. 2^a.
 ar. 2°. q. 4^a. hoc at non fuit i concep-
 tione virginis. Tercio. q^{uia} christus nō
 sit i originali pceptus hoc fuit ei con-
 ueniens iure nature et necessario ga-
 null^{us} princeps suis legib^{us} ē subiectus
 i princeps. ff. d legi. l. ex impfecto. C. d
 testa. 2. §. fi. i aut. de pñ. coll. 4^a. et l.
 ex impfecto. ff. d lega. 2°. et c. cuncta
 8^a. q. 3^a. Facit q^{uia} notat domus An.
 de butrio l. c. ois d penitē. et remissi.
 ubi dicit q^{uia} papa nō ligat vigore illi^{us}
 capituli. Beata at virgo fuit pcepta

sine peccato nō ex natura nec ex de-
 bito. S^{ed} ex gratia et privilegio sui filiⁱ
 Nam ut dicitur in. d. l. princeps. ff. d
 legi. Impator eadem privilegia tri-
 buit Auguste siue iperatrici: q^{uia} ipse
 h^{ab}. Ideo i sermone ad Eustochium
 beatus iquit hieronymus. In maria
totius gratie q^{ue} est in xpo plenitudo
venit q^{uia} aliter. Aliter dicit q^{uia}
 christus habuit ex natura: hoc beata
 virgo recepit ex gratia. Quarto i pri-
 mo instanti cōceptionis xpi: anima
 eius iuncta fuit psonē diuine. scōz
 Ric. ubi supra: q^{uia} nō fuit in virgine.
 Quinto xpus i sua conceptione nō
 indiguit redemptione passiva: siue ali-
 quo pferuante: nec habuit naturam
 pnam ad recipiendā maculā pecca-
 ti originalis: et sic nec radicaliter: nec
 formalit^{er} habuit nec hēre potuit pec-
 catum originale cuius rei rōnes assi-
 gnat Anselmus i li^o. de cōceptu vir-
 ginali: quas breuitatis cā pertrāseo
 Btā at vgo nisi pñuata fuisset: pecca-
 tum originale contraxisset. q^{uia} radica-
 liter hēbat vnde contraheret: ut dic-
 scotus i. 3°. di. 3^a. Serto. Beata virgo
 fuit per gratiam dei liberata a rebel-
 lione quam habuisset caro aduersus
 spiritum. hoc autem non habuit xps
 quia nullam rebellionem habere po-
 terat i carne. Septimo. Anima chri-
 sti ab instanti conceptionis fuit ipec-
 cabilis et beata. ut habetur in. 3°. sen-
 tentiarum di. 12^a. Non sic autem fuit
 anima beate virginis: quia in ea fuit
 potentia ad peccandum: ut inquit. b.
 Bonauentura in. 3°. di. 3^a. Multas
 alias differentias inter conceptionē
 christi et beate virginis: causa breui-
 tatis pertrāseo. Martine q^{uia} christus
 in sua conceptione a seipso accipere

In eode instanti
 fuit pfecte organiz
 et anima

virgo p
 servat

in corpore legis solutus

virgo pe-
 cabilis

iustitiā potuit: Maria autē non. Chri-
stus nō caruit originali peccato vir-
tute sue passionis: nec virtute cuiuscū-
q; alterius. Maria autē caruit illo
merito filialis passionis future. Chri-
stus verus deus et homo conceptus
est. Maria autē pura creatura. Chri-
stus de se omnipotens. Maria de se
nullipotens. Unde et de ipsa dici po-
terat illud Isa. 41°. Ecce vos ex nubi-
lo estis: et opus vestrū ex eo qd non
est. Concluditur ergo qd p̄servatio glo-
riose virginis p̄siliū facta nō solum
non redundat ī dedecus filij: sed in
magnā cedit gloriā ipsius qui singu-
lari et excellentissimo modo matrē su-
am redimere voluit. Ideo beate vir-
gini merito dici potest illd qd ego scri-
psi ī epistola ad sūmū p̄ficez Sir-
tium 4^m. dicens ip̄i gloriose virgini.
O benedicta dei genitrix: te crimine
solā Immaculatū natus p̄tulit esse tu.
Ipse tuam fornās animā sic virgo
redemit. Crimina qd primi nulla pa-
rentis habes. Nō fuit in toto concep-
tus sanctior orbe Si nō de nato sint
mea verba tuo. qd autē ad honorē re-
dēptoris nostrī redūdet beatā v̄ginez
ab originalis peccati macula fuisse p̄-
servatā p̄bāri pōt p̄ illud hiero. ī ser-
mōe ad Eustochiū di. Nulli dubiūz
quin totū ad laudē xp̄i p̄t̄eat quicqd
digne gēitrici sue īpensū fuerit: ac so-
lēmter adimpletū. Nō solū autē hono-
rāf xp̄s et hoc matris sue honore: s; et
m̄ltū letāf et gratissimū h; qd a no-
bis sue genitricis puritas veneratur.
Vnde Fortunat⁹ ī quadā omelia īqt
Gratius est obsequiū deo: qd marie
īpendiū qd qd sanctorū cuilibet dirigi-
tur. Quo ad tertiā rationē q̄ dicta ē
sc̄ificatiōis: si dicatur qd p̄dicta aucto-

ritas sc̄ificauit tabernaculū suū aliū-
sim⁹. Intelligit d̄ tabernaculo mate-
riali terzēo v̄l celesti iuxta illd. ps. 83.
Quā dilecta tabernacula tua domi-
ne virtutum et c. nihil faceret contra
conclusionem nostram. Verū qd p̄di-
cta v̄ba exponunt cōmuniter de bea-
ta virgine dicere possumus qd dicta
auctoritas loquit de sanctificatione
corporis virginei. In quo dicunt qui
dam fuisse corruptionem et seditatez
quandam ex semine īfecto contractā
que sc̄d; sanctuz Bonauenturā ī 3°.
di. 31°. ar. 2°. q. p. est in oib; corpo-
ribus de semine primorū parentū p̄-
pagatis: et ē īclinatō quedā ad volup-
tates q̄ facit carnē rebellare spiritui
ac decurrere ad malum oī tpe. Gen. 8°.
et c. oīs etas. 12°. q. p. Et ab hac se-
cundum eos purgatum et sanctifica-
tum fuit corpus eius ante īfusione
aīe. Sed pro oīum dicendorū decla-
ratione: sciendū ē s; Alexandrū de
ales in. 3°. pte summe. in tractatu de
sc̄ificatione beate virginis. q. 6°. vbi
recitat Augustinūz ī li. 83^m. questio-
nūz di. qd cōceptio humana sic debet
p̄ficisci: vt septez primis diebus: qua-
si lactis hēat similitudinē: nouem v̄o
diebus cōuertatur ī sanguinem: dei
de ī duodeciz diebus solidet: demū
deceez et octo dieb⁹ formetur vsq; ad
p̄fecta membra. Deinde vsq; ad tps
partus ī magnitudine augeat. Et
hoc h; locum ī masculis. In femis
āt: ante qd sit organizatum corp⁹ req-
runtur. 20°. dies. vt inquit Augusti-
nus. vbi supra. N̄bifici āt dicunt qd
40°. dieb⁹ organizat corp⁹ masculi-
nūz. Semelū āt. 20°. vt notat. ff. d. lib.
et postu. l. gall⁹ ī p̄cipio ī fine colum-
ne. et. 5°. di. ī p̄i. An autē qd corp⁹ sit p

secte organiatū nō ifūdatur ei a deo
aīa rōnalis. s; illa massa q̄ a pbificis
appellat embrio. p̄io solū viuit vita
vegetatiua. q̄a nutrit et crescit. Dein
de viuit vita sensitīua. q̄a sentit vnde
dicit Aristo. 16. de aīalib⁹ q̄ embrio
prius ē aīal q̄ hō. organiato at cor
pore deus creat vñā aīaz rōnale; si
ne macula. et creādo illā ifundit. Itē
autē ante organizationē ifundit q̄a
aīa rōnalis ē actus prius corporis
pbifici organici. vt ait Aristo. scōdo d
aīa l; at quidā dixerūt: q̄ i hoīe sunt
tres anīe. Tamen hoc iprobat Tho.
p̄ia parte summe. q. 76. et. 112. Affir
mās q̄ cū generatō vni⁹ semp sit cor
ruptio alterius: necesse ē dicere q̄ tā
i homine q̄ i alijs aīalibus: quādo
p̄fectior forma aduenit: fit corruptio
prioris: Ita tamē q̄ sequens forma
h; q̄cqd hēbat prima et adhuc ampli
us. Quapropter cū anīa itellectiua
creatur et ifundit a deo simul ē sensi
tīua et vegetatiua corruptis formis p̄
eristentib⁹. Quā autem corpus nō est
plene organiatum. peccatūz origīa
le i eo ē nō p̄t: q̄ cum sit inatatum
aīa rōnali non p̄t hēre peccatum: cu
ius subiectum ē ipsa aīa. Unde dicit
magister i. 2. sentē. di. 31. q̄ caro sola
licet sit p̄ p̄cupiscētiā generata nec
culpā h; nec actū culpe. Itē et anīa
h; illō peccatū ante q̄ sit ifusa corpo
ri: q̄ a deo creat sine macula. Cūcta
n. q̄ facit de bōa sūt. gen. p̄io. Istud
autē corp⁹ ante ifusionē aīe h; i se cor
ruptionē p̄dictā. et iclinationē ad ma
lū et rebellādū spūi si cum eo p̄iūgat
et ad p̄trahēdā origīal p̄cti mīsiā ma
rie ex instissīma diuini decreti p̄dem
natōe: qua ordinatū ē q̄ oēs d semīe
corrupto p̄ioz parētū peccatū p̄pa

gati careāt iusticia origīali et p̄mēt
diuina vīsiōe: et eterne sint dānatiōi
subiecti p̄ culpā p̄mī parētis ob cu
i⁹ iobediētiā oēs posteri ei⁹ peccato
res p̄stituti sūt scōz apostolū ad rōa. 5.
Et hāc ordinationē appellat idēz
apostol⁹ cirographū d̄cren ad col. 2.
Ex q̄b⁹ p̄z q̄ peccatū origīale nō ex
eo solū p̄trahit q̄ aīa p̄iūgit cūz cor
pore infecto sicut dixerūt qdā dātes
exēplū de habēte man⁹ polutas q̄ in
eis recipit pomū mūdissimū ex q̄b⁹ se
dat. Itā hāc opinionē reprobāt scōr⁹
et petr⁹ de cādīa et frācisc⁹ de mairo. i
2. senten. di. 30. Quia qualitas cor
poralis d se nō pōt ificere naturā spi
ritualē vt p̄z exēplo radij solaris nō i
fecti p̄ feces corporales. Cum ergo
p̄ctū origīale nō pueniat p̄cipalr a
carne q̄ cū illud nō hēat in se nō pōt
ip̄m peccatū i animā trāsmittere i e
cūdū illā inīam q̄ ait q̄ nemo dat q̄d
nō h; c. uētū p̄. q. p̄. l. nemo. ff. d re. *nemo dat
nō habet*
in. l. traditio. ff. d acq. re. do. et. l. si libe
rā. C. quod cū eo. Itē nec ab aīa eadē
rōne q̄ cū nullū in sua creatione re
cipiat anima peccatū et sic mūda ifun
datur corpori: nā de⁹ ipsaz aīaz crean
do simul corpori ifundit scōz augusti
nū in libro d ecclīasticis dogmatib⁹ et
theologos in 2. sen. di. 18. nō pōt cor
pus aliquo viciare p̄ctō in ip̄a ifusiōe
Itē nec a parētib⁹ trāsmittit ip̄m pec
catū i filios. Si. n. hoc eēt sequeret q̄
generati a parētib⁹ baptizatis et p̄ie
quēter ab origīali p̄ctō liberatis nō
cōtraherēt ip̄m origīale peccatū q̄a
parētes trāsfūdere nō possūt qd ipsi
nō habēt. Ideo ē dicēdū q̄ hoc p̄in
cipaliter p̄cedit rōne p̄ie p̄uaricatōis
p̄p quā humana natura i adā depra
uata et dei inimica p̄stituta p̄ diuinā

fniam fuit dānata: atq; ad hoc debi
tū i ipsa p^o puaricatōe factū p tēpore
i singulis suppositis suis cōtrahēdū
mediāte corrupta carne ab ipso p^o
puaricatore ppagata merito ē depu
tata. Et hoc innuit ābrosius i li^o de v
bis apostoli cui⁹ vba refert magister
sen. i 2°. di. 31°. di. Corruptio p p^oditio
nē offensiois manet i corpore robur
tenēs diuīe snie date i adā cui⁹ con
fornio maculat p^o d. f. aia. hec ille. Ad
puniēdā ergo hāc culpā toti⁹ hūmāe
nature i adā lapse iusto dei decreto
statutū est vt oīs aia intrās corp⁹ ex
semie infecto taliter ppagatū ificiat si
cut ēt leui. 14°. fuit decretū vt qūq;
itraret domū leprosz efficeret imū
dus. Hoc autē decretū punitiū fe
cit de⁹ quādo vt hētur gene. 2°. c^o. di
xit p^o parēti. In quacūq; die come
deris et eo. f. ligno scie boni et mali
morte morieris. Tūc. n. tulit dānatio
nis fniam ptra eū et posteros ei⁹ ab
ipso ppagādos q vtrmaliter i lūbis
ei⁹ erāt si de ligno vetito comederet.
Et sic de⁹ nō fuit nec est auctor p^oti
sed vltor. Quare autē istā dānatis
fniam nō icurzerit rps nec beata vir
go q ēt ipsi erant mo lo p^odicto i lūbis
ade patuit supra. Et etiā i sequenti
bus sermonibus declarabit. Quan
do ergo anīa infunditur corpori ex se
mine infecto primorum parentum p
pagato tunc imediate cōtrahit peccā
tum originale. Et ratio ē quia pecca
to primorū parentū tota natura hu
mana que i illis tūc erat tota vtrma
liter fuit infecta scōz augustinum 13°.
de ciu. dei. et anselmum in primo li
bro de conceptu virginali. et alexan
drum d ales in secūda parte summe
in tractatu de peccato originali. q. p^o

et etiam in tertia parte summe i tract
atu de incarnatione xpi. et seraphi
cum cardinalem sanctū bonanentu
ram in secūdo di. 31°. Ideo sicut si vir
tuose virisset: homines ab eis descen
dentes fuissent remunerati vt decla
rat alexander de ales in secūda par
te summe in tractatu de peccato ori
ginali. et anselmus in p^o libro de
conceptu virginali c^o. 4°. et in libro
cur deus homo c^o. 12°. et sanctus bo
nanentura in secūdo di. 33°. et magi
ster bartholomeus pisanus in libro
beate virginis fructu 7°. et landul
fus neapolitanus in secūdo senten.
di. 29°. q. 6°. Et lincomensis in trac
tatu de cessatione legalium. Et bea
tus thomas in questionibus disputa
tis d malo. q. 4°. articulo. 2°. et prima
parte summe. q. 101°. articulo primo.
Ita per peccatū fuerunt merito pu
niti. Qui. n. sentit cōmodū debet sen
tire et incōmodum. l. eum qui. ff. de iu
re in. et instituta de legiti. patro. tu. in
fi. Et hoc est qd inquit apostolus ad
roma. 5°. di. In quo omnes peccau
runt. Et pro huius conclusionis no
ticia et cōgruentia inducit magister
franciscus de maio. quatuor exem
pla in tractatu de cōceptione virgi
nis. ¶ Primum est q sicut cōtrahitur
irregularitas i bigamo propter eccle
sie statutū quo ordinatum fuit q qui
cūq; cōtrahet euz duabus vxoribus
sit irregularis 33°. di. c. maritum vel
quicūq; ptrahit eū vidua ab alio ma
rito cognita est ēt irregularis. 32°. di.
c^o. serianz et 26°. di. c. vna. et c^o. alter
cationis de biga. li^o. 6°. vel ēt si ducit
urore quomodocūq; corruptā d. c^o.
maritū. 33. di. et c^o. qui in aliquo. si. di.
Ita deus instituit vt quicūq; spirit⁹

*Qui se ēt cōmodū
et cōueniē.*

desponsatus fuerit carni propagare
ab adā obligetur ad penam damni
que est pena originalis peccati. Scōz
exemplū est. sicut irregularitas ptra
bitur i spurio p eiusdē ecclie statutū
quo ordinatū est qd qui nascit de ille
gitimo coitu non pmouetur nisi ad
ueniat aliquid eximēs c°. inter dilec
tos de excessi. p.ela. 7 c°. vergentis d
here. 7 c°. si gēs. 56. di. 7 c°. Innotuit
de elec. 7 c°. p venerabilem 7 multis
alijs capitulis. extra qui filij sūt legi
timi. Ita institutū ē a deo vt quicūqz
nasceret ppagatus ex semie adā iſe
cto careret originali iustitia 7 priuare
tur eterna beatitudine; nisi supueniat
dispensatio. Tertiū exemplū est qd nati
ex parentibus suis sui sunt. Inſti. d
iure pſo. §. Serui autē. 7 hoc ex statu
to legis fit 7 mandato iperitoris. L. 7
fuoz. §. p. io. ff. de sta. ho. Cū ergo fa
ciēs peccatū suus fiat peccati. Jobā
nis 8°. potuit Deus statuere vt oēs
qui de primis parētibus suis pecca
ti nascerent eidē subicerentur fuitu
ri. Quartū exemplū est qd sicut cōtra
bitur quedā nota i priuatiōibus pu
ta i illis qui nascunt per aliquē mo
dum ab ecclia phibitum qui priuā
tur dignitate ecclesiastica vt patet d
filijs presbiterorum 7 maxime i spu
rijs. i. i sacerdotio genitis qui nō pos
sunt esse canonici i ecclsijs patrum
suorum vt habet extra de filiis pſbi.
c. cum decorez 7 c. ad abolendaz 7 si
secus presumptus fuerit non valet ni
si cuz talibus sit dispensatus vt habe
tur i. c. i. extra. e. sic ex priuatiōe hui⁹
originalis iusticie contrahitur nota
culpe qua fit inhabilis quis ministra
re altari ecclie triūphantis nisi fue
rit dispensatum secum per lauacru

sacri baptisimi. Istos autem possumus
addere quintum exemplum Sepe
enim propter inobedientiam patris
etiam filius eius remanet priuatus be
reditate ex decreto legis vlt canonis
vt in. c°. vergentis 7 c°. excomunica
mus de here. 7 in. c°. cum serui eo. ti.
li. 6°. Similiter ex crimine lese maie
statis puniuntur filij pena priuatiua
vt in. l. quisquis. C. ad legem iuliam
maie. 7 in. c°. si quis cuz militibus. 6°.
q. p. Ita ergo 7 multo magis ex diu
no decreto potuit ordinari vt ppter
peccatum iobedientie contra celestē
imperatorē 7 propter crimen lese ma
iestatis eterne filij sic delinquentium
punirentur pena damni. i. priuatiōis
diuine visionis respectu cuius nullū
habebāt ius licet deus ex gratia sua
illā eis concessisset si in se non habuiss
sent aliquod peccatum vt declarant
Theologi in. 2°. di. 33°. Alia qd duo
exempla ponunt quidam dicentes qd
sicut quando progenies aliqua est ob
ligata tributis ex pacto alicuius parē
tis eorum filij eodem modo nascunt
obligati sic quilibet homo peccato pri
morum parentum diuino tributo ori
ginalis iusticie nascitur obligatus. 7
sicut puer qui nascitur mortuo patre
nascitur heres 7 paternis simul obli
gationibus obligatus quia hereditas
transit cum onere suo. c°. tūa nos de
vsuris. sic omnis homo ab adam pro
pagatus ipsius reatibus oritur obli
gatus. Et in hoc verificatur illa sen
tentia que dicit qd heres est successor
vitiōrum defuncti. d. c°. tūa nos. 7. l. si
ego. §. partus. ff. de publicia. 7. l. secū
da. C. de fructi. 7 li. ex. 7. l. cum heres.
ff. de diuer. 7 tēpo. p. Ideo trenom
vltio dicitur patres nū peccauerunt

*Nota filij
puniri p
to patris*

*filij qd inter eos nō
essent esse canonici
Loco patrum*

*heres b. suc
cessor viti
rum defuncti*

7
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

et non sunt et nos illorum iniquitates
portauimus. et Ezechi. 18. Dies co
mederunt uiam acerbam et dentes filiorum
obstupuerunt: uerum quod hoc scilicet exemplum
non est omnino simile quia filius natus
post mortem patris repudiando heredi
tatem potest declinare obligationem pa
ternam: filius autem propagatus ab adam
non potest facere ex se quin pertrahat hanc
obligationem: ideo melius ad hoc propo
situm facit exemplum aliud. Nam uidemus
quod aliquando quis furatur cui non con
sentit uxor aut filius: et iuxta lege suspen
ditur: et tamen uxor et filius propter tale
furtum cuius non fuerunt participes puniuntur
pena priuatiua in quantum uxor priua
tur marito et filius patri. et habet magnam
detrimendum ex eius morte per quod ta
men non sit eis aliqua iniusticia. Ad id
etiam dici quod amissio futuri lucris propter
non dicitur dampnum. l. si. C. de codi. Et
ideo ex delicto patris possunt filii iuste
priuari tali lucro. scilicet diuine uisitationis. Ad
do reuertendo ad propositum nostrum di
cunt quidam secundum sententiam Magistris pau
li ueneri in tractatu de conceptione vir
ginis marie quod in corpore uirginis ante
infusionem anime erat predicta inclina
tio ad malum et corruptio seminis insec
ti et dispositio radicalis ad pertrahendum
peccatum originale si illi non purgato
anima coniungeretur: Deinde ergo quod decre
uerat nasci ex uirgine et in tabernaculo
corporis eius nouem mensibus habita
re nolens matrem suam aliquo peccato
inquinari: ante infusionem anime sanctifi
cavit et purgavit illud corpus preciosum
atque omnes infectiones ab eo abstulit
et sic intelligitur sanctificauit taberna
culum suum altissimum: quo sanctificato
et purgato tunc animam illam benedictam infu
dit eamque ab originali peccato preserua

uit. Nec inconuenienter dicitur corpus eius
sanctificatum ante quod esset rationali anima
uiuificatum: Nam et inanimata et insensibi
lia sanctificari dicuntur. unde templum
salomonis sanctificatum fuisse testatur do
minus. 3. Regum. 9. dicens Salomoni.
sanctificauit domum hanc quam edifica
sti mihi. tabernaculum quoque sanctum et
uasa templi sanctificata dicuntur. Num
meri. 6. et Exodi. ultimo. et multe alie
irrationales creature appellantur san
ctificate ut declarat Alexander de aless
in 3. sententiarum. di. 9. ar. primo. q. prima
Merum quod nonnulli beate uirginis duo
ti dicunt quod licet ipsa benedicta mater
dei habuerit potentiam ad peccandum:
sicut habebat primi parentes ante lap
sum: non tamen unquam habuit aliquam cor
ruptionem in anima nec etiam in corpore:
dicentes quod deus qui ab eterno elegit
dictam uirginem in matrem cum sit infini
te potentie potuit ordinare et statuere
ut de semine primorum parentum ante
quod peccaret illa portio reseruaretur im
maculata per quam deberet ipsa uirgo
concipi: et sic facere descendere per om
nes generationes usque ad illam: Sicut
dixerunt quidam factum fuisse de carne
uerbi prout refert Scotus in 3. di. 3.
Hoc autem quia possibile deo et congruum
fuit etiam per conceptionem beate uirginis
factum fuisse probari potest ex ratione
ponenda in sequenti parte huius sermo
nis. Et ex rationibus adducendis in
alijs sequentibus sermonibus. Item po
sito quod hoc non fecerit. dicunt quod saltem est
credendum quod illud semen parentum bea
te uirginis quo debebat ipsa concipi
uoluerit deus prius purgari quod illa con
ciperetur ex eo. Sed quod est fortius di
cunt quod posito quod ipsa beata uirgo con
cepta sit ex semine infecto: potuit tamen

deus facere: ut corpus illud nullam
contraheret feditatez sed immaculatum
esset: si enī ut ait apostolus ad roma.
9°. potest figulus de eodē luto vnum
vas facere i honore et alia i contume
liā. quare hoc facere nō potuit omni
potens deus? Adretera expiētia teste
multa generantur ex corruptione et
feditate p virtutē nature: que tamen
nō contrahunt illā corruptionem vlt
feditatē: Ergo multo fortius hoc fa
cere potuit natura naturās. s. deus cui
dicit. Job. 13°. Qui potes facere mū
dum de imūdo conceptum semine.
Ideo ad p̄dictam auctoritatez sancti
ficauit et. Respondeatur q̄ sanctifica
tio dī multis mōis. p̄io sanctificare
idē est q̄ i gratia p̄firmare. Sanctū
enī idē est q̄ firmū ut dicit glo. i. s.
sancte. insi. de rerū diuini. et notatur
i. l. sanctū. ff. eo. n°. Et hoc modo bea
ti dicuntur sancti et sanctificati q̄ sunt
i dei gratia p̄firmati. Et ita itelligit
illud Isa. 13°. Qui i p̄sona dei dicit.
Mandaui sanctificatis meis: et loqui
tur de angelis qui nūq̄ peccauerūt.
et tamen sanctificati dicuntur. Et ideo
p̄dicta auctoritas. Sanctificauit et.
Potest de hac sanctificatione itelligi
q̄ beata virgo fuit i hoc mūdo i gra
tia p̄firmata i conceptiōe filii sui: ut
ait Bernardus i epistola ad lugdu
nenses. et beatus Bonauētura i. 3°.
di. 3°. ar. p°. q. 6°. Et Tho. i. 3°. parte
summe q. 27. ar. 5°. i respōsiōe ad
scōz argumentū. Et Alexander d. al.
in 3°. parte summe. tractatu p°. q. 22°.
Et Ricar. in 3°. di. 3°. ar. p°. q. 4°. hec
ergo auctoritas intellecta de gratie p̄
firmatione nō arguit matrē dei i ori
ginali peccato fuisse conceptam. Et
hanc expōsiōnez sequitur Beatus

Frater Michael de carchano in suo
p̄io quadragesimali de peccato. ser
mone. 14°. dicens q̄ est quedā singu
laris sanctificatio qua anima sancti
ficatur nō purgatiōe a culpa que nō
est: sed collatione gratie et p̄firmatio
ne ita ut nō possit peccare mortaliter
aut venialiter. Et hoc modo fuit san
ctificata virgo Maria: hec ille. Alio
modo dicitur quis sanctificari qui ab
omni actu carnis abstinens deo ser
uit et ministrat in sinceritate cordis
et virtute. Et hoc modo dicuntur que
dam mulieres sanctimoniales: et simi
liter religiosi et omnes boni ecclesie
ministri dicuntur sancti. Et ideo Au
gustinus Ambrosius Hieronimus et
Gregorius. i suis epistolis: Episcopos
sanctissimos appellāt. Illud enim di
citur sanctū q̄ est cultus diuino de
dicatū. ut patet p. c. m. que semel. et c. m.
quoniam 19°. q. 3°. et c. m. altare de p̄e.
di. p̄ia et ideo nazarei hac ratiōe di
cebantur sancti. ut patet numeri. 6°.
Quia igit beata vgo plena fuit om
ni virtute et speculū omnis s̄ctitatis
et toto tempore vite sue seruauit deo
absq̄ macula ut ait Ambrosius li°. 2°.
de virginitate eiusq̄ cultui semp
fuit dedicata. Ideo bene de ea dici
tur. Sanctificauit tabernaculū suū
altissimus. Istas enim virtutes et san
ctimonias habuit principaliter a gra
tia dei a qua omne datū optimum: et
omne donum perfectum descendit.
Jacobi primo. Quia non sumus suf
ficiētes cogitare aliquid a nobis qua
si ex nobis sed omnis sufficientia no
stra ex deo est. secūde ad cor. tertio.
Quia vero xps erat non tantum ho
mo sed etiam deus: ideo dicebat Jo
hannis. 17°. Ego sanctifico me ipsum.

Sachm

Hec ergo auctoritas. sanctificauit &c.
sic intellecta nihil derogat sanctissime
virginis conceptioni. Alio modo dicitur
aliquid sanctificari. i. de non sancto
sanctum fieri. Et hoc aggregatum non
sanctus potest intelligi dupliciter. ut
colligitur ab Aristo. in 2. peryer. &
ab Alex. de ales in 3. sententiarum
di. 9. ar. 1. q. 2. s. negatiue tantum
& negatiue simul ac priuatiue & con
trarie. Negatiue tantum dicitur non
sanctus ille qui non habet perfectionem
virtutum vel non est in gratia dei &
firmatus. vel qui non habet actu san
ctitatem. licet non habeat oppositum
sanctitatis: sicut & catules ante nonem
dies dicitur non videns qui tamen pro
prie non potest dici cecus. Item non
sanctus appellatur ille qui non est ma
gis pronus ad bonum quam ad malum. non
tamen aliquod peccatum mortale ha
bet. Et in hoc statim etiam hodie inue
niuntur multi. Et talis fuit beata vir
go in conceptione que & si non haberet
peccatum originale nec actuale: tamen
propter hoc ut aliqui dicunt non erat
sancta. & sic erat non sancta negatiue
tantum. Et ob hoc sanctificauit eam al
tissimus non a corruptione peccati quod
in ea non erat. Sed gratiam & sanctita
tem in eius anima infundendo. Alio
modo dicitur non sanctus negatiue &
priuatiue simul & contrarie qui habet op
positum sanctitatis. s. peccatum. Sicut
hoc modo diceretur non videns ille qui
est cecus. Et talis non fuit gloriosa vir
go maria. Et ideo hoc modo non fuit
sanctificata. Alio modo idem est scifi
cari quod de sancto magis sanctum fieri.
ut iquit Ric. in 3. di. 3. ar. 3. q. 4. Et
hoc probatur per illud apoc. ultio. qui sanctus
est scificetur adhuc. Et tali modo scifi

cari apostolos a patre suo rogabat ipse
Iohannis 17. dicens. Pater sanctifica
eos. cum tamen tunc essent sancti. ut ait
Alexander de ales. ubi supra: allegans
glossam super predicta verba dicentem. sci
fica eos ut de sanctitate vite presentis
perueniant ad sanctitatem iusticie finalis.
& simili modo sanctificauit beatam vir
ginem altissimus qui eam in sanctitate & gra
tia inuictam in modum augmentauit. Alio
modo aliquid sanctificari dicitur cum a pri
uatiue sanctitatis: id est ab omni peccato
elongatur. Sicut & de ipso ait apostolus.
ad hebreos. 3. quod fuit segregatus a pec
catoribus quibus tamen nunquam fuit
conunctus. Et hoc modo beata virgo
sanctificata dicitur: quod ab omni peccato fuit
elongata. Alio modo sanctificari idem est
quod pluribus modis sanctum fieri: ut iquit
Ric. ubi supra. Et hoc modo beatam
virginem deus sanctificauit cui multiplices
sanctificationes infudit. Sicut de ipso quo
ad humanitatem dicitur Actuum. 10. An
xit eum dominus spiritu sancto & virtute per
quam unctione sanctificatus designatur. Alio
modo sanctificari accipitur per demonstrationem
sive declarationem sanctitatis. ut ait Alex. de
ales in 3. parte summe. q. 3. di. q. per ac
cipi fieri sanctum per innotescere: quod tunc res
dicitur fieri quando innotescit. & idem dicit
in 3. sententiarum. di. 9. ar. 2. q. 3. Et
hoc modo etiam filius dei dicitur sanctificatus
a patre ipso attestante qui de se ipso ait.
Iohannis. 10. Quem pater sanctificauit. Ta
bernaculum ergo suum sanctificauit altissi
mus qui beate virginis sanctitatem omnibus
declarauit. Alio modo sanctificare
idem est quod sanctitatem honorare. unde
celesti patri dicimus illud Mat. 6.
Sanctificetur nomen tuum. i. sancti
tas nominis tui ab omnibus cele
bretur & honoretur. Et hoc modo

*verba debent exponi
in nobiliori significatu*

tabernaculū suū sanctificauit altissi-
mus: q̄ gloriosam virginē sup̄ omniū
choros angelorū exaltauit atq; eius
sanctitatē magnificauit. Et iste expo-
sitiones debēt ab omnibus approba-
ri. Verba enī debēt exponi ī nobilio-
ri significatu. s̄. sed quoties. Insti. de
m. na. gen. ⁊ cini. Item ī potiori. l. p.
s̄. q̄ ī perpetuū. ff. si ager vecti. xl. em-
pe. ⁊ ī eo significatu q̄ magis cōue-
nit. l. ⁊ puto vbi glo. ff. fami. hercis. ⁊
l. si olei. C. locati. Et l. si vno. ff. eo. ⁊
l. si ticus. ff. de viuris. Iste autē expo-
sitiones magis cōueniunt matris dī
⁊ filij eius dignitati: vt patere potest
ex precedentibus ⁊ etiā ī sequēti par-
te huius sermonis melius declarabi-
tur. ergo ⁊c. Ex quibus omnibus pa-
tet solutio ad omnia argumenta ī
contrariū adducta.

¶ Dars tertia huius sermonis q̄ dicit
confirmationis.

Quia vt iquit glo. ī rubi-
ca. ff. q̄ met⁹ cau. gaudēt
breuitate moderni ⁊ cir-
cūitus pliri debēt euita-
ri. l. p̄ia ī pun. C. cōmunia de lega.
q̄ etiā ait ricardus poeta ī li. de nu-
ptijs. Sermo breuis longo gratioꝝ ef-
se solet. Ideo vt breuitati itendā: hāc
verissimā cōclusionē de imaculata p̄-
ceptione Beatissime virginis vnica
tantū ratione cōprobabo q̄ dicitur
sufficiens diuisionis. Secūdu enim
regulas logicales argumentū a suffi-
cienti diuisione bonū est. hoc autē ar-
gumentū validū ī iure appellant le-
giste argumētū a sufficienti partium
enumeratione. de quo p̄ glosam ī ru-
brica. ff. de actio. ⁊ obli. ⁊ Insti. de
obli. que ex quasi p̄tractu nas. ī prin.
Sit autē hoc argumentū quādo posi-

ta aliqua sufficiēti ac necessaria diuī-
sione postea aliquē ei⁹ ptes cōfutan-
tur: relique autē īferūtur. vel vna eā-
rū tantū alijs omnibus negatis. Ar-
guendo igitur tali argumēto dico q̄
circa cōceptionē virginis Marie ne-
cesse est tenere vnā de quq; opinionī-
bus. videlicet: aut q̄ ipsa benedicta
go nō fuit capax gratie p̄seruationis
a peccato originali. Et ideo nō debet
ei talis honor attribui: cuius nō fuit
capax ⁊ idonea ad illū. l. vt gradatim
s̄. ⁊ qui lege. ff. de mu. ⁊ ho. Aut q̄
d̄us nesciuit illā p̄seruare. Aut q̄ n̄
potuit p̄seruare. Aut q̄ noluit eaz
p̄seruare. Aut q̄ potuit ⁊ etiā voluit
p̄seruare. p̄ia opinio est falsa q̄ bea-
ta virgo fuit capacissima gratie p̄ser-
uationis ab originali peccato. Cum
enī fuerit capax vt esset mater dei: ⁊
virgo p̄fecta ante p̄tū: ī partu ⁊ post
p̄tū. Quq; meruerit eleuari sup̄ om-
nes angelicas hierarchias: ⁊ effici re-
gina celoz: q̄to magis fuit capax huius
gratie vt ī peccato originali p̄-
ciperetur: certe multo plus. Qui enī
est capax maioris dignitatis ⁊ excel-
lentie multo est capacioꝝ minoris ⁊
cui cōceditur qd̄ est maius videtur et
cōcessu qd̄ est minus. l. iuris gēnū. s̄. *manus*
adeo. ff. de pac. l. i eo. ff. de reg. iur. l. le-
gatum. ⁊ l. ad rē mobilē. ff. de procu. *manus*
notat ī l. cui pacto. ff. de seruīs ex. ⁊
ī c. ex parte de deci. ⁊ ī c. p̄io de
tome. ⁊ c. cui licet de regu. iur. in. 6.
Secda quoq; opinio ē falsa. videlz q̄
deus nescierit p̄seruare beatā virgi-
nem: cum omnis sapiētia ab ipso sit.
Ecclesiastici p̄io. Ipse enī est īfinite
sapiētie. vnde ad ro. xi. inqt paulus.
O altitudo diuinitarū sapiētie ⁊ scien-
tie dei ⁊c. Tertia at opinio. videlicet

*Breuitate gaudet
moderni*

*Arg. a sufficienti enu-
meratione*

q̄ deus nescierit p̄seruare beatā vir-
ginē: cum omnis sapiētia ab ipso sit.
Ecclesiastici p̄. Ipse enī est īfinite sa-
piētie. vnde ad ro. xi. iquit paulus.
O altitudo diuinarū sapiētie et sciētie
dei etc. Tertia at̄ optimo. v̄z q̄ de? nō
potuerit eā p̄seruare est salūissima ga-
e p̄tra p̄mū articulū fidei qui dicit
Credo ī vnū deū patrē omnipotētē.
Negat enī eius potētiam cōtra illud
luce. p̄io. Apud deū nō erit īpossibi-
le omne verbū. Disputare autem de
potētia p̄cipis est crimen sacrilegij
l. 2. C. d. cri. sacri. Clarū est ergo q̄ d
us potuit ipsas virginē p̄seruare. Cū
enim vt supra patuit peccati original
damno sup̄ filios ade ex d̄creto di-
uino pueniat: sequitur q̄ ipse deus po-
test reuocare tale decretū. omnis enī
res p̄ quascūq; causas nascitur p̄ eas
dem dissolui potest c. omnis de reg.
iu. 2. l. p. C. quando liceat ab empti.
dis. 2. §. fi. Insti. qbus modis tollitur
obligatio 2. l. nihil tā naturale. ff. de
reg. iu. Imo p̄iceps potest nō solum
suspendere legem p̄ ipsum factā aut
ētiā totaliter reuocare. Sed etiā priui-
legia p̄tra ipsas p̄cedere. vt etiā tenet
cardi. florētinus in clemētina p. de
testa. 2. Innocētius ī c. Que ī eccle-
siarum de cōstitu. Nemo enī potest
sibi dare legem a qua recedere non
liceat. l. si qs in p̄m. ff. de lega. 3. 2. l.
lucius. ff. de fidei. 2. l. qd̄ autē. §.
p̄io. ff. de dona. iter iur. 2. vro. 2. ar. m.
ff. de le. p̄io. l. cū filio. 2. de arbi. l. p.
p̄cipem autem posse annullare et su-
spendere leges suas et circa eas dispē-
sare: patet per ea q̄ habentur per glo-
sam et doc. i. l. fi. C. si p̄tra ius vel vti.
pu. 2. §. sed qd̄ p̄cipi placuit. Insti.
de iure na. gen. 2. ci. quia eius est sol-

uere cuius est p̄cedere. l. qui damna-
re. ff. de re iudica. q̄ autē deus potue-
rit p̄seruare beatā virginē p̄bat
ratione maioritatis sic. deus potuit
facere maiora que et fecit. ergo potuit
facere minora. Antecedens probat
multipliciter esse verū p̄io sic. Deus
potuit materiā primā creare de ni-
bilo: et naturā angelicā sine omni pec-
cato qd̄ est maius. ergo potuit facere
qd̄ est minus. s. p̄seruare matrem
suā ab originali peccato. 2. potuit
deus facere de minori maius nullo
addito et sine rarefactione sicut fuit ī
multiplicatione quinq; panū. Jo. 6.
et Coste Elde. gen. 2. Itā de costa
adam potuit facere Eūā quam fecit
matrē omniū hominū sine originali
macula: ergo et matrē suā potuit p̄ser-
uare ab omni macula. Tercio potest
deus facere formā cōmunicabilē p̄ se
stantē sine materia qd̄ et fecit vt patz
in sacramēto altaris qd̄ est supra na-
turā. ergo et c. plura enī potest de? fa-
cere q̄ noster ītellectus ītelligere: vt
ait Ricardus de sancto victore ī 4.
d̄ trini. Qui ergo potuit animā lazā-
ri educere d̄ limbo: vt iterū corpus vi-
uificaret et p̄sequens ipsum īforma-
ret. de quo miraculo habet Jo. 11.
poiuit et matrem suā a morte omnis
peccati p̄seruare. Ipse etenī deus q̄
de potētia sua absoluta posset omnia
creata ānibilare et iterū creare: etiā
matrē suā potuit p̄seruare. Aut enī
Augustin? ī li. de regimine p̄cipū
q̄ p̄iceps potest a lege sua subditos
suos liberare et circa ipsam legem di-
spensare et eam ānibilare. qd̄ et fecit
deus ī legibus suis. Itā p̄ceptū de
circūcisōe qd̄ datū fuit. Gen. 17. vt
oē masculinū circūcideret: fuit p̄io

b

suspensum i deſto ppter laborē itine
ris. Joſue. 5°. Deinde totaliter ānula
tum eſt: ⁊ datū eſt ſacramentū baptiſ
mi loco eius. vnde nūc circunciſio ni
hil valet. vt habet ad gal. 2°. ¶ Dece
ptum quoq; qd fecit generaliter. leui
tici. 21°. v3 ne qd accipet vroz; mere
tricem. diſpenſauit cū oſea propheta
cui pcepit accipe vroz; fornicariam
vt habetur eiundē p̄rio c°. Itē potuit
ſuſpendere legē quā tulerat de matri
monio p̄cipiens: vt qui acciperet vro
rem nunq̄ dimitteret eam omnibus
diebus vite ſue: vt habetur deuterō
nomij. 22°. ⁊ tamē eam poſtea ſuſpē
dit p̄cedens qd ſi vro; non inuenerit
gratiā i oculis mariti vel propter ali
quā feditatem poſſit eam repudiare:
Deute. 24. qd repudiū ſeu diuortij
pmittebat i teſtamēto veteri ad eundē
dū homicidiū. quam p̄ceſſionē poſtea
xp̄s ānullauit excepta cā fornicatōis.
Mat. 19. Similiter nō ſpoliare priori
mum fuit lex a deo data. Leuitici 19.
Imo erat lex naturalis: vt poteſt p̄ba
ri p capitulū p̄mū p̄ di. ⁊ tamē ip̄az
legē generalē ſuſpēdit i caſu p̄ticulari
⁊ circa illaz diſpēſauit. qñ iudi egyptios ſpoliauerūt. erodi. 12. Diſpēſa
uit quoq; cū Abrahā vt hēret filios
de ancilla. Gen. 16. vbi dicit nicola⁹
de lira qd ip̄e Abrahā nō peccauit qd
hoc fecit ex diuina reuelatiōe. Itē li
cet p curſu nature de⁹ ordianerit qd
ſol nūq̄ q̄ſceret a motu ſuo vſq; ad
diem iudicii vt dicit Magiſter ſenten
tiar in 4°. di. 48°. c. vltimo: tamē fecit
ip̄um q̄ſcere p ſpaciū vni⁹ diei. Jo
ſue. 10. Licet quoq; ſit p̄tra naturam
corporis ſolaris retroceder curſu ſuo
Tamen deus fecit illū retrocedere de
cem lineis. J̄ia. 38°. qd a decima hora

retroceſſit vſq; ad primā. Licet etiā
Ezechias rex iuda enet i vltimo ter
mio dierū ſuorū tamen potuit deus
illi ſupaddere quindectz annos: ſicut
⁊ fecit. vt i eodē c°. habet. legē quoq;
quā tulerat qd mulier deprehēſa in
adulterio ſberet lapidari. Deut. 22°.
Suspendit i caſu p̄ticulari quādo di
ſpenſauit cū muliere adultera. Jo. 8.
licet etiā legē tulerit i penā peccati di
cens Gen. 3°. Memōto homo qd pul
uis es. ⁊ i puluerē reuerteris. Tamē
p̄tra legē iſtā ōdit p̄uilegiū Enoch
vt adhuc nō ſit mortu⁹. Gen. 5°. Et
ſimiliter Elie. 4. R. 2°. Qui adhuc
viuit ⁊ ſūt in paradīſo terreſtri. Et
credit a q̄buſdā idez de ſcō Johāne
euangelista ppter illud Jo. 21°. Sic
eū volo manere donec veniā. Et iō
dicit p̄uilegiū quia p̄mat legē: vt i
quit Archie. in. c. p̄uilegia 3°. c. i. vel
qd eſt p̄uata lex a cui p̄ticulari
ter p̄ceſſa vt dicitur in dicto c. p̄uile
gia. ⁊ i. ſ. his ita reſpōdetur 25°. q. p̄
⁊ in c. Elbbate. ſ. ſi vero de verbo. ſi.
Modo ad propoſitū: dico qd licet de⁹
legem ſtatuerit qd omnes qui naſce
rēt de ſemine p̄miorū parentum
dānationē peccati original incurrāt:
tamē p̄uilegiū dare potuit genitrici
ſue vt naſceret ſine culpa ⁊ cū origi
nali iuſticia ac plena gratie. Deus
nāq; nō alligauit potentiā ſuam legi
ſacramentorū ut inquit. ſ. Tho. in 3°.
parte ſūme. q. 27. ar. p̄io in ſol. p̄i.
articuli. Et illam gratiā quam iſun
dit i anīa in baptiſmo potuit ſue ma
tri iſundere in p̄io inſtāti ſue cōcep
tionis vt p̄bat Scotus in 3°. di. 3°. q.
p̄. ⁊ ſequenter facere eā ſine pecca
to. Item potuit parentibus beate vir
ginis p̄uilegiū dare qd prima p̄les

quā generarent esset sine reatu cul
pe originalis. Eius enī est tollere cu
ius est dare. l. eius est. ff. de reg. iur. et
omnia q̄ vno iure p̄trahuntur cōtra
rio iure peunt. l. omnia. ff. eo. ti°. Et
ideo qd̄ de originali peccato p̄ decre
tum dei generale statutū est potuit p̄
aliud p̄trariū tolli. Imo qd̄ fortius ē
potuisset deus si voluisset: etiā alios
ex adam p̄pagatos p̄seruare ab ori
ginali peccato et totaliter annullare d̄
cretum ac legē p̄trahendi peccatum
originalē si sine aliusime maiestati pla
cuisset per rationes predictas. Ille igitur
qui danielē in medio leonū po
tuit a morib⁹ eorū defendere. Dan.
6°. potuit et beatā virginē ab origina
lis peccati vulnere et moris p̄seruare
et q̄ potuit granitatē feri suspendere
et p̄tra naturā fecit illud natare 4. re
gum. 6°. potuit etiā in matre sua legē
grauem originalis peccati suspen
dere et p̄tra cōmunem aliorū cōceptio
nem ipsam concipi et procreari face
re. Ille ē qui scripsit lapideas tabu
las sine ulla ferreo: matrē quoq; suā
fabricare potuit sine originali pecca
to. Et qui produxit panem in berem
terra sine aratri perfossione: potuit ēt
beatā virginē in deserto humane ge
nerationis sine peccati trāsfusione p̄
ducere. Et qui de uirga aaron sicca
fructum uiridem et pulcherzimum fe
cit exire numeri 17°. potuit etiam de
iudaica progenie per peccatum ari
da sponsam suam originali iusticia
decoratam ac rutilantem educere.
Et qui ut habetur Dan. 2°. precidi
fecit lapidem de mōte sine manibus:
potuit etiam genitricem suam p̄crea
ri facere firmam et solidam in gratia
sine peccati admixtionibus. Ille etiā

qui potuit facere ut uirgo conciperet
et pareret sine corruptione et virgini
tatis amissione multo magis potuit
concedere ut ipsa conciperetur sine
crimine. Et qui fluxum aque potuit
retinere et contra naturam suam fe
cit fluium iordanis retrocedere.
Josue tertio. Algas etiam maris fe
cit condensari et esse quasi pro mu
ro filiis ysaac. et non fluere ita ut sic
cis pedibus per mare rubrum tran
sirent. Exodi. 14°. Potuit similiter
fluxum peccati originalis in sua be
nedicta matre restringere ita ut ma
re corrupte generationis primorum
parentum immaculata posset anima
pertransire. Ille quoq; qui rubum
in igne positum potuit ab incendio li
berare. Exodi. tertio. Et danielē
cum socijs in medio ignis ne crema
rētur defendere. Dan. tertio. Et Jo
nam in ventre ceti seruauit incolu
mem. Jone 2°. Potuit etiam matrē
suam ab igne peccati: et a moris dia
boli atq; ab omni originali macula
p̄seruare. Quarta quoq; opinio
est falsissima: uidelicet qd̄ deus potue
rit quidem matrem suam ab origina
li macula p̄seruare sed noluerit.
hoc enim p̄supposito pro vero ne
cesse esset fateri qd̄ christus non fuisset
bonus filius erga suam genitricem.
Bonus etenim filius tenetur dilige
re matrem. l. veluti. ff. de Insti. et iur.
et l. minime. ff. de reli. et sumptu. su.
debet quoq; eas ab omnibus pericu
lis et damnis secundum suam possi
bilitatem liberare. secundum Alexā
drū de al. in 3°. parte sūme in tractatu
de 4°. precepto decalogi. et Ric. in 3°. di.
29. ar. p̄io. q. 6°. qui ait qd̄ filius te
netur amare parentes suos fideles

b ij

sup omnes iustos: et angelos ac sanctos: excepto xpo ac beata virgine. Cum igitur xps ab eterno elegerit beatam virginem in matrem: iuxta illud psalmiste. Elegit eam deus et prelegit eam. Concludendum est quod ipse cum omnia futura erant presentia a peccatis malis ac damnis peccati originalis eam voluit preservare ut boni filii debitum adimpleret. Impium enim esset si filius differret induere matrem suam nudam: cum posset illam decenter vestire eamque premitteret cum nuditate vituperio exire: seu alia incommoda sustinere a quibus ipse eam posset liberare. Iniquissimum enim est patrem vel matrem egere cuius filius sit in facultatibus. scilicet si quis a liberis. scilicet si impubes. de li. agno. Mala autem que ex originali peccato contrahuntur inter cetera sunt hec. Nam quilibet illud contrahens primo privatus remanet gratia spiritus sancti et iusticia originali. secundum Theologos in 2. di. 29. que iusticia originalis secundum Nicolaum de lyra super Epistolam ad Romanos. 5. c. est quedam humane nature rectitudo secundum quam corpus anime subicitur et vires inferiores rationi. Item per ipsum peccatum anima deturpata et maculata dicitur secundum Theologos. prima parte summe. q. 26. Item per peccatum ipsum perdidit homo dominum omnium animalium: ut declarat sanctus Bernardus in natura in 2. di. 15. Item punitur moriens in peccato originali eterna pena quia in eternum privatur divina visione et gloria paradisi secundum Theologos in 2. di. 33. Multas alias penas pertransio causa brevitatis que curruntur ex peccato originali. solum illud referam quod inquit glossa in c. p. baptismum de pse. di. 4. di. Nota quod qua

druplex est pena originalis peccati. precludit ianuam celestem. perpetuo damnat. causa est mortis temporalis. et facit impotentem ad resistendum vitis. Inferente ergo tam maximo damnum ipso originali peccato: in anima illud contrahente ex quo efficitur filia ire ut dicitur ad ephesios 2. et consequenter inimica dei: et serva diaboli qua servitute diabolica nil turpius et vituperosius. unde dicit Scolasticus in 2. di. 37. Culpa originalis macule est maxima pena naturae intellectualis inter omnes penas: sequitur quod christus si noluisse preservare matrem suam a tantis malis cum posset non fuisset bonus filius. Immo contra preceptum legis fecisset de honore parentum erodi 20. Deute. 5. et Mat. 15. Non enim honorasset eam sicut potuisset ymo eam multum inbonorasset et vilipendio habuisset. unde posset appellari ipsius filius iuxta notata per baldum in l. congruentius in fine. C. de patria potestate. Item potuisset nuncupari ingratus filius iuxta notata per eundem Baldum in l. p. C. de iura lib. ex cuius dictis colligitur quod ille qui non honorat matrem suam est ipsius et ingratus filius sed hoc est nefas dicere de nostro benignissimo redemptore quo nunquam sunt meliores filii erga matrem suam. qui illi fuit obediens et reverentissimus in omnibus. luc. 2. Et non venit solvere legem: sed adimplere. Mat. 5. unde Augustinus in quodam sermone ait Aliquid non pertinet ad benignitatem domini matris honorem servare qui legem solvere non venerat sed adimplere: lex autem sicut honorem matris precipit ita et in honorem damnat. ideo inconcinnabiliter concluditur veritas. scilicet et ultime opinionis sci

licet q̄ deus nō solum sciuit ⁊ potuit
 preseruare beatam virginem ab ori-
 ginali peccato: cuius gratie ipsa erat
 capacissima sed etiaꝫ voluit ipsaꝫ om-
 nino preseruare. Cum igitur nihil
 possit diuine resistere voluntati. Gen.
 ultimo capitulo Cumq; voluntas be-
 neplaciti diuini sit irrenocabilis: ⁊ ne-
 cessario executioni demandetur, vt
 ait Alexander de ales in tertia par-
 te summe in tractatu de lege eterna
 q. 5. ⁊ Sco. in primo di. 46. ac Tho-
 mas in prima parte summe. q. 19. ar.
 7. Cū insuper omnia quecumq; vo-
 luit deus hec ⁊ fecerit. psalmo. 113.
 Ipse enim dixit ⁊ facta sunt. psalmo
 antepenultimo: Sequitur hec verissi-
 ma conclusio q̄ deus qui ab eterno
 voluit ⁊ ordinauit beatam virginem
 ab originali macula preseruare illaꝫ
 absq; dubio preseruauit. ⁊ ad hoc ad-
 duci potest illud Augustini in tertio
 libro d̄ libero arbitrio dicēis. Quic-
 quid tibi vera ratione faciendum oc-
 currit scias deum fecisse bonoruꝫ om-
 nium conditorem. hec ille. Ea prop-
 ter canamus dulciter ipsi gloriose
 virgini illam antiphonam quam pro
 themate nostro assumpsimus. Sicut
 fecit deuotus doctor Alexander de al.
 qui in fine vite sue ad reuerentiam
 predicte virginis ipsam antiphonam
 decantauit di. Tota pulchra es Ma-
 ria ⁊ macula originalis aut morta-
 lis vel venialis peccati in te nunq̄
 fuit. Et his dictis feliciter migrauit
 ad domum. meritis eius deꝫ inteme-
 rate virginis cui sit honor ⁊ gloria in
 secula seculorum Amen.

De eadem purissima conceptio-
 ne sermo secundus.

lice fidem nullius pure creature con-
 ceptio maioribus extitit priuilegijs d̄
 corata q̄ beate virginis. Ideo in offi-
 cio visitandis eiusdē dicitur. Beatissi-
 ma virgo maria a suis ē primordijs
 dño cōsecrata. ⁊ hoc est qd̄ in verbis
 ppositis. psalmista cecinit dicēs. Sū-
 damēta eius ī mōtibus sanctis. An-
 de sciendū est q̄ mons in sacra scrip-
 tura multipliciter accipit p̄. pro xpo
 Iuxta illud psalmi. Mons dei mons
 p̄guis: mons in quo beneplacitū est
 deo habitare ī eo. Sūdamētū igit̄ b̄tē
 v̄ginis. i. p̄ceptio fuit ī hoc mōte scō. i.
 in p̄seruatōe filij factū. siue facta: fm
 illō Gen. p̄. In p̄cipio creauit de⁹
 celū ⁊ terrā. ī p̄cipio. i. ī filio fm glo-
 saꝫ. Moraliter at̄ p̄ celū intelligi pōt
 aīa v̄ginis. p̄ terram aut̄ corp⁹ eius:
 Atrūq; enī de⁹ pater simul cū filio
 ⁊ spiritu scō absq; vlla corruptōe aut
 macula fabricauit. Et ideo seq̄tur in
 eodē c̄. Et spiritus domini ferebat̄
 sup̄ aquas. s. peccatorū ab earum sub-
 mersione beatam virginē p̄seruans.
 Scō. mōtū nomine itelligūt̄ an-
 geli iuxta illud psalmi. 124. Mōtes ī
 circuitu ei⁹. i. angeli f̄z glosā. In his
 mōtibus beata v̄go sūdata ē. s. ī puri-
 tate angelica. 3. p̄ mōtē itelligit̄ gr̄a
 dei. iuxta illō gen. 19. In mōte saluū
 b̄ iij

Sūda
 mēta
 eius
 monti-
 bus
 sanctis.
 ps. 26
 Secū-
 dū ec-
 clesie
 catho-

me fac. qđ moraliter exponitur. i. ad dei gratiā ascēde vt salueris. In hoc monte gratie diuine fundata ē dei genitrix. Nō enī ipsa pcepta est i aquis peccatorū et i abisso originalis delicti sicut alij homines. In quorū persona plangēs dauid exclamat psalmo. 68° di. Saluū me fac deus quoniā itra uerūt aque usq; ad animā meā. Insuper suz i limo pfundi et nō est substantia. Beatissima igit uirgo gratia filij sui a pelago vitiōz liberata inqt illō puerbioz. 8°. Necdū erant abissi. s. peccatorū. Et ego iā pcepta erā. s. i di spositiōe dei q ab eterno ordinauit eā debere p̄cipi i altissimo mōte gratie p̄seruāis. Ideo bene dicit in verbis ppositis. Fundamēta eius i montib⁹ sanctis. et ratio assignatur i eodē psalmo cū dicitur. homo factus est i ea et ipse fundauit eā altissimus. Ista autē fundamēta oliz fuerūt aliquāliter mundo ignota sed modernis tēporibus p diuinas reuelatōes fuerūt mirabiliter demonstrata: qđ p̄uidens in spiritu dauid propheta dixit ps^o. 17. Reuelata sunt fundamēta orbis terrarū. Immaculata enī beate v̄ginis pceptio fundamētū eritit solidū salutus mūdi: iquātū propter ipsius v̄ginis puritatē ac sanctissimā humilitatē incarnatus est in ea saluator orbis. De hac domo dei fundata i montibus dicit Ezechiel. 43°. Ista lex est domus i summitate mōtis. omnes fines eius sanctū sanctorū. Et i sequēti c^o. dicitur. Repleuit gloria domini domus domini. i. beatā virginem de cuius illibate v̄ginis conceptione tres p̄siderationes faciemus. Prima dicetur Argumentatōis. Secūda satisfactōis. Tertia Probationis.

¶ Pars p̄ia in qua ponūtur argumenta p̄tra p̄ceptionē beate v̄ginis.

Sextem argumentationibus licet falsis argui potest contra beate v̄ginis conceptionem. Prima quarum dicitur de functionis sic. ¶ Peccatum originale fuit causa mortis: qđ si non fuisset homo nō fuisset mortuus. vt dicunt Theologi i 2°. di. 20°. Et p̄bat p̄ illō qđ dixit deus primis parētib⁹ gen. 2°. Quacūq; hora comederitis ex eo morte moriemini. Sed beata v̄go maria mortua ē corporaliter. vt testatur hieronymus i sermone ad Eustochiū: ergo peccatū originale incurrit. Si enī peccatū originale nō hūisset videt qđ morti subiacere nō debuisset. Itaq; pena solū suos debz tenere auctores. l. sancimus. C. d. pe. l. si pena. ff. eodē tit^o. l. ob maritorū. C. ne vxor pro ma. et c. illud rī. q. 3°. et c. romana d. sen. ex. et c. placuit et c. nulli⁹ et c. Iudei. p. q. 4°. et c. puenit. De bis qđ h. a maio. par. capituli. vbi dicitur. Ibi debz esse pena vbi ē delictū. quia ergo res qđ culpa caret i dānum vocari nō debet. c. cognoscentes. de p̄sti. Ideo si beata v̄go nō habuit culpā originalis peccati videt iuste mortē p̄tulisse. Imo qđ necessario debebat esse immunis a morte per illā regulā que dicit. cessante causa cessat effectus c^o. Cū cessante de appella. c. cū iūritas d. p̄ci. et remissi. l. Quod dictū. ff. d. pac. l. Adigere. §. q̄uis. ff. de iure patro. cū similibus. Qđ etiam habetur per Aristo. 2°. phisicoz et 2°. de generatione. Cū ergo causa mortis sit peccatū dicte apostolo. ad Ro. 6°. Stipendia peccati mors. Et 5°. c. eiusdēz epistole. ¶ Per vnū hominē peccatū itra

uit i mundū 7 p peccatū mors. 7 pīe
ad cor. i. 5. iterū dicit. Stimulus autē
mortis peccatū est. Cōcludēdū videt
q̄ exēpta debuisset fieri a morte. quia
autē tulit penalitatē peccati origina
lis. i. mortē corporālē q̄ est effectus ip
sius peccati. 7 ad positiōnē effectus se
quit positiō causē. l. si q̄s. ff. de ma. te
sta. videt etiā q̄ ipsa p̄iari peccatū
primorū parentū cū alijs de q̄bus in
quit Augustinus. 23. de ci. dei. c. 3.
Satendū est primos quidē homines
ita fuisse institutos vt si nō peccassēt
nullū mortis genus expirentur. Sed
eosdē prios peccatores ita fuisse mor
te mulctatos vt qcquid ex eorū stirpe
esset exortū eadez pena teneretur ob
noxiiū. Secūda ratio dicit ablato
nis sic arguēdo. Qui dicit beatā vir
ganē sine peccato conceptā aufert ei
hāc p̄minentā 7 p̄uilegiū q̄ ipsa
sola p̄cepit filiū sine originali pecca
to 7 sic magis grauatū q̄ honorez.
qa hoc p̄uilegiū est magis singula
re cū ei soli p̄petat q̄ concipi sine ori
ginali qd etiā p̄o conuenit. Nullus
autē debet magis grauari q̄ honora
ri. l. Imperator i prin. ff. de l. 2. 7. §.
hoc solū. Insti. de fin. 2e. p̄ fideicō. re.
7. l. si hereditatem. ff. man. ergo 7c.
Tertia rō dī Clausidōis. sic. Tota cā
clausidōis ianue padiri fuit p̄m origi
nale. vt colligifex gl. i. c. p̄ baptismū
d̄ p̄se. di. 4. Si ergo brā vgo n̄ fuit p̄
cepta i ip̄o seq̄ q̄ itroire dbuisset i pa
dixō si d̄cessisset añ icarnatōis xpi mi
steriū cū nō h̄eret peccatū retardās
ab īgressu ianue celestis. Sz hoc ē fal
sū 7 p̄tra d̄termiationē oīuz doctorū
7 theologorū i 3. di. i. 8. vbi dicūt q̄
ianua padiri n̄ fuit apta añ passiōnē
xpi. vnde i quodā finōe hierōym⁹ iqt

Sāguis xpi ē ianua padiri. Ergo p̄
cludendū videt q̄ fuit i originali p̄cō
p̄cepta. Quarta rō dicit humiliatio
nis. Arguēdo sic. Condino maioris
humilitatis exp̄siua fuit brē v̄gin a
filio tribuēda. vt ei esset similis q̄ en
nāuit semetip̄z formā serui accipiēs
i similitudinē carnis peccati ad phili.
2. Sed maiorē exprimit humilitatez
icarnatio de v̄gine peccato obnoxia
q̄ de virgine sancta. Ergo decuit q̄
mater domini quādoqz fuerit saltem
originali peccato maculata. Et con
firmari videtur per illud dictum hie
ronymi. super p̄io Mathei c. dīcen
tis. Notandū in genealogia domini
nullam sanctarū assumi mulierum.
sed eas quas scriptura reprobendit.
vt qui propter peccatores venerat:
de peccatoribus nascens omnium
peccata d̄leret. Quīta ratio dicitur
falsificationis. sic arguēdo. Nullo fal
so honore rationabiliter honoranda
est beata virgo maria. Deccatum
enim est laudare aliquem de virtute
aut de bono qd non habet. vt inquit
Alexander de al. in 2. parte summe
in tractatu de vitio adulationis. Et
de hoc habetur. 25. di. §. alias. Sed
dicere ipsam conceptam sine origina
li est ipsam falso honorare. Cum
hec opinio se videatur fundare in
hoc q̄ in omni possibili est beata vir
go honoranda: ex quo sequeretur q̄
deus eam honorauit in omni sibi
possibili. qd falsum est quia multa po
tuisset deus facere beate virgini que
non fecit. aliter fecisset eam immor
talem. 7 ab origine sua beatam. 7 q̄
non conciperetur ex concubitu viri
7 mulieris. 7 sic non esset magis p̄i
uilegiatus xps q̄ beata vgo ergo 7c.
b iij

6°. ratio d^r obligationis sic illud est beate virgini attribuendū. qd ipsam deo reddit magis debitricem ad gratiarum debitas actiones. sed habere tantam gratiam quātam nunc h^z: et fuisse ab originali purgata: ē magis iductiuum ad maiores gr̄as referendas rōne maioris obligationis bñficij accepti: quia tāto magis q^s alicui tenet: q̄to ab eo plura bñficia recepit vt inquit Tho. 2°. scōe. q. 101°. ar. 1°. ergo &c. Et hec rō p̄firmatur p̄ parabola saluatoris. luce. 7°. de duob^{us} debitoribus dicētis. Cui multum dimittit multum diligit. cui at minus dimittit minus diligit. Munera enī et honores: quoscunq^{ue} obligant: vt inquit glo^a. in. l. si mulier. ff. ad velle. et ideo quo maius ē donum. eo maior est obligatio: iuxta illud Gregorij in quadam omelia: cum augētur donationes et crescunt donoz. Septima rō dicitur filiationis sic. q^ucunq^{ue} generatur ex matre subiecta alicuius dominio: subiectus nascitur eiusdē dñi potestati quia partus sequit^{ur} ventres. l. cū legitime. et l. penultima. §. p̄terea si ancilla. ff. de sta. homi. et l. partus. C. de rei vēdi. et l. idē pomponius. §. idē scribit. ff. eo. ti. §. beata virgo generata ē ex matre subiecta fructui originalis peccati. imo et ex patre eidem fructui obligato. Ergo et ipsa subiecta debuit eidē originali peccatō. Et ista sufficiant q̄tum ad argumenta ipugnantiū p̄ceptionē virginis gloriose.

¶ Dars. 2°. huius smonis que dicitur satisfactionis.

Et talib^{us} beatissime matris dei inocētiā ipugnātib^{us} ipsa valde p̄q̄rit. dicēs illd. Tob. 6°. c. Quare detraxistis sermonibus

veritatis: cū ex vobis null^{us} sit q^{ui} possit arguere me? Ad increpandus eloquia cōcinatis et i ventus verba proferitis non enim inuenietis i me iniquitatē. hec illa. que etiā de predictis eaz vituperare querentibus cum filio suo lamētatur dicens psalmo. 30°. per p̄phetam. Audiri vituperationem mītorum cōmorantium in circuitu. In eo dum conuenirent simul aduersus me accipere animam meam consilia ti sunt. Ego autem in te speram dñe dixi. deus meus es tu: i manib^{us} tuis sortes mee. Eripe me d manu inimicorum meorum. et a persequentibus me: Erubescant impij et deducantur in infernum: muta fiant labia dolosa que loquuntur aduersum me iniquitatem in superbia et in abusione. ¶ Psalmo quoq^{ue}. 40. iterū dicit. Aduersus me susurrabant omnes inimici mei: aduersum me cogitabant mala mihi verbum iniquum constituerunt aduersum me. Et infra. In hoc cognoui quoniam voluisti me: quoniam si gaudebit inimicus meus super me: De autem propter innocentiam suscepisti: et confirmasti me in conspectu tuo in eternū. Ipsi quoq^{ue} aduersarijs suis potest dicere virgo benedicta illud qd in argumentum inquit iuriscōsultus in. l. domitius labeo ff. de testa. §. aut vana est consultatio vestra. aut non intelligitis d quo disputatis. s. conceptionis mee innocentiam et puritatem. Et rationem hui^{us} inocētie sue assignat d. illud psalmi 17. deus precinxit me virtute. posuit immaculatam viā meam. Ideo curiosi disputatoribus volens satisfacere et eiusdem itemerate virginis puritatem defensare. ipse virginis fretus

sapientia: que vt dicitur sapientie. 2.
scit versutas sermonum et dissolutio
nes argumentorum. Ad primam rō
nez que defunctionis dicta est. respō
deo sequēdo doctrinā Scoti. i. 2.º. di.
19.º. q. licet homo i statu innocentie po
tuisset n̄ mori et ita de facto fuisset: qz
nunq̄ mortuus fuisset obediēdo deo
et comedendo de ligno vite: tñ cor
pus humanum de se erat corruptibi
le. et mortale et potuisset mori: vt dicit
Magister i predicta distinctiōe. puta
Si non fuisset translatus i paradiso
terrestri. vel etiā si ibi n̄ comedisset d
ligno vite p qd̄ fiebat restauratio hu
mādi radicalis: depditi per consump
tionem naturalis caloris. Et qd̄ hoc
sit verum: probatur p dictūz Aristo.
in p.^o. li.^o. de generatione. i. q. omne q
positūz ex quatuor elementis est cor
ruptibile. Itēz omne cōpositum ex q
trariis: est corruptibile. secundū eun
dem philosophum in. 5.º. phisicorum
di. contraria adinuicem sunt corrup
tibia. et. 4.º. phisicorum iterum dicit
omnia que fiunt et generantur i tpe
etiāz corumpuntur in tpe: et in eodē
li.^o. etiā iquit. omne corruptibile ne
cesse est aliquando corrūpi. s. nisi per
supernalem dei gratiāz pseruetur. et
ob hanc causāz dicit Aug. i. 2.º. li.^o. d
baptismo puulorum. q. ēt si xp̄us nō
fuisset occisus: mortuus tamē esset: et
defecisset sentio: et idē recitat Scotus
in. 3.º. di. 16.º. q. p.^o. Similiter si deus ho
mines nouiter de terra formaret nul
li dubium q. sue nature derelictus
moreretur: per rationes p̄dictas. qd̄
etiā est secundum sententiam phy
losophi in. p.^o. phisicorum. et. x.^o. Ethy
corūz. Et ideo patet solutio ad argu
mentum d̄ morte virginis: quia licet

necessitas moriendi et alia multa ma
la. et pene q̄plures a deo infligantur
propter originale peccatum non tñ
mors absolute considerata: et possibi
litas moriēdi et alie multe naturales
passiones: vt fames: sitis: somnus et
huiusmodi: sūt ppter peccatum: imo
etiāz esse potuissent in homine inocē
te. et naturaliter fuissent: vt supra est
ostensūz. Dico ergo q. licet deus nū
q̄ infligat penam alicui sine causa:
tamen non semper eam inmittit pro
pter peccatum. vnde sciendum est f̄z
Bedam et Magistrum in. 4.º. di. 15.º.
c.^o. p.^o q. multis de cāis flagella a deo
mittuntur hominibz. Aliquando vt
per exemplūz patientie iustorum fla
gellatorum ceteris detur exemplum
patienter tollerandi aduersa. vnde
Ihobie. 2.º. dicitur de ipso Ithobia.
hanc autēz temptationē ideo permi
sit deus enenire illi vt posteris dareť
exemplum patientie eius: sicut et bea
ti Job. multis enīz crassantibus op.^o
est exemplo. I. aut facta. s. fi. ff. de pe
nis. Aliquando autēz dātur ad cu
stodiam virtutum: ne superbia eos tē
piet. vt paulo. secūde ad cor. 12.º. et vt
permaneant in humilitate. iob. x.^o. si
iustus fuero nō lenabo caput meūz
superbiendo saturatus afflictione et
miseria. Aliquando ad incutiendūz
terrorem Job. 6.º. Terrores domini
militant contra me. Aliquando ad
sui cognitionē. Iſaye. 26.º. sola vera
tio dabit intellectūz. Aliquando ad
stimulandū ad bonūz. Mibee. 2.º. sur
gite et ite quia non habetis hic requi
em. Aliquando ad instructionem et
exercitiūz virtutum. Iudicūz 3.º. Ille
sunt gentes quas reliquit dominus
vt erudireť ysrael. Aliquando ad di

lectionis diuine indicium. vñ Apoc.
3°. ait dominus. Ego quos amo: ar
guo et castigo Aliquando ad corrigē
da vel purganda peccata. vt marie le
pra Illumen. 12°. Facit ad hoc qđ dici
tur i aut. vt non luxurientur contra
na. circa medium. s. propter talia de
licta fames. terremotus ac pestilētie
fiunt. Aliquando ad initium pene p
petue. vt herodi. Actū. 12°. Et. An
tibiocho. scđi mach. 9°. quatenus hic
ostendatur quid in futuro sequatur.
Aliquando ad gloriam dei: vt ceco
nato. Joannis. 9°. Aliquando ad cu
mulum meritorum per patientiam.
vt beato iob. eius. p^o. 7. 2°. ac ultimo
c^o. Illas ergo naturales passiones q̄
in xpō fuerunt et etiam in primis pa
rentibus: in innocentia remanentib⁹
fuisse: et similiter mortē deus voluit
beatam virginem subire. nō propter
peccatū originale vel actuale qđ in
ea nunq̄ fuit: sed ad augmentū me
ritorū et alijs multis de causis: que i
fra i tractatu de assumptione dicen
tur Respondendo ergo ad argumen
tum qđ cessante causa: cessare debet ef
fectus. dico qđ hoc est verū: quando
effectus causatur solus ab vna causa
Sed quādo plures cause eque princi
paliter concurrunt ad producendū
aliquem effectū: ita qđ quelibet earū
est causatiua effectus tunc posito effe
ctu nō sequitur positio cuiuslibet cāe
et similiter cessante vna causa: nō ces
sat effectus. vt notatur in. §. Affinita
tis. Insti. de nupti. 7. l. si ventri. §. de
bonis. ff. de privilegijs cre. bar. in. l.
ita stipulatus. ff. de ver. ob. Cū ergo
cause humane mortis sint plures: vt
declaram in. 2^a. parte rosarij sermo
num sermone. 36°. parte. 3^a. Quāq; de

diuersis ex causis imittat mortē et
alia flagella vt supra patuit. Sequit̃
qđ licet i beata virgine cessauerit vna
mortis causa non debuit cessare ipa
mors: concurrētibus alijs causis na
turalibus et diuinis. de quibus in pre
dicto sermone rosarij diffuse dictum
est: et etiam infra dicam in supradicto
tractatu de assumptione. Et ideo nō
tenet ista consequentia. virgo maria
mortua est: ergo habuit originale pec
catum. nā non probat hoc esse qđ ab
hoc contingit abesse. l. non hoc C. vñ
legi. ¶ Probatio enī debet necessario
concludere. l. neq; natales. vbi Bal.
C. de proba. c. in presentia extra eo.
¶ Preterea posito qđ mors sit propter
sequellam peccati: adhuc non sequit̃
qđ si aliquis nō sit in originali pecca
to conceptus: propter hoc nō debeat
mori. quia vna gratia potest conferri
sine alia. et sic ex separatis non infer
tur vt ait glo. in lege creditori. ff. de
nou. oper. num. deus ergo potuit re
mittere culpam peccati matri sue. et
non tollere penas: ad ostēdēdū qđ et
ipsa fuit per filium suū redempta ab
originali peccato cui mors debebat. et
qđ erat de illa stirpe hominum quib⁹
statutum est semel mori. vt dicitur ad
hebreos. 9°. Ad. 2^m. rationem q̄
dicta est ablationis. ¶ Respondeo negā
do maiorem. s. qđ data immaculata v
ginis conceptione tollatur privilegi
um qđ ipsa sola filium sine peccato p
cepit. ipsam sola habuit filius: carentē
omni peccato per sui naturā et essen
tiam: beata autē Anna concepit fi
liū. s. gloriosam virginem carentem
peccato per dei gratiam preseruante
Melius ergo est beatam virginē am
bibus privilegijs gaudere et honora

ri. s. sue immaculate conceptionis et filij: quous diuersimode: quod vno soluz. duo enim bona vno solo preferenda sunt vt inquit aristo. 3.º. topicorum: quia sunt vtiliora: sicut et duo vincula fortius ligant quod vnu. s. sed hodie. Iusti. de adop. Et due rationes preferunt vni. l. cu in adoptiuis. C. de adoptio.

Ald. 3.º. rationem que dicta est clausione. Respondeo quod licet propter peccatum originale: clausa sit ianuua regni celestis. tamen non sequitur necessario quod quicumque absque peccato originali moriebatur ante passionem christi deberet illam intrare: et quod sibi esset apertenda. Nam hyeremias et Iohannes baptista in utero matris sanctificati: mortui sunt sine peccato originali. et tamen non intrauerunt tunc ianuam regni celestis. Similiter sancti presbiteri qui erant in limbo virtute preuise passionis christi future. et per circumcisionem erant liberati ab originali peccato et tamen padisum intrare non poterant. Si etiam quis baptizatus fuisset ante mortem christi quous per virtutem baptismi purgatus esset ab omni macula peccati. c.º. per baptismum de conse. di. 4.º. non tamen potuisset celestes ianuas intrare. et similiter non intrasset aliquis homo a deo nouiter creatus de terra et sine originali peccato decedens ante passionem christi: quia deus pater ob reuerentiam filij decreuit nullum hominem celestem patriam intrare ante filium suum. Ideo Iohannis. 3.º. dicitur Nemo ascendit in celum nisi qui et descendit filius hominis. Dicunt tamen aliqui quod sicut deus preseruauit specialiter beatam virginem ab originali peccato: ita si mortua fuisset ante passionem filij speciale ei deputasset locum

in quo glorificata esset etiam ante ingressum celi empirei. s. ex diuina visione propter quam dici potuisset esse in paradiso. Sicut fuit latro cui dixit Iesus luce. 23.º. Amen dico tibi: quia hodie mecum eris in paradiso. et tamen ipse latro non intravit celum empireum ante ascensionem christi sed pro eo dictus est fuisse in paradiso: quia erat cum christo. et eius diuinitatem contemplabatur. In communi enim prouerbio dicitur quod ubi est papa. ibi est roma. vt notat immo. in. c.º. ego. n. de iureu. et in. c.º. quodcumque. 24.º. q. p.º. et Archi. in. c.º. presentis de preb. et digni. et. 7.º. q. p.º. c.º. scilicet. **Ald. 4.º.** rationes que dicta est humiliationis respondeo quod si ista ratio esset bona. eque probaret quod mater christi fuisset sub actuali peccato unde procedendo secundum ipsam probaretur quod virgo gloriosa fuisset maior peccatrix que unquam fuerit in mundo. quod falsissimum est: et sic dato primo inconuenienti plura sequerentur. quod non debet fieri. l. ratas et ibi. gl. allegat Aristotile. C. de fscin. ven. et de hoc est habetur i. s. cogitatio i aut. vt indi. sine quoquo suf. coll. 2.º. Non obstat ergo dictum hieronymi quia vt aliqui dicunt non dicit assumi sed exprimitur. vt. s. dare spes peccatoribus: non autem negat quin in ipsa genealogia fuerint multe mulieres que in scriptura non reprehendantur cum fuerint sancte aliter falsum diceret vt dicit Nicolans de lira super Matthei primo c.º. unde ipsemet Hieronymus. exprimit de quibus mulieribus loquitur. s. de Raab meretrice et de Bersabee vxoris vrie ac de Ruth moabitide. vltimè potest dici quod hieronymus loquitur de penitibus remotis non propius. argumenta

tio autem non debet fieri a remotis
 sed a proximis. l. cum de lanceonis. c.
 asina. ff. de fun. istruc. facit. l. 2. ff. d.
 sta. ho. vel est dicendum secundum Nico
 laum de lira ubi supra quod opinio beati
 hieronimi. in hac parte non est tenenda
 per rationes ab ipso nicolao allegatas.
 quas breuitatis causa omitto: Preterea
 non est credendum beati hieronymum in
 dicta auctoritate intelligi de gloriosa
 uirgine maria: quam in sermone ad Eusto
 chium omni sanctitate ac gratia reple
 ta atque sine peccato fuisse testatur. quia
 sic esset sibi contrarius quod non presumi
 tur ex quo contrarietas euitanda est. s.
 quibus in prima constitutio. l. 2. et maxime
 in testibus ut in l. 2. s. penultimo. ff. si
 cer. pe. faciunt notata per panorum. in c.
 translato de consti. Ad quintam
 rationem que dicta est falsificationis. re
 spondeo quod nullo falso honore lauda
 tur beata uirgo Maria licet dicatur si
 ne peccato concepta imo verissima lau
 de extollitur. Non obstat dum dicitur
 quod deus multa potuit facere etc. Quia
 respondeo quod ideo non dicit illa beate
 uirgini quia ipsa in quantum humana crea
 tura non erat capax illorum. Actus enim
 actiuorum sunt in patiente bene disposi
 to. 2. de anima. et notatur in l. prima
 C. de here. Insti. ubi dicitur non ualeat
 relictum deportato quia est incapax. s. le
 gari: et ibi glo. Insti. de lega. Et ideo
 deus non fecit beatam uirginem imor
 talem quia tunc non fuisset homo. et sic
 christus non potuisset dici uerus homo de
 stirpe adam. Item non fecit eam ab ori
 gine sua beatam quia sic esset per omnia
 equalis filio. Et ideo quous deus po
 tuerit illam ab instanti conceptionis bea
 tificare tamen quia non decuit ipsam
 equari filio non beatificauit eam in ipso

instanti. et idem potest dici de conceptione
 sine coniunctione seminis uiri et mulie
 ris operatione spiritus sancti. et de ali
 is similibus. Quia autem quod mater dei
 conciperetur sine crimine erat decentis
 simum ut in sequenti parte huius ser
 monis declarabitur. Et ipsa erat ca
 pacissima huius gratie ut ostensus est
 in precedenti sermone per ultimam: et ut
 ibidem patuit: potuit deus illam preser
 uare: Et ubique dubio concludendum
 est quod illam preseruauit. Ad 6. ratio
 nem que dicta est obligationis respon
 deo quod si ista ratio esset bona per ipsam
 concluderetur quod beata uirgo fuit in pec
 cato actuali mortali: quia si sic fuisset
 habuisset meritum maioris laudis et
 gratitudinis erga deum et ei esset ma
 gis obligata tamquam de maiori periculo
 et damno liberata. ergo etc. Dico ta
 men pro materia argumenti quod maior
 est gratia preservationis et maior dona
 tio ipsius quam subleuationis a peccato
 ut declarat Scotus in 3. di. 3. q. prima
 et in 4. di. 22. Nam maior gratia
 fieret homini qui deberet in foueam
 luto et putredine ac stercorebus ple
 nam cadere si preseruaretur ne cade
 ret quam si permetteretur cadere: et po
 stea subleuaretur et mundaretur.
 Parabola autem allegata non con
 cludit in casu nostro. quia proposita
 fuit de duobus debitoribus quibus
 utrisque fuit debitum dimissum et am
 bo ceciderant in obligatione. Et ideo
 ibi solum fit comparatio ratione subleua
 tionis unde ex illatione non sequitur quod
 gratia subleuationis sit maior gratia
 preservationis: Imo per illas parabolas
 probatur oppositum. Nam ibi dicit glossa
 Augustini quod promissa et non comissa do
 nantur quia nullus est qui aliqua committat

quin alius posset eadem cōmittere nisi cōseruaret: beata ergo uirgo Maria ab originali peccato et ab oībus actnalibus p gratiaz dei p̄seruata super oēs homines illi fuit debitor. et p consequens grata. Et hanc respon sionem approbans sco. i. 4. di. 22. ar. 3. q. p. inquit q nullus ē cui de pauca dōet ex hoc q pauca cōmisit quin sit eidez aliud beneficium datū maius q̄ donare. s. p̄seruare euz ab alijs: i. q̄ cadere potuisset. et cecidisset nisi cōseruatus fuisset a deo: et sic fuit cum beata uirgine. Aug. quoq; in li. cōfessionum. et in sermone de mag dalena dicit. illud dimittit q̄ deo re gente non committitur. Ald. 7. m. et ultimam rōnem q̄ dicta est filiationis. respondeo q̄ licet de lege cōmuni: oēs nati ex matre serua nascant serui ut i allegatis iuribus i ratione opposita. et multo magis si nascant ex ambobus parentibus seruis: ut patuit sup: a sermone p. parte. 3. Tamen potest dominus ordinare q̄ vnus filius qui nascet ex ancilla sua nascat liber ipsa tamen matre remanente hua: Et similr q̄ oēs qui nascant ex ea sunt liberi. ut hētur in. l. cum inter veteres. C. de fideico. lib. q. tertus videtur determinare qōnez nostrā. Inter veteres enim dubitatio fuit. utrū hoc posset fieri. Et tibi impator determinat q̄ sic. ex qua decisione ostenditur q̄ l3 beata vgo p̄genita sit ex matre serua originalis peccati: tamen ex diuina ordinatione ipsa libera et immunis nasci potuit a p̄dicta fuitute. Et de hoc ē moraliter pōt exponi tertus in. l. lex nature. ff. de statu. ho. vbi dicit. lex nature hec ē ut qui nascitur matrem sequat: nisi lex specialis

aliud inducat. hoc ibi q̄ fuit in casu nostro.

¶ Dars. 3. huius sermonis que dicit probationis.

Beata uirginem Mariam sine originali macula fuisse p̄ceptā. p̄babitur breuitatis cā soluz vnica rōne. Itano enim est aīa legis. l. euz rō ff. d. bonis dam. et tñ valet allegare rōnem quantum legē. l. scire oportet §. sufficit. vbi Bal. ff. d. ercu. tu. Bar. vero i. §. vltimo in probemio. ff. dicit q̄ vbi hēmus rōnem et legē: magis iherendum est rōni. et allat glo. m. i. lege adeo. ff. de acqui. re. do. q̄ notat et angelus dicēs q̄ allare legē vbi hēmus rationē nūbil aliud ē q̄ mētem cōfundere. et hoc iquit in cōsilio. 33. q̄ dictum allant nouissim i. Lillam C. d. colla. Sufficiēter ergo declarari et probari poterit inocētia et puritas uirginee p̄ceptionis rōne fortissima et ierpugnabili que dicit electionis Cuius fundamentum ponit beatus Tho. i. 3. parte summe. q. 27. ar. 4. dicens Quos deus ad aliqd elegit ita preparat et disponit. ut ad illō ad q̄ eligunt iueniantur idonei iuxta illud apostoli. scōe ad cor. 3. Idoneos nos fecit ministros noui testi. Sapiens enī regulator: ea que sunt ad alīquem finē d3 regularē scōm ordinez ipsi finis: iuxta dictū philosophi. r. metaf. et p̄batur p. c. m. prodest. 23. q. 5. facit ad p̄dicta q̄ p̄iceps assumendo aliqū ad officiū suū dicit velle dispēiare cū eo meliori mō quo pōt l. quidā cōsulebat. ff. de re iudi. Itēz aliud dictum. s. q̄ qui vult p̄sequens vult ēt oē necessariuz antecedens. l. 2. ff. de iur. om. iu. et d. l. quidam con

sulebat. ff. de re. iudi. Item illud qd di-
citur i. l. 2. C. de crim. la. s. q. crimē
est sacrilegij dubitare an is dignus
sit quē iperatoz elegerit. Sed gliosa
virgo maria fuit electa diuinitus ab
eterno vt eēt mī dei: ipsa dicēte illud
ecclesiastici. 24. Alb initio ⁊ ante secu-
la creata sum ⁊c. ⁊ puer. 8. Alb eter-
no ordinata suz ⁊ ex antiquis ante q̄
terra fieret. que oīa attribuit ecclesia
beate virginī: ergo deus p̄ gr̄az suaz
eam ad tā mirabile opus idoneā pre-
seruauit. vñ de beata virgine dici p̄t
illud Gen. 24. Hec ē mulier quā p̄-
parauit dñs filio dñi mei. i. xpo vt ex-
ponit Franciscus Mayro. i. sermone
de p̄ceptione eiusdē virginis dicens
q̄ deus pater eaz p̄parauit. i. ante pa-
rauit q̄ sordida esset: qd fecit p̄ gratiā
singularē. Et hoc ē qd illi dixit An-
gelus. luce p̄. Inuenisti gratiā ap̄d
deum. sed non fuisset idonea mater
dei: si vnq̄ vllō tpe vel etiam in mo-
mento fuisset p̄ peccatum ancilla dia-
boli: q̄ non modica filiū ignominia ē
si pentem habeat seruū: vt dicitur
i. l. p̄. ff. de libe. cā. vnde diabol⁹ po-
tūisset improperare xpo dicens. geni-
trix tua prius fuit serua mea q̄ mī
tua. Alī fuit filia ire ac mortis ⁊ ma-
ledictionis q̄ gratie. prius filia diabo-
li q̄ dei. Ergo concludēdum est q̄ p̄
diuinam gratiā p̄seruata fuit eb oī
cōtagione ⁊ ifama atq; fuitute pec-
cati. ⁊ a subiectione diaboli. vnde ip̄a
agit de hoc gratias deo dicens illud
psalmi. 30. saluasti d̄ necessitatibus
aiam meaz. Nec p̄clusisti me i mani-
bus inimici. Et hec veritas p̄firmat
auctoritate Ambrosij i. smoue de na-
tuitate virginis di. Nisi fallimur iaz
terra illa benedicebatur: in cuius me-

dio dñs salutes operaret: ⁊ ex qua ve-
ritas oriretur. supne itaq; benedictio
ni p̄pabatur terra i hominem p̄crea-
ta ex qua nascitura erat g' onola vir-
go que celesti bñdictione: singulari re-
plenda erat p̄mlegio. En noe a do-
mino bñdicif: ⁊ i filios sem ⁊ iaphet
paterna ei⁹ benedictio dirigit. sanctis-
simuz nāq; dei genitricis marie cor-
pus ante secula ad generandū dei fi-
lium p̄destinatus p̄pe finem mundi
nascitur: iā in his quos p̄diximus si-
bus: sub quadam ymagine benedice-
batur: ex cuius medio sal⁹ mundi ori-
retur. Nūquid si ubi benedicebat hu-
manitatis caro: cum inde nacereris
gliosa virgo: Tibi p̄fecto benedicē-
da erat caro humana i tuis proge-
toribus q̄ ex castissimis viscerib⁹ illū
eras paritura peccatorib⁹ qui est su-
per omnia benedictus. cōstantissima
procul dubio Abrae fides audire me-
runt q̄ i semine eius benedicerentur
omnes gentes. Diuine itaq; digna-
tionis p̄rogatiua p̄parabatur que
daz stirps iudaica: ex qua celestis lu-
minis porta nasceretur virgo maria
quaz eterna dei dispositione: vni geni-
ti filij dei matrem futuram certissime
scimus p̄destinatam. hec ille. Si ergo
beatissima virgo vt digna esset ma. er
dei sunt ab eterno p̄parata ⁊ benedic-
ta. p̄fecto valde incongruū esset di-
cere q̄ aliquando fuerit p̄ peccatum
maledicta. Et ideo in sermone ad eu-
stochium hiero. iquit. Nullū dubium
est de matre dñi. quin talis debuerit
esse que si posset argui de peccato: q̄
fuisset ad ip̄operium filij: sicut enim
nobilitas parentum transit in filios
l. liberos. ff. de sena. ⁊ l. prima. C. de
dign. l. i. ⁊c. Nā natus ex cine: cuius

est: et natus ex comitatensi comitaten
sis est. l. p. et l. assumptio. §. fili. ff. ad
mun. et l. cum legitime. ff. de sta. ho.
et l. filios. C. de munici. et origi. li. x.
Et ppagano alicuius clari seminis
pculdubio suā nobilitat posteritatez
56. di. c. si gens. Et in extrauaganti
Johānis. 22. Que incipit execrabilis
Et de hoc tractat Johānes d. Imo.
i. cle. p. de baptismo: i. glosa sup ver
bo regnum: sic e cōtrario: ignomina
parentum transit ad filios. Ideo in
quit sapiēs ecclesiastici. 3. nō gloriez
i. pumelia patris tui nō est tibi glā s3
psumo. glā. n. hoīs ex honor pīs sui
et dedecus filij parens sine honore.
Quia ergo: si beata vgo originali fuis
set vitō maculata et corrupta: licet po
stea purgata et scificata post lapsum
tamen ifamia peccati remāisset: qā
semp de ea posset dici qd semel fuit in
peccato: pfecto nullatenus ē creden
dum qd deus i peccatū ipsaz labi per
miserit: cū nō possit fieri de pterito fu
turum: neq3 ab ipō deo de potētia or
dinaria. vñ hieronim⁹ ad eustochiuz
inquit. Audacter loquar cum deus
omnia possit suscitare virginē p⁹ rui
nā nō pōt: facta enī p insectis hēri nō
pōt vt dī i. l. i. bello. §. facte. ff. d. cap.
et p. li. re. et l. veruz ē. ff. de reg. iur. fac
l. p. §. si vir. ff. de acq. pos. Et i. aut. d.
equali. do. §. q. tibi coll. 7. vnde iquit
Bar. i. l. si dubiū. C. de legi. hoc solo
pinaat deus: qd facta p insectis hēri nō
pōt. si tñ p hoc itelligit qd deus nō pos
sit i hoīe reparare innocentā depditā
qd hoc pōt: imo facta pnia peccati q3
habet ac si nullā vnq3 maculam cō
traxisset. l. imperialis. §. in pñti. C. de
nupti. s3 itelligitur: qd illud qd semel
factum est: deus facere nō potest qd fa

ctuz nō sit: licet facere valeat qd habea
tur ac si factum nō esset. vnde hieroni.
vbi supra. et hētur i. c. si pauius. 32.
q. 5. aut. valet qdem liberare de pena
sed nō valet coronare corruptā. Ex q
bus oibus sequit idubitanter tenen
dum qd deus dilectā iponiaz suā añ
creationē mūdi electā: ab oīs pēi tur
pitudine pseruauit. Quis enī est ho
minum: qui si posset ipōsam suā face
re: illā non abi33 oī macula procrea
ret? Quis vero est ita inian⁹ qui illā
i fornicationis v. tiuz labi pmitteret?
Deus autem cuius pfecta sunt ope
ra. deuterio. 32. pfecto sacissimū
illud tabernaculū: beate virginis oī
puritate et innocentia repleissimū for
mauit: i cuius sacratissimo vtero fac
tus homo nouē mensibus habitaret.
Et hoc est qd beatus Anselm⁹ i. li.
de conceptu virginali. c. 13. loquit
di. Decuit vt pceptio illius hoīs: de
mīe fieret purissima: tanta puritate q
sub deo nequeat maior itelligi: Cui
deus p⁹ vnigenitū suū quē de corde
suo genuerat equalē sibi: ita dare dis
ponebat: vt esset naturaliter vn⁹ idē
q3 dei patris et virginis filius: et quā
sibi filius substantialiter matrem face
re eligebat. et de qua spiritus sanctus
opaturus erat: vt ex ea conciperetur
et nasceretur ille de quo ipse procede
bat. hec ille. Non fuisset autem beata
virgo purissima tanta puritate: quā
sub deo nequeat maior itelligi. si ori
ginali fuisset peccato maculata. Qd
pfecto icōgruū idēcūq3 tāto filio ex
titisset. Ad Ciril⁹ us pñacha alerā dri
nus i. li. cōtra Nestorū ait propter
filium temerariū ē in Maria virgīe
ponere culpam aliquam vel pecca
tum. Ea propter ipsa gloriosa de

gēitrix sicut ego scripsi i epla ad sum-
mum pontificē Sirtuni. 4^m. Laudat
patrio nūq̄ fedata cruore Verbarco
nūq̄ subiacuisse iugo. Et Aug. i li.
p^o. de natura et gēa. supradictam rō-
nē confirmans dicit. Excepta sola v-
gine d qua propter honorem domini
nullam prorsus: cum de peccatis agi-
tur hēre volo q̄onem. Scimus enim
q̄ plus gratie ei donatum fuit ad vi-
cendum ex omni parte peccatū q̄ cō-
cipe et parere meruit quē constat nul-
lum habuisse peccatum. Hac igit v-
gie excepta si oēs scī et sancte dei cū
viverent iterogati fuissent vtruz si
ne peccato fuissent: oēs vna voce di-
xissent: si dixerim⁹ quia peccatuz nō
hēmus ipi nos seducimus: et veritas
i nobis non est. Nec ille. sed respon-
dēt qdā nō bene itelligētes. Aug^m
de peccatis tantuz actualibus loqui
quoz itēptatio si eēt vā: necesse eēt
dicerē Aurelium doctorez Augusti-
num mēdacē eē: Multi enīz scī et scē
dei regnant i celis: q nūq̄ actualib⁹
irretiti fuere peccatis: vt inocētes et
puuli aū annos discretionis post ba-
ptismū mortui. vba igitur Aug. sunt
generaliter de oibus peccatis intelli-
genda q̄ dictuz doctoris generaliter
loquētis: generaliter dēz itelligi. vbi
lex nō distinguit: nec nos distinguere
debemus. l. de p̄cio. ff. d. publi. Si enī
de actualibus solū itelligere volu-
set bene hoc exprimere sciūisset. vt di-
cīt i alio pposito tertius i. l. vnica. §.
sin at ad deficiētis. C. d. cadu. tol. In
his ergo verbis Augustinus nobis
ostendit neminē eē in regno celoz
quē non tenuerit quandoq; cathena
delictorum. Quidam enīz originale
solum p̄traxerunt. et nūq̄ aliquo ac-

tuali peccato mortali aut veniali ma-
culati sunt: vt predicti inocētes et par-
uuli. Alij vero non solum originali
sed etiā actuali p̄cō mortali. aut ialtē
veniali sunt ifecu. sola at gēitrix dei
Maria nullo unq̄ fuit vitio deturpa-
ta: q̄ et probat auctoritate Bernar-
di i omelia. 13°. super finē i cena do-
mini dicentis. Nō est i filiis hoīum
magnus vel parvus: tanta p̄dus scī-
tate nec tātē religionis priuilegiatus
honore: q non i peccatis fuerit p̄cep-
tus. vel in peccatis fuerit post p̄uer-
tus preter m̄em imaculati agni pec-
catum nō facientis: sed peccata mun-
di tollentis: de qua cum de peccatis
agitur nullā prorsus volo habere q̄o-
nem. Nec ille. Concludendo ergo p̄-
monez istū dico q̄ cum ad positionē
p̄sequentis sequat positio sui necessa-
riū antecedentis. §. p^o. Insti. de testa-
ment. cum oēs credant beatā virgine
mariā fuisse idoneaz matrem dei: de-
bent et credere ipam fuisse immunem
ab oī labe peccati: qa: vt supra dictū
est: aliter non fuisset cōgrua m̄e xpi
Ex quibus oibus patet itemeratā v-
ginem ab originalis vitupij infamia
preservatā Cuius meritis ac p̄cib⁹
ab oibus malis et peccatis nos p̄ser-
uet benedict⁹ eius filius. Amen.

De eadem imaculata concep-
tione sermo tertius.

Abstine rem istaz
facere: vt ipona-
mus crimen glo-
rie n̄re p̄a. Ma-
chabeorum. 9°.
Augustinus de
gloriosa dei gen-
trice: i sermone de
eī⁹ p̄atitate igt.

Quis laudes beatissime virginis di-
 gne decantare valeat: facta est enim
 Maria ianua celorum: sublimatio apo-
 stolorum: laus martirum: iubilatio
 fessorum: continentia virginum: facta est
 maria norma principum: iustitia regum:
 salus omnium populorum: gloria vidua-
 rum: gaudium angelorum: reges aiarum.
 Facta est maria salus morum: mors cri-
 minum: vita virtutum: virtus pugnantium:
 palma victorum. Facta est maria
 excelsa super sidera: sanctio: super om-
 nes feminas: cuius vita scripta pectas
 illustrat ecclesias. hec ille. Et ideo p-
 dicte virginis merito attribui possunt il-
 la verba scripta Judith. 13. c. Tu glo-
 ria iherusalem. Tu leticia israel. Tu ho-
 norificentia populi nostri. Quapropter
 omnes deuoti eiusdem immaculate
 matris dei cum ab aliquo exhortantur
 ad credendum quod ipsa virgo purissima
 contaminata fuerit originali peccato de-
 bet verba thematis nostri dicere. Ab-
 sit etc. Super quibus tres de eadem pcep-
 tiones sanctissima consideratōes faciemus.
 Prima dicetur contrarietatis.

Secunda veritatis.

Tertia et ultima appellabitur stabili-
 tatis.

Prima pars huius sermonis in qua
 ponuntur argumenta contraria immacula-
 te conceptioni.

In nobis argumentis in
 surgunt quidam ultra p-
 dicta contra benedictę re-
 gine celi conceptionem:
 Quorum primum dicitur generali-
 tatis. Secundum vero specialitatis. Quo-
 ad primum adducuntur primo auctori-
 tates sacre scripture que dicunt gene-
 raliter omnes homines ab adam de-
 scendentes originali fuisse peccato ma-

culatos. Secundo auctoritates sacrorum
 doctorum idem affirmantes. In sacra et
 enim scriptura hoc expressum videtur
 tertij Regum 8. et secundi parali. 8. ubi
 dicitur. Non est homo qui non peccet.
 quod non intelligitur de actuali solū quia in
 nocentes et alij multa illud non commi-
 serunt ut patuit supra sermone pcedē-
 ti parte ultima. ergo intelligitur de origi-
 nali. Item ecclesiastes 7. inquit Salo-
 mon. Vixit d. mille vni repperi. scilicet christus
 secundum gl. Augustinum. Mulierem vero
 ex omnibus non inueni. scilicet bonam. et psal-
 mo. 13. dicit david. Omnes declina-
 uerunt simul inutiles facti sunt non est
 qui faciat bonum nisi est usque ad vnum. Et tibi
 dem inquit deo. Non iustificabitur in con-
 spectu tuo omnis viuens. Et psalmo 5.
 Item ait in persona cuiuslibet homi-
 nis. Ecce enim in iniquitatibus conceptus
 sum et in peccatis concepit me mater
 mea. Et psalmo 51. etiam inquit in
 persona christi. Erue a framea deus
 animam meam: et de manu canis
 vnicam meam. Vbi glosa Augustini
 dicit. unica est anima christi que sola
 est a peccatis immunis. Et Isaie. 53.
 dicitur. Omnes nos quasi oves erra-
 uimus. Et ad rom. 3. dicit Apostolus
 Omnes in adam peccauerunt et egēt
 gratia dei. et ibidem. Non est iustus
 quisque. omnes declinauerunt etc. et 5.
 c. eiusdem epistole etiam inquit. Sicut per
 vnum hominem peccatum intravit in
 mundum et per peccatum mors ita in om-
 nes homines mors intravit in quo om-
 nes peccauerunt. Et ibidem per vni-
 us delictum omnes homines in con-
 demnationem constituti sunt. Et 17. c.
 pcedite epistole itez ait. Conclusit de
 us oia sub peccato: ut omnium misere-
 tur. Et ad ephe. 2. ait. Eramus na-

tura filij ire sicut et ceteri. Et. 2. ad
cor. 5. dicitur vnus pro omnibus mortuus
est et reuixit. scilicet christus. Sacra quoque docto
res idem affirmant. unde Augustinus. li. 2.
contra Iovinianum ait. pro catholica
ueritatem. sancti et beati diuinorum elo
quiorum pertractatores clarissimi sacer
dotes. Irenaeus. Ciprianus. Ambro
sius. Gregorius. Innocentius. Iohannes.
Basilus quibus uelim nolum ad
do hieronymum. ut omnes omittam
qui mundum dormierunt aduersus
nos. proferunt omnium hominum pecca
to originali obnoxiam sententiam. vn
de nemo eruitur nisi quem sine lege
peccati. repugnantiem legi. uirgo conce
pit. hec ille. Et idem. 13. d. ci. dei. c. 14.
iquit. Omnes enim in illo fuimus quasi
vnus omnes corripit qui per feminam
lapsus est. et i. c. firmissime de cōse. di.
4. iterum ait. Firmissime tene et nulla
tenus dubites omnes hominem qui per
cōcubitum viri et mulieris cōcipitur
in peccato originali nasci. Et idem in
per psalmo. 3. dicit christus omnes pec
catores inuenit. et solus sine peccato ve
nit. et i. li. de nuptiis et cōcupiscentia
etiam iquit. Omnes sub peccato na
scimur et per unum solū qui sine pec
cato natus est liberamur. Et i. li. En
chiridion iterum ait. Per mediatorem
qui solus sine peccato natus est recō
ciliari nos oportebat. Leo quoque pa
pa in sermone natiuitatis christi dicit
Dominus noster peccati mortisque de
structor. sicut nullum a reatu liberū
reperit. sic pro liberandis omnibus ve
nit. Gregorius etiam i. xi. mora. c. vi.
dicit. solus redemptor in carne sua ve
re mundus extitit. quia nihil in eo per
carnalem delectationem venit. Et idem
super erodū iquit omnes in peccatis nati

sumus. et ex carnis delectatione cōt
cepti. culpam originale nobiscū tra
ximus. Et iterum idem in. 12. mora.
ait. Nullus sine peccato est. nisi ille qui
in hunc mundum non venit ex peccato.
Et hieronymus super lucam iquit.
solus deus est in quem peccatus cade
re non potest. Ambrosius quoque super
idem euangelium dicit. Solus de na
tis ex semina domini Iesus. terrene
cōtagia corruptele non sensit. sed ce
lesti maiestate depulit. Hilarius et
que refert augustinus in li. contra
Iulianum ait. In peccato est omnis
preter illum qui venit in similitudinē
carnis peccati sine peccato. Idem quo
que Augustinus. in li. de perfectione in
stitie. dicit. Non fuisse aliquem in hac
uita hominem puto. excepto vno me
diatore dei et hominum. cui non fuerit
necessaria remissio peccatorum. Cum
igitur terminus vniuersalis distribu
at pro singulis. et tantum valeat in om
nibus. quantum speciale in singulis. scilicet de
admi. tu. l. si duo ar. ff. d. l. 3. l. si totus in
primus. Cumque terminus distributus
singulos specialiter comprehendat. l.
titia. §. si. et. l. pluribus in primus. ff. de v.
ob. et. l. et quemadmodum. §. pro. ff. de
pigno. Cumque tantum valeat aliquid
generaliter dici. sicut si singula sub
eo contenta numerentur. l. omnes. et
ibi glossa. C. de prescrip. 30. vel. 40.
an. et. l. 2. C. de quadri. p. Sitque regu
la dicēs. Qui omne dicit nihil exclu
dit. c. solite de ma. et obe. et. ff. de leg.
pro. l. si cui. et de damno infecto. l. dam
ni infecti la. p. §. emptor. et. 19. di. c. Si
romanorum et de obser. ie. c. 2. et. 25.
di. §. pro in glo. et. l. si a peruator. C. mā.
Cumque in toto psalmo cōtineat. c. in toto. de
reg. iu. li. 6. et. l. si quis. ff. de excep. re

Indi. 7. c. penale. 14. q. 5. Cumq; i generalibus specialia sunt. l. semper. ff. de reg. iur. 7. l. si ita. ff. de usu. 7. habi. 7. l. legatus. 7. l. si totus. ff. de le. 3. 7. generaliter dictu generaliter debeat intelligi. l. de pto. ff. de publi. c. qui circa de pmi. 7. ff. d. ierua. vr. pre. l. si ieruitus. vbi glo. 7. i. c. 2. de pu. lepro. i glosa penultima: videtur concludendum q; i his generalibus locutionib; cu terminis vniuersalibus factis: et beata virgo comprehendi debeat: ac si de ea specialiter fuisset dictum q; i peccato sit concepta. Quo ad. 2. argumtu qd dicitur specialitatis. Adducuntur auctoritates sanctoru doctorum qui pccifice dixerunt beatam virginem i peccato originali conceptam fuisse. vnde Anselm. li. 2. Cur deus homo c. id. iquit. Licet hois xpi pceptio munda sit 7 abiq; delectationis carnalis peccato: attamen virgo maria vnde xpus: 7 a qua assumptus e: 7 i peccatis concepta ea mater eius: 7 ipa i ada peccauit: i quo oes peccauerunt: hec ille. Magister quoq; sniarum l. 3. di. 3. c. p. ait. Queritur de carne verbi: an pmi q; pcciperetur: obligata fuerit peccato. 7 an talis assumpta fuerit a verbo: fane dici pot 7 credi oportet iuxta sanctoru attestacionis conuenientiam: ipsam prius peccato fuisse obnoxiam: sicut reliqua virginis caro: sed spiritus sancti operatione munda tam. Ita vt omni contagione immunis vniretur verbo: pena tamen non necessitate: sed voluntate assumptis remanente. Mariam quoq; totam spiritus sanctus in eam preueniens a peccato prius purgauit. 7 a fomite et peccati liberauit: vel fomitem penitus euacuando: vt quibusdam placet

vel sic extenuando 7 debilitando: vt ei postmodu occasio nullatenus extiterit ad peccandum. hec ille. Hanc ena opinionem tenuit beatus Thomas in pdicta di. q; beata virgo Maria sit concepta in originali peccato. Et qdam alij doctores 7 theologi ibidez. Tenuit etiam hoc Iohanes teutonius glosator decreti. i. c. pnuiciandu de conse. di. 3. 7 Iohanes an. i. c. coquest de feri. 7 Archi. i. c. si missime de cose. di. 4. Et beatus bernardus i epistola ad canonicos lugdunenses cu quibusda alijs sanctis. Cum igit ecclesia approbet dicta sanctoru patrum: vt habetur i. c. sancta romana is. di. videtur q illi errent 7 peccent deniates a determinatoe predictoru sanctoru patru: qui beatam virginem sine originali peccato conceptam fuisse dixerunt.

¶ Pars. 2. huius sermonis que dicitur veritatis.

sta sunt argumeta qb; n nulli virginis inocetia i pugnates mltos ab eius puritatis veneratoe auertere conant Quapropter glosa ego rogat suu pseruatoru deu: dicēs illd psalmi. 13. Tu dñe suabis nos. 7 custodies nos a generatoe hac i eternu Mos quoq; vitate defensare volētes q vicit oia. 7 a nemie supat: vt dñ. 2. Esdre. 3. 7 i. l. si. ff. de proba. simul 7 cōsiderantes q magis attendi debet illud qd est i veritate: q qd est i falsa opinione. l. si quotiens. ff. de manu. vindic. 7. s. si quis rem suam. Insti: de legat. dicimus q; his omnibus auctoritatibus non obstantibus tenenda est verissima opinio de immaculata conceptione matris dei.

c ij

115
Nō obstant modo omnia dicta gene-
ralia tā sacre scripture q̄ doctorū in-
q̄bus affirmatur q̄ omnes ppagati
ab Eldā sunt i originali peccato con-
cepti v̄l similibus verbis idē i. substā-
tia dicūt. Quia respōdeo q̄ illa regu-
la vniuersalis q̄ omne dicit &c. Non
habet locū i his auctoritatibus nec i
multis alijs sacre scripture q̄ regulis
logicalibus & grāmaticalibus nō est
subiecta c°. idignū 38°. di. vnde in sa-
cra scriptura termin⁹ vniuersalis fre-
quēter accipit̄ p̄ maiori parte vt de-
clarat Nicholaus de lira sup̄ Mat.
vt ibi. Tribat ad Jobānē yerosolia
& omnis iudea & oīs regio circa ior-
danē. Mathei. 3°. & tamē multi nō exi-
bāt: sed maior pars tātū: & ibi videbit
oīs caro q̄ os dñi locutū ē. Mat. 40
& tamen multi nō viderūt filiū dei i
natiuitate ei⁹. & sic ad tollēdā psequē-
tiam: sufficit dare istātiā. s. paonū
Insti. de rex diu. Et ideo inqt Ma-
gister Bartolomeus pisanus in li°. beate
virginis. fructu. 7°. Sacra scri-
pturā vti sepe vniuersali secundū vo-
cem q̄ nō distribuit vniuersaliter: sed
tātū pro illis q̄bus cōuenit p̄dicatur:
vt in ista. Totus mūdus vadit post ip-
sum. Et est Iybole: tropus: & figura
grāmaticalis: idest locutio secundū
cōmunes modū loquēdi. faciūt nota-
ta i. l. omnes. C. sine cēsu vel reliquis
vbi glōsa magistralis i hac materia
dat exēplū dicēs q̄ hec vniuersalis
omnes curiūt itelligitur de his qui
sūt habiles ad currēdū. q̄ at dictio
vniuersalis restrīgatur ad habilitatē
est tertius i. l. p°. C. de sacrosan. ec. vbi
dicūt habeat vnusq̄sq; licentiā i testa-
mēto relinquere pijs locis: qd̄ expōit
glo. vnusq̄sq; s. habilis ad testādū.

similē quoq; restrictionē faciunt doc-
tores. maxime Bal. post glōsaz i. l. p°. C. d̄ fide istru. hec igitur restrictio ter-
mini vniuersalis sepe fit i sacris scri-
pturis. Et hoc affirmat hieronym⁹ i
eplā ad Damalū papā d̄ filio. p̄digo.
vbi exponēs illd̄ luce 15°. Fili. tu semp
mecū es: & oīa mea tua sūt. Intelli-
gens p̄ patrē deū. & p̄ filius p̄digo.
populū gentiles. p̄ seniore vero iudaī
cuzcui deus dixit. fili. &c. ait sic: Quo-
modo autē dei omnia iudeorū sūt?
Aliquid angeli: troni: dominationes:
cetereq; virtutes? Per omnia ergo
itelligimus legē. p̄phetas eloq; di-
uina. Nec enī eis dedit: vt in lege ei⁹
meditarentur die ac nocte. Secūduz
illum modū quē sepe exposuim⁹ scri-
pturarū: oīa nō ad totū referēda esse:
sed ad p̄tem maximā vt ibi. omnes d̄
clinauerūt: simul iutiles facti sūt. Et
alibi. Omnes q̄ venerūt ante me: su-
res fuerūt & latrones. Et paulus ad
cor. iquit. Omnibus oīa factus sum
vt omnes lucrificerem. Et ad phili.
omnes enī que sua sunt querunt.
nō que Iesu christi. hec hieronymus
Ecce ergo q̄ auctoritates predictę
q̄tūcūq; generaliter loquantur nō
debent intelligi de beata virgīe. Nō
obstante termino vniuersali. Pro-
pter enim ipas glōsare sicut & ceteras
quas refert hieronymus i predicta
eustola. Glōsantur autē sic. omnes d̄
clinauerūt. s. qui mādata diuina fua-
re noluerūt. Omnes qui venerūt an-
te me sures fuerunt & latrones. s. qui
a me missi nō fuerunt. Omnibus om-
nia factus sum. s. que secundū deū
fieri potuerunt. Omnes que sua sunt
querunt nō que Iesu christi. s. qui sūt
a caritate separati: propheta etiam

psalmo iij. iquit. Omnis homo mendax. s. nisi eius eloquia a spiritu sancto procedant. Ille ergo auctoritates quod omnes peccauerunt in adam et peccatum originale contraxerunt exponende sunt. s. qui non per diuinam gratiam fuere preseruati sed ab Adam secundum communem cursum et legem; ex iordinata concupiscentia et libidine partum: cum carentia diuine gratie et iusticie originalis sunt propagati. Ad autem loquuntur de propagatis ab Adam secundum legem priuilegiataz: nec de preseruatis ab originali peccato per gratiam preuenientem. Sicut sunt beata virgo Maria. Et quod dictas omnes auctoritates oporteat glossa re probatur. Nam si sine aliqua glossa et limitatione uoluerit eas quis ex potere necesse erit dicere quod christus qui et ipse ex Adam propagatione descendit peccatum originale contraxit quod esset hereticum profiteri: Si ergo o in deuote et impugnator immaculate conceptionis ut in heresim non labaris vis auctoritates illas glossare equemus in glossa sano lateas et de pari procedamus: Tu inquires. omnes peccauerunt in Adam preter christum per naturam. Et ego dicam et preter beatam virginem per gratiam. Sciendum est ergo quod oratio vniuersalis verificatur etiam dato quod una persona vel due aut tres non comprehenderetur sub ea ut notatur in l. inter omnes. ff. qui satis. co. ubi glossa. facit tertio in c. primo de prelati. dicentes canones custodiendos ab omnibus. ubi glossa. excipit papam et imperatorem. facit etiam glossa. in c. si vero de sen. ex. et in l. prima. C. de legibus. Et hoc patet ecclesiastici. 40. ubi dicitur omnia que de terra sunt in terram conuertentur. Et tamen beata virgo

et Iohannes Euangelista non sunt in terram conuersi. et Mat. xj. dicit. Nemo nouit filium nisi pater. et tamen etiam spiritus sanctus est nouit. Et similiter dicitur preter ad cor. ij. omnes quidem resurgemus. et tamen beata virgo non resurget cum sit glorificata in anima et corpore super choros angelorum ut dicitur ista in tractatu Assumptiois. Item illa uerba omnis utriusque sexus etc. de peni. et re. c. ois. verificantur etiam dato quod aliquis sit exemptus quia papa non ligatur per illud c. ut ibi dicit Alton. de Butrio. similiter illa vniuersalis que quid ligaueris super terras etc. que habetur Mat. ij. et in c. solite de ma. et obe. limitatur. s. clauis non errante ut in capitulo litteras de resti. spo. et ibi glossa. ordinaria et doc. facit. l. ut gradatiz. §. sed si lege. ff. de mu. et bono. ubi oratio vniuersalis restringitur ad idoneos et aptos comprehendendi sub ea. Et ad idem est capitulum dilecto. et ibi glossa. de sen. ex. libro 6. et l. prima. §. lex falcidia. ff. ad l. fal. faciunt notata per Bar. in l. prima. §. nunciatio. ff. de operis noui. num. et per glossa. in l. emanari. ff. de adop. similiter absurditas facit legem restringi ut inquit Bar. in l. furti. §. pactus. ff. de his qui non. in fa. et terminus vniuersalis non distribuit vniuersaliter quo ad illos ex quorum distributione resultaret absonus intellectus. argumentum in c. solite in prin. de maio. et obe. hoc autem esset in casu nostro. valde enim absonum esset et inconueniens quod beata virgo fuisset originali initio immaculata ut patuit supra sermone 2. parte vltima. Item ut dicunt Theologi in primo di. 46. Terminus vniuersalis habet quandoque distributionem

accomodatā secundū cōmunē vsū
loquendi: vt patet Jobānis. p°. vbi di
citur. Illuminat omnes hominē ve
nientem ī hunc mundum. i. sū Au
stinū nullus illuminatur ī mundo nī
sī per ipm multi tamen īdispositi ad
gratiā nō illuminantur. et ita distribuit
terminus vniuersalis ī casu nostro vt
infra patebit. Dicunt etiā Theologi
vbi supra qd termin⁹ vniuersalis quā
do qd nō distribuit p singulis generū.
s3 pro generibus singulorū vt ibi. oīs
lapis preciosus operimentum tuum
ezechi. 28°. et sic nō semper cōprehen
dit singulos generis vī speciei: cuius
sit distributio. preterea diceſ possum⁹
qd omnis regula q̄tuncunq3 genera
lis: plerūq3 patitur exceptionē. l. nam
qd liquide. §. si. ff. de penu. l. l. cogi. §.
īde queritur. ff. ad trebe. et §. vt autez
in aut. de nō ali. aut per. re. ec. col. 2°.
de quo vide per dynū l. c°. p°. de reg.
iū. l. 6°. et per doctores i. l. p°. et in. l.
omnis diffinitio. ff. de eodem t°. ad
hoc ē faciunt dicta per Tho. i. 3°. pte
summe. q. 27°. ar. p°. In responsiōe
ad. 2°. argumētum vbi arguit qd bea
ta virgo nō fuit sanctificata anteq̄ na
ta p augustinum ad dardanū ita di
centem. sanctificatio qua efficitur tē
plum dei nō nisi renatorum ē. Igitur
beata virgo nō fuit sc̄ificata anteq̄ na
ta: quia renasci p̄supponit nasci et rñ
det Tho. qd Augustinus loquitur s3
legem cōmunem secundū quā: nō re
generant aliqui p sacramēta: nisi pri
us nati: cui legi deus personā suam
nō alligauit. qn aliquibus ex speciali
p̄uilegio gratiā suam cōferre posset
āteq̄ nascent. vnde gen. 3°. dixit mu
lieri prime ī persona omnium. in do
lore paries filios: et tñ hec lex genera

lis et cōmunis nō est verificata ī beata
virgine que cum gaudio et leticia do
minum parturuit. Et ideo similiter
est dicendum de lege originalis pec
cati. vnde ī tractatu de cōceptione v̄
ginis dicit Magister petrus aureoli
de mente beati Augustini qd excipiē
da ē beata virgo a regulis generali
bus que nō conueniunt sanctitati ei⁹
et singularitati gratie sibi collate ma
xime de maternitate dei. hoc autem
p̄batur per dictū eiusdem Augusti
ni qui generaliter loquit in libro de
baptismo puulorū dicēs qd oēs quot
quot fuerunt vel sunt. vel erunt pro
quotidianis defectibus idigent diceſ
orationes dominicez. i. dimitte nobis
debita nostra. qd tamen non potuit
esse verum ī beata virgine que nūq̄
aliquod actuale peccatum commisit.
Oratio ergo quantūcunq3 generalis
nō semper verificatur in omnibus. vñ
p̄ie ad thimo. 2°. dicitur. Deus vult
oēs homines saluos fieri. et ad agni
tionez veritatis venire. et tñ non oēs
saluantur. similiter Augusti. i. li°. de
fide ad petrum dicit firmissime tene
et nullaten⁹ dubites omnibus homi
nibus bonis et malis resurrectione
carnis ī aduentu dñi futura: esse cō
munem. et tamen hec generalis locu
tio nō comprehendit beatam virginē
que resurrexit ī anīa et ī corpore. Ea
propter exponit Iſicho. de lira super
dicto. c°. ad thi. 2°. et Tho. et alij theo
logi in. p°. di. 46°. qd ille terminus vni
uersalis nō distribuit p singulis gene
rum: sed pro generibus singulorum
qd etiam sepe facit secundū iura. vt
patet in. c°. si quis omnem p°. q. 7°. et ī
c°. mulier. i. §. q. p°. et in c°. cum humi
litate. 22°. q. 2°. et in. c°. naz concupi

scenuam de consti. Ite dicunt theo
 logi. vt supra qd sicut i illis vbi pau
 li est distributio accommodata. s. qd nul
 lus saluatur nisi deus velit. Ita hec
 vniuersalis omnes peccauerunt in
 Adam exponitur. l. nullus contrahit
 peccatum originale nisi qui ab Adā
 descendit. Ite eterea clausula genera
 lis non refertur ad illicita. l. si procu
 rator. ff. de con. ide. et lege paulus. ff.
 ad muni. et c. p. de iureiu. l. 6. et
 ibi Archi. et 33. q. 9. c. qd qd et 22.
 q. 4. c. 2. Illicitum autem fuisset qd
 filius beate virginis nō preseruasset
 eam ob originalis peccati damno ac
 infamia vt probatum est supra sermo
 ne p. parte vltima ergo illud decre
 tum generale. et lex generalis de cō
 trahendo originali peccato nō debet
 includere beatam virginem maxime
 quia i generalitate nūq̄ comprehen
 duntur ea que verisimile est quē nō
 fuisse concessurum. l. obligatione ge
 nerali. ff. de pigno. sicut est i casu no
 stro. Item quia vniuersalis quando
 fit aliq̄ primordiale statutus: nō om
 nia comprehendit secundum Bal. i
 L. omnes. C. sine cen. vel re. Item qa
 in vniuersali statuto non comprehē
 ditur persona loquentis secundum
 Bar. in. l. p. ff. qd quisqz in. et proba
 tur per legem inquisitio. vbi glo. C. d.
 solu. cum ergo augusta gaudeat pri
 uilegijs imperatoris. l. princeps. ff. d.
 legi. et mater priuilegio filij. l. insolitū
 C. de falsis. sequitur qd beata virgo si
 intelligitur comprehendi sub hoc sta
 tuto. Ad confirmationem etiam pre
 dictorum adduci potest illud qd dicit
 Iere. 6. s. omnes auaricie student. et
 8. omnes auariciam sectantur qd ta
 men ad christum. et beatam virginem

nefas est referre. Item Marci. 9. di
 cit saluator omnia posibilia sunt cre
 denti Et. xj. omnia que orantes peti
 tis. fient vobis: qd vtrunqz reducit
 glo. ad ea que expediunt saluti. et nō
 ad alia. Ite Jobannis. 12. dixit om
 nia traham ad meipsum. et tamen si
 trahit infideles et blasphemos. et Mar.
 vlt. inquit. Predicte euangelium
 omni creature: qd tamen secundum
 gregorium ad homines solum refert
 Item psalmista ait. Exaltatum est
 nomen eius solius. et tamen nomen
 beate virginis exaltatur per gratiaz
 et voluntatem dei. Insuper idem pro
 pheta canit deo dicens. Tu solus la
 bore et dolore consideras: cum ta
 men multi misericordes idem consi
 derent. prime quoqz ad cor. 6. dicit
 paulus. omnia mihi licent. et tamen
 non licebat ei armis militare seu ali
 quid prohibitum et malum agere ex
 quibus oibus patet: qd locutio gene
 ralis sepe est limitanda et tantum ad
 licita et cōgrua restringenda et sic est
 i casu nostro. Ad auctoritatem autē
 salomonis dicētis qd vnum virū de
 mille reppit. s. siñ peccato mulierē et o
 nullam. Dico qd loquitur veritatē qd so
 lus xps fuit sine pccō ipso iure et p sue
 excellētiā nature Maria eto per gra
 tiaz filij sui. et speciale priuilegium. vt
 ostēditur i supra sermōe p. pte. 3. Et
 ita respōdetur ad oēs similes aucto
 ritates dicentes solus xpm fuisse sine
 peccato. nullus enī alius vir nec ali
 qua mulier fuit impeccabilis per na
 turam. similiter si exponat dictū salo
 mōis qd reppit vnū uir ex mille. s. bo
 nū: mulierē vero nullā. dico qd hoc
 dicit ideo qd xps solus fuit hō et deus
 et psequēter sol⁹ dici pōt bon⁹ qd nō

bon⁹. s. p. essentia nisi sol⁹ de⁹. Math. 19°. et Luce 18°. Maria uero nō dicitur bona p. essentia sed per participatio nē bonitatis dei. et p. p̄seruationē singularē. Ad oēs ē illas auctoritates generales dicentes q. nullus vel nemo fuit sine peccato p̄ter xp̄m. r̄ndet q. termini negatiui si temper oēs negant: nec excludunt. l. neminem. vbi glo⁹. C. de sacro san. ec. que allegat. l. si. §. penul⁹. ff. de mune. et bono. in oībus enī casibus i quibus oratio vniuersalis affirmatiua restringit: etiā negatiua extenditur: cōcurrentibus eiūdem rōnibus. Et ideo etiā ad oēs illas auctoritates dicentes q. tantū xp̄s vel solus fili⁹ dei fuit sine peccato respondet q. iste dictiones taxatiue: non excludunt equipollēs s. paulum de castro i cōsilio. 296°. i simili. Facit ad hoc text⁹ i. l. p. ff. si mel. fal. mo. dire. vbi si cōueniat negs teneatur nisi de solo dolo: venit tñ etiā la ta culpa. Ad qd etiam facit textus i. l. si. C. de reuo. do. et in. l. ob es. C. de p̄di. m. Item dictio taxatiua n̄ excludit aliū casum habentem simīlē rōnem. l. cum pretor: iuncta glo⁹. ff. de iudi. Itē ad oēs generales locutiōes tam scripture q. doctorum potest respondēri q. generi p. speciem derogatur. l. in toto iure. ff. de reg. iu. et c. generi. eodēz tñ. l. 6°. et l. doli culpa. ff. de verborum ob. Beata igitur Maria speciali p̄uilegio p̄seruata ab illa generalitate cōtrahendi originale peccatūz fuit exempta. et ideo ipsi virgini gloriose dixit deus illud bēstē 18°. noli metuerē: n̄ morieris: non enī pro te s. p. omnibus hec lex cōstituta est. Ipsa nāq. virgo exempta fuit ab illa lege generali per regulā illā

que ait. qui a lege p̄uata ducit nulla ratio erigit vt a lege publica p̄strigatur. c. due sunt. 19°. q. 2°. Et sic patet solutio p̄mi argumenti generalitatis. Quo ad 2^m. argumentum qd dicit specialitatis. Dico q. si aliquod dictum sacre scripture vel doctorum reperiatur in quo beata virgo ab originali peccato sanctificata seu purgata vel liberata nō setur: est respondēduz vt supra diximus sermone p^o. parte 2^a. in responsione vltimi argumenti. vel dicas q. vt ait Augusti. sup. lucā. Tanta peccata quis dicit cōmisse a quantis p. diuinā gratiam et virtutez fuit p̄seruatus. Quia si solum attēditur qd est sed et qd esse potest eo qd euentus sunt i cōsideratione. l. pater filio. ff. de here. Insti. l. aut facta. §. euētus. ff. de p̄cis. et §. posteriore. isti. quibus mo. testa. i. r̄. tertus ē in lege generaliter. §. si libero homini. ff. de fideicō. l. Beata igitur virgo ideo dī ab originali peccato sanctificata. aut purgata v. liberata seu redempta q. radicaliter fuit i ea habilitas ad contrahendum illud. et cōtraxisset nisi p. diuinā gratiā p̄uenientē fuisset p̄seruata. Itā etiam nos dicimur redēpti a morte eterna p. passionē ch̄isti i qua acti n̄ fuimus sed quoniam in ipsaz laborēmur si n̄ p̄seruariēmur. Aliquis ē a furca dicitur redimē: s. adhuc n̄ sit apprehēsus nec indicat⁹ vel suspēsus: quādo p̄seruatur ne suspēdatur: vt ait Petrus d. candida i tractatu de cōceptione beate virgini. Talib⁹ quoq. locutionibus sepe vtitur scriptura sacra. Vnde psalmista ait. verū tamen deus redimet animam meā de manu inferi. et iterum saluasti me a descendētibz i lacuz

te. et prouer. 23°. dicitur illi qui cor-
pit primum. Animam eius de infer-
no liberabis: iquo tñ nunq̄ fuit. Et
hoc etiam mō possunt sō. in dicta san-
ctorum doctorum asserentur ipsam
virginē in peccato originali cōceptā:
Ad auctoritatē vero Anselmi: ultra
predicta respondeo q̄ illa verba fue-
runt a quodā maligno et virginee pu-
ritatis aduerfario maliciose addita et
Anselmo ascripta. secundum Sco. i
3°. di. 3°. qd̄ patet potest quia anselm⁹
i precedentibus et i sequentibus affir-
mat beatā virginem sine peccato cō-
ceptam. vel potest responderi: q̄ illa
verba n̄ fuerunt ipsius Anselmi sed
cuiusdam eius discipuli ipsum ansel-
mum interrogantis: Dicitur enī liber
procedit per dialogum. vel dicendū
est q̄ illa verba dixit Anselmus iqui-
sitiue et disputatiue sicut et nos faci-
mus arguentes cōtra conceptiones
et ponentes ea que dici possent ab im-
pugnatorib⁹ virginee puritatis quē
admodum et facit Salomon q̄ in li°.
ecclesiastes dicit multa i persona fa-
tui et multa i persona sapiētis: et mul-
ta falsa p̄pōit. Et ita facit Anselm⁹
non dicendo p̄dicta verba affirmati-
ue pro veritate: aliter contradiceret
sibi ipsi: Nam oppositum tenuit vt vi-
sus est sermone precedenti: parte vl°.
et et patebit i fra sermone sequēti: Iō
per illa verba n̄ voluit ostendere Ma-
riam i originali conceptam. et filium
dei n̄. sed voluit ostēdere differentia:
i ter cōceptionē matris et filij. s. q̄ xps
fuit cōceptus a Maria sine peccato
carnalis delectationis: Maria at̄ nō
sic: sed cum delectatione cōcupiscen-
tie parentum. Non debemus ergo i
bere verbis: sed potius mēti loquē

tis: vt ait glo. 3°. in. c°. paratus. 23°.
q. p°. q̄ si sola vba itueamur: nequa
q̄ xps preceptum suum impleuit: qui
n̄ prebuit pcutienti maxillam. vt dic
Augusti. i eodez. c°. paratus i prin°.
Et i. c. humane. 22°. q. 5°. dicitur q̄ n̄
debet aliqs cōsiderare verba sed vo-
luntatem et itentionem. vt etiam ha-
betur i. c°. p̄terea. et in. c°. in te. ligentia
de verbo. si. et in. l. 3°. C. de libe. p̄te.
vel erbe. facit ad hoc qd̄ iquit hiero-
nym⁹ sup̄ epistola ad gallatas. et po-
nitur i. c°. Marchion. p°. q. p°. di. Nec
putem⁹ i verbis scripturarū eē euā-
gelium sed i sensu. n̄ i sermonum fo-
lis. sed i radice rationis. hec ille. sen-
sus ergo magis attendi debet q̄ vba
vt probatur p̄ legem scire leges cum
duabus sequētib⁹. ff. de legi. et nota-
tur i. l. q̄uis. et ibi glo. si. ff. de in ius
voca. et i. l. et si quis. §. Idez labeo. et
ibi glo. in verbo imitari. ff. de reli. et
sum su. et l. n̄ dubiū. et ibi glo. 2°. C. d̄
legi. et per Bar. in. l. scire oportet. §.
oportet. ff. de excu. tu. et p̄ glosam et cy-
num i. l. p°. C. q̄ sit longa cō. et per dy-
nus i. c°. si. de reg. iu. li. 6°. Ad aucto-
ritatez Magistri respōdeo q̄ non di-
cit beatam virginē peccatum origi-
nale formaliter cōtraxisse sed eam a spi-
ritu sancto i illam preueniente proz-
sus a peccato purgatā et a fomite pec-
cati liberatam. qd̄ exponendū est vt
supra dixi i pri. respōsionis hui⁹ scōi
argumenti. Ad illud vero qd̄ inquit
beatus Tho. ē dicendum ultra predi-
cta q̄ ipse alibi p̄tradicit vt in sermo-
ne sequenti dicitur: quando at̄ qd̄ di-
cit opposita: eius dictum n̄ debet ad-
mitti. l. vbi repugnātia. ff. de reg. iu.
dicunt tñ quidam q̄ beatus Tho. pri-
us cōmentauit sup. 3°. sen. q̄ sup p°.

qđ comētum dimisit posterius rōne
maioris subtilitatis i eo ptente. Ad
ergo valet argumētum si dicatur. po
stus est i ordie formali primus liber
ergo illū prius cōmentatus est: quia
simile videmus i legibus vbi vna lex
precedit i ordine aliā t tamē illa que
precedit est facta post illā cui pponit
sicut patet i libro codicis vt iquit gl.
i. l. vnica. §. p. m. i. C. de nouo. co. cō
fir. talis enim ordo scripture nō attē
ditur. l. nec enim: vbi Bal. ff. de solu.
simile etiam huius videmus qđ licet i
stitutiones sint prime i scolis t facte
pro iunioribus tamen post libros. ff.
t codicis edite sunt: t Acursius illas
vltimo loco cōmētatus est secūdm
omnes doctores. Et ideo glose ibi sūt
pinguiore. t similiter facit beatus
Thomas. vnde posterius scribēs sup
prio retractauit t emēdauit illud qđ
dixerat super. 3°. In dubio enim pre
sumitur doctor tenere illā opinionē
quam vltimo loco ponit vt ait glosa
in. l. qui filium. §. fabinus. ff. ad trebe.
Nam posteriora priouibus derogāt
§. posteriore. Insti. quibus mo. testa.
infr. t. l. pacta nouissima. C. de pac.
t. l. Iudex. ff. de re. iudi. t similiter re
tractauit idem i expositiōe super aue
maria de qua dicitur i smone sequē
ti parte 3°. Dicunt etiam nōnulli qđ
beatus Thomas super 3°. locut⁹ est
vt doctor p̄siderando cōceptionem se
cūdm cōmunem cursum nature: t
decretum dei generale. In alijs ve
ro locis i quibus tenuit beataz virgi
nem fuisse imūne a peccato originali
locutus est vt deuotus cōsiderādo le
gem specialē t priuilegiū matris dei
p̄ gratiam filij sui illi p̄cessus. Sicut i
simili dicim⁹ qđ aliquādo iudex iudi

cat secundum allegata t probata ve
lut iudex. l. illicitas in. §. veritas vbi
glosa. ff. de offi. presi. aliquando vero
vt priuata persona secūdm p̄sciētiā
l. si interruptione. ff. fini. regūdo. Ad
auctoritates autē quorūdam sancto
rum quorū dicta sunt ab ecclesia ap
probata qui dicunt specificē qđ beata
virgo p̄traxit peccatū originale. respō
deo qđ quando reperiūtur aliqua dic
ta sanctorum ab inuicem discordantia
ita qđ includunt cōtradictoria. que si
mul nō possunt esse vera quia d quo
libet dicitur esse vel nō esse t de nul
lo ambo simul vt dicit Aristot. i post
predicamētis t 4°. Metaphisice Tūc
licet dicta taliū patrum sint ab eccle
sia autenticata vel nō reprobata: vni
cuqz est licitum tenere qđ rect⁹ esse
putat quia cū nō possit aliquis obliga
ri ad p̄stendum p̄radictoria: t nullū
eorum dictum est reprobātū: vtrūqz
dicitur autenticum iquātum nō con
tinet aliquid p̄tra fidem. ergo qđ ma
gis placet teneri potest t in tali casu
verificatur illud qđ dicitur ad rom. 14°
vnusquisqz in sensu suo abūdat. Et
idem habetur in c°. vti nam. 76°. di. xi.
ficatur etiam illa alia sententia. quot
capita tot sentētie vt dicitur i c°. cum
i sacris. de p̄se. di. 4°. Et hoc est qđ i
quit Augustin⁹ i li°. Enchiridion t
ponitur in c°. i quibus 22°. q. 2°. di.
In quibus rebus nihil itereſt ad ca
pescendū regnum dei. vtrū credātur
an nō: Et vtrū vera putētur aut fal
sa: In his errare t aliud pro alio pu
tare nō est arbitrandū esse peccatū:
aut si est minimū esse atqz leuissi
mū. Et Anselmus libro prio cur
deus homo c°. 15°. ait. In illis rebus
de quibus diuerſa sine periculo sen

iudex iudi
cat i eam
dum ad

o scriptum no attē
t.

o p̄sumit se
opinionē qđ p̄mo
loco

ut. Irga. p̄onh

l. 10
v. 10
r. 10

tiri possunt nullum puto anime peri-
 culum si sic exponimus diuina dicta
 ut diuersis sententijs fauere videa-
 mur: nec arbitror reprehendi debere
 Cū igitur inter doctores et sanctos fue-
 rit sepe diuersitas opinionum. Nam
 Hieronymus et Gregorius videtur
 tenere quod Salomon sit damnatus c.
 salomon. 32. q. 4. et c. si enim vici-
 lo salomon. de pe. di. 2. Ambrosius
 autem et Augustinus videntur tenere
 quod sit saluus. et quidam etiam alij doc-
 tores quos in generali refert glo. in di-
 cto c. salomon. Similiter sanctus Au-
 gustinus in epistola ad hieronymum
 tenet quod paulus rationabiliter Petrum
 reprehendit ut ipse ait ad gal. 2. Hiero-
 nymus autem super epistola ad
 gal. dicit quod peccauit ipsum qui erat
 caput apostolorum reprehendendo.
 Item inter Augustinum et Hierony-
 mum fuit magna controuersia de ces-
 satione legalium et diuersae opinio-
 nes vno tenente quod cessauerunt. s. hierony-
 mo. alio vero e contra dicente. s. augu-
 stino de quibus tractat Scotus in 4.
 di. 3. q. 4. et Alexander de ales in 3.
 parte summe in tractatu de cessatio-
 ne legalium. Ideo harum opinionum et
 similium quilibet sequi potest illam
 quae sibi videatur melior ut determinat
 Tho. in quadam questione de quolibet
 et henricus de gandano in 4. quoli-
 beto. q. 33. Nec peccat qui tenendo
 vnam opinionem reprobat alias. Si
 mile dicimus quod quando lex habet va-
 rios intellectus unusquisque intellec-
 tus potest capi dummodo probetur
 per alias rationes ut inquit Bar. in
 l. in ambiguo. ff. de re. dubi. dicitur
 etiam quod faciens contra decretales ali-
 quam habentem varios intellectus non

peccat ut notatur in. c. Capellanus
 de feri. ad predicta facit illud quod au-
 gustinus in c. negare. 9. di. de suis
 operibus ait. Negare non possum nec
 debeo sicut in ipsis maioribus ita mi-
 ta esse in tam multis opusculis meis
 quae possunt in isto iudicio et nulla teme-
 ritate culpari. Facit etiam ad hoc c.
 noli et capitulum neque. eadem di. vbi
 idem Augustinus inquit. Neque quo-
 rumlibet disputationes quibus catholi-
 corum laudatorum hominum velut
 scripturas canonicas habere debemus
 ut nobis non liceat salua honorificen-
 tia quae illis debetur hominibus aliquid
 in eorum scriptis reprobare aut res-
 pueri: si forte inuenerimus quod aliter
 senserint quam veritas habet diuino ad-
 iutorio vel ab alijs intellecta vel a no-
 bis. talis ergo sum in scripturis aliorum
 quales volo esse intellectores meorum
 hec ibi. vbi glosa ait. Non eo ipso ledi-
 tur fama alicuius quod reprobat testimo-
 nium suum. extra de excep. c. de
 neque. Quia ergo contra dicta predic-
 torum sanctorum tenentium contra co-
 ceptionem beate virginis sunt dicta alio-
 rum sanctorum et doctorum tenentium contrarium
 quod fortioribus imitatur rationibus ut patet
 ex dictis in 1. et 2. sermone in partibus vl-
 timis: et ista dicit in sequentibus sermo-
 nibus. Idem uenienter possumus dicta
 predictorum puritatem virginis impugnatum re-
 probare. Ait enim Augustinus in epistola ad vi-
 centium de scripturis sanctorum doctorum. Ta-
 le genus scripturarum a scripturis diui-
 nis distinguendum est. non enim ita in eis te-
 stimonia perseruntur ut contrarium sentiri non
 liceat. et Idem in c. ego. 9. di. inquit. Ego
 alios ita lego ut quilibet sanctitate
 quam ve doctrina polleant non ideo ve-
 rum putem quia ita senserunt sed quia mihi

peccat 19. l. habet
 rios intellectus

Lex habet
 varios in-
 tellectus

per alios auctores vel canonicas aut probabiles rationes qđ a vero non abhorreat p̄uadere potuerūt. hec ille. Nō ergo omnes sanctorū opinio nes tenēde sūt quia aliquādo errāt. Unde vt recitat Augustin⁹ i libro d̄ vnico baptismo. Sāctus Cyprianus doctor ⁊ martir i hūc errorem lapsus ē vt crederet baptizatiū factū postea he reticū si ad fidei veritatē redeat iterū debere baptizari qđ tamen est phibi tū vt i c°. nullus ⁊ c. rebaptizare de conse. di. 4°. Hieronymus quoq; di xit qđ habēs vnā vxorem ante baptis mum ⁊ aliā accipiēs post nō est biga m⁹ vt dicitur in c°. vni⁹ vxoris z6°. di. qđ ip̄obāt Augustin⁹ i c°. acuti⁹ ⁊ i. c. sequēti eadē di. quandoq; n. bo nus dormitat homer⁹ vt dicitur i cō muni. puerbio. ⁊ recitat glo. i. c. si qs cū nouerca. 32°. q. 7°. vnde ⁊ nathan ppheta dixit ad dauid. 2. regum. 7°. Fac quecūq; i corde tuo sūt qđ domi nus tecū est. ⁊ putabat vex dicei qđ erat ppheta. Et tamē deus dixit cō trariū. s. vt dauid si edificaret domū dei: sicut cogitauerat: sed salomon fi lius ei⁹. Sepe ergo de⁹ celat aliquid vni sancto vt postea cū tempore illud alteri mirabiliter reuelet. Et ita fac tum est de assumptione beate v̄ginis marie de qua antiquo tempore multi dubitabant nō credentes ipsa fuisse assumptā i anima ⁊ corpore. vnde ⁊ hieronym⁹ in sermone ad Eustochi um dubitatione loquitur: ⁊ nō audet determinare: ⁊ tamen postea ecclesia approbauit opinionē verā. s. qđ i ani ma ⁊ corpore assumpta sit. vt inquit hostiensis. ⁊ Ho. an. ⁊ Antoni⁹ d̄ bu trio i c. si. de feriis. ⁊ Innocēti⁹ i. c. ne imitaris. de p̄li. ⁊ hāc opinionem

multis argumētis p̄bauit augu. i ser mōe de assumptione v̄ginis. Et ita su it de p̄ceptione eiusdē virginis. quos dā enī doctores p̄misit de⁹ titubā ut studiosi⁹ vacarēt speculatiōibus c°. fi. 24°. q. vi. Et etiā ut postea mirabi li⁹ inotescere faceret inocētiā matris sue p̄ supnas reuelatiōes ⁊ prodigia multa. Et hoc p̄uidit i spiritu psalmi sta qđ ait psalmo. 28°. Reuelabit do min⁹ p̄densa ⁊ in templo ei⁹ omnes dicent gloriā. Quia igit illi opinioni standū est: que plurimorū testimonio p̄probat. l. p̄ia. ff. de officio questio. ⁊ cōmuni⁹ opinio est tenēda vt i. l. athletas. ff. de his qui. no. in fa. ⁊ l. in ter omnes. ff. qui satis. cogan. nisi illa communis opinio notorie falsa esset vel notabiliter de falsitate conuincatur. l. p̄ia. §. sed neq;. C. de vete. iu. enuc. ⁊ qđ notat glosa in capitulo ter tio de consue. hoc autem esset in casu nostro si quis diceret contrariam opi nionem esse cōmuni⁹. quia nota biliter conuici potest de falsitate vt patet ex supradictis: ⁊ etiā melius patebit in sequentibus. Ideo cūz pro rei veritate opinio de immaculata conceptione sit cōmuni⁹ vt infra pa tebit in parte sequenti: tenenda est ⁊ ab omnibus amplectēda: ¶ Preterea presupposito sine p̄iudicio veri qđ opinio contraria a pluribus doctori bus affirmaretur non tamen esset te nenda: sed ista que melioribus nititur fundamentis. plerunq; enim euenit vt is qui inter ceteros debili⁹ esse videtur auctoritatis fortiore vtatur ratione vt dicitur in. l. prima. §. sed neq; ex multitudine. C. de uete. in. enucle. de quo textu facit magnum festum panormi. in capitulo p̄io de

*Opinionem plu
rimorum p̄uadere*

*aria in dū
orjon- assumpt*

cōsti. addens q̄ p̄uulis ⁊ humilibus
 deus secreta reuelat. faciūt ad predi
 cta ea que notat idem panor. i. c. ne i
 mitaris eo. ii. ⁊ glosa ac doctores in
 c. vt veterum ⁊ c. ego solis. 9. di. Si
 quis autez affirmaret q̄ vtraq; harū
 opinonū est dubia. Dico q̄ tenen
 da est pars i fauorem beate virginis
 q̄na i dubijs semper debemus fauo
 rabiliorem partem accipere. l. semp i
 dubijs. l. i re dubia ⁊ l. quotiens du
 bta ⁊ l. in obscura. ff. de reg. iu. ⁊ l. fi.
 C. qui bo. ce. pos. ⁊ c. si. de trāsla. Fa
 uores enī sunt ampliādi. odia vero
 restringēda. c. odia. de reg. iu. l. 6.
 ⁊ l. cum quidā. ff. de libe. ⁊ postu. Itē
 fauendum est illi parti que magis fa
 cit pro religione. l. sunt persone. ff. d
 reli. ⁊ sum. fu. Et autē. nouissima. C.
 ad. l. fal. Itē magis creditur duob;
 affirmātib; q̄ nulle negantibus vt
 ait glosa. i. l. diem p̄ferre. §. si plures
 ⁊ duo. aff. de arbi. Et per cōsequēs magis af
 firmātib; inocētiā virginis debet
 credi q̄ illā negātib; ⁊ accusantib;
 facit et ad hoc q̄ ambigua sunt sem
 per i meliorē ⁊ humaniorē partem
 interpretāda. vt dicitur. i. c. estote. ⁊ ibi
 glo. de verbo. si. Et debem⁹ magis
 velle i dubiorū interpretatōe q̄ res
 valeat q̄ p̄pereat. c. abbate. §. si vō
 de verbo. sig. l. diuus in prin. ff. de
 viū. ⁊ ha. ⁊ l. quotiēs. C. de rebus du.
 ⁊ c. i bis. de priu. ⁊ c. quidā de p
 uer. iu. Et iudices p̄mptiores obēt
 esse ad absolūdum q̄ ad cōdemnan
 dum. c. iter i fi. de si. iſtru. ⁊ c. ex litte
 ris de probatio. ⁊ ff. de acti. ⁊ ob. l.
 Alrianus ⁊ l. respiciēdum. ff. de pe
 nis. ⁊ §. cōmodum. Insti. de iſterdic.
 facit. c. iudicas. 3. q. 9. vñ dicitur q̄
 cum iura p̄tium sunt obscura. reo po

tius est fauēdum q̄ actori. l. fauorabi
 liores. ff. de re. iu. ⁊ c. cum sunt eodez
 ti. li. 6. Et melius est redargui de mi
 sericordia q̄ de nimio rigore. 26. q.
 vlt. c. alligāt. ⁊ c. pōderet. 50. di. c. n̄
 satis. 26. di. ⁊ c. nemo peccatorum. xi.
 q. 3. ⁊ c. 2. extra d. iorn. ⁊ c. veniā. 33.
 q. 9. ex quo patet crudeles esse eos q̄
 cum poliūt fauere beate virgini ⁊
 tenere q̄ nunq̄ fuit cōtaminata ori
 ginali peccato pertinaciter asserunt
 contrarium. Tales preponunt m̄fēz
 dei conditioni cuiuslibet mali homi
 nis. Nam de quocunq; etiam scelera
 tissimo de dubia eius malicia iſterpre
 tatur bonum. cum quilibet p̄sumat
 bonus. nisi probetur contrarium. c.
 dudum de p̄sump. ⁊ l. omnimodo
 C. de inof. te. Et tamē matri dei hec
 imponitur calumnia. hec culpa ascri
 bitur d̄ qua nulla habetur certitudo.
 imo pia ⁊ rōnabilis probatio oppo
 situz iuadet. Constantinus iſperator
 dicebat q̄ p̄pter sacerdotalis digni
 tatis reuerentiam si sacerdotem dei
 peccantem vidisset illum ne videret
 propria clamide cooperuisset. 96. di.
 c. in scripturis. Et isti genitricē dei
 vituperantes. postposito omni respec
 tu. p̄clamant i populis. tumentibus
 bucis. ipsam peccatricem fuisse. Ad
 sonitum campāne conuocantur oēs
 vt audiant falsum testimonium. s. q̄
 inocentissima iniusta fuerit. Isti ascē
 dunt alta tribunalia. magnos pulpi
 tus erigi faciūt. ⁊ numerositate libro
 rum se circūdant. vt beatam virginē
 multorum voluminū ostētatione cō
 demnent. quā iuste ⁊ fm veritatē pec
 cato obnoxia fuisse. p̄baſ n̄ possunt.
 cum tñ in criminalibus probationes
 esse debeāt luce meridiana clariores.

*De ius & redargui
 ser uorden q̄ d̄ n̄ q̄*

*Quilibet p̄sumat
 bonus*

*Fauor
 ampliādi*

*Fauendum
 parti q̄
 p̄ religio
 nē*

*Magis m̄d
 ⁊ duo. aff. de arbi.
 m̄fēz q̄ m̄fēz
 le n̄ q̄ d̄*

*Inter p̄mptiores
 p̄tū v̄ ac
 h̄f magis
 valeat q̄
 p̄ uer*

*Iudex p̄m
 p̄tū ad ab
 solūdum*

l. sciant eum. C. de pba. 7 c. 2. 2. q. 8. 7 c. epiphaniū. §. q. 6. Sz qd abhominabilis est: cū etiaꝝ ptra lceleratissimos quosqꝫ nō soleat feri sentētia sanguinis nūi i ferialibꝫ diebus: Cōtra ipaz tamē innocentissimā virginē i maioribus festis ac solemnitatibus a talibus p̄demnationis sentētia profertur. Et cum ad malefactorū audiendam p̄demnationem solum generali campanarū signo populus inuitetur: ad audiendam tamē iniustissimā sanctissime virginis p̄demnationem ultra generalem sonitum tales crudeles indices per domos discurrentes vnumquēqꝫ specialiter inuitant quod beata virgo coram pluribꝫ diffamet. atqꝫ ad audiendum iniustum iudiciū sepe etiam inuiti pertrahūtur. 7 quādoqꝫ falsis allegatiōibus decepti eorum falsam sentētiā cōtra beatam virginē prolatam veram esse arbitrantur. Quibus ego dicere possum illō Daniel. 13. Sic fatui filij israel nō indicātes neqꝫ qd verum est cognoscētes p̄demnastis filiam israel: Reuerimini ad iudiciū quia falsūz testimoniu locuti sunt aduersus eā. Isti defamatores v̄ginis vt dicebat qdā de uorꝫ p̄dicatoꝝ: In hoc faciunt eā videri peioris p̄ditōis q̄ diabolus qui nūq̄ aliqd originale vicium habuit: nec ab alio p̄trahit peccatū. Iꝫ p̄fecto tales sūt similes cornis q̄ ē i rebus mūdis 7 odoriferis imundiciā 7 putredinē querūt. Simibꝫ quoqꝫ nō sunt dissimiles q̄ amenissimū viridariū aspiciētes: p̄tinus hinc ide cursitāt vt in eo aliqd stercoreis repire possint. Hec tñ ip̄opera 7 alia huiusmodi oīa i hoc ope posita nō p̄ferimus ptra simpliciter opinātes beatā virginē peccato

maculatā fuisse: sed solā ptra malos 7 i sua obstinatiōe ac nequitia induratos q̄ veritatē innocentie virginis cognoscētes illā ex certa maliciā p̄sequuntur. Hos autē eorū pertinaciāz nō imitati: sed attendentes qd. Beatus Ambrosius i primo de offi. 7 in c. nō inferenda. 23. q. 3. iquit. Qui nō repellit a socio iniuriā cuiꝫ potest tam est i vitio q̄ ille qui facit: que sentētia etiam probatur p. l. Quid ergo §. p̄io. ff. de his qui nō. infam. 7 in. l. 3. ff. de noꝝa. 7 l. laudemus. §. iconominus. C. de sacro san. ec. Hanc a tōi na nostra calumniā repellamus. si enim socij propulsanda ē iniuria multo magis domini 7 dñe est contumelia repellēda. l. sed si vnus. §. si iussu dñi i fi. ff. de iniur. l. cū dñs. ff. de sen. p̄sul. silla. imo non debet quis salutē eorū suam anteponeꝝ vt dicit in. l. p̄ia. §. eodē autem. ff. eo. ti. Cōsiderātes etiaꝝ qd ueritas que diu latuit de imaculata virginis p̄ceptione: modo diuersis reuelationibus innotuit maxime modernis doctoꝝibus: illā firmiter teneamus. semp enī q̄ vltimi sūt veriora p̄sumūt. l. q̄ filij. 7 ibi glo. ff. ad trebelli. Itē quāto iuniores tāto p̄spicaciores. vt ait glo. i. l. gallus. ff. de liberis 7 post. 7 vltimūz verbū p̄ueniet. L. tutor. ff. de testa. m. 7 finis derogat p̄cipio. l. si tibi. ff. si cer. pe. Et iō vltimū est sequendū 13. q. 2. c. vnam q̄qꝫ 7. ff. ad mūm. l. filij. §. vidua. vltima enī determināt q̄stionē p̄cedentē vt dicit glo. i. l. qui filiū. ff. ad trebe. 7 Bal. i autem. ex testamēto. C. d. colla. Marie autem isti opinioni vltime est fauendū quia melioꝝibus rationibꝫ 7 clarioribus p̄clusionibus reborat: ar. in. c. capellanus de feri. Faciunt

Socij
repellam
ut in afor

vltimū
quod dñs

ad hoc notata per hosti. in c. quanto
de transla. 7. i. c. p.rio d. sacra vinctoe.

¶ Pars tertia huius sermonis que
dicitur stabilitiois.

No expeditioe huius par
tis vt christi fideles 7 de
uoti stabiles in deuotio
ne virginis permaneant
Dico illud quarti R. 6. c. ¶ Mures
sunt nobiscum q. p.tra nos. hanc eni
opinionem tenet p.rio caput ecclesie
sumus pontifex cum cardinalibus 7
curia Romana: Qui in die p.ceptio
nis deuote canunt in officio eiusdem
diei. Immaculata p.ceptio est hodie
7c. Idipsum omnes p.itentur Episco
pi 7 sacerdotes catholici 7 fideles: Id
abbates 7 quicunq. ecclesiastica digmi
tate decorati. Id ordo sancti Benedi
cti 7 canonici regulares. Id ordo be
remitaru sancti augustini: atq. ordo
carmelitarum atq. suorum. Id ordo
fratrum minorum. 7 vt breuiter p.elu
daz. Id tenet quasi omnes cuiuscunq.
alterius religionis paucis exceptis
quos exprimere non est opus. Idem
tenet 7 credit tota fidelium vnitas cu
ius rei testimonium reddit capella se
renissimi imperatoris: atq. omnium
regum: dominationum: potestatum:
civitatum oppidorum: 7 villarum eccle
sie: In quibus officium conceptionis
denotissime celebratur. Cum igitur
in his rebus in quibus nil certi statu
it diuina scriptura: mos populi dei:
7 instituta maiorum tenenda sint c.
in his rebus. r. di. 7 i. re dubia ad fi
dem 7 certitudinem valeat auctoritas
ecclesie catholice. c. palam eade di. Et
vbi lex deficit a consuetudine loci re
currendum est. c. de qbus inneta glo.
20. di. Ideo omnes debet sequi con

suetudinem ecclesie in veneratioe purita
tis virginis. vt eni inqt beatus thomas
in 2. suo quolibeto. q. 7. magis d. b
uari 7 attēdi consuetudo ecclesie q. auc
toritas augustini 7 quoruicunq. scōrum
Cum eni papa sit christi vicarius c.
iter corporalia d. trans. pre. 7 gerat vi
cem dei i. terris c. quanto eo. ti. ex quo
sequitur q. habz plenitudinem potestatis
vt notat i. c. p.sequens r. di. Et illud
qd facit p.imum facere auctoritate dei
extra d. tras. pre. c. iter corporalia gl.
¶ Ideo ipso approbate aliquid. 7 nos
approbare debemus. ar. i. c. si romāo
rū 19. di. Imo ipius sine magis ē stā
dū q. sentētie totius mūdi vt dicit gl.
i. c. in istis 4. di. Cum igitur summus
Pontifex approbauerit officiū ima
culatę p.ceptionis per me editum 7 il
lud qd edidit dominus Leonardus
nogarolus prothonotari. In quib.
officiis sine originali peccato concep
ta predicatur. 7 non solum approba
uerit sed etiam dederit illas omnes i
dulgēcias dicentib. vel audientib.
celebrari officiū p.ceptionis que vnq.
ab aliquib. sumis pontificib. sunt p
cesse in officio corporis xpi: vt patet p
bullā auctenticam sequit. concluden
dū q. omnes fideles debent p.dictum
festū p.ceptionis celebrare per c. cō
quest. de feri. vbi enumerantur dies
festi celebrandi. Et tibi dicat. festiuitatū
omnium virginis gloriose 7c. hec at
est vna de ipsis festiuitatibus quam
papa colit euz cetero vt supra ergo 7c.
papa enim approbando officiū cōce
ptionis 7 instituyendo festū eiusde p. se
quēter ex hoc determinauit ipaz vir
ginē sine peccō p.ceptā q. vt ait Ber
nard. i. epla ad lugdunēses. Nō erit
festiuitas p.ceptionis nisi sanct. asserat

qui pceptus est: ex quo tolluntur oēs
auctoritates sanctorum et doctorum
qui dixerunt cōtrariuz: vt notat dñs
Anto. de butrio i. c. p. venerabilem
qui filij sunt le. di. q. i. opinionib⁹ cre
dendum est magis pape q̄ dictis san
ctoruz: q̄ pape et n̄ alteri data est po
testas iterpretandi: vt patet per dictū
c. m. per venerabile. Et quibus patet
q̄tum peccēt illi pertinaces et obstia
ti qui contra immaculatam virginis
cōceptionez latrant. et per ecclesiam
romanam approbata despiciunt. di
centes q̄ heretici sunt qui gloriā
virginē sine originali peccato cōce
ptam asserunt. sed ipsi pp talia dicta
sunt oēs excommunicati: vt patet p ex
trauagātez Sixti quarti. Que incipit
Grane nimis. De qua infra dicitur b
mōne sequēti. Cū. n. ad papaz. et Ro
manaz curiam solū pertineat diffinir
atqz determinare ea que sunt dubia i
fide: vt probari potest per. c. m. maiores
de baptis. Et. 24. q. p. c. quonens. et
c. hec est fides: et. 27. di. c. huic sedi:
ei⁹qz sit emendare atqz corrigere er
rores circa fidem vt i. c. qui alios de
bere. et i. c. errat. 43. di. cui incumbit
maior zelus xpiane religionis. c. offi
cii. 24. q. p. Ad approbasset ecclesia
romana hoc festum. dans insuper
multas indulgētiā capellis cōceptio
nis. si aliquis error esse posset circa
fidem i veneratione virginē purita
tis. nec approbasset opinionem mio
ruz fratrum si n̄ esset bona. De quo
inquit Anto. de butrio i. c. cōquest⁹
de feri. dicēs. Audio ecclesiaz appro
basse opinionē minorū. s. q̄ n̄ sit con
cepta i peccato originali. et ita tenen
dum est sim ipsū dñm Antonium
et panoz. i dicto. c. cōquestus. Ordia

tio enī sedis apostolice ligat oēs. c.
fi. de cōsti. Quz ecclesia apostolica sit
mater omniūz ecclesiarū. 12. di. c.
p. et c. quis nesciat i fine. et de cosec.
di. 3. c. celebritatez. et. 9. q. 3. c. cunc
ta per mundū. Que n̄ potest errare
nec decipi. vñ in. c. a recta. 23. q. p.
dicitur. hec sancta et apostolica mater
omniū ecclesiarum: christi ecclesia
que p dei oīpotentis gratiaz a trami
te apostolice traditionis nūq̄ errasse
probat: nec hereticis nouitatibus
deprauata succumbit. s. vt i exordio
normaz fidei christiane pcepit: ab au
ctoribus suis apostolorū principib⁹
illibata fideremus māet. hec ibi. Licet
āt quidaz dixerint festū cōceptionis
n̄ esse celebrandū: vt etiā ait glo. i c.
2. et ibi Archi. de pse. di. 4. m. falsū
est. Nam vt ex supradictis patet. san
cta romana ecclesia illō celebrat. Vñ
Bartholomeus episcopus bariēsis
i suo repertorio pte. 2. i verbo festū
Dicit q̄ ecclesia facit solemne festū
i die cōceptionis beate virginis: et q̄
ipse i tali die celebrant solemner i
capella sūmi pōtificis i presentia ei⁹
et cardinaliū atqz aliorū prelatoz.
Qui ergo dicunt peccatum eē hanc
opinionez tenere. et predicāt q̄ festū
cōceptionis n̄ debet celebrari: cū de
trahāt romane ecclesie illud celebra
ti: possunt dici de heresi suspecti: per
c. m. oēs. 22. di. vt dicit magister pau
lus venetus i tractatu de pceptione
virginis: q̄ si dicat nōnullos qui se
xpianos et duotos appellāt: nolle hoc
festum celebrare. rñdeo q̄ ppter hos
paucos n̄ fit q̄ celebratio hui⁹ sacra
tissime festiuitatis nō sit vniuersalis:
Quia qd fit a maiori pte xpianorū
et maxime a capite cum principaliori

bus membris a tota ecclesia fieri dicitur
ar^m. in c. licet d. elec. et in c. cum in cum
ctis de his que sunt a maiori parte ca.
vbi dicitur quod sit a maiori parte capitu
li totum capitulum facere videtur: ad idem
facit textus in l. nulli. ff. quod cuiusque uni.
et in l. aliud. §. referet. ff. de reg. iur. et in l.
quod maior. ff. ad mun. Quia ergo non
debet a capite membra discedere sed omnia
membra caput sequi debent c. primo in 2^a. di.
Facit lex cum in diuersis. ff. de rel. et su.
su. et omnia accessoria sui sequi debent pri
cipale. l. cum principalis. ff. de reg. iur. et c.
accessorium eo. ti. li. 6. Cum caput eccle
sie sumus? Pontifex celebret festum ima
culate preceptis apparet illos non esse
membra eius quod ex pertinacia et obstinatione
ab eo dissentiant et eius deuotionem non
imitantur. De talibus dici potest illud ec
clesiastici. 3°. Quam male fame est quod reli
quit patrem et maledictus est a deo quod ex
asperat matrem. Isti enim matrem suam re
uerendam scilicet gloriosam virginem mariam in
famant et vilipendunt. Immo vituperant
sponsam dei et matrem regis celestis: et
ideo merito priuari merentur hereditate
celestis patris iuxta notata in §. cau
sas in aut. ut cum de appell. co. coll. 8^a.
et per glossam in c. quatuordecim de iure iur.
Tales profecto damnantes eos qui dei
genitricis puritatem venerant atque igno
rantes seu blasphemos appellantes time
re debent ne discipuli magistri Joba
chim censeant quod appellauit magistrum
suum: hereticum in illo articulo in quo
ipse ab ecclesia damnatur c^o. Damnatus
est summa tri. et fi. ca. Nos autem matri mi
sericordiarum honorem debitum impeden
tes et eius innocentiam predicantes Dica
mus illi cum Beato Augustino in quo
dam sermone. O mater domini sicut in propria
seminia abundauit delictum ita in te su

perabundauit omnis plenitudo gratie
et ideo super omnes es ignara delicti. hec
ille. Quis ite meritate virginis interuen
tu: nos ab omnibus delictis absoluat
benignus eius filius. amen.

De eadem sacratissima preceptione
sermo quartus.

Contere brachi
um peccatoris et
maligni: quare pec
catum illius et non
inueniet. ps. 9°.
Quia bone fidei
non congruit de api
cibus iuris dispu
tare ut dicitur in l. si
fideiussores. §. que
dam. ff. mandati. An propter communi utilitatem
multa contra rationem disputandi recep
ta sunt. ut ait iuriscōsultus in l. lita uul
neratus in fi. ff. ad le. acq. Ideo aduer
sarij virginis puritatis iam deberent
a sophisticis et cauillosis argumentatio
nibus desistere quibus ignorantium ani
mos a deuotione dei genitricis auer
tunt: verum quia ipsi in sua pertinacia ob
stinati persistunt. unde fures et latrones
appellari possunt: quia si ut inquit Bal.
in phemio feudozum occultator aliene
laudis: fur est et latro. l. hereditate. §.
fi. ff. ad legem fal. multo magis eius impu
gnator. Nos illorum proteruiam demon
strare volentes simul et considerantes quod
quanto pluries aurum pignus transit ta
to maiorem acquirit claritatem. et quod veri
tas sepius exagitata magis splende
scit in luce ut dicitur in c. graue. 35^a. q.
9. Deliberauimus in hoc sermone etiam
aliqua alia dictorum aduersariorum argu
menta recitare: et refutare: ut immacula
ta virginis preceptio in ardenti flamma dispu
tationis reclinata puritate ac innocen
d i

tia amplius elucescat verificabuntur
etiam verba thematis nostri quib⁹
spū scō illuminatus p̄r. vidensq; me
debere cōfutare argumēta aduersan-
tium p̄ceptioni beate virginis ait mi-
hi Cōtere brachiū peccatoris ⁊ mali-
gni: Unde de his beate virginis ī
pugnatorib⁹. ⁊ crīm ī ea q̄rentib⁹ di-
xit. Queretur ⁊c. sup quibus verbis
tres p̄siderationes faciemus.

Prima dicetur impugnationis.

Secunda defensionis.

Tertia ⁊ vlt. appellabitur Corrobo-
rationis.

Pras priā huius sermonis ī qua
impugnā conceptio dei genitricis.

No ad primā partem p̄-
dicationis n̄re arguit p̄-
mo beatā virginē ī origi-
nali p̄cō p̄ceptā rōne p̄-
ductionis sic. Oīs hō qui p̄ cōcubitū
viri ⁊ mulieris natus est in peccatis
p̄ceptus est. vt ait Augustin⁹ ī li. de
fide ad petrū s; beata virgo ex tali p̄-
cubitu p̄cepta est ergo ⁊c. Et p̄firma-
tur hec rō p̄ dictū saluatoris Mathei
7. vbi ait oīs arbor bōa: bonos fruc-
tus facit. mala aut arbor malos fruc-
tus facit. n̄ enī p̄t arbor mala bonos
fructus facere. neq; arbor bona fruc-
tus malos facere. Tūz ergo parētes
gloriose virginis fuerit mali p̄ pecca-
tum vī q̄ ⁊ ipsa vgo p̄ducta a tali ar-
bore mala fuerit mala: ⁊ p̄sequenter
q̄ ipm peccatus p̄traxit. facit ad hoc
q̄ īquit glo. i. l. quisquis. C. ad le. iu.
maiestatis dicēs Sepe solet filius si-
milis eē p̄ri. Scō idē p̄bat rōne me-
diationis. Nam vt ait paulus p̄rie ad
thi. 2. vnus ē mediator dei ⁊ hoīum
hō xp̄us yesus s; medium n̄ est nisi ī
ter extrema q̄ distāt a se inuicem s̄m

philosophum. 5. metaphisice ⁊ nota-
tur p̄ glo. Bar. ⁊ doc. in. l. p. 5. 13. vī
ff. si quis ius di. n̄ obtem. n̄ at beata v-
go nō fuisset sub p̄cō nunq̄ fuisset di-
stans a deo q̄ solū p̄ peccatus hō elō-
gatur a deo iuxta illō psalmi. 72. Ec-
ce qui elōgāt se a te p̄būt. ergo xp̄s n̄
fuisset mediator: iter deum ⁊ ipaz vir-
ginem q̄s eēt falsum. Quare vī con-
cludendum q̄ ipsa ī originali p̄cō fuit
p̄cepta ⁊ p̄ illud a deo elongata. Ter-
tio idē p̄bat rōne acceptationis: Tūz
enim deus n̄ sit acceptator p̄sonarū
vt dī actus. io. ⁊ i. c. sicut. 22. q. 4.
⁊ i. c. nec quenq̄ de cōse. di. 4. ⁊ i. c.
nouit de iudi. ⁊ c. vltimo. 3. q. 9. ⁊ c.
2. 4. q. 4. facit text⁹ ī auten. d̄ mōa.
ī fine p̄icipij coll. p. si dicam⁹ q̄ de⁹
ī instanti p̄ p̄ceptionis p̄seruauit bea-
tam virginem a malo originalis pec-
cati: cum illo tunc n̄ meruisset aliqd
plus q̄ alij hoīes ab adā descendē-
tes sequerēt q̄ fuit acceptator p̄sone
contra diuinam scripturam q̄s cum
non sit verum vī dicendum q̄ eam
non p̄seruauit: sed cum alijs ho-
minibus in originali peccato cōcipi
permisit.

Pras secunda huius sermonis
que dī defensionis.

No defensione immacu-
late conceptionis matris
dei. r̄ideo ad primum ar-
gumentum q̄ dicitur p̄-
ductionis q̄ deus qui dedit legem d̄
qua Augustinus loquitur. s. q̄ oēs
qui p̄ cōcubitū nascunt ī peccato
conciuntur potuit eaz circa aliquā
personam mutare ⁊ dispensā: vt ait
petrus d̄ candia. ⁊ frāsciscus de mai-
roni. in. 3. di. 3. Et supra probatum
est sermone. p. parte vltima. Ideo dī

et tunc ipsius Augustini intelligitur nul
la speciali dei gratia interueniente cu
ius oppositum fuit in casu nostro. Ad
auctoritatem euangelij. Dico q^d de^o
qui omnium naturarum est auctor.
et potest facere multa que hominibus
impossibilia videntur vt ait Augusti
nus. 21°. de ciuit. dei. c. 7°. potest face
re q^d arbor mala fructus bonos faciat:
et ideo potuit facere p^{er} mirabilem po
tentiam suam: vt de infectis parenti
bus mundissima nasceretur filia nec
a nobis est de eius potestate dispu
tandum: nec in talibus ab eo peractis
est ab hominibus ratio requirenda:
dicente Augustino in epistola ad vo
luntianum. In rebus a deo mirabili
ter factis tota ratio facti est potentia
facientis. Ad. 2^m. rationem que dici
tur mediationis. respondeo q^d sicut
christus pro alijs hominibus media
tor extitit vt a contracto peccato mu
daretur ita matris sue mediator fuit
vt ab eo preseruaretur: et ista fuit sin
gularis mediatio sicut esset si quis vi
dens iudicem debere irasci contra
aliquem: et illum punire eius iram
taliter preueniret q^d sua interuentio
ne non modo ipsum non puniret sed
nec ad momentum indignationem
contra illum vel minimam assume
ret. Christus ergo qui hominem lap
sum reparauit: et pro ipso ad patrem
intercessit. matrem suam ne laberet
preseruauit. Maior. n. gratia fit illi q^d
conseruatur in innocentia q^d cui re
mittitur culpa: vt ait Augustinus su
per gen. ad litteram. vnde Magister
Leonardus de vtino ordinis predica
torum in suo sermonario festiuo ser
mone. 12°. c. 2°. ait Maioris gratie
est preseruari a lapsu q^d post lapsum

reparari vt patet i beata virgine. hec
ille. Et ideo christus matris sue opti
mus mediator fuit. Et hoc modo di
ci potest etiam mediator angelorum
et illorum reparator. et saluator atq^{ue}
purgator. Unde dyo. c. 2°. de ange
lica ierarchia inquit angeli purgan
tur a superbia: et ignorantia vbi Lico
niensis ait. Illis primis substantijs
diuina scientia est velut purgans
non a sorde que insuit que apud nos
solet dici vera purgatio sed ne insit
obstans. q^d genus purgationis est
secundum veritatem optimum. et suf
ficientissimum. hec ille. Et ibidem par
te secunda etiam dicit. Non purgan
tur angeli sicut homines a sordibus
que aliquando insuerunt sed preser
uari ne aliquibus inquinentur est
ipsis vera purgatio. hec ibi. Non er
go sequitur: iste purgatus fuit ergo
habebat peccatum. Nam malachie
3°. de christo dicitur in glorificatione
sanctorum. Purgabunt filios leui qua
si aurum. et tamen illi tunc non habe
bunt peccatum. Similiter luce. 2°. di
citur impletum est tempus purgatio
nis Marie cum tamen macula pur
gandam non haberet. Nam per gra
tiam filij fuerat preseruata ne illam re
ciperet. et talis fuit etiam purgatio
ipsius virginis et mediatio filij pro
ea que omnibus alijs extitit excellen
tior: et dignior. et filio virginis conue
nientior. laudabilior enim est aliquem
ne percutiatur adiungere: q^d postq^{uam}
habuerit caput fractum procurare me
dicinam. Hoc autem fecit dei filius
matri sue. Unde canit ecclesia i offi
cio conceptionis: nisi dominus cu
stodisset matrem suam angelus tenebra
rum denigrasset eam Ad. 3^m. argu.
d ij

qđ dī acceptatōis dico s; theologos
i pīo dī. 4°. qđ de? nō est acceptator
pīonaz sed meritor; Bar. aut i. l. p. i
pīn. ff. d. postu. dicit qđ i his que sūt
ex mera grāia ēt apud deū est accep
tatio pīonarū. plus. n. facit vni qđ alte
ri. In his vero que sūt ex mera iusti
cia neq; apud deū neq; apd hoies d
bz esse acceptatio pīonarū. ita. n. iudi
cat magnū sicut parū c°. nouit de iu
dicijs. l. 3. aut vtutes et merita futura a
deo pīensa nō fuerit causa necessa
ria ipius pīseruatōis vt pōt pbari p
determinata a magistro sniarū i pīdic
ta distinctōe pīmi et q̄uis diuie volū
tati nō sit assignāda alia cā nisi quia
ita sibi placuit vt diffuse tractat per
theologos i p°. dī. 45°. sola. n. ei? volū
tas hētur p legitima cā sicut ē de vo
luntate Impatoris fm glo. i. l. relega
ti. ff. d. penis pīsumit. n. p pīcipe qđ iu
sta cā fuerit mor;. et i tantū qđ pbatio
nō admittit in cōtrariū vt ait Anto.
de Bu. i c°. qđ i eccliarū de pīti. et ibi
eū fēit et seqt; Danor. allegās cle^m
lris de pba. tñ dicere possum? pgruū
valde et decens fuisse vt de? illā quā
ab eterno pīndit matrē snā futurā et
vtutib; plenā ab oīs pī imūdia pī
uaret. Et hāc rōnem tangēs Augu.
in smone. 43°. de natiuitate dñi ait.
Qm pīcin; redēptōis nīe imaculatū
eē debuerat pīea Maria mī xpi ele
cta est et sup oēs crea turas pīecta:
oībus gratijs secūda: oībus vtutibus
ornata: oī scitate i vtero matris reple
ta. ut de mūdissima matre mūdissim?
nāsceret fili?. qā sicut i celo hūit patrē
imortalem et eternū sic et i terra hūit
matrē oī corruptōe carentē. igit sicut
i celo qualis ē pater tal est fili?. sic et i
terra qual est mater tal fm carnē est

fili?. In celo cū patre etern? et imen
sus: icorrupt? et iubilimis ē. et in terra
cū mīe imaculat? et māuetus. hec il
le. Eadē ēt sniaz pōt Ambrosi? i 3°. li. de uirgibus dicēs de xpo. Hodie qđ
de fm hoiez homo nat? ex uirgīe sed
aū oīa secula generat? ex pīe qđ mīem
corpore. uirtute referat patrem

¶ Mars 3°. hui? sermōis que dicit
corroboratōis.

Ec pia et deuota opimo
corroborat p auctoritatē
theolo. irrefragabil Alle
rādri de ales q i li. quez
de btā virgīe edidit pbat ipaz dei ge
nitricē ab original pī vīto pīseruatā
vbi ēt retractat qcqd contra hoc dire
rat in 3°. sniarū dī. 3°. Maratq; stupē
dū miraculū p qđ ad tenendā istā opī
nionē inductus ē. de quo miraculo p
trāseo cā breuitatis qā de ipso dīri i
officio pceptōis qđ quidē officiū i mī
tis ad hāc materiā facientib; putile
post nonū et vltimū smonē hui? pīe
ptis marialis nū subnectā. Hāc quo
q; sniaz tēuit Marro magister Scoti
i. 3°. sniarum dī. 3°. dicēs qđ si d; erra
re vult pot; errare i abūdātia laudis
virginis Marie qđ i diminutōe. Idē
ē tēnuit et mltis fundamētis approba
uit Magister Johānes Scot? i eadē
di. siml cū magīo Fran? d Mairōis.
Lādulfo Neapolitāo. Agōe d castro
nouo: et Petro aureoli cardinali scē
ecclīe romāe qđ de imaculata vginis
pceptōe fec pīcularē tractatū. Idē
ē tēnuit et subtiliter pbauit dñs An
dreas sicul? dicit? barbaci? i pīemio
cle. et i. c. pīquestus de ferijs vbi allat
panor. dicentē se audisse qđ ecclīa ap
probauit opinionē minorū pīcipue in
pīilio basilīensi. Idē tenet dñs cardial

i dicto c°. conquest° dī. q° festū pcep-
 tiōis cōiter celebrat ab oībus ecclia-
 sticis ⁊ q° dī obseruari vt bñssima v-
 go honoret quantum plus fieri pōt.
 Idē tenuit Magister ¶ Daulus vene-
 tus. ¶ Petrus de aqila dictus scotel°.
 dñs ¶ Robert° Eps lincomēsis. ¶ De-
 trus ¶ Thomas. Iohānes de basilea:
 Alexander neq̄ magnus Theolog°
 Thomas d argētina: Gerardus odo-
 nis patriarcha antiochenus. ⁊ q̄ plu-
 rimi alij theologi in 3°. iniarū dī. 3°. ⁊
 idē exp̄sse dicit ⁊ affirmat p̄script° sco-
 tus in 3°. dī. 12°. Idē tenuit dñs ¶ De-
 trus de candia q fuit ¶ Papa Ellerā-
 der qntus subtilissime approbās ima-
 culatā virginis pceptionē i eadē dī.
 3°. tertiū iniar. qui postea existens in
 pōtificatu hāc opinionē dī terminas-
 se in ciuitate p̄saz in. 1411. atq; statu-
 isse vt ab oībus teneri deberet. Tenu-
 it ēt hoc magister Iohannes zerson
 cācellari° parisiensis i 2°. parte sui f-
 monarij sermone. 47°. vbi itroduct
 octo vetulas furibūdas impugnātes
 festū pceptionis bñc v̄ginis quaz p°.
 vocat līa occidens tota i vultu ruga-
 ta. 2°. rō litigiosa riris comitata. 3°.
 species sophistica fallacijs armata. 4°.
 sup̄ficies canonū penitus inflamata.
 5°. apparētia legis apparens aduoca-
 ta. 6°. falsa mathesis idest doctria ex
 gestis diffamata. 7°. falsa poesis appa-
 rēter ornata. 8°. suspitio heretica tre-
 mens antiquata que fm alios vocat
 p̄sumptio temeraria. Deinde introdu-
 cit predict° doctor octo virgīes vere
 cūdas ⁊ timidas in p̄spectu regis ce-
 lestis ⁊ toti° curie sup̄ne admirabiles
 defendētes immaculatā cōceptionem
 m̄is dei. quaz p° est vera theologia
 i vultu gratiosa. 2°. rō p̄babilis i ge-

stu amorosa. 3°. patēs auctoritas gra-
 ta velut rosa. 4°. lex canonica in habi-
 tu formosa. 5°. lex ciuilis tota ip̄eriosa.
 6°. vera mathesis ap̄d multos p̄uosa.
 7°. dulcis poesis sup̄ fauū dulcorosa.
 8°. fides pia firma ⁊ radiosa. Que sa-
 piētissime virgines ita subtiliter ar-
 guerūt in fauorē illibate pceptionis
 ⁊ vetulaz argumēta confutarunt q̄
 rex celestis approbauit opimōnē de
 immaculata pceptione m̄is sue ⁊ sta-
 tuit festum ip̄ius ab oībus debere ce-
 lebrari. Hanc eandē opinionē tenuit
 Seduli° poeta qui li. p̄io in carmine
 pascale inqt d bñc v̄ginē Maria. En
 velut e sp̄inis nobilis rosa surgit acu-
 tis. Nil qd ledit habens vel qd obscu-
 rat honorē ⁊c. Itē ¶ Petrus cretēsis
 sup̄ lucam canit de ipsa v̄ginē. Vñā
 nec maculam natura reliquit i ista.
 Idem ēt tenuit magister Bartholo-
 meus pisanus i suo mariali. Tenuit
 hoc doctissimus theologus Magister
 Frāscus de sauona q fuit fixt°. ¶ Pa-
 pa quartus q ad extirpandas machi-
 natōes quorūdā impugnātū concep-
 tiōnē bñc v̄ginis ⁊ fideles populos cō-
 turbantiū edidit illam decretalē que
 incipit graue nimis: in qua sic dicit.
 Graue nimis gerimus ⁊ molestū cū
 sinistra nobis de qbusus eccliaſticis
 p̄sonis referunt: sed i eoz qui ad euā-
 gelizandū verbū dei sunt deputati ex-
 cessibus p̄dicando cōmissis: eo graui°
 puocamur quo illi periculosi° rema-
 nēt incorrecti: cū facile deleri neque-
 ant q multoz cordib° sic publice p̄di-
 cando diffusius ⁊ damnabilius ip̄i
 muntur errores. Sane cū scā roma-
 na ecclia de intemerate sempq; uirgi-
 nis Marie conceptione publice festū
 celebret ⁊ speciale ac propriū super
 d iij

hoc officium ordinauent. Nonnulli ut
accepimus predicatorum in suis sermo-
nibus ad populum publice per diuersas
ciuitates et terras affirmare hactenus
non erubuerunt. et quotidie predicare non
cessant omnes illos qui tenent: aut asserunt
eandem gloriosam et immaculatam dei ge-
nitricem absque originalis peccati ma-
cula fuisse conceptam mortaliter pecca-
re: vel esse hereticos: eiusdemque im-
maculate conceptionis officium celebra-
ntes. et audientes sermones illorum qui eam
fine huiusmodi macula conceptam esse
affirmant peccare grauiter. sed et per falsas
predicationes non continent. conceptos su-
per his suis assertionibus libros in pu-
blicum ediderunt: ex quorum predica-
tionibus et assertionibus huiusmodi non le-
uia scandala in mentibus fidelium exor-
ta sunt. et maiora merito exoriri for-
midentur in dies. Illos igitur huiusmodi te-
merariis ausibus. et peruersis assertionibus
ac scandalis que exinde in dei ecclesia
exoriri possent quantum nobis ex alto per-
ceditur obuiare volentes: motu proprio
non ad alicuius nobis super hoc oblate
petitionis instantiam: sed de nostra mera
deliberatione. et certa scientia huiusmodi
assertiones predicatorum eorundem. et alio-
rum quorumcumque qui affirmare pre-
sumerent eos qui crederent: et tenerent eam-
dem dei genitricem ab originalis pecca-
ti macula in sua conceptione preserua-
tam fuisse: propterea alicuius heresis
labe pollutos fore vel mortaliter pecca-
re: aut eiusdem conceptionis officium
celebrantes: seu huiusmodi sermones
audientes alicuius peccati reatum in-
currere: vtpote falsas: et erroneas: et
a veritate penitus alienas editosque
super libros predictos id continentes
quo ad hoc auctoritate apostolica prout

tenore reprobamus. et damnamus
ac motu scientia et auctoritate predictis
statuimus. et ordinamus quod predica-
tores verbi dei et quicumque alij cuius-
cunque status gradus: ordinis et condi-
tionis fuerint: qui de cetero ausu teme-
rario presumperint in eorum sermonibus
ad populos seu alias quomolibet
affirmare huiusmodi sic per nos repro-
batas: et damnatas assertiones veras
esse: ac dictos libros pro ueris legere
tenere vel habere: postquam de premissis
scientiam habuerint excommunicationis
sententia eo ipso incurrant a qua ab alio
quam a romano pontifice nisi in mortis ar-
ticulo nequeant absolutio beneficii
obtinere. hec summus pontifex. Dominus
eandem opinionem tenet: et mirabiliter
probat Sanctus Bernardus in tra-
tatu de conceptione ipsius benedictae vir-
gis quem ego vidi semper et videri scripsi
manu propria ipsius sancti in quo libro
cum studerem et essem cum patre fratre
Bernardo de caumis in libraria pui-
la in qua sunt libri qui erant ad usum
sancti Bernardini: venit ad hostium quidam
frater sener in ea effigie propria
qua depingi solet sanctus Bernardus
nus et dixit vultu iocundo. quid faci-
tis patres? Ego vero qui eram magis
prope ostium ridenti. nos magnam conso-
lationem habemus videndo ista opera
sancti patris nostri Bernardini. Ille vero
subridens ait. vos bene facitis. et statim
recessit: Ego autem immediate dixi patri
fratri Bernardo caumo. vere credo
quod iste sit sanctus Bernardinus propter
cuius amorem huc venimus et de quo
loquebamur. et ipse respondit. et ego simili-
liter credo. et sic valde consolati reman-
simus. cum autem paulopost omnes fra-
tres loci ad cenam venissent in refectio-

rio nos diligēter p̄siderauimus si ali
 quis frater esset similis illi: qui nobis
 apparuerat: et neminez vidimus. vñ
 firmiter credo q̄ ipse sanct⁹ Barna
 dinus ad nos venerit vt oñderet q̄
 sibi erat gratum q̄ nos libenter lege
 remus opera p̄ ip̄z edita. maxime de
 immaculata p̄ceptione beate virginis.
 et tunc ego veniebā de Roma. et p̄
 taueram summo p̄ōfici nostruz offi
 cium de p̄ceptione virginis. Cuz igit̄
 tur vt patet p̄ bullam plumbatā Eu
 genij. Nape quarti n̄ tantum vita s̄
 ēt doctria. sancti Bernardini sit ap
 probata pecclesiam sequit̄ q̄ tenere
 debemus hāc opinionē: quā ipse san
 ct⁹ Bernardinus i scriptis tenendā
 tradidit et publice p̄dicauit. Tenut
 ēt hoc idē sanctus Thomas d̄ agno
 i p̄. s̄niaruz di. 17. ar. 4. i solutione
 quarti argu. Qui ēt in expositiōe an
 gelice salutatiōis de beata virgine i
 quit. Ipsa. n. purissima fuit q̄tum ad
 oēm culpam quia nec originale nec
 mortale nec veniale peccatuz icurrit
 Et iterum in p̄. s̄niaruz di. 44. ar.
 3. i r̄sione ad 3. argu. sic ait. Nuri
 tas itendit p̄ recessum a cōtrario. Et
 ideo p̄t aliquod creatuz iueniri quo
 nihil purius esse p̄t i rebus creatis
 sine vlla p̄tagiōe peccati: et talis fuit
 puritas beate virginis: que a peccato
 originali et actuali fuit imūnis. tamē
 ista puritas fuit sub deo i q̄tum erat
 i ea potentia ad peccandum. Nec il
 le. Beatus autem Anselmus i eplā
 ad coepos anglie iquit. Non puto ve
 rum esse amatorem virginis qui ce
 lebrare respuit festum sue concep
 tionis. Idem quoqz doctor de concep
 tu virginali fecit duos libros: et sem
 per cōcludit pro hac opinione. vnde

in p̄. li. c. 3. dicit Cum ipsa ego habi
 taculuz fuerit: vt diximus: summi bo
 ni si peccati alicuius ex prime p̄uua
 ricationis origine maculam traxit
 quid dicemus: vtiqz diuina voce pro
 phete dicitur. Prius q̄ te formarez
 in vtero noui te: et ante q̄ exires de
 ventre sanctificaui te. De Iohanne
 quoqz Angelus qui euz nūciabat as
 seruit: q̄ spiritu sancto replebitur ex
 vtero matris sue. Si igit̄ Iheremi
 as in gentibus futurus propheta in
 vulua est sanctificatus: et Iohannes
 in vtero matris est spiritu sancto re
 pletus: quis audeat dicere singulare
 totius seculi propitiatorium et vnici
 filij dei dilectissimi reclinatorum
 mox in sue conceptionis exordio san
 cti spiritus gratia et illustratione de
 stitutum: attestante vera scriptura:
 vbi spiritus ibi libertas. A seruitute
 igitur omnis peccati libera fuit que
 omnium peccatoruz propitiatori: au
 la: iqua et ex qua personaliter homo
 fieret spiritus sancti presentia: et ope
 ratione cōstruebatur: hec ille. Et ite
 rum. 4. c. ait. Magnitudinez opatio
 num diuine virtutis quadaz mentis
 limpidudine pro posse considerans.
 videoz mibi videre q̄ si quid origina
 lis peccati in propagatione eius et cō
 munis viti exiit illud propaganti
 um: et non propagate prolis fuit. et in
 fra. si dominus castanee confert ut
 inter spinas remota compunctione
 concipiatur. alatur et formetur. non
 potuit hoc das humano q̄ sibi para
 nerat templo i quo corporali habita
 ret: et de quo in vnitae persone perfe
 ctus fieret: vt licet inter spinas pecca
 torum conciperetur ab ipsis tamen
 spinarum aculeis omnimode exors
 d iij

reddere plane potuit et voluit. quod si
voluit et fecit: Et hanc eandem sententiam
et similitudinem ponit idem Anselmus
in li. de exordio humane salutis. post
predicta autem verba subdit ipse Ansel-
mus ubi supra. Et quidem quicquid
dignum videtur de aliquo extra suam
personam voluit perperam est: de te o bea-
tissima feminarum noluisse. et in eodem
c. et dicit. Mater te fecit suam ille re-
rum omnium factor et gubernator dominus
omnium inquam intelligibilem et intellec-
tum transcendentem. et te dominam ac in-
peratricem celorum terrarum et elemen-
torum constituit: et ut ita esses in utero ma-
tris tue a primordiis conceptionis ope-
rante spiritu sancto creabaris. Num
quid igitur in tanta futura gloria summi
vires dei mater vincas et omnium que sunt
fuerunt et erunt post filium tuum impe-
ratrix: prudens et nobilis? Numquid in
exordio tuo talis esse debuisti: ut om-
nium quorum te dominum gerere certissime
nomimus: aut paritati: aut subiectioni
possis adicere? hec ille. Qui et. 5. c. eius-
dem li. inquit. Ille assertor pure verita-
tis et a filio tuo iam celo presidente vas
electionis cognominatus omnes ho-
mines in adam peccasse fateatur. vera vi-
res sententia et cui contradicere nefas esse pro-
nuncio: sed cum eminentiam gratie dei in
te considero: sicut te si intra omnia que
facta sunt inestimabili modo contueor.
sic nec lege aliorum in tua conceptione
demerita fuisse opinor. sed singulari
et humano intellectui impenetrabili di-
uinitatis virtute et operatione ab omni
peccato adiunctione liberrima. hec An-
selmus: In qua auctoritate ostendit quod
beata virgo non est de numero omnium
qui peccauerunt in adam sed supra nu-
merum omnium sicut si dicat omnes de re

igno tali sunt tributarii regis si intel-
ligatur mater vrorum. et filius qui adimuntur
a numero omnium. Idem quoque Ansel-
mus in dicto. c. infert peccatum fuerat
quod homines a pace dirimebat. et ut illud
filius dei euacuaret: sicque ad pacem ge-
nus humanum reuocaret. homo fie-
ri voluit. et talis ut nihil in eo aliqua-
tenus remaneret quod non concordaret
ei unde homo a deo discordabat.
quia ergo ita fieri oportebat. Matrem
de qua talis lis tolleretur mundam
ab omni peccato esse decebat. aliter
quo pacto illi summe puritati tanta
coniunctione uniretur ut indifferen-
ter que sunt hominis essent dei: et que
dei hominis essent: et in. 6. capitulo
iterum dicit adhuc propone tibi pa-
latium quod specialiter suis visibus ap-
tum existat construere volentem in quo
et ipse frequentior: et festiuori cursu
converteretur. et omnibus ope eius atque auri-
lio indigentibus mitiori. et letiori vul-
tu respondeat: et auxilietur. pateretur
ne queso in primis. palatii fundamentum
invalidum et structure que foret edifi-
canda incongruum et non coherens: Non
puto si sciret: et propositum suum ad
effectum perducere vellet. ergo sapien-
tiam ante omnia secula proposuisse sibi ha-
bitaculum quod spiritualiter cohabitaret
et struere similiter indubitata fide tenemus.
Quod autem habitaculum istud fuerit
iam dudum innotuit. hoc enim habitacu-
lum illud sacrarium spiritus sancti esse
fatemur in quo: et per quod eadem sapi-
entia humane nature coniungi voluit
et incorporari et omnibus se pura mente
consistentibus parcere: et misereri. quod
sacrarium: Alula videlicet universalis pro-
pitiationis cum operante spiritu sancto
construeretur: si fundamentum illius.

initus; siue primordium conceptio-
 beate marie corruptum fuit ipsi certe
 structure nō congruebat: nec cohere-
 bat. hec Anselmus. Qui etiam i eo
 de m. c. isert. Inscia ne fuit et impotēs
 sapientia dei et virtus mundum sibi
 habitaculum condere remota omni
 labe conditionis humane et angelis
 alijs peccātibus bonos a peccato ser-
 uauit. et feminam mīez suam mor-
 turam ab aliorum peccatis exortem
 seruare nō valuit. In eternitate consi-
 lii sui firmum statuit eam dñatricem: et
 reginā fore angelorum et nunc iserio
 rem angelis nata; i consortiu; acce-
 ptam esse credamus oīuz peccatorū?
 existimet hoc et argumentis suis pro-
 bet qui vult. Ego donec ostendat mi-
 hi deus aliquid dignius excellentie
 dñe mee posse dici: que dixi dico que
 scripsi nō muto. ceterū me: et itentionē
 meam filio eius et illi cōmitto. et c. 7.
 eiusdem libri etiā dicit. Nihil tibi dñā
 equale. nihil cōparabile est. oē. n. qd
 est. aut supra te est. aut subius te est.
 Qd supra te ē solus deus ē. Qd in-
 fra te est: est oē quod deus nō est. Ad-
 tuaz tantā excellentiā quis aspiciet?
 qd attiget? et certe ut ad hanc excellē-
 tiam puenires i humillimo loco. i. in
 vtero mātis tue purissimā oriebans. qd
 si tali mō concepta et ordinata nō fu-
 ses i tantam celsitudinē nō succrenis-
 ses. et. 9. c. et ait. De dñā nra: quam i
 tñ culmen predestinauit: et erulit di-
 tina potētia: quaz tot progatims do-
 tauit cuncta disponens dei sapientia
 quā sibi mīem elegit ad mūdo subue-
 niendum ipā oīum saluandorum in-
 effabilis dei misericordia: dicere mor-
 te pēi qd per inuidiā diaboli occupauit
 orbē terrarū i suo cōceptu pgrauari:

vt taceā iterum ipas quas pmemora-
 ui rōnes: anius enitit: intētio abhor-
 ret: lingua fateri nō audet. Qui aliter
 sapiunt: et melius approbāt: credant.
 Ego pissima dñā qualiscūq; simul-
 credo: et fateor qd tu ex radice yelle
 pulcherrima ac p hoc ab oī qd te de-
 coloreret peccati vulnere aliena. Inte-
 ger: una pmanens florē preciosissi-
 mum protulisti. Non qualēcūq; sed
 super quē se pformis spiritus requie-
 uit. hec ille. Et Bernardus i sermo-
 ne de assumptione beate virginis in-
 quit Licet d Maria loqui gestāt oēs
 tñ quicquid d: de idicibili eo ipso qd
 dici potuerit minus gratus sic mīus
 placeat: minus acceptet. quenā et. n.
 poterit ligua ēt si angelica sit dignis
 extollere laudib? vginē mīez: mīez at
 nō cuiuscūq; sed dei: Quenā vel an-
 gelica puritas virgini illi audeat cō-
 parari. que digna fuit sacrarium fie-
 ri spūs sancti. et hitaculum filij dei:
 hec Bernardus. et Aug. i tractatu d
 incarnatione xpi dicit. Huiem peperit
 virgo dcora: ego sponsa: tota pulcra:
 tota speciosa. flos florū: pulcritudo v-
 ginum: celi regina: mundi gloria. o di-
 gna digni. o imaculata imaculati. o
 sancta sancti. o Maria splendor mun-
 di: gloria celi. qualē filiū nobis pepe-
 risti? o Felix semia iter ceteras bene-
 dicta cuius venter fuit reclinatoriū:
 dei: sacrariū spūs sancti Lect? ebur
 neus xpi: thalam? diuine maiestatis:
 qdte sanctitatis putabimus aīaz tuā
 fuisse que ad ymaginē dei cōdita et fa-
 cta pstitit cum caro tua tñ placuerit
 creatori: vt d ea sibi faceret paliū lau-
 dis et loricā victoriosi certaminis. Et
 isra itez dīc. Tu tota pulcra: tota for-
 mosa. tota delectabilis et tota glīosa.

tu macula nulla fuscans. tu oī dōre vestiris. tu oī scitate ditaris. tu super oēs v̄gines scā i carne. tu sup oēs angelos: et archāgelos scā i mēte. tu cū ctas femias v̄cis pulchritudine carnis. et oēs angelicos spūs excellētia scitatis. tu plena deo. tu repleta spū scō. hec ille. Et iō et nos salutem? ip sa; beatā v̄ginez reuerēter dicētes il lud qd habet i missa p̄ceptōis eiusdē s. Salue spōsa deitatis Maria fons pietatis. angelorū dñā. Ave dulcis o Maria xpī mī et filia ulla sū macula. Tu sol refulgēs glia. celorū lustrans atria. luce reple secula. Tu pute? hō nestatis. fan? dulcis caritatis. tu nīa lencia. Rosa rubēs castitatis. lilū v̄ gītatis cū oī fragrātia. Tu magistra clemētie Mater mīsericordie nīa delēs crimīa. O norma inocētie Maria ple na gīe: tu stella matutia. Tu a deo fa bucata: in p̄ceptu p̄seruata. nulla tra bis scelera. Tu i cel? cordata ab ange lis venerata micās sup sydera. Hos famulos rege tuos: atq; tibi fac deuo tos p tua clemētia. Ab īferno libera tos: nos postrēo fac beatos in celi mi litia. Amen.

De eadē illibata p̄ceptōe. s̄mo qnt?

Candor ē lucis eterne. et speculū sine macula. sap. 7°. Ingt deuor? Anselm? i li. ora tionū loqns bte v̄gini: Glōsa v̄ go et mī mīsericor die regia et fons ton? dulcedis. et pietatis qd dicem? qd n. p̄tuleri m? mīn? ē et quasi nihil ad ea q tibi d bem? hec ille. Et Ambrosi? i li°. de

v̄gimb? ait. qd nobili? dei mīe? Quid splēdidi? ea quā splēdor elegit. Quid casti? illa q sine p̄tagione generauit? et ibidē: Tāta est hui? v̄ginis excellen tia vt ab ei? narratōe balbuent oēs lingue. excutiant oēs intelligēte. de ficiāt oēs similitudines parabolice. hec Ambrosius. Cui? v̄ginis imaculate puritatē puidēs ecclesiastic? sui libri c°. 43°. ingt. Dulchritudinē candoris ei? admirabit oculus: Ei? quoq; in nocentiā p̄siderās sapiētissim? Salo mon. p̄phetico spiritu v̄ba thematis n̄rī p̄dixit dū ait. Candor est et. Sup qb? verbis tres p̄sideratōes faciem? Iduma dicit ostensionis.

Secunda testificationis

Tertia appellabitur figurationis.

Idars p̄ia que dicitur ostensiois

Qatā virginē sine origia li peccato p̄ceptā ostendi pōt quattuor: decī rōnib? Iduma quarū dicit ap pellatōis sic arguēdo. Si beata v̄go origiale peccatū p̄traxisset non posset appellari simplr virgo qa sicut caro corrumpit p p̄mixtionē carnalē. Ita aīa p peccatū: vñ aīe peccatrici dicit Jere. 3°. Tu aut fornicata es cū ama torib? multis et. Si ergo anīa glōse v̄ginis fuisset corrupta peccato origi nali solū sūm quid posset v̄go noīari: qd esset incōueniēs i mīe dei: q fuit v̄ go virginū. De qua canit ecclia. Scā et imaculata v̄ginitas et. et quodāmo do videtū esse p̄tra articulū fidei de virginitate m̄ris xpī. et hac rōne i stu dio p̄sienti hēt opinio d imaculata p̄ceptōe v̄ginis quasi articulū fidei. Nū non pōt qd ibi ad magisteriatū vel aliū gradū p̄moueri q damnare audeat hāc opinionē verā. scilicet q

beatissima vgo maria fuit ab oī pco
pseruata. Itē nullus ibi pmitteret le
gere q temerario ausu affirmare pre
sumeret ac determinare q mī dei pu
rissima fuerit vt p instans originali ui
no maculata. et idē per oīa seruaf in
studio basilien. pōt aut pdicta rō pñr
mari sic. Cū. n. vnūqzqz magis deno
minetur a nobiliori idest a forma q a
materia cū ipa forma det nomē et dif
ferentiā ut pbatur 2°. phisicor et esse
rei tribuat. l. si qs hoīem. s. si deterio
rē. ff. ad exi. Absurdūz esset dicere q
mī dei que appellat nō solū vgo sed
regina vginū fuit solū virgo quo ad
corpus et nō quo ad aīam: itā sicut
aīa ē dignior corpore. l. sancimus. C.
de sacro san. ec. c. cum infirmitas de
peni. et re. c. pīcipim. 12°. q. 2°. c. solite
de mai. et obe. et c. sedulo 38°. dist. sic
maior iniuria ei fieret si pollueret q
si corp⁹ macularē. cū iniuria extime
tur tāto acior qto dignior ē res cui
irrogatur. s. atrox. instituta de iniū.
et ideo si viliori parti idest corpori da
tum est priuilegiūz virginitatis a for
tiori debet esse concessum nobiliori
s. anime. Secunda ratio dicitur equa
tionis sic. vt colligitur ex dictis philo
sophi in libro de regimine principūz.
Non debet eodem modo gubernari
seruus et regina nec equaliter tracta
ri. Immo melior debet esse conditio
regine q serui. instituta de publi. iū
di. s. item lex cornelia iuncta glosa. cū
imperator: vt supra diximus: donet
imperatrici priuilegia que ipse habet
d. l. princeps. ff. de legi. vbi glosa ait.
Augusta habz omnia priuilegia que
habet fiscus vt sic ad vectigalia non
teneatur hoc presupposito: dico q
beata virgo est domia et Imperatrix

totius orbis. et omnium creaturarūz
Itē nāmqs est regina celi et ange
lorum. vnde ipsa ait illud ecclesiastici
24°. Virū celi circuiui sola. s. tanq
domina. propter qd inquit Grisosto
m⁹ super luc. editur: Gabriel An
gelus et egreditur de rege ad reginaz
de Imperatore ad Imperatricez. de
ciuibz celi ad dominam palatij. In
greditur ad virginem regi preelectaz
et eo forte alacrius: vt cum angeli pri
us regem haberent. habituri essent et
reginaz. vt ad supplendos numeros
angelici ordinis etiaz peccatores pos
sent ingredi. et mater misericordie et
Regina celorum porta fieret celi.
hec ille. Domiatur quoqz iferno. vñ
de ecclesiastici. 24°. ipia inquit pfun
dum abissi penetrari quasi dicat q
non solum demombz in aere com
morantibus et in supficie inferni sed
etiaz illis qui in profundo stant infer
ni presidet. Domiatur etiā mundo et
hoīnibz hītantibus in eo. vñ ibidez
subdit. Et i omni populo: et gente pri
matū tēui. id ē ipa loquēs hierōym⁹
i sermōe ad Eustochiū dicit Regia
mūdi hodie de terzis et de pñti seculo
neq eripit: ea pp oēs hoīes qui sunt
et fuerunt sunt serui istius domine. et
ideo ipsi dicere possunt illud quarti
R. r°. Serui tui sumus. quecūqz iusse
ris faciem⁹. cum ergo vtsupra dictū
ē nō debeat seruus esse equalis dñe
sue sequit btām virginez n fuisse i ori
giali peccato pceptā. Cū. n. Tercias
fuerit i vtero mris scificat⁹ vt hētur
ei⁹ p°. c. et Iohānes Baptista simlr
vt pz luc. p°. si btā virgo Maria soluz
fuit i vtero mris scificata et purgata
ab oī macula vt p dci sci: n fuisse me
li⁹ tractata q ipsi. Immo illi sui fuit

sent domine equales qđ esset inconueniens. et ideo est dicendū qđ fuit ab originali vitio p̄seruata. Et hanc rōnez tangēs beatus Anselmus ī omelia p̄ceptionis ait. Dignā donationē sup̄ ceteros oēs scōs illa debet habere p̄ quam oēs sancti sanctificentur. Ipsa quoq; btā v̄go hoc insinuans luce p̄rio canit. fecit mihi magna qui potens ē. s. puritatē mihi sup̄ omnes puras creaturas tribuendo. Tertia ratio dicit p̄cessionis cuius fundamentū ponit Bernardus ī quodam sermone dī. Quicquid alijs l̄ paucissimis ē concessū nō est credendū gloriose v̄gini fuisse denegatū. Si. n. Imperator dat alicui famulo et seruo aliquā gratiā multo magis credendū ē qđ illam det Impatrici vxori sue p̄ illam regulā topicam si de quo minus videt inesse et inest ergo et de quo magis 2°. topicorū. et notat in aut°. multo magis. C. de sacro san. ecclie 2. l. si pignus. ff. qui poti. in pigno. ha. omnes ergo gratie que alicui creature collate sunt et beate v̄gini competere potuerūt illi sūt p̄cesse et excellētiori mō vñ Bernardus ī quodā sermōe inq̄t. p̄uilegia gratiarū beate v̄gini cōcessa nō solū hoīnibus sed et angelis credimus admirāda. et Franciscus d̄ maior. in 3°. s̄n̄iarū dicit. Credimus citra xpm btām v̄ginē maxie fuisse p̄fectam vt plus habuerit de ḡfa in matris vtero qđ habeāt sancti ī celo. et b. Tho. ī 3°. parte sūme. q. 27°. ar. p̄o inquit. Rationabiliter credet qđ ea q̄ genuit vnigenitū a p̄e plenū gratie et veritatis p̄ oībus alijs maiora dōa gratiarū et p̄uilegia acceperit. Sanctus quoq; Bernardus iterū ait. Legimus stephanum plenum gratia et

apostolos plenos spiritu sancto sed longe dissimiliter a Maria. et Hieronymus vbi supra exponens illa verba angeli. s. gratia plena dicit. et bene plena gratia quia ceteris per partes gratia prestatur: Marie vero tota se infudit plenitudo gratie. Et iterū ibidem ait. Et si in ceteris patribus gratia fuisse credatur nō tamen eatenus plena. hec ille. Nec mirū si tātas gratias recepit v̄go Maria cum fuerit dei sponsa electa. vnde de illa inquit sup̄nus sponsus sapiētie 8°. Quasiui eam mihi sponsam et amator factus sum forme illius. cum ergo angelis dederit domin⁹ innocentia in creatione illorū vt habetur 2°. s̄n̄iarū di. 4°. et p̄ Augustinum in 8°. de ci. dei. Et similiter primi parentes fuerint originali iusticia decorati vt b̄t̄ur a theologis in 2°. di. 29°. Et ab Anselmo li°. p̄rio de conceptu v̄ginali: sequit̄ qđ si hec gratia data non fuisset beate v̄gini suis seruis ipsa inferior extitisset qđ esset valde absonum. Et ideo est concludendum qđ etiam ipsa fuit in sua conceptione originali iusticia insignita. Quia non fuit minus cara filio suo qđ angeli vel primi parentes

Quarta ratio dicitur filiationis ut. n. supra diximus illam innocentiam quam habuit filius virginis per naturā recepit mater benedicta per filii gratiam. unde Hieronymus vbi supra inq̄t. In Maria totius gratie que est in christo plenitudo venit. sed christus fuit sine originali peccato ergo et mater eius. Et hanc rōnem tangens Augustin⁹ ī li. p̄tra quinq; hereses ī p̄sona xpi loquitur di. Nec quātu despiciis manichee mater mea ē et d̄ manu mea fabricata. ex qbus v̄bis

inuit Aug. q. xpus fabricado gl'iofaz
mrem sua pieruauit ea ab originali
pcō. et oib' gr'is suis f'pleuit. Et hoc
preuiderat i spiritu salomon sapiētis
simus qui. can. 8°. c. iquit de ipia in
maculata matre dei: Que ē ista que
alcendit de deserto delicijs affluens
intra sup dilectum suum: hoc enaz
p'dixit Ilaia ppheta in li. 3°. c. duz
ait. erit lux lune sicut lux solis. qd ex
ponit Fran. de Mairo. i sermone de
cōceptione eiusdem virginis de ipa
dicens que fuit equalis lucis cum so
le iusticie xpo per gr'az p'seruauonis
qd quidem cōueniens fuit. nā augu
sta dz gaudere p'nuilegio p'cipis. l.
bñ a zenone. C. de quadri. p. et m' p'nu
ilegio filij. l. i sacris la. 3°. C. d' p'ori
mis sacrozū scrinorū li. 12°. et l. pe.
C. de metatis. facit ad hec textus i. l.
p°. C. de prepositis laborū. et alias al
legatur labarū fm glo. ibi. vbi dicit
Imperator. Quos lateris nfi decor
illustrat. Si ergo seruitores stantes
ad lat' p'cipis illustrant ab eo q'to
magis illustrata fuit beata virgo q' n
solum ad latus filij stent et eum i late
ribus suis enutruunt sed et de suis vi
sceribus eum generauit. Et iō etiam
posito sine veri p'uidicio q' p'serua
ri a peccato: et i'igniri iusticia origia
li beate virginis n cōueniret: possem'
tamen arguere sicut fecit Aug. i ser
mone de assumptione eius probans
eaz assumptam in aīa et corpore di. si
Marie n cōgruit cōgruit tñ filio quē
genunt. Quia rō dī salutatōis. Itā
vt dicitur luce p°. Angelus gabriel
missus ē a deo nuncijs ad beatā vir
ginem q' detulit ei l'ras sue ambasia
te quia nuncio sine l'ris n creditur. l.
2°. C. de collatione fundorum fiscali

um li°. rj°. et l. h. C. d' man. prin. Erat
autē summe honorandus loco illius
cui' vice fungebat. c. vlt°. 93°. di. 2. l. se
autem quas detulit archangelus ga
briel fuerunt salutationis mirabilis
s. Ave gratia plena i quibus verbis
denotauit ipaz beatam virginē fuisse
sine aliqua macula cōceptaz. et inocē
tia ouginali decoratam. Ave. n. idēz
ē q' sine ve. et ista īdefinita equipollet
vniuersali. l. si necessitas. s. si ānuā. ff.
de pigno. et ibi glo°. et l. si pluribus i
prin°. ff. de. le. 2°. Ideo exponit aue. i.
sine omni ve. i. afflictione qd verum
n esset si originalis peccati aculeo af
flicta fuisset. Deinde p'sequens addit
gratia plena n fuisset at plena gratia
si p'seruauonis illi gr'a defuisset. Dū
ergo dicit gratia plena declarat q'
a deo fuit ois gratie plenitudine et p
fectōne decorata alias diceremus oī
potentem i suis opibus fuisse dimi
tum cōtra. l. p'm. i p'i. C. de emē. iusti
co. p'fectum at illud dī cui nihil addi
pōt. l. cum sillanianum in fine. C. ad
silla. l. vbi aut n apparet. ff. d' ver. ob.
et similr est dicendum de hoc vbo ple
num. Itā vbi aliquid deest n dicitur
plenum. qd bñ notatur i. c°. per vene
rabilē qui filij sint legi. circa fi. ibi ple
nam ptatem quia itelliget quo ad tē
poralia et spūalia: plēitudo. n. est vbi
nihil valet adiungi. 96°. di. c°. bñ qui
dem. facit textus in ti. de pace cōstā.
in prin°. d°. ad plenitudinē gratie no
stre vos recipimus. et ibi bal. et iō ver
bum plena gratia cōprehendit oēm
gratiam fm capacitātē recipientis si
cut et de xpo dicitur Iohānis p°. ple
num gratie. et veritatis. Et hanc rō
nem approbat Alexander de ales
i p°. pte summe et scūs Bonauen. in

prio di. 44°. di. bñ virgo tantā hñit
 gratiā q̄ de facto nō poterat plus re
 cipe. ⁊ q̄ta3 pura creatura recipe po
 tuit. ergo talis gratia nullum p̄suppo
 nit defectum. subdit quoq3 angelus.
 Dñs tecū quod exponit August. di.
 tecū in mente. tecū in corde. tecum in
 vtero. tecū in auxilio. hoc autē si fuis
 set verū si eaz a casu originalis mali
 non adiunxisset sed diabolū cū ipsa eē
 pmississet. Intulit ē angelus dicens.
 benedicta tu iter mulieres: qđ falsus
 fuisset si originali maledictioni subia
 cuisset. Seta rō dī verificatiōis
 vt. n. verificent verba que dicūt i mis
 sa bñ virginis ⁊ hñentur puer. 8°. ne
 cesse est dicere illam sine originali p̄cō
 conceptam. Ibi. n. dicūt i eius p̄sona
 Dñs possedit me in initio viarū sua
 rum qđ non esset verū si in conceptio
 ne sua fuisset beata virgo a diabolo
 p̄ peccatū possessa nihil. n. p̄t p̄ duos
 dños sub perfecto dñio possideri. l. si
 vt certo. §. si duob⁹ vehiculū ⁊ ibi gl.
 ⁊ docto. ff. cōmo. Et iō magister bar
 tholomeus pisanus. in li. bñ virginis
 fructu 7°. arguit di. Maria ab initio
 viarum dei possidet. Ergo non hñit
 origiale. hec ille. In p̄dicta aut missa
 in p̄sona eiusdem virginis subdit. cū
 eo eram p̄cta p̄ponēs. qđ falsus eēt si
 peccatū originale p̄traxisset. durante
 n. peccato nō erat cū deo s3 cum dia
 bolo. Postmodū seqtur ⁊ dlectabar
 p̄ singulos dies: que dictio p̄ denotat
 p̄fectionē ⁊ p̄tinationem t̄pis. l. ver
 bum p̄noctare. ff. de ver. si. ⁊ p̄ bar. in
 l. celsus. ff. d̄ vsuca. s3 si p̄cepta fuisset
 i originali peccato nō posset dici de
 lectari p̄ singulos dies. quia si fuisset
 delectatio p̄tinua. Deinde seqtur. lu
 dens coraz eo oī tempore. qđ esset fal

sum. cū peccator longe stare dicatur
 a deo puer. is. c. ⁊ iō p̄ illo tēpore vt
 momēto quo fuisset in originali pec
 cato nō lussisset corā deo cū blasfema
 ⁊ inimica eius dici potuisset. ⁊ ideo be
 ne dicūt ibi coram: que dictio denotat
 audientiā eius corā quo fit. l. corā. ff.
 de ver. si. cū ergo peccatores nō crau
 diat deus. Iohannis. 9°. Ideo beata
 virgo ludens corā deo omni tēpore
 nunq̄ fuit i originali peccato. Sep
 tima ratio dicitur v̄similationis. veri
 simile. n. est qđ deus ab originali pec
 cato matrem suā p̄seruauerit ut pa
 tet ex sepe dictis. Cū ergo licitum sit
 sumere p̄iecturā de eo qđ est verisimi
 le. l. non ē verisimile. ff. qđ metus cau
 sa vbi glosa notabilis ⁊ ea que veni
 unt ex bona cōiectura dicant esse ve
 ra. l. si. ff. de proba. cūq3 non minus at
 tendatur qđ est verisimile q̄ qđ est i
 veritate vt ait glo. in. l. tale pactus. §.
 si. ff. de pac. ⁊ in. l. non possunt. ff. d̄ le
 gi. ⁊ in. l. cum acutissimi. C. de fidei3.
 ⁊ in. l. si vnq̄. C. de reuo. dona. sequi
 tur debere teneri opinionem de ima
 culata virginis p̄ceptione. Octa
 ua ratio dicitur approbationis sic ar
 guendo. Inquit philosophus 7°. ethi
 corū. fama quā omnes tenēt nō om
 nino depditur. cū ergo opinio de ima
 culata virginis p̄ceptiōe nunc per fa
 mā ⁊ opinionē cōez sit approbata vt
 patet ex dictis supra smone 3°. p̄te ul
 tima p̄cludit ipsam tanq̄ verā tenen
 dā esse ab oībus qñ. n. d̄ aliquo dubi
 tatur recurrendū est ad cōem opinio
 nē. l. cū delanēdis. §. asinā. ff. de sum.
 instruc. ⁊. l. p̄ria. ff. de flumi. vā quoq3
 eē illa vulgaris snia. vox populi. vox
 dei plerūq3 repitur. Nonna ratio
 dī p̄sumptionis. nō. n. negari pōt qñ

ista sit p̄sumptio violēta q̄ filius dei
voluit ex p̄uilegio m̄ez suā fore illi
batā in p̄ceptione. ⁊ patere p̄t ex dic
tis supra finone p̄io p̄te vltia. cū er
go p̄sumptio violēta hēatur p̄ lege. c.
asserit de p̄iū. ergo ⁊c. si igit̄ ut inqt
bal. i. rubica. C. de p̄tra. em. iudex le
d̄ speculari p̄ p̄ieturas in iudicādo
sicut medicus p̄ vrinā infirmitatē di
scernit: multo magis nos iudicare de
bemus p̄o v̄gis b̄tē innocentia ex vio
lenta p̄sumptione. Decima rō dī
nobilitatōis. p̄ nobilitatē ⁊. n. inu
nitas p̄cedit. l. nō tantū. s. iliensibus
ff. de excu. tu. Itē p̄ excellētiā p̄sone
licitū est iura trāsgredi. l. s. rep̄obari
s. fi. in verbo male disciplinatos ⁊ ibi
bal. ff. de excu. tu. Cū igit̄ b̄tā virgo
fuerit p̄ctis aiantib⁹ creatis nobilior
⁊ excellentior ergo ⁊c. Undecia
rō dī subiectiōis. fundamentū cuius
ponit ⁊danoz. in c. cū ecclia scē Ma
rie de p̄sti. vbi p̄cludit q̄ ⁊dapa non
p̄t se subicere iurisdictioni Impato
ris q̄a cederet in p̄iudiciū sūm apo
stolatus ⁊ ignominia irrogare⁹ deo si
vicariū ei⁹ eēt subiect⁹ seculari. m̄
to igit̄ magis hoc esset si m̄ dei etiā
vno momēto subdita fuisset neq̄ssimo
diabolo. Et cōfirmant̄ predicta p̄ ea
que ponit beatus p̄r frater Iohānes
de capistrāo in finone p̄ceptiōis b̄tē
v̄ginis in quo p̄bat possibilitatē: con
gruitatem ⁊ realitatem p̄seruatio
nis qui ait. Quilibet specialiter subie
ctus ⁊dape est exemptus c. si ⁊dape
de p̄iui. li. 6. sed beata virgo spe
cialiter fuit subiecta deo. ergo multo
magis fuit exempta ⁊ non subiecta
per peccatum diabolo. Quode
cima ratio dicitur parturitionis ⁊ est
p̄dicti p̄is fratris Iohānis capistrāi

vbi supra di. Maius ē sine dolore pa
rere q̄ sine peccato p̄cipi. l. s. b̄tā virgo
sine dolore peperit ergo ⁊ sine pecca
to p̄cepta sunt. Ternadecia rō di
citur liberatiōis. hic. n. agit̄ de liber
tate v̄ginis. l. q̄ nunq̄ fuerit sua dia
boli. l. s. quotiēs dubia ē interpretatio ip̄
p̄ libertate r̄ndendū est. l. quotiēs du
bia. ff. d. reg. iu. imo p̄ libertatē trāf
gredimur regulas iuris cōis. s. fi. isti.
de dona. ergo ⁊c. Quartadecia ⁊
vltia rō dī supatōis. claz ē. n. q̄ b̄tā
v̄go supat i meritis ⁊ v̄tutib⁹ iohāne
baptistā ⁊ maior ē eo in gloria celesti
quia scriptū est ps. 44. Astitit regia
a dextris tuis. ⁊c. Si aut̄ diceremus
q̄ beata uirgo cecidit i peccato origi
nali ⁊ postea surrexit p̄ sanctificatio
nē sequeret̄ q̄ nō eēt maior Iohāne
Baptista. q̄ dic dñs Mathei xi. In
ter natos mulier nō surrexit maior
Iohāne Baptista. aut ergo necesse ē
dicere q̄ Iohānes ē maior: ul̄ saltez
equal i gl̄ia ip̄i b̄tē v̄ginis. Et hoc ē fal
sissimū ut p̄r ex supradictis. aut q̄ x̄ps
nō dicit verū. l. q̄ inter natos mulie
rū non surrexit maior Iohāne Bap
tista. Et hoc eēt hereticū p̄steri. l. q̄
x̄ps fuerit mēdar q̄a est ipsa veritas.
Jo. i. 4. aut necessario p̄cludendū ē q̄
x̄ps in illis v̄bis tantū loquitur de his
q̄ cecidere i p̄cō originali. Inter quos
null⁹ surrexit maior Iohāne Bap
tista. x̄ps aut̄ ⁊ b̄tā virgo l. s. nati sint ex
muliere: tñ Iohāne sūt maiores. q̄a
ip̄i nō ceciderūt i p̄cō ⁊ p̄sequēs nō
surrexerūt ab eo. ⁊ ideo p̄dicta verba
de ip̄is nō itelliguntur: sed approbāt
cōclusionē n̄iam. Et i simili dicitur
Marci. vi. c. q̄ x̄ps appuit. p. Marie
magdalene: ⁊ tamen ecclesia tenet q̄
prius appuit m̄i sue ut ait Ambro.

in li°. de virginibus. sed exponit qd p°. apparuit Marie Magdalene qd alijs qui habuerunt peccatum. Et iō dicitur d Magdalene a qua eiecerat. septem demonia ex quib⁹ verbis innuitur qd ante qd appuerit Magdalene peccatrici apparuit matri sue in qua nullum vnq̄ fuit peccatum. Et ideo ita itelligit p̄dicta auctoritas de maiestate Johānis. quibus v̄bis inuit saluator matrem suā illo esse maiore quia ip̄a a peccato n̄ surrexit.

¶ Pars Secunda huius sermonis que dicit testificationis.

Namplurimi sancti doctores testificant. et affirmant dei genitricem sine originali vitio p̄ceptā Inter quos est diuus Ambrosius qui i quodā sermone exponēs illud Isaie xj°. egrediet virga de radice Jesse de beata virgine inquit. Hec est virga i qua nec nodus originalis nec cortex ventralis culpe fuit. et istam auctoritatem affirmavit beatus frater Michahel de carcano se vidisse in quodam li bello sancti Ambrosij antiquissimo adeo qd nimia vetustate icipiebat cōsumi: et hoc dixit mātue i predicatione Idem quoq; sanctus Ambrosius i omelia de caym et Abel iteruz ait de hoc grege. sancta et imaculata illa in tacta ouis processit beata Maria que nobis cōtra naturam purpureū illū agnuz. i. regē. x^m. generauit. hec ille Quomodo autē fuisset virgo maria ouis imaculata si cōtraxisset maculā originalis culpe. Itē hieronymus sup. 9^m. c^m. Isay. iquit In aula virgilia et nulla sorde maculata de spū sancto ē dei fimo cōceptus qui velociter de aduersarijs potestantibus spolia d

traheret et sibi faceret vniuersa seruire. Sanct⁹ quoq; Ildephonsus i li°. contra ideuotos beate virginis dicit cōstat igitur Mariā ab ipso originali peccato fuisse imūne: per quaz n̄ solū prime matris soluta est maledictō verum ēt oibus est benedictio condonata nullis igitur postq̄ nata est delictis subiācuit neq; originale peccatuz in vtero sanctificata cōtraxit hec ille Quam auctoritatem ita ad litteram recitat vincentius valuacensis ordinis p̄dicatorum i p°. volumine speculi historialis li°. 7°. c. 65°. et li. 2. c. 120. Beatus et Dominicus i tractatu d corpore xp̄i dicit approbans imaculatā virginis p̄ceptionē. Sicut prim⁹ Adam fuit ex terra virgine et nunq̄ maledicta formatus ita decuit i secūdo Aldaz fieri. s. xp̄o cuius terra. i. mater virgo maria nūq̄ fuit maledicta. Beatus quoq; Aug. i quodā sermone ait. quis potuit in Marie aīa sine carne locus esse vitiorum que ad celi vicem cōtinentis oīa dñi templum ē effecta: Ricardus isuper de sancto victore i sermone beate virginis qui icipit Alexdum erāt abissi iquit. Non decuit vt caro Marie qualicunq; foret obnoxia culpe. Itā dei sapientia idignum credimus: vt quam ad lucē gentium destinauit prauitibus et illecebris sineret inuolui. nec erit igrat⁹ quippe matri qui patri matr. qd p̄cepit honorem exhiberi. Item deuotus Bernardus i sermōe de natiuitate virginis gloriose: qui icipit De gaudijs ad gaudia ait Caro Marie ex Adam sumpta maculas Ade nō admisit. Demones et sanctissime dei genitricis mundiciā negare n̄ audēt. vñ legitur qd diabolus a quodaz scō

admiratur ut diceret veritatem de preceptione eius. scilicet qualiter fuerit precepta. Et clamat dicens. sine macula sine macula sine macula. Infideles quoque beatę virginis innocentiam et puritatem prestant. Unde in alchorano Machometi dicitur. Nullus est ex Adam qui tenuerit eum saltem propter Mariam et filium eius. et in lege manumena est dicitur quod mihi Iesu est amica legisque tantum prophetam portavit in utero. Ideo si quis diceret in ea fuisse peccatum euellere debet ei illico dentes secundum ipsam legem. Algecece igitur christiane et dei genitricis innocentiam noli amplius impugnare ne infideli et diabolo crudelior erga dominam nostram esse comprobaberis.

¶ Pars. 3. huius sermonis que dicitur figuracionis.

Qua quoque figuracionis Marie innocentia comprobatur. ¶ Prima autem figura habetur. gen. 2. ubi deus pater dicitur. Non est bonum hominem esse solus. faciamus ei adiutorium simile sibi. scilicet sine peccato. per quod figuratiue ostendit quod primo Adam idest christo dedit deus adiutorium nostre salutis beatam virginem similem ei sine peccato. Et hoc est quod Beatus Bernardus in sermone de assumptione beate virginis inquit. Et quidem ad restauracionem humani generis sufficere poterat solus christus. Si quidem omnis sufficiencia nostra ex ipso est. sed bonum non erat nobis hominem esse solum. congruum magis erat ut adesset nostre reparacioni sexus uterque quorum corruptioni neuter defuisset. hec ille. Secunda figura habetur gen. 3. c. Ubi deus dixit serpenti. Inimicitias ponam inter te et mulierem. et semen tuum et semen illius. et ipsa preteret caput tuum. ¶ Per caput serpentis omnes sumus strangulati. quia in

utero materno sumus interfecti peccato originali. unde Bernardus in sermone de duodecim gradibus humilitatis ait. omnes nascimur mortui quia prius morimur nascituri et tanquam abortivi nascimur mortui quia in utero matris sumus a serpente strangulati. hec ille. ¶ Per hanc autem figuram ostendit quod beata Maria que caput serpentis. id est diaboli contriuit non fuit ab eo strangulata. Nam contrito capite serpentis nihil aliud potest. Et hoc est figuratum fuit Judith. id est. In ipsa vidua Judith. que amputauit caput holofernis: per quem diabolus figuratur. De hac autem figura contritionis capitis serpentini inquit Augustinus super gen. Cum subiectio originalis peccati caput sit diaboli tale caput Maria contriuit quia nulla peccati subiectio ingressum habuit in animam virginis. et ideo ab omni macula immunis fuit. hec ille. Tertia figura fuit in archa noe que preseruata extitit ab aquis diluuii. et ferebatur super aquas ut habetur. gen. 7. c. per quod dabitur israel legi quod Beata Maria archa dei preseruata fuit a diluuiio originalis peccati. Et ideo in officio preceptionis dicitur. factum est diluuium peccati super omnem terram: optique sunt montes excelsi sanctorum. Archa vero deifera eleuata est in sublimem et ferebatur super aquas. Quod considerans et preuidens in spiritu sapientissimus Salomon dixit. 8. c. Et que multe non potuerunt extinguere caritatem. scilicet Marie. nec flumina obruent illam. Quarta figura habetur erodit 25. c. De archa veteris testamenti. que erat de lignis setim imputribilibus. ¶ Per hanc autem archam figurabatur virgo maria in qua non fuerunt recondite tabule legis: sed ipse legis da

tor deus. Per quam archa; quattuor
 or iter alia habemus beneficia. 1°.
 i periculis magnum auxilium. quod
 significatum est numeri. 1°. Nam cum
 eleuaret archa dicebat Moyses Sur
 ge dñe. et dissipet inimici tui. et fugiat
 q te oderunt a facie tua. Secdo. i dubijs
 bonum cōsiliū. quod significatum
 est pmi. R. 14°. vbi cum saul vellet p
 fulei deū. dicit. Applica mihi archā.
 Tertio. i aduersitatib; magnū solaciū
 quod significatu; est. tertij. R. 2°. vbi
 salomon dicit Abiatar sacerdoti. vir
 qdes mortis es. sed hodie nolo te iter
 fici q; portasti archā dñi. Quarto ista
 archa sanctissima nobis impetrat di
 uinam benedictionem. qd significatū
 est. scdo. R. 6°. vbi dicitur q ad introi
 tum arche federis dñi in domū; obe
 dedon. deus ei benedixit. De hac ar
 cha iquit Ambrosius i quodam ser
 mone. Archa intrinsecus portabat te
 stamēti tabulas; Maria aut testamēti
 gestabat heredem. Illa intus forisq;
 auri nitore radiabat. sed sancta Ma
 ria intus forisq; virginitatis splendo
 re fulgebat. illa tereno ornabatur au
 ro. ista celesti. hec Ambrosius. Nos
 at addere possumus. Illa de lignis i
 putribilibus facta est. Ista ab omni
 peccatorum putredine preseruata im
 maculata cōcepta ē. 5°. figura habe
 tur ecclesiastici. 24°. vbi i persona vir
 ginis dicitur. Quasi palma exaltata
 sum i cades. palma. n. in signum vic
 torie portatur. et singulariter illi con
 uenit. qui singularem victoriam habu
 it. ideo apoc. 7°. de martiribus dicit.
 et palme in manibus eorum. Et hec
 fuit beata virgo in suā conceptione.
 que de diabolo mirabiliter triumphauit.
 et nunq; ei subiacuit. Qua propter

de ipsa virgine dicere possumus illd
 Ambrosij in li^o. sermonum. Est pla
 ne. palma plana ad requiem. honora
 bilis ad triumphum. semper virens.
 semper vestita folijs; atq; ideo nunq;
 marcessit. et ita fuit virgo bñdicta. ea
 propter dicam^o illud cañ. 7°. f. Ascē
 dam in palmam. et apprehendam fru
 ctum eius. 6° Figura habetur in
 eodem ecclesiastici. c. vbi in persona
 eiusdē virginis dicitur. Et quasi plā
 tatio rose in iericho. Rosa enim de
 spinis nascitur. et tamen spinam non
 habet. sic ego Maria quous de iudea
 que utiq; peccatis spinosa erat. nata
 sit nullum tamen spine. idest peccati
 aculeum sensit. vnde de ipsa virgine
 canit ecclesia in officio assumptionis
 eiusdem. Et sicut dies verni circūda
 bant eam flores rosarum. et lilia con
 nallium. De hac rosa pulcherrima et
 immaculata ait Bernardus in quo
 dā sermone. O virgo virga nobilis.
 virga Jesse. per quam in ramo cōua
 luit qui perierat i radice. Radix ama
 ritudinis ena. Ramus eterne dulce
 dinis Maria. Miranda et profundissi
 ma dispensatio diuine sapientie. q; ta
 lis virga nascitur de radice tali. talis
 filia de tali matre. talis libertas de ta
 li fuitute prescripta. talis imperatrix
 de tali captiua. de tam sicca spina. tā
 florens rosa. hec ille. 7°. figura ha
 betur ecclesiastici. 24°. vbi dicitur in
 persona virginis. quasi murra electa
 dedi suauitate; odoris. Mirra. n. a se
 et ab alijs vermium putredinez expel
 lit. qd bñ virgini nō cōueniret si aliqñ
 vermium. i. demonibus p peccatum
 originale subiactisset. et ab eis corrosa
 esset. et ideo btā virgo que innocentia
 et puritate sua diabolu effugauit dice

re pōt illud cañ. 5°. Man⁹ mee distil
 lauerunt mirram. ⁊ digiti mei pleni
 sunt mirra pbatissima. 2ª figura
 bētur cañ. 2°. c. vbi celestis sponsus i
 quit de spōia sua virgine bñdicta. Si
 cut lilium iter spinas. sic amica mea i
 ter filias. licet. n. lilium iter spinas na
 scatur tñ sine spinis est. ⁊ totum can
 didum atq; odoriferum extat. sic bea
 ta virgo Maria q̄uis a primis parē
 tibus per peccatum spinosis sit. ppa
 gata tñ sine macula fuit. ⁊ per mūdi
 ciam ⁊ puritatez tota cādida atq; odo
 rifea permansit. 3ª figura habet
 cañ. 6°. c. vbi dicitur. Que est ista que
 progreditur quasi auroa consurgēs.
 auroa. n. a lumine icipit. ⁊ semper i
 lumine crescit. quousq; soli iungatur.
 ⁊ nunq̄ lumine priuat. Sic beata vir
 go a lumine diuine gratie incipiens
 nullis vnq̄ est peccatorum tenebris
 obscurata. sed semper in virtutum oī
 um claritate succrescens. tandem cū
 sole iusticie dulcissimo filio suo in ce
 lesti gloria mirandis circumdata ful
 goribus est coniuncta. Ideo eius cla
 ritatem ituens Iſaias propheta. 12°.
 sui libri. c. iquit. Sicut lux meridiana
 clara est. De hac quoq; virgine bñdi
 cta dici potest illud scōi R. 23°. sicut
 lux aurore onēte sole mane absq; nu
 bibus rutilat. Que verba exponens
 Franciscus de May. de v̄gine maria
 i sermone de pceptōe eiusdē dīc. Ita
 aīa v̄ginis respēduat absq; nubibus
 peccōrū. De hac ēt figura bētur i offi
 cio pceptōis. quo vtunt qdā religiosi
 i quo canit B̄tā p̄genies. ⁊ venerā
 da series: vñ surgit vt auroa. Maria
 v̄go dēcora. 1ª figura bētur. p̄. 12°.
 vbi dī. dies diei eructat v̄bū. qd̄ expo
 nit Bernard⁹. i. āgel⁹ v̄gini ānūciat

archanū icarnatōis filij dei q̄ ē v̄bū
 p̄fīs. cū ergo p̄ diē figuret b̄tā v̄go. sit
 q; dies sp̄ i lumine. seq̄t q; m̄ dei sp̄ fu
 it i lumine gr̄e ⁊ nūq̄ i tenebris pecc̄i.
 Ipa 3ª purissima v̄go sunt dies illa q̄
 nūq̄ hūit noctē dīcti d̄ q̄ dī zacharie
 14°. Exit dies vna q̄ nota ē dño. 11^a
 figura bētur in p̄dicto. p̄. 12°. vbi dī
 In sole posuit tabernaculū suū. p̄ so
 lez. n. itelligit b̄tā v̄go. q̄a sicut sol cla
 rior ē oībus syderibus. ⁊ est icorrupti
 bilis. sic b̄tā virgo i sua cōceptiōe
 fuit clarioz. ⁊ purior oībus creaturis
 ⁊ fuit icorrupta ab oīb⁹ pecc̄is. si soluz
 at tē sol s; clarioz ⁊ pulchrior sole no
 mīat. vñ sapiētie 7°. scriptū ē. Nec ē
 speciosior sole. ⁊ apocali. 12°. dī Almi
 cta sole. q; semp fuit illustrata lumine
 diuine gr̄e. Ideo dī in officio cōceptio
 nis. In sole posuit tabernaculū suū
 dñs. quia de immaculata virgine oī
 puritate fulgida nat⁹ ē xp̄us. 11^a. si
 gura habet nūen. 24°. vbi dī Dief
 stella ex Jacob. sicut. n. stella remota
 ē ab oī peregrina ipressiōe s; philo
 sophum i p̄. de celo ⁊ mundo. Sic
 beata virgo ab omni impressiōe pec
 cati fuit aliena. singulariter autem
 beata virgo stelle marine compara
 tur. ⁊ per ipsaz figuratur. vnde canit
 ecclesia. Ave maris stella. ⁊ secundū
 hieronymum ad Eustochium. Ma
 ria interpretatur maris stella. Stel
 la ⁊ enim marina nunq̄ patitur oc
 casum. sed est ab occasu distantiſſima
 Beata autem virgo in conceptione
 nesciuit occasum peccati originalis.
 sed ab omni peccatorū occasu distās
 fuit. Alie etenim stelle. i. sancti aliquā
 do perdiderunt splendorem diuine
 gratie per peccatum. de quib⁹ dīci
 p̄t illud Joelis. 2°. Stelle retraxerūt

splendorē suū. hec autē stella fulgentis
 lima nūq̄ fuit nec erit sine splendore
 vnde ipsa ait illd̄ eccl̄astica 24°. vīq̄
 ad futurū seculū non desinam. Ideo
 de ipsa virgīe canit eccl̄ia. in mīsa na
 tiuitatis dñi dī. Stella semp̄ rutilans
 semp̄ clara. ex quo clare ostēditur q̄
 nūq̄ per peccatū fuit obscura. Ratio
 nem autē quare beata virgo p̄ stellam
 figuret: assignat Franciscus d̄ May
 romis ī sermone de p̄ceptione eiusdē
 dicens. Sicut stella creata ē sine ma
 cula. Ita virgo Maria p̄cepta ē sine
 originalis peccati plaga. Et ideo ip
 sam benedictā v̄ginem laudare debe
 mus. et dicere. O stella relucente chel
 sole parturisti &c. Quā orationem vi
 de ī corona nostra: quā feci in laudē
 predictē virginis cū multis alijs de
 uotis laudib⁹. q̄ ad p̄positū hui⁹ ser
 monis et aliorū sequentiū adduci pos
 sunt. Nūc alie sunt figure demonstrā
 tes innocentiam m̄is dei. quas breui
 tatis causa hic p̄trāseo: Pro conclusio
 ne autē n̄i s̄monis salutem⁹ deuote
 virgīnē benedictā dicentes illud qd̄
 ponit in officio n̄o p̄ceptionis. s. Gau
 de m̄ saluatoris magni vellus gedeo
 nis rubus igne qui nō vris. verī tem
 plū salomonis. Sponsa dei stella ma
 ris: porta celi tu vocaris: mūdi salus:
 senientis cap̄ cedēs holofernis. Ma
 re sicco calle trāsis: curius mergens
 pharaonis. inq̄ sion dñaris. pulsus
 inde iebuseis. Asueri regis sceptrus
 caput tangens v̄go tuū mori fecit la
 queatū amā sanctis inimicū. Babi
 lonis rer ī p̄dam nō abduxit te capti
 uā: philistei: nec Golie: es transfira
 pugiōe. Sicut suū sol nitorē nūq̄ per
 dit nec decorē: p̄imi p̄is sic tu labem
 nullam sentis: nec fetorem. Tu sol oc

casum nesciens: lunaq̄ semp̄ rutilās:
 tu sydus lucem pariens: delicti nu
 bes profugans: Nullus in te cōfiden
 tes vnq̄ vidit infelices: vere tibi nam
 deuot⁹ est necesse sit beatus. Ad te
 ergo nos clamantes: In hac valle
 lachumantes ad nuptias eternas
 fac venire triumphantes. Amen.

De eadem innocentissima cōcep
 tione Sermo sextus.

Necdum erant
 abissi. et ego iā p̄
 cepta erā. puer.
 8°. Secundum ar
 chidiaconē in c°.
 n̄ ne. 37°. di. abis
 sus dicit ab a qd̄
 ē sine. et bisus qd̄
 est gen⁹ lini can
 didissimi quasi si
 ne bisso. i. sine candore. Et ideo p̄ abis
 sum recte intelligi potest peccatū qd̄
 est sine candore diuīe gratie. Immo
 esse censetur cum magna nigredine.
 Qua propter hominī per peccatum
 deturpato dicit t̄ren. 4°. c. Denigra
 ta est super carbones facies tua. q̄
 autem per abissum significetur pecca
 tum testatur Dauid ps̄. 41°. dum di
 cit. Albissus abissum inuocat. quod ex
 ponit Gregorius dicens idest vnum
 peccatum ad aliud trahit. In isto ma
 ris abisso. i. in profunuo originalis
 peccati summersi sūt omnes ab Adā
 progeniti. De quibus spiritualiter in
 telligi potest illud quod dicitur exodi
 15°. Summersi sūt ī mari rubro. abis
 si operuerunt eos. Descenderunt
 ī profundū quasi lapis. Istud tamē
 profunū demergere n̄ potuit glo
 riosam dei genitricem. Unde de ei⁹
 itemerata conceptione dicere possu

mus illud erodi. 15. Stetit vnda fluēs congregati sunt abissi in medio mari. Ipsa quoq; beatissima virgo potest gloriari dicens illud ecclesiastici 24. Virū celi circūi sola. et profundum abissi penetraui et in fluctibus maris ambulavi. Dicere etiā potest verba thematis nostri. Necdum erant abissi s. peccatorū. et ego iam concepta eras s. in mente diuina. Sapiens enim architector volens preclarum aliquod atq; admirabile palatium cōstruere diu prius i mente sua preconcepit illud ante q̄ ipsū exigit. et adesse pducat. Deus ergo qui omnīū est artifex oīa prospiciens vt dicit sapientie p. volens filio suo tēplū v̄ginem fabri care atq; domū sibi dignā p̄struere prius idest ab eterno p̄ordinauit illas p̄seruare a submersione originalis peccati: ne si in illo inficeretur male statū sue incongrua habitatio redderet. Si. n. p̄seruauit corpus eiusde; virginis ab omni corruptione vt dictus est sermone p̄cedenti: multo magis p̄seruauit eius animā: que excellentius dicitur tēplū dei q̄ corp⁹. vnde Ambrosius in 2. li. de virginibus ait. Nam si corpus v̄ginis dei tēplum est: animus eius quid est? quasi dicat multo dignius tēplū. Ad p̄dicta autē facit illud quod inquit Seraphicus cardinalis beatus Bona uentura in p̄io sententiarū di. p̄ia dicens. Omnia que nunc sunt et que cūq; fuerūt a deo producta et producentur vsq; i finem mūdi fuerunt ab eterno in deo secundū causatiuā potentiam. et secundū similitudinis p̄sentiam. que tamen habent ex tempore actualem existentia. Et ideo hoc respectu dei genitrix dici potest tunc

concepta et per consequens ab originali vicio liberata. Quia vt ait Augustinus. 14. de ci. dei c. 11. Homo peccato suo non potuit diuinum perturbare consilium: quo ordinatū fuerat ab eterno beatam virginem sine macula concipi debere. De cuius sc̄ctissima conceptione tres considerationes faciemus.

Prima dicitur rationabilitatis

Secunda auctoritatis.

Tertia et vltima appellabitur exemplaritas.

Præter p̄ia huius sermonis. que dicitur rationabilitatis.

Quem rationibus probari potest vltra p̄dicta q̄ beata virgo ab originali peccato fuit immunis.

Præter quarum dicitur mediationis. Quandocūq; etenī est inter aliquos inimicitia: pro recōciliatione nō conuenit accipere tertium nisi ille sit offensus si amicus. multo minus autem talis mediator debet esse particeps delicti per quam participationem fit et ipse dolosus. nam inimici amicus inimicus est. argumentum. C. de inoffi. testa. l. liberi. de quo per Bal. et cinnus in. l. si quis testibus. C. de testi. et per Bar. in. l. sciendum. §. si accusatio. ff. de legatio. facit textus et qd̄ ibi notat glosa in. l. prima. §. cum patronus ver siculo recte. ff. de offi. p̄sec. vr. Et ideo ei tanq̄ inimico non crederetur ff. de testi. l. 3. §. p̄io Ergo itaq; que debebat mediare inter humanā naturam et christū venturū non debebat esse rea. et cōscia delicti. alioquin esset indigna reconciliatrix. dicente Gregorio in moralibus. Cum is qui displicet ad interpellandum mittitur
e 11j

irati iudicis animus ad iracundiam
prouocatur. Missa est ergo virgo be-
nedicta a patribus exilio damnatis
tanq̃ digna reconciliatrix ad deum
que si non esset digna penam mere-
retur. argumentum in ca°. nihil de-
elec. Sed quia non est repulsa. Im-
mo iratum deus placauit: dignissima
inueta est. et per cōsequens sine origi-
nali culpa. Christus ergo inter pa-
trem et populum mediauit. virgo in-
ter filium et delinquentes. q̃ si ipsa
peccasset. vbi esset spes nostra? vbi re-
clinatorium capitis nostri? Si mater
esset rea quid nobis esset seruus inuti-
libus? Desperare possemus: vbi ipsa
singulari privilegio puritatis nō ful-
geret. Et hanc rationem tangit Ma-
gister Bartholomæus pilanus in li-
bro beate virginis fructu. 7°. di. Ma-
ria fuit mediatrix inter nos et filium.
ergo debuit carere oī illo quo erat di-
scordia. aliter nō fuisset bona media-
trix. hec ille. Scda ratio dī perfe-
ctionis. Si enim virgo benedicta ab
originali peccato nō fuisset preserna-
ta. christus si fuisset perfectissimus re-
demptor vt probat Scotus i. 3°. di. 3°. .
vbi dicit q̃ perfectissimus modus pla-
candi aliquem pro offensa contrahē-
da. est preuenire ne offendatur. Ista
ergo consequentia in theologia est su-
scienda. christus fuit humani gene-
ris redemptor perfectissimus. dei enī
perfecta sunt opera. deuterono. 32°. .
ergo aliquod humanum idiuicium
fuit a peccato presernatum. et hoc pro-
batur sic. ¶ Perfectissimus redemptor
est cui nō deficit aliquis modus redi-
mendī. per enim denotat itegritates
L. verbum pernotare. ff. de ver. si. cum
igitur sex modis fiat redemptio. sequi-

tur q̃ omnibus his aliquem i huma-
no genere christus redemit. ¶ Primus
modus ē quo aliquis redimitur post
lapsum in mortali peccato. Et hoc
modo cōmuniter redimuntur pecca-
tores. et redempti fuerunt primi parē-
tes. Nam eorum peccatū. quo ad eos
fuit actuale mortale. vt ostendit Ma-
gister in. 2°. di. 30°. c. 2°. licet quo ad
nos dicatur originale. Secundus mo-
dus est quo quis redimitur post lap-
sum in originale. Et hoc modo redi-
munt pueri et quicumq̃ alij quando
baptizantur si habebant solum ori-
ginale peccatum. Tertius modus
est quo quis redimitur post lapsum i
peccatum veniale. Et hoc modo redi-
muntur viri perfecti: qui subleuātur
post venialem commissionē. Iuxta il-
lud prouer. 24°. septies in die cadit
iustus et resurgit qd̃ notat glo. insti.
de iusti. et iu. in prin°. et in aut. de nō
alie. aut per. re. eccle. 5. vt autem.
Quartus modus est quo quis redimi-
tur ne labatur in peccatum mortale
vt creditur de apostolis post aduen-
tus spiritus sancti. Quintus modus
est quo quis redimitur ne labatur in
peccatum veniale vt quidam putant
de sancto Iohanne Baptista prop-
ter illud quod canit ecclesia in officio
eius dicens. Ne leui saltem macula
vitam fame possit. ¶ Quis Beatus
Augustinus in libro de natura et gratia
oppositum tenere videatur. Sertus
modus omnium aliorum perfectissi-
mus ē quo quis presernatur ne laba-
tur i originale peccatum. Cum ergo
hoc modo deus nullum alius prefer-
uauerit: igitur tenendum est q̃ ipsa
benedictam matrem suā tali mō rede-
mit. quia. n. beata virgo vt res singu-

laris mundo donata est: fili⁹ eius di-
cere potuit illud qd notatur i. l. ob res
ff. de pactis do. 7 in l. legem. C. de do-
na. l. rei quam dono legem dico qua
volo. De hoc autem pfectissimo mo-
redemptionis tangit Ric. i. 3°. di. 19°.
ar^o. p^o. q. 3°. dicens q aliquos liberari
a pena. pot tripliciter itelligi. aut eos
a pena iaz habita eripi. aut a reatu il-
lius pene absolui. aut ab illo reatu p-
seruari. Hec ille. Quo quidem modo
fuit beata virgo ab originali peccato
liberata. Ideo i persona virginis glo-
riose d^r in officio pceptionis. Magni-
ficat aia mea dñm. 7 exultauit sp^us
meus i deo salutarⁱ meo: qui me pre-
seruauit ab originali peccato. Et hoc
fundamentum ponit et Petrus au-
reoli i tractatu d^r cōceptione bte vir-
ginis vbi pcludit dicēs. Apparet er-
go q qui hoc negat. i. beatā virginē
fuisse a filio pseruatā ab originali pco
derogat excellēte redemptionis. Hec
ille. Hoc et arguitur facit magister
Petrus de cādia i. 3°. iniarus di. 3°.

Tertia rō d^r reportationis. nul-
lus. n. d^r ex dolo suo lucrum reportat
cui pena debet. l. p^o. 7. l. ne ex dolo. ff.
de dolo. l. si legatarius. C. de lega. l.
dubium. C. de repudi. l. si sine. C. ad-
velle. l. eos i fi. C. de vsuris. c. dictum
est. 30°. q. p^o. c. sedes. 7. c. ex tenore de
rescrip. 7. c. ex litteris de dolo 7 ptu.
7. C. de vro. mili. l. 2°. Sz serps men-
dacioz artifex inuidia motus sua calli-
ditate seduxit humanuz genus i mu-
liere vigne Eua. per quam oēs capti-
ui facti sumus. Igitur oportuit aliaz
virginē destinari sanctam 7 puram
que nō vinceret a serpente: sed ipsum
serpentē superaret: Iuxta illud Job.
26°. Iprudētia eius superbum per-

cussit. alioquin nō punito serpente d^r
hoc mendacio. is alliceret iterum ad
male faciendum. quia facilitas vene-
icentium prebet delinquendi. c. est i
iusta. 23°. q. 4°. 7 extra de vita 7 ho.
cle. c. vt clericorum 7 de transla. pla.
c^o. penul^o. vbi glosa. Argumentum
et ad hoc i. l. ita vulneratus. ff. ad leg.
acqui. 7. i. l. si quis i fi. C. de fur. Si ita
qz virgo cōtraxisset originalē culpaz
7 ipsa decepta fuisset. diabolus ex do-
lo suo lucrum reportasset. ergo 7c.

Quarta ratio d^r cōcurfionis. sic
arguendo. Duo pfecte cōtraria non
possunt simul cōcurrere. 7 stare i eo-
dem subiecto. vt dicit philosophus in
2°. perier. 7. 2°. topicorum. 7 notatur
i. l. si ancillā. ff. d^r viu. p suo. Mō. n. p^t
aliquid eodē tpe eē pfecte albū 7 nigrū:
vīuū 7 mortuū: calidū 7 frigidū
Similiter nec aliqz p^t esse eundē rei
dñs 7 suus. Sed btā vgo a pncipio
sue pductionis fuit tñatix demonū
sicut pdictū fuerat p dauid dño iesu
xpo ps^o. 109. dicētes. vgas virtutis tue
emittet dñs ex syon dñas i medio mi-
nicroū tuorū. ergo si potuit eodē tpe
vel momento esse serua eorūdem de-
monum. qd fuisset si p origiale pecca-
tum eis subiecta fuisset. Quinta rō
d^r demonstrationis. Sic. Qualis est
effectus. talis demonstrat fuisse iua-
cā fm philosophum i. 3°. phisicorū. 7
auctore i li^o. de causis. 7 ideo arguit
apls ad romanos. xi^o. di. Si radix est
scā: 7 rami sunt scī. Hec ille. Sed ra-
mus huius radice virginis. i. ihs
fuit sanctus. ergo 7c. sicut. n. ex veris
nō nisi vez. vt ait philo. p^o. puoz. sic ex
imaculata vigne nō nisi imaculat⁹ na-
tus ē: Sertia ratio d^r figuratiōis
Sicut. n. patuit sermone precedentū
e iij

parte vltia. Gloriosa virgo Maria figurata est per domum et templum quod Salomon edificauit deo. de quo beatur. tertij R. 6°. Sed templum materiae dei sanctum iuxta illud psalmi 86. Dominus in templo sancto suo. ergo et ipsa mater dei fuit sancta. et nunquam maculata. Vnde de ipsa dei illud Algeri. 2°. Magna erit gloria domus istius non uisime plus quam prime. Et ideo de ista domo diuina. scilicet benedicta virgine dicit dauid ps. 92°. Domus tua decet sanctitudo domine in longitudinem dierum quod non esset verum si aliquando fuisset peccato infecta. Similiter falsum esset illud quod dei. tertij R. 6°. in figuram virginis. scilicet. nihil erat in templo quod non auro tegetetur. i. caritate vestiret. Falsum esset et illud quod in eodem. c. scriptum est. Male et securis et omne ferramentum non sunt audita in domo domini cum edificaretur. Non ergo maleo peccati originalis vel securi. aut alio ferramento peccati actualis fuit benedicta virgo percussa vel vulnerata. Nec igitur est illa domus de qua sapiens Salomon loquens dicit. puer. 9°. Sapientia edificauit sibi domum et erexit columnas septem. quia gloriosam virginem super septem columnas septem donorum spiritus sancti fundauit. Ea propter de ipsa virgine canit in officio conceptionis. Nec est domus domini firmiter edificata. bene fundata est supra firmam petram. Et ideo de hac beatissima ac sanctissima dei matre dici potest illud psalmi centesimi undecimi. scilicet. Gloria et diuine in domo eius. scilicet. filij dei. et iusticia eius manet in seculum seculi. Nos igitur puritatis virginis zelatores dicamus domino nostro iesu christo illud psalmi scdi. Domine dilexi decorem domus

tue. et locum habitationis glorie tue: et etiam illud psalmi. 64. Replebimur in bonis domus tue. sanctum est templum tuum. mirabile in equitate. De hac quoque domo purissima inquit deus per figuram. tertij R. 9°. Ego elegi et sanctificavi domum istam. eruntque oculi mei et cor meum ibi cunctis diebus

7°. rō dicitur medicationis sic arguendo. Inquit constantinus africanus in p°. prance pantegni de regimine sanitatis. c°. de disputatione regendorum sanorum. Intentio medicorum non est nisi de sanitate custodienda. Item Galienus in initio sui libri de diuersa intentione medicorum qui ait. Medicorum intentio ac voluntas non est nisi in sanitate regenda. Monstrauit. n. quod utilitas medicine nihil sit aliud quam sanitatis custodia. Antiqui. n. dixerunt quod melius est custodire sanitatem quam morbis repugnare: quia sanitas in sanis reperitur: ab infirmis vero est absens. Et melius est rem inuentam custodire quam non inuentam querere. Sanitatis. n. custodia prior est quam infirmitatis curatio. quoniam homo naturaliter est sanus et sanitas est temperamentum corporis. hec ille. Quibus presuppositis sic infertur. Christus tanquam bonus medicus venit in mundum ad procurandum hominum salutem. et ideo samaritanus vulnera originalis: et actualis peccati curans appellatur a Magistro sententiarum in principio quarti li. Sed boni medici triplici utuntur medicina secundum philosophum. 3°. ethi corum. scilicet. preseruatiua. cōseruatiua. et curatiua. Quarum excellentior est preseruatiua. scilicet. impedire ne quis in infirmitate labatur. ut supra patuit. ergo debuit matri sue hanc medicinam ex

bibere. eam preseruando ne caderet i infirmitate; peccati originalis qđ qui dem facere potuit. quia quicquid pđt deus ab aliquo remouere. potest enā illud non infundi prohibet. quia faci lius quid suspenditur: siue preserua tur qđ inductus tollatur. l. patre furio so. ff. de his qui sunt sui vel alie. iuris et insti. de rerum diui. §. apum. Sed peccatum originale multipliciter pđt remouere Maxime per baptismum fluminis aut flaminis vl sanguinis. vt declarat Magister in .4°. di. 4°. et per suam gratiam remittitur iuxta illud ad ro. 3°. Iustificati gratis per gratiam ipsius. Ergo etiam potuit p bibere ne in matre sua benedicta in funderetur. qđ et fecit. et sic illi dignio rem exhibuit medicinam salutis.

Octaua ratio dicitur locationis. locus enim debet esse proportionat⁹ locato. vt ait philosophus. et commen tator in .2°. de anima. et 4°. phisico rum. facit ad hoc illud qđ inquit glo sa. in. c°. dudu. de deci. dicens. Qua lia sunt predicata. talia conuenit esse subiecta. Sed virgo gloriosa fuit ha bitatio filij dei. Unde ipsa iquit eccle siastici. 24°. Et qui creauit me. requie uit in tabernaculo meo. ergo debuit esse proportionata ipsi habitatori. qui fuit sine vlla peccati macula. ¶ Duris simo ergo filio non debuit esse mater nisi purissima. nec decuit dei sapienti am sordidatum. ac peccato contami natum sibi habitaculum deputare: quia vt dicitur sapientie p°. In mali uolam animam non intrabit sapien tia. nec habitabit in corpore subdito peccatis. Si igitur beata virgo fuisset originali peccato deturpata non fuisset conueniens habitaculum filij dei

quia vt ait apostolus secunde ad cor. 6°. Non est conuentio christi ad beli al. ergo indubitanter est tenendum qđ immaculata fuit: et omni puritate repletissima. et ad hoc adduci potest il lud qđ dicitur sapientie. 8°. i. genero sitatem filius glorificat contuberniū omnipotentis dei. qđ exponit Franci scus de Mayo. in sermone de conce ptione virginis dicēs qđ licet eius no bilitas fuerit a regibus deriuata ta men ex diuinarum personarum affi nitate fuit sūme glorificata. Ex quo arguit consequens fuisse. vt sine vlla peccati contagione conciperetur illa ex qua ori debebat innocentia et in sticia. et hoc est qđ per figuram dicit ezechielis. 43°. i. Glia dei israel egre dietur per viam orientalem. i. per bea tam virginem. et terra. i. caro ipsi⁹ re splendebit maiestate eius. i. xpi. idest per gratiam eius virgo benedicta ful gebit insticia originali. Et hoc vt di gna esset habitatio filij dei. Quis. n. sapiens rem valde pretiosam in luto vel i imundo loco collocaret? Quis magnificus dominus leprosam sibi sponsam eligeret? Aut immundam domum pro suo habitaculo deputa ret? ¶ Profecto talis dici posset stult⁹ ait. n. glosa in. §. ceterum insti. qđ cū eo. nota quem esse stult⁹ si eligat ma lum cum possit eligere bonum. vt in aut. quibus mo. na. ef. sui. §. p°. Quis etiam rationis capax i lecto fetido et immundicijs pleno iacere poti⁹ assen tiret qđ in strato mundissimo et ab om nibus imundicijs elongato? Nemo n. presumitur carnem suam odio hē re. vt inquit glosa. in rubrica. ff. in ius vo. ut eant. Beata igit virgo Maria que thalamus diuine fuit glorie non

fuit aliqua peccati sorde poluta. sed
semper purissima et immaculata. No
na ratio dicitur destinationis qua po
nit quidam dicentes quod res destinata
ad certum locum vel finem cesset ad
eundem locum vel finem actu existere
de. ne romani de elec. l. ex facto. §. re
rum. ff. de here. insti. unde dicitur quod
idem iuris est de vestimento quod est in
fieri quod est de vestimento quod est in facto
l. vel vestimentum. ff. de auro et ar. le
ga. Sed beata virgo ante secula fuit
destinata et deputata ut esset mater
dei sanctissima. Ergo etc. Nec obstat
si quis diceret quod predicta intelligitur
de his que sunt in proximo fieri. quia re
spodetur quod talis semper fuit beata vo
go respectu dei cui inquit propheta ps.
29°. Mille anni ante oculos tuos sicut
dies hesterni que preterijt. imo ei
omnia futura sunt presentia ut pate
bit infra sermone ultimo. Decia
ratio dicitur affirmationis: que per test
colligi ex dictis beati patris fratris
Johannis de capistrano in sermone de
ceptione virginis: ubi concludit eam
fuisse preservatam ab originali et subdit
quod quidam saracenus filius cuiusdam
regis ultramarini. et nepos soldani
hoc affirmavit existens romae in domo
domini cardinalis prenestini sic argu
ens. Omne edificium habens funda
mentum defectuosum: facit defectuo
sum quod superedificatur. facit c. cum
Iulius. et c. principatus et c. fer
tur cum. §. sequenti prius. q. prius ergo
si mater christi fuisset defectuosa. dicere
tur christus habuisse fundamentum defec
tuum et incongruum. etc. Item plus
dilexit deus matrem suam. et circa eas
plura fecit quam pater meus circa me. sed
pater meus fecit me liberum quantum

potuit in die mee natiuitatis. ergo etc.
Nec ille.

¶ Pars secunda huius sermonis:
que dicitur auctoritatis.

Auctoritatibus quoque predi
cta conclusio roboratur. Et
primo. Salomon. prouer. xl
uno de muliere forti. per quam intelli
gitur virgo benedicta: inquit. Non ex
tinguetur lucerna eius in nocte. id est pec
cato. Sequitur non timebit a frigore
minis: quia frigus peccati: eius animas
non penetravit. et ibidem iterum ait.
Vissus et purpura indumentum eius.
quia habuit semper candorem purita
tis et innocentie. et iterum ibidem dicit.
Fortitudo et decore indumentum eius.
quod verum non esset si in conceptione sua
circudata fuisset fragilitate. et turpitu
dine originalis peccati. Item Ezechie
lis. 44°. dicitur de porta quam vidit
propheta in spiritu. per quam secundum
omnes intelligitur beata virgo maria
¶ Porta hec clausa erit et non aperie
tur. quod verum non esset si per pecca
tum fuisset aliquando aperta. Deinde
subditur. et vir non transibit per eam.
Turpius autem fuisset si dyabolus per
peccatum transisset per illam. Et ideo
sanctus Maximus in quodam sermo
ne super hac ratione fundatus ait.
Nec que fuit admirabilis dei thala
mus. celeste templum. tabernaculum
glorie. de quo speciosus prodijt spon
sus. lux gentium. spes fidelium: cōdecen
ter et cōgrue nulla macula originali
contaminata est. Gregorius quoque su
per gen. inquit. Quāvis beata virgo
fuerit concepta de propagatione carnis
peccati. tamen ipsa concepta fuit sine
peccato originali et iterum in salutatione
virginis ait. Salve sancta parces om

*infirmi habet in
infectio su facit
infectio in*

ni. p[er] labe carens. &c. Et Ambro
sius in quodam sermone de perpetua
virginitate matris dei dicit. Anima
Marie nō fuit a casu eleuata: sed pre
seruata: alias non fuisset virgo s[ed] pec
cato corrupta. Et origenes sup[er] can.
inquit. O vos omnes virgines & cete
re sancte mulieres: conuenire vos vo
lo a sinistris: & Mariam matrē domi
ni mei virginez hebreā a dextris me
is constituo. Omnes vos maculā ha
betis originalis culpe: de super p[er]per
sam per totū sed non Maria. hec ill'e.
Ista autē gloriosa virgo ab omni la
be immaculata: fuit figurata per colū
bam albam & mundissimā: que de ar
cha Noe egrediens atq[ue] nihil sedita
tis tangens: cū ramo virentis olivę ē
reuerfa: vt habetur gen. 8. c. Quod
fuit in signum victorie. Ideo non de
bet corum contra eas crocitare: licet
eo mortuorū corporū putredine feda
to: ipsa purissima columba i[n] nullo pe
nitius fuerit maculata. Ad cuius ite
merate atq[ue] columbie virginis reue
rendam conceptionem debet vnum
quemq[ue] inducere ipsius virginis de
uotio: quando etiam nulla ratio esset
ad probandum eam sine macula cō
ceptam. Cum hoc p[ri]uilegium possit
sibi dari sine peccato. vt dicit Petr[us]
de candida in 3. sententiarum di. 3.
Hanc quoq[ue] sententiā d[icit] immaculata
conceptione virginis probamus per
dictū beati Hieronymi in sermone
ad Eustochiū dicentis. Nihil est can
doris. nihil est splendoris: nihil ē ni
minis. q[uo]d non resplendeat in virgine
gloriosa. Et ibidem etiā dicit. Quic
quid in Maria gestū est totum puri
tas: totum ueritas: totūq[ue] gratia fuit.
Et iterum. Quicquid humanis dici

potest uerbis minus est a laudē uirgi
nis. que omnia falsa essent i[n] beata
uirgine originalis instituta atq[ue] inocē
tia non radiafset. eiq[ue] hanc laudem
dare non possemus q[uia] ab omnis pec
cati macula immunis fuit. Ibidem eti
am Hieronymus addit. Quicquid
maledictionis ifusum est per Euāg[elium]:
totum abstulit benedictio Marie. in
congruū ergo fuisset vt illa que a no
bis maledictionem originalis pecca
ti auferre debebat. eide[m] maledictiōi
subiaceret. Ideo idem hieronym[us] i[n]b
dit. Igatur quod natura non habuit.
vīus nesciuit. ignorauit ratio. mens
nō capit humana. pauet celū. stupet
terra: creatura oīs ē celestis mirat[ur]:
Hoc totū ē q[uo]d p[er] Gabrielē marie di
uinit[us] nūciat. Et itē i[e] eodē s[er]mōe ait.
Cū i[n] cāticis d[icitur] Maria. hort[us] p[er]clusus
fons signat[us]. emissiōes tue paradīsus
hort[us] delitiarū. i[n] quo sunt p[ro]fusa vniū
sa florū genera & odoramēta v[er]tutū. sic
q[ue] signat[ur]: vt nesciat violari. neq[ue] cor
rūpi vlt[er] i[n]sidis fraudibusue dyaboli.
fōs itaq[ue] signat[ur] sigillo tot[us] trinitatis.
Et i[n] s[er]mōe annūciatōis: idē i[n]q[ui]t b[ea]t[us] v[ir]
gini. Quid dicā paup[er] i[n]gēio cū de te
q[uicquid] dixerō min[us] p[er]fecto sit q[uam] tua di
gnitas meret[ur]. Et Augu[stinus]. i[n] s[er]mōe d[icitur]
natiuitate v[ir]gis dic[itur]. Magnifica illū o
v[ir]go b[ea]tissima qui te ab oī p[ec]c[ato]: sup[er] oēs
hoīes p[re]suaui. Quis enī dicere pote
rit: sine p[ec]c[ato] sū nat[us] aut mund[us] ab
oī iniquitate dice[re] audebit. nisi illa v[ir]go
p[ro]dētissima aīatum tēplū d[omi]ni excelsi:
quā de[us] sic elegit & p[re]legit aī mūdi &
stitutōes: vt scā & immaculata m[ater] d[omi]ni ef
set & filia. ab eterno p[re]suaia i[n]corrupta
ab oī labe p[ec]c[ati]. Et i[n] alio s[er]mōe itē
dicit. Sūma d[omi]ni sapientia nullā i[n] mas
sa humani generis inuēit viā p[er] quā vt

disposuit i mundū veniens eius sub
ueniret luctuose perditioni: donec ad
illam de qua loquimur virginem vē
tuz est. Sed hec mox vt i mūdū per
humani generis lineam venit: tanta
omnis boni virtute perfecte resplen
duit. vt eam dei sapientia veridice in
dicaret idoneam: vt per ipsam in ho
minem veniens: non tantum reatu
primorum parentum: sed etia totius
mūdi peccata deleteret. Hec ille. Ex
quibus verbis possum⁹ arguere bea
tam virginem sine peccato fuisse con
ceptam: sic inferendo. vt inquit Ego
de sancto victore i libro de sacramē
tis quem refert Alexander de ales i
3°. sententiarū di. 9°. articulo ultimo
q. priā. Illa pars nature sub peccato
esse non debuit per quam ipsa huma
na natura a peccato liberāda fuit. er
go &c. q. si forte aliquis dicat: q. Au
gustin⁹ tenuit cōtrarium in libro 1°.
super gen. ad litteram dicens. Caro
Ade & Abrahe habebat vulnus pre
uaricationis in lege mēbrozum: que
per omnē propagata carnē transcur
rit vsq; ad corpus Marie: quia & ipsū
eodem modo cōceptuz & exortuz est.
Respondet q. illa dictio vsq; ibi stat
exclusiue. sic. n. accipitur quādo alias
prauus resultat intellectus. vt inquit
Bar. i. l. patronus. §. sempronio. ff.
de le. 3°. Hoc autē esset i casū nostro
vt patere potest ex precedentib⁹. Nec
obstat duz dicit: quia & ipsuz eodem
modo pceptuz & exortuz est. quia per
illa verba nō tūc q. pcepta sit i pec
cato originali. Nam loquitur copula
tiue: dicens cōceptuz: & exortum est.
Nullus autē negat eaz exortaz & na
tam esse sanctā & sine peccato. Dicen
dum est ergo q. loquitur soluz de cor

poze virginis qd affirmat pceptuz &
exortuz cū naturali inclinatione ad
malū. que dicitur lex mēbrozum. vt
patet ex dictis apostoli ad ro. 7°. c. &
secundū Augustinū habuisset rebel
landi aduersus spiritū pronitātē nisi
fuisset per spiritus sancti gratiā sancti
ficatum. vel responderi potest: q. quā
do dicta doctorū sunt varia: tenenda
est illa opinio que pluries repetitur.
quia verba geminata magis operan
tur. l. balista. ff. ad trebe. Barto. in. l. *verba ge*
quēadmoduz. ff. de agri. & cen. & nota *minuta ma*
tur in. l. pacta nouissima. L. de pac. *gis opat*
Dato igitur sed nō concesso. q. i pre
dicta auctoritate: Augustinus intelli
geret illā dictionem vsq; inclusiue ta
men cū in pluribus alijs locis expres
se tenuerit cōtrarium: & debemus illō
tenere: quia quādo dictū alicuius do
ctois est dubiū in vno loco. & in alio
est claruz magis est standū claro. ad
qd facit qd voluit Bar. i. l. pūilegia
L. de sacro san. ec. vbi ait: q. quando
aliquid est dubiū de iure civili. & cla
rum de iure canonico. stādū est de
cisioni iuris canonici. etiā in prao ce
saris. qd est notabile: Luz alias in fo
ro civili standū sit decisioni iuris ci
uilis. & in foro poli: decisioni iuris ca
nonici. vt inquit glosa in. §. hactenus
instituta de gradi. vel potest dari re
sponsio quam dedi supra sermone
3°. parte. 2^a. i respōsione ad. 2^m. argu
mentū. s. specialitatis Sancta quoq;
mater ecclesia in officio visitationis
beate virginis dicit. Tāte laudes vir
ginis humana lingua exprimere nō
sufficit: nec etiam sancti & iusti: illam
in cuius ille quem celi capere non po
terant se contulit aula virginali di
gnis laudum precomijs ad plenum

usquo

pr. d. doc.
dubiu in
uno loco in
alio clarū

And the
noblest
no less
the best

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.5.12

ius argumentū melius explicabit ser-
mōe sequēti pte p̄ia fundamēto. 4°.
Nicolaus quoq; de lira sup primam
ep̄lam ad thesa. c. 4°. ait. Dēs descē-
dentes ab Aldā preter xpm ⁊ matres
eius icurrerūt originale peccatū. De
ipsa etiam virgīe inq̄t Allan⁹ i anti-
claudiāo dicēs. Hec ē stella maris.
vite via. porta salutis. Regula iusti-
tie. limes pietatis. origo stutis. veme-
mater. thalamusq; pudoris. Hortus
zelus. Sōs cōsignat⁹. Oliva fructi-
ficans. cedr⁹ redolēs. paradīsus ame-
n⁹. virgula pigmenti. vinaria cela li-
quore p̄dita diuiso. nectar celeste p
pinans. nescia sp̄iet florens rosa. ne-
scia culpe. Sol radiās. exps limi. lux
nubila pellens. Spes miseris. medici-
na reis. tutela beatis. Proscrip̄tus
redit⁹. errātū semita. cecis lumen. de-
iectis reges. pausatō sessis. Beatus
etiā Basilius i sermone. ānunciatio-
nis ait. Quid dulcius fratres carissi-
mi. Quid iocundi⁹. Quid salubri⁹.
Quid felici⁹. q̄ de beata virgīe lo-
qui. de virgīe cogitare. de virgīe p̄-
dicare. ⁊ ipsam i omnibus sequi ⁊ imi-
tari. Hec est redēptio nostra. sal⁹. vi-
ta. spes. consilium. refugium. ⁊ auxili-
um nostrum. Hec est que fuit in vte-
ro matris absq; originali peccato cō-
cepta ⁊ generata. ab omni maritali
vicio segregata. omni etiam veniali
peccato priuata. ⁊ in cūctis actibus ⁊
moribus suis sp̄iet⁹ sancti gratia ple-
na ⁊ secunda. Non ergo diffidas o
peccator. sed in cunctis Mariā seque-
re. ⁊ ipsam imoca. Aspice celus. ⁊ si-
cut stellas. numerare nō poteris. sic
nec Marie virtutes. Aspice tamen
celum ⁊ videbis Mariam seraphicā
super quam dominus voluit sedere.

Aspice celum ⁊ videbis Mariā che-
rubicā quā dominus voluit virtuti-
b⁹ ⁊ meritis super omnes creaturas
fulgere. Aspice celum ⁊ videbis Ma-
riam angelicā. quā dominus voluit
cūctis subuenire. Hec ille. Qui etia
inquit. O Maria. tu candoris ⁊ deco-
ris forma. cui in terris nō est equa. is
nec in celi ianua. ⁊ Bernard⁹ super
missus est dicit. Qd per se sola trini-
tas in sola ⁊ cum sola virgīe voluit
operari. soli datum est nosce. cui soli
datum est experiri. Hec ille. Si ergo
huius felicissime virginis gratie. pre-
multitudine. ⁊ magnitudie ab huma-
na intelligentia cognosci non possūt.
quis illi originalis iustitie gratiā pu-
tabit defuisse. Sanct⁹ quoq; Hilari-
us in quodā sermone ait. O virgo be-
nedita super omnes femias. que an-
gelos vicis puritate. que omnes san-
ctos supas pietate. Et beat⁹ Cipria-
nus i vno sermone dicit. O virgo iu-
sta. ⁊ omni iustitia plenissima. cui⁹ cō-
ceptio singularis. Origenes etiam i
quadā omelia de ipā btissima virgīe
loq̄ns ait. Que neq; serpentis psua-
sione decepta. nec eius venenosis af-
flatibus est infecta. Et beat⁹ Ansel-
m⁹ in sermone p̄ceptionis beate vir-
ginis dicit. Hodie p̄cepta est stella ce-
li. Hodie p̄cepta ē palma virtutum.
Hodie p̄cepta ē ianua celorum. Que
oīa falsa essent. si virgo gloriosa a vi-
cio fuisset supata. ⁊ ppter peccatū ei
fuisset celi ianua clausa.

Mars 3°. hui⁹ sermonis que di-
citur exemplaritatis.

Multis exemplis ⁊ simili-
tudinibus Marie innocē-
tia declaratur. de quib⁹
tractat beatus frater Adi-

chael de carchano in suo quadrage
simali de penitentia. sermone. 7.º. par
te vltima. De quibus aliqua refere
mus iequendo doctrinam: que poni
tur i l. 3.º. §. videam⁹ ergo. ff. de col.
bo. l. dicimus exemplo: vt res manife
stior fiat: que sententia etiam habetur
i. §. alie aut. instituta de actio. et notat
in. l. vt reipsum. C. de transac. dicā
ergo illud qd habetur in. l. pñā i pñ.
ff. de precrip. §. si. ne res exemplo ca
reat: paucis agam. Licet autem vnū
exemplum sufficiat. l. ita vulneratus
ad si. ff. ad legem acqui. tamen ad ma
iorem virginis innocentie declara
tionem: saltem quattuor aut quinque
naturalia exempla cum tribus mira
culis subnectam. Sicut. n. solares ra
dij super lutum descendentes: ab illo
deturpari non possunt: sed ipsum po
tius illuminare noscuntur: sic et anima
beate virginis super lutum humane
nature descendens a fece originalis
culpe sordidata non fuit: sed totam
potius humanam naturam illustra
uit. Ideo in officio conceptionis cani
tur. Sicut solaris radius corruptio
nis nescius: intrauit matris viscera o
gloriosa domina. Sicut etiam aurum
in visceribus terre non corrumpitur
sed magis perficitur: sic benedicta vi
go in matris visceribus corrupta nō
est vlla macula: sed potius a spiritu
sancto sanctificata. Ramus quoque a
bona arbore proueniens: in malam
arbozem insertus non inficitur ab ea
sed potius illi perfectionem tribuit:
sic anima gloriose virginis: a deo pro
ueniens: inserta in corpus etiam d
semine infecto propagatum: macula
ta non fuit: sed ipsum potius multi
moda perfectione repleuit. istos quo

que addere possumus exemplum sala
mandre: que in igne permanet et per
illum transiit: et tamen non cōbuitur
nec caloris ardorem sentit. sic inte
merata mater dei in lumbis paren
tum igne peccati ardentium: permā
nit: et per illos transiit: et tamen illius
peccati ardorem in se non recepit.
Eliā quoque similitudinē ponit sra.
de Mayo. in sermone de conceptio
ne virginis dicens. Sicut aer genit⁹
in instanti quo gignit a sole illumina
tur: ita anima virginis illuminata fuit
a sole iusticie in instanti pceptionis.
Eius quoque puritas et innocentia in
serculo Salomonis declarata. de quo
casu. 3.º. dicitur. Serculum fecit sibi rex
Salomon de lignis libani colūnas
eius fecit argenteas. reclinatorium
aureum: ascensum purpureum: media
caritate construxit. Miraculoso etiā
exemplo Marie conceptio veneratur.
Nam cum in ciuitate aquilana Re
uerendus pater frater Bernardin⁹
feltrin⁹ ordinis nostri predicasset: atque
populum hortat⁹ fuisset: vt i omni tri
bulatione sua beatam virginē deſca
retur: vt eum liberaret ad reuerentiā
sue imaculate cōceptionis: quedam
mulier finita predicatione: ad domū
reuerſa inuenit puerum suum cum
gladio in manu sua. Cum autem ma
ter exclamaret. timens ne aliquid si
bi mali faceret: ille cepit cum gladio
aufugere. Cum ergo curreret gladi
um ad pectus casu posuit: et super eū
cecidit. qd videns mater eius statim ele
uauit mentē ad beatissimā virginē tra
riā rogans eā: vt ad reuerētiā sue
purissime conceptionis filium suū a
tanto periculo defensaret. Mirabile

dictu. Cum gladius oēs pānos dicti
puea pertransisset: atq; viq; ad carnē
nudam peruenisset statim se reflexit:
ac si esset cera mollis: et in nullo pue
rum lesit. In ciuitate quoq; parisiē
si: vt refert Franciscus de Mayro. in
sermone de cōceptione: virginis. qui
dam magister in theologia. cu; debe
ret i cōceptionis die sermocinari. et
vellet i mane predicare: q; concepta
fuit i peccato originali. i nocte sibi stu
denti apparuit turba sanctorum doc
torū pariter et angelorum. et sedes pa
rata est super quam sedit nobilis regi
na: que misit pro illo magistro dicens
O magister quid ego vnq; tibi feci:
quia hoc mane vis contra meum ho
noreū predicare: et iussit eū flagella
ri. Quo facto genuflexus veniā postu
labat. Et tunc beata virgo dixit ange
lo gabraeli. Vade et doce hunc: sermo
nem quē mane faciat vniuersitati pa
risiensi. Cui gabriel ait. Elperi os tu
um. et implebo illud. Statim igitur ma
gister sensit i corde suo sermone; pul
cherrimus i quo demonstrabatur q;
regina celi cōcepta fuit sine peccato
originali. et illum predicauit populo
parisiensi mane sequenti. Aliud quo
q; mirabile accidit patri cuiusdā fra
tris nostri. scilicet fratris clementis de cla
ris: qui eundo ad festum cōceptionis
celebrandum: equo i precipitium mo
lendini cadente. apē mirabiliter icolu
mis euasit cum filio ad clunem: cum
tū pre magnitudine casus: sella p me
dium scissa esset in duas partes. Et
ideo omnes laudemus ipsam benedi
ctam virginem cum deuota muliere
dicētes dño nostro iesu christo illud
Luce. ii°. Beatus venter qui te por
tauit. vere beatus venter qui nesciunt

maculam. vterus puritatis vterus in
nocentie. Hortus oī suauitate reple
tissimus. Domus dei sancta. Templū
manu dei factus. Archa salutis. Ar
cha federis iter deū et homines: vbi
reconditum est māna suauissimū. ta
bernaculum ornatissimū: i quo oēs
mundi thesauri. Trinitas dei celestis
edificata ex margaritis. Vestis cādi
da. tunica inconsutilis dei: super cōtex
ta per totū. pellis Salomonis admi
rabilis. Caro xpi immaculata: mons
dei. locus i quo absconditus ē deus.
habitaculum spūs scī. Hospitium di
uinitatis: viscera deifera. scala para
disi. sol qui nescit occasum. luna perse
cta. stella matutina. tronus excelsus
super quem sedet vir: qui est deus et
homo. turris fortitudinis: ex qua nil
le clipei pendent. murus impugnabi
lis: cum ppugnaculis. columba can
didissima: sine felle. virga Aaron pul
lulans: a veneno serpentis pharaonis
illeisa. Ignis dei extinguibilis. Oleū
sanctum omni liquori supereminens
Glos campi et lilium conuallū. Ro
sa redolens. mulier amicta sole: lunā
sub pedibus habens. radix deum ger
minans. Cedrus alta libani. palma
super omnes arbores exaltata: oliua
in campis speciosa. cupressus odorife
rus. Islatan⁹ iurta aquas exaltat⁹:
cinamomus et balsamum aromatizās
Isder illam ergo puritatem: qua tu
virgo innocentissima emicuisi impe
tra nobis gratiā perueniendi ad gau
dia paradisi. Amen.

De eade; excellentissima virgī
cōceptione. Sermo septimus.

Fit de^o fiat lux
 et facta ē lux. gñ.
 prio. Illuminat^o
 doctor. Gracile^o
 de Mairōis in s
 mōe de pceptōe
 virginis Marie
 exponit vba the
 matis nri de ipa
 matre dī: dicens

ipiam p lucem primariam fuisse figu
 ratā: quia i pceptōe sua tota lucida
 fuit. et sine vlla peccati obcuritate.
 Et ideo in eodē primo gen. c. cū dici
 tur. vidit de^o lucē qd esset bōa. et diu
 sit lucē a tenebris. Expōit Grañ. vbi
 supra. d. virgine Maria dicens. qd de^o
 tenebras peccati cū ea esse nō pmisit.
 Et ideo ad hoc applicari pōt illd Jo
 hānis prio lux i tenebris lucet. et tene
 bræ eā nō cōprehenderūt. Lucida. n.
 vgo p innocentia. nō fuit a peccati te
 nebris pprehēsa. Mel expōat qd ho
 mines pp suam ptiaciam tenebrofi
 nolūt ei^o claritatē pprehēdere. qūis
 tot pdigijs ton mūdo sit demōstrata
 Nec ergo glōsissima vgo ē illa lux p
 clarissima: de qua dicit bēster 8°. Mo
 na lux oari visa ē de qua etiā dici po
 test illud sapientie. 7°. Super omnem
 stellarū dispositionem luci cōparata
 iuenit prio. Ipsi quoq; virgini cōue
 nire possunt illa vba Isaie. 58°. vbi di
 citur. Orietur i tenebris lux tua. Ma
 ter etenī redēptoris nostri tota splēdi
 da et clara. tāq; lux orta est de paren
 tibus per peccatū tenebrosos. Ideo
 magister Bartholomeus pisanus i
 libro beate virginis: volens incipere
 tractatū de eius pceptione: titulum
 septimi fructus ponit dicens. Maria
 vt lux edita. de cui^o imaculata pcep

tione tres consideratiōes faciemus.
 Prima dicetur foundationis.

Secunda operationis.

Tertia et vl^o appellabit^o fructificatiōis

Par prima hui^o sermonis que
 dicitur foundationis.

Qltra argumēta i pceden
 tibus sermonib^o posita.
 multis alijs fortissimis ar
 gumentis corroborat ve
 ritas vginialis inocentie et puritatis.
 Primū quorū dicit gratificatiōis. et
 accipit a Gracilebo d. Mairōe. i fmo
 ne de pceptōe vginis: vbi ait. Sicut
 ab eterno fuit vgo pordata ad plenā
 giam: sic fuit pdestinata ad pfectam
 naturā. hec ille. Cū ergo i ipa brā vir
 gine fuerit plenitudo gratiarū: ita qd
 oēs creaturas meritis et vutibus et
 gratijs supavit. iuxta illd hieronymi
 in fmo ad Eustochiū dicentis. Sic
 itaq; vbiq; pfidēter scā cāt ecclia. qd
 de nullo alio scōz fas est credere. vt
 vltra angeloz et archangelozū meri
 ta transcendērit et. Unde ipsi glōse v
 gin dicit pōt illud puer. vl^o. Multe fi
 lie cōgregauerūt sibi diuitias. tu ve
 ro supgressa es vniuersas. Sequitur
 qd ipsa dei mater ēt habuit pfectionē
 nature. Et in hoc superavit oēs crea
 turas. Hanc autē pfectionē non ha
 buisset: si originalis peccati plaga vul
 nerata fuisset. ergo et. Scdm fun
 damentū dī desponsatiōis. Decens
 etenī fuit et psonum rationi: vt spōsa
 castissima dei nūq; careret gratia sui
 sponsi: sed semp iungeret illi glutinō
 caritatis: ita vt nec qdē per momētū
 inter ipsaz et sponsuz inimicia ptra
 beretur: nec dinortū fieret: qd licite
 fieri non potest sine causa. 32°. q. pria
 c^o. de benedicto et. q. 6°. capi. nihil et de
 f

frigi. et male. c. fi. Si autem in peccato originali fuisset benedicta virgo precepta pro illo tunc non fuisset eius amica: sed inimica. et a sposo suo diuertisset et se parata fuisset: inter ipsam et deum semper fuit amicitia et dilectio. unde ipsa inquit canon. 6. Ego dilecto meo. et dilectus meus mihi. scilicet coniunctus est. et semper fuit unitus. ergo sine peccato concepta fuit. Ab eterno enim spiritus dilexit eam ut matrem suam: futuram et in tempore ut matrem: factam secundum Scotum et ygonem de castro nouo. i. 3. di. 3. Tertium fundamentum de preservationis: seu defensionis: sic arguendo. Si deus preservauit et defendit virginem gloriosam a veniali peccato: quod non priuat gratia dei. et potest stare cum caritate: ut dicunt theologi i. 4. di. 21. et ibi Scotus. q. p. et sanctus Thomas. p. secundum q. 29. ar. p. Et hoc ut esset idonea matri sue. et ob amorem quem ei ab eterno portauit. Ergo inconueniens videtur credere quod permiserit illam labi in originali peccato: priuante gratia diuina. Non enim esset verus amor: si aliquis defenderet amicum suum: ne vel modicum leniter verberaret quem tamen per gulas suspendi vel capite permitteret detrueri. Talis namque diceretur frustra defendere amicum suum: Nam frustra fit quod factum non releuat. l. hec stipulatio. §. diu. ff. ut legatum nominetur. cauea. cum ergo ut inquit Scotus. ubi supra peccato veniali non correspondeat pena eterna: sicut originali. cumque inter peccatum mortale et veniale non sit proportio. quia infinita venialia si darentur uni mortali non equarentur in grauitate offense vel penae: ut inquit Ricardus. in. 4. di. 16. ar. 2. q. 2. quia veniali non datur pena infinita sicut mortali. Sequitur quod ridiculum esset credere. quod deus dilectam

sposam suam: quam a veniali preseruare voluit: cedere permiserit in peccato originali: quod auertit a summo bono. et a diuino amore. et cui pena debet eterna et infinita. Nam valde maius malum est esse in peccato originali per unum cum istans quam in quocumque venialibus per quocumque temporis spacium. ut probat Franciscus de mayo. i. 3. di. 3. Si igitur peccatum veniale maioris grauedinis noluit deus esse in anima beate virginis propter eius dignitatem: quia eius repugnasset puritati. unde inquit Thomas. i. 3. parte summe. q. 27. ar. 6. quod ipsa nunquam peccauit venialiter. ergo multo minus voluit deus in ea esse originale quod magis eius puritati repugnat. Et ideo eam liberauit et custodiuit ab eo sicut predixerat dauid psalm. 130. dicens beate virgini. Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animam tuam dominus. Dominus custodiat introitum tuum. et exitum tuum ex hoc nunc et usque in seculum. Et hoc fundamentum ponit magister petrus de cardina. i. 3. sententiarum di. 3. ubi etiam dat exemplum. dicens. quod si cum aliqua albedine non potest stare gradus nigredinis: ut duo propter eius repugnantiam: multo minus poterit stare gradus ut quattuor. ergo etc. Quartum fundamentum de operationis. Nam operabilis est anima non polui quam corpus in cinerari: quia anima preciosior est corpore. si habes. 24. q. 3. sed beata virgo obtinuit de corpore ne incineraretur. unde de illo dicit psalm. 139. Non dabis sanctum tuum videre corruptionem. Et Augustinus in sermone de assumptione virginis. dicit. Corpus sanctissimum de quo christus carnem assumpsit. verbis traditum fuisse. sentire non valeo: dicere erubescio. Ergo et credendum est. quod

*in fit qd factum non
leuat*

multo magis obtinuit a se impoluto
nem et incontaminationem. Ideo ma
gister Bartholomeus pisanus in li.
beate virginis. fructu. 7.º arguit sic p
conceptione virginis. Incineratio e
sequella peccati necessaria. gesi. 3.º
cinis es et cinerez reuerteris: sed vir
go non est incinerata. ergo etc. Et hoc ar
gumentum ponit petrus aureoli in tra
ctatu de conceptione beate virginis. et
subdit. dicens. quod beata virgo potius
elegisset corosionez vermium. et perpe
tuam incinerationez in carne. quam hēre
odium et iram atque offensam dei per
peccatum originale. Quintum fun
damentum dñi punitōis. et ē quorū
dam theologoz modernorū in 3.º. snia
rum di. 5.º. Qd fundamētum ponit Re
uerendus pater frater Michael de carcano in
suo quadragesimali. d. pñia. finone. 7.º.
Et possumus arguere sic secundum predic
tos doctores. Si beatā virgo Maria fu
it cōcepta in peccato originali. fuit ma
gis punita p illo tpe: siue in illo instan
ti quam oēs creature que fuerunt in mūdo:
quod ē crudele et ipsissimum dicere. quia
alii peccauerūt actualiter et cōsequenter
gravius puniri debebant. et pbatur p
dicta conclusio. arguendo sic. Illud quod
plus pñit p aliquo tpe plus pñit s
ergo Maria si cōtraxit peccatum origi
nale plus sola perdidit p illo tpe quam
oēs alij dñati. quoniam si oēs hoīes huius
mūdi fuissent pñati non attigissent
ad virginis meritum et pñius ergo cum
peccato mortali pñit aīa oībus spi
ritualib⁹ bonis. et cōstituitur sub pñā
te diaboli. Sequitur quod beata virgo in
peccato originali siue mortali existēs
plus alijs perdidit quia grām ad quā
ipsa sola erat disposita habere non po
tuit. licet. n. amissio futuri lucri non di

catur proprie damnum. l. nemo. ff. p
socio. et l. p. §. sicut. ff. de aqua plu. ar.
Itam aliud est lucrum non capere.
aliud vero damnum sentire. l. seruus
C. de pac. et l. fi. C. de codi. tamen ubi
ipes est radicata de presenti ad lucrum
consequendum ratione talis spei di
citur damnum. amissio ipsius lucri ut
inquit Barto. in l. post emancipatio
nem. §. illud. ff. de libera. lega. et tale
fuisse damnum ipsius beate virginis
que ad ipsas gratias erat disposita
de presenti in instanti sue conceptio
nis. immo ad illas ab eterno ordina
ta. prouerbi. 8.º. Item cum culpa ori
ginalis peccati: pena damni punia
tur id est priuatione gratie et visionis
diuine potius elegisset mater domi
ni: omnimodam penam inferni quam di
uina gratia et visione priuari per ori
ginale peccatum. quia ut dicunt theolo
gi in 4.º. di. 50.º. Ricardus noster ibi
articulo. 5.º. questione vltia. Maior pe
na quam habeant damnati est priua
ri visione diuina. Unde Crisostom⁹
super Matheum dicit quod si essent de
cem mille gehenne. non possent cum
pena et dolore priuationis visionis
diuine comparari. Et subdit. quod ipse
potius eligeret esse in inferno cum vi
sione dei: quam extra sine ea. Beata autē
virgo tanto acerbius fuisset punita
quanto ad ampliores gloriam et clario
res dei visionem erat preparata. Et
ideo pbat venerandus pater frater Lu
dovicus de turre in suo tractatu de cō
ceptione virginis. quod beatā virgo potius ele
gisset esse in inferno quam in offensa dei p peccatum
originale. Et iterum: potius elegisset
totaliter annihilari: quam esse per pecca
tum inimica dei. Quilibet enim debet
potius velle non esse quam esse cum di

f ij

*missio futuri luc
damni non est p*

iniuria vt pbat Ric. i 4° sententiariū
di. 50°. ar. 4°. q. 2^a. Alio quoq; simili
fundamēto pbari pōt i cō; eodē de c
tores beatā vginē: ab originalis pec
cati vitio fuisse pseruatā: qd dī p dūo
nis. Arguēdo sic. Si btā virgo fuit p
cepta i peccato originali sequitur q ip
sa fuerit plus odita a deo p illo tēpo
re: q̄ Laym. aut Judas: vel quicūq;
alius dānatus: qd est impiū et nefari
um dicere. Et pbat̄ p̄dicta p̄clusio
sequēdo doctrinā p̄dictorū doctorū
vbi supra. Nam q̄to pena icludens
culpā est maior et grauior: tāto talis
peccator a deo magis odit̄. S; pena
vginis fuisset maior: q; plura bōa per
didisset. Et nō pp aliud nisi q; deus
ipsam i peccato p̄cipi voluisset. Iḡit
illo tpe eam deus plus q̄ alios odio
habuisset. Nō enī est aliud odiū dei
q̄ subtractio gr̄e. Sicut dilectio ipsi
dei erga creaturā: nihil aliud ē q̄ gra
tie cōmunicatio: vt dicūt theologi in
3°. di. 32^a. Si iḡit btā virgo Maria i
peccato originali fuit p̄cepta: p̄cluden
dū est: q; p̄dicto mō fuit plus ceteris
odita: q; in peccato originali existens
cōmunicatōem gratiarū ad quas di
sposita erat nullaten⁹ habere potuit.
vt supra dictū ē. Ergo et. Sertus
p̄cipale fundamētū: dī mediationis
Inter extrema etenī necessario repe
rit̄ mediū: vt inqt̄ Aris. 8°. phis. et 7°.
methaphisice. et notat̄ i. l. ipsum. ff. de
iuris. om. iudi. s; in filiis hoīum ex na
tis ex masculino et femina: est rep̄re ali
quos p̄ceptos et natos i originali pec
cato: vt sūt cōmuniter oēs. Aliquos
vero i originali p̄ceptos et nō natos: s;
in ventre matrū sc̄ificatos. vt fuerūt
Iohānes baptista et Hieremias er
go debuit reperiri aliqua persona ex

masculo et femina generata q̄ nec na
ta: nec p̄cepta sit i originali peccato.
Hoc aut̄ alicui melius nō pōt pueni
re: q̄ matri dei. Ergo et. Ad hoc ē
fundamētū adduci pōt argumētum
simile. qd pōt magister petrus aureo
li i tractatu de p̄ceptiōe btē virginis
di. Ad rōma. 9°. Apostol⁹ distiguit
iter vasa ire et vasa gr̄e et misericordie
dei tanq̄ i opposita vasa. Est aut̄ re
gula q; si vniū oppositorū est i natura
et reliquū maxie si excellētius sit. S;
iter hoīes inuēti sūt aliq; qui fuerunt
vasa ire p̄petua et erūt. vt q; p̄cepti in
originali nec baptizati: addiderūt blas
femas actuales: et i illis defuncti: p̄
petuo sunt dānati. Inueniunt̄ et aliq;
q; fuerunt vasa ire: deinde misericordie
vt baptizati. Ergo rep̄iri debet extre
mum alterū excellenti⁹. qd v; sit ali
qd vas misericordie dei p̄petuū: qd nū
q̄ fuerit de facto vas ire. p̄ferum
cum deus ad misericordiā p̄rior sit q̄
ad iram. Unde si inueniūt aliqd vas
ire perpetuum: magis decens ē et ra
tionabile: q; inuentum fuerit aliquod
misericordie vas eternū. Nec valet si
quis diceret: q; hoc vas sunt x̄ps: naz
ipse misericordia nō indignit̄. cū miferi
am peccati nō habuerit: nec habere
debuerit: de iure nec de facto: cui o
portuerit miferi. Maria vero et si de
facto nō habuerit: tamen habuisset si
non fuisset misericordia p̄uenta. Nec il
le. Septimū fundamētū dicitur
exaltatōis: sic arguēdo. Sicut mater
dei exaltata est in celis sup omnem
creaturā. iuxta illud qd canit ecclesia
in officio assumptionis. Exaltata est
sancta dei genitrix super choro an
gelorū ad celestia regna. Ita exaltari
debuit in terris super omnes puras

creaturas per gratiā quia grad^o glo
rie correipōdet gradui grane. Iuxta
illud psalmiste ps^o. 83°. gratiam et glo
riam dabit domin^o. et hoc ē qd̄ iquit
Hieronymus i smōe ad Eustochiū
dicens: quātam gratiā adepta ē pre
ceteris i teris. tam excellentiorē glo
riam obtinet i celis. Sicut ergo si qs
edificare vellet domū altissimam ei n̄
faceret principia seu fundamenta de
bilia: sed stabilissima. Nam principū
ē q̄asi dimidiū totius. vt ait philoso
phus p̄io ethicorū. et 5°. thopicoꝝ.
Et cuiusq̄ rei potissima ps est princi
pium. l. p̄ia. ff. d. ori. iij. vbi gloria alle
gat illud Oratij i epistolis dimidium
facti qui bene cepit hēt. Ita deus vo
lēs bt̄z virginē ad tāte sublimitatis
apicem eleuare. nō voluit ei^o princi
pium seu fundamentū. s. cōceptionis
facere in debilitate peccati. sed i robo
re gratie sue. Et ideo magister Bar
tholome^o pisan^o in li^o. bt̄e v̄ginis fru
ctu 7°. arguit sic dicens. Maria exal
tata ē sup̄ choros angelorū ergo origi
nali caruit. aliter i hoc eis esset inferi
or. Et iterū idē dicit Maria exaltat^o
sup̄ oēs creaturas. ergo purissima fu
it sup̄ omnes. aliter nō posset gloriari
super nō habentes originale. Ideo i
quodā sermone Bernard^o dicit. Ne
qua q̄ super omnes choros angelorū
ascendisset. si eos in puritate nō tran
scēdisset. Octauū fundamentū dicit^o
euitatiōis. Nam bonū est argumen
tum ab absurdo euitando vt notatur
in. l. Nam absurdum. ff. de operis li
b̄r. et in. l. qui stipendia. C. de procu.
et c^o. quiescamus. 42°. di. Sed valde
absurdum fuisset. q̄ corruptrix gene
ris nostri Eva sine corruptiōe fuerit
fabricata. et viuificatrix humane na

ture Maria in morte peccati sit p̄cep
ta. Ergo ipsi dare debem^o ac tribue
re hanc dignitatē. q̄ ab omni macu
la peccati fuit p̄seruata. de qua lo
quens Bernard^o super misus ē ait.
O admirandam et omni honore di
gnam virginem. O feminā singulari
ter venerandā. super oēs semias ad
mirabilem parentū reparatrices. po
sterorū viuificatricem. Hec ille. Ab
surdissimū quoq̄ fuisset. q̄ origo xp̄i
fuisset minoris perfectionis q̄ origo
Ade. qd̄ necesse esset fateri si mater
xp̄i in peccato fuisset concepta. Ergo
vt hāc absurditatem euitemus debe
mus firmiter credere matrem dei ab
eo fuisse ab omni labe p̄seruatam.
Hoc autē fundamentū colligitur a
Magistro Bartholomeo p̄sano qui
in libro beate v̄ginis. fructu 7°. argu
it dicens. Non minoris perfectionis
fuerunt nouus Adam et noua Eva
q̄ primi. sed primi fuerunt facti sine
imperfectiōe peccati. Ergo et. Ideo
cōtra eos qui disputant aduersus cō
ceptionem beate matris dei dicit do
minus petrus hispanus in tractatu
de conceptione eiusdē virginis. Mo
nestior disputatio esset excellentiā ali
quam sacrate virginis conceptiōi su
pra primorū parentum creationem
concedere q̄ ipsam illis inferiorem
appellare presumere. hec ille. Incon
ueniens quoq̄ fuisset ut illa que totū
genus humanū sanare venit in sue
cōceptionis exordio vulneraretur. d̄
qua loquens Augu. i sermone de na
tiuitate eius dicit de Eva. et de ipsa.
percutit illa. sanauit ista. Item absu
dum fuisset. q̄ illa que totū mundum
illustrat venerat: i suo primordio ob
scuraretur. de qua iquit bernardus i
f iij

As. ab
absurdo

quodam sermone. Marie presentia totus illustratur orbis. ipsa. n. est stella illa nobilis ex Jacob orta. cuius radius vniuersum mundus illuminat cuius splendor in superis fulget et inferos penetrat. Absurdum etiam fuisset. ut que viuificare mortuos venit ipsa morere tur. de qua iquit Augustinus vbi supra. Eua occidendo obfuit. Maria viuificando profuit. Moritur autem anima per peccatum ut dicit Ezechielis 18. Item inconueniens fuisset ut illa de qua ait Augustinus vbi supra. O virgo benedicta. per cuius benedictionem benedicatur omnis creatura: in suo exordio malediceretur. Item quod illa de qua iquit Augustinus vbi supra. Mater generis nostri penam intulit mundo: generitrix domini nostri salutem attulit mundo: in sua conceptione damnetur. et quod illa que totum mundum nobilitare venerat: in vituperio peccati perciperetur et que odoribus suauissimum deo angelis et hominibus fragrare venit. iuxta illud ecclesiastici. 24. In plateis sicut cinamomum et balsamum aromatizans odorem dedit. de qua iquit Hieronymus in sermone ad Eustochium. Et quia multis virtutibus erat repleta odoribus manans fragrabat ex ea suauissimus odor: etiam spiritibus angelicis: in conceptione sua fetida et putrida esset. Item quod illa que deum incorporare debebat. prius fieret de corpore diaboli et eius membrum. Et enim ait Gregorius in quadam omelia et Alexander de aley in 2. parte summe. in tractatu de peccato diaboli. Qui habet peccatum mortale. est de corpore diaboli. et omnes iniqui sunt membra eius. Item absurdissimum fuisset. ut illa que debebat esse sponsa dei. prius

esset adultera diaboli. Secundus enim Augustinus: in quodam sermone. omnis anima. aut sponsa christi est: aut adultera diaboli. Absolutum quoque extitisset ut illa cui canit ecclesia. Ave regina celorum. Ave domina angelorum per originale peccatum fieret serua et ancilla demonum. Ergo etc. Nonum fundamentum dicitur similationis. quod ponit dominus Johannes de agacijs doctor pergamentis in tractatu suo de conceptione virginis dicens. quod valde congruum fuit quod sicut Eua fuit similis Ade ad corruptionem: ita beata virgo Maria similis esset christo ad reparationem. Et sic necesse fuit. ut esset a peccato immunis sicut et ipse christus. Ideo ipsi virgini gloriose dicitur in officio conceptionis Maria mundi gloria. lucis eterne filia. te preseruauit filius ab omni labe penitus. Originalis macula cuncta respersit secula. Sola post natum vicijs nunquam contacta diceris. Decimum fundamentum dicitur actionis. Namque omne agens perfectum agit secundum suam congruentiam et dispositionem in subiectis ut ait Aristoteles. secundo de anima et notatur in. l. qui filios. C. que res pigno. ob. pos. et. s. at si quis instituta de inutili. sti. Datet in sole qui omnia illuminat et calefacit atque vigorem omnibus tribuit nisi contraria apponantur. Cum igitur deus sit agens perfectissimum cui nullus contradicere potest. et qui potest in instanti omnia facere. que non implent contradictionem. ut declarat Scotus in quarto di. decima. q. secunda. Et in quolibeto suo. q. undecima Cumque ipsa virgo benedicta fuerit

*Agē agit
secundu
naturam*

ante secula disposita et ordinata: ut
esset nobilior et purior creatura mun-
di. ut probatum est supra sermone
secundo parte ultima. Cumque ipse de-
us in illo primo instanti sue concep-
tionis posuerit in eius anima infun-
dere gratiam gratis facientem. et ab
illo peccato preservantem. ut probat
Scotus in tertio di. 3^a. Et Magister
Bartholomeus pisanus in libro bea-
te virginis fructu. 7°. Cumque valde
congruum fuerit deo matrem suam
originali iusticia in conceptione sua
decorare: ut patere potest ex preceden-
tibus. Sequitur quod illam non tantum
sine originali peccato creavit et pre-
servavit ab omni macula: sed etiam
mirabiliori modo et nobiliori condi-
dit eam. pluribusque privilegiis deco-
ravit quod humanus possit percipere in-
tellectus. Ideo canitur in missa con-
ceptionis et dicitur deo patri: Qui
dilectam sponsam tuam gloriosam
virginem mariam omnibus virtuti-
bus ornatam fabricasti. et in purissi-
ma eius conceptione ab originalis
peccati macula illesam preservasti:
ut totus esset innocentie speculum: et
exemplar sanctitatis: dignumque exi-
steret habitaculum unigeniti filij tui.

Undecimum fundamentum dicitur
liberationis. Pro cuius declaratio-
ne sciendum est. quod ut dicunt aliqui
devoti doctores: licet Adam et Eva
propter transgressionem divini pre-
cepti totalem meruissent annihilatio-
nem et exterminationem cum omni
posteritate sua tamen providens di-
vina clementia hanc purissimam vir-
ginem esse in lumbis ipsorum radica-
liter a quibus nasci debebat ipsa no-
bilissima sponsa dei a qua filius eter-

ni regis generari debebat: suspendit
indignationem suam. et primos pa-
rentes cum omni natura humana
ab eterno exterminio liberavit. ob
eiusdem quoque virginis amorem pre-
servavit noe de diluvio: Abraam de
cede regum. Isaac de Esau: Jacob de
Esau: ac populum iudaicum
de manu pharaonis. et de captivita-
te babilonica liberavit. David quo-
que de Leone. et de Golia. et de Saul.
et beniventer omnes indulgentie et libe-
rationes facte a deo in veteri testa-
mento secundum predictos doctores
ob virginis dilectionem provenire.
Quo presupposito. sic arguitur. prop-
ter quod unusquisque tale. et illud magis. ut
ait philosophus. secundo methaphisice. et
notatur in l. prima. ff. de contrahen-
tiis. et in clementina prima. de reliqui-
is. et vene. san. i. glosa. 3^a et per Iohannem
de Imola ibidem. Si ergo deus
ob causas virginis alios a tantis ma-
lis liberavit et preservavit. Non du-
bium esse debet quod multo magis vir-
ginem ipsam ab omni malo peccati
voluit preservare. Duodecimum
fundamentum dicitur debellationis.
Sicut enim qui est causa cause est
causa causati. ut dicitur in libro de
causis et notatur per Baldum in l.
heredes. C. ad velle. Ita e contrario
qui destructor est cause. destructor
est causati. bonum est enim argumen-
tum a contrario sensu. l. prima. §.
huius rei. ff. de offi. eius cui man. est
in. Cum igitur beata virgo debella-
verit diabolum qui fuit auctor pecca-
ti. ergo et ipsum peccatum credendum
est eam debellasse. et subingasse. et
ad hoc potest allegari illud abacuch
3°. Percussisti caput domo ipsius. de
f iij

*quis est causa cause
et causa causati*

nudasti fundamentum eius usque ad
collum. Tertiumdecimū fundamē-
tum dicitur cōiunctionis. Nam ut in-
quit Boetius. 4.º de cōsō. Natura re-
spuit ut contraria queque iungantur: ut
lux et tenebre: sed deus lux est. et tene-
bre in eo non sunt ulla. Iohānis p.º. Er-
go si beata virgo finisset quandoque p
peccatum tenebrosa p illo tunc exti-
tisset diuina cōiunctione idigna. Imo
ieptissima: quia: ut dicitur scōde ad cor. 6.º.
Non est participatio lucis ad tenebras
Cum igitur semper fuerit diuine cōiun-
ctioni preparata ut patet ex preceden-
tibus. Ergo etc. Quartūdecimū
fundamentum dicitur deuentiois ut enī
inquit philosophus. 2.º. methaph. In oī-
bus generū speciebus est deuenire ad
aliquid vniū quod sit metrum et men-
sura omnium que sunt in eodem gene-
re. patet. nam in elementis: in terris est
perfectior: in astris sol. in angelis lucifer. in
iumentis bos: in bestiis leo: in ambus
aquila: in piscibus sirena. In specie autē
hominum xp̄us primatus est. Conde-
cens ergo altissime extitit maiestati:
vnam perfectissimam et sine macula
cōdere mulierem que mundicia ac vir-
tute incomparabilis: inter alias: velut
matutina stella: in nocētia ac puritate
radiaret. hec autē excellentia nulli meli-
us cōpetere potuit quam matri dñi nostri
Ergo verax est opinio dī imaculato
cōceptu virginali. Decimūquintū
fundamentum dicitur reuelationis. Pro-
cius declaratiōe est sciendū quod mul-
ta fuerunt quibusdā doctoribus ico-
gnita que postea alijs fuerunt reue-
lata. vñ Augustinus. de igne inferni dubi-
tauit quo ad eius qualitatem et locali-
tatem: in tantū ut nullū ad eius cogni-
tionem reputet peruenisse: nisi diuino

spiritu ei reuelatum fuerit: ut ipse ait
20. de ci. dei De quo tñ igne Grego-
determinat in. 4.º. dialogorum. et quo
ad qualitatem et quo ad localitatem.
quod forte sciuit per diuinā reuelationē
vera est enī eiusdem Augustini sententia
11.º. de ci. dei. c. 3.º. di. Dei sapientia per
quā facta sunt oīa. que in aīas sanc-
tas se transfert et amicos dei et prophe-
tas cōstituit: eis opera sua sine strepi-
tu itus enarrat. hec ille. Nam solum autē
deus reuelat interiori inspiratione. sed
etiam vocali locutiōe. ut inquit Scotus.
in prologo primi sententiarum. Cum ergo
pluries reuelatum fuerit sanctis vi-
ris quod beata virgo dei genitrix fuit si-
ne originali peccato cōcepta. de qui-
bus reuelationibus dixi sufficienter
in officio cōceptionis. Multas quarū
ponit Beatus Anselmus in epistola
ad episcopos Anglie sequitur indubita-
ter tenendum quod ipsa fuit ab origina-
li macula preseruata. Secundus enī
doctrinā Scoti. vbi supra. sicut ex ve-
ris propositionibus sillogistice ordina-
tis non potest inferri nisi verum. ita et mi-
to magis ab infallibili veritate non reue-
latur nisi verum. Si quis autem adeo
esset pertinax. quod negaret istas reuelā-
tiones ab ecclesia approbatas: profe-
cto diceret dānare ecclesias: quod maxi-
mū esse peccatū probatur per c. hec
est fides. 24.º. q. p. Sed dicit aliquis Quid
est quod nobis non reuelantur talia?
Quibus respondere potest quod forte hoc
precedit vna ex duabus causis inter ali-
as. vel quia ipsi non merentur tales ha-
bere reuelationes. aut quia si eis fie-
rent: forsitan postea non propalarent
 eas. Nam quorundā est opinio quod aliqui
ex eis habuerint aliquā alicuiam sup-
nam reuelationem vel illuminationem

quaz vel secularibus manifestare no
luerunt: vel si eam manifestauerunt
ab alijs stulu vel mendaces reputati
sunt et forte postea ab eis ita libenter so
lent. Omisissis igitur predictis reuelatio
nibus: referam reuelatione qua fecit
beata virgo Maria: beate Bugide: si
cut in reuelationibus eius habet: di
cens: sicut si alicui volenti ieiunare:
qui desiderit: comedendi haberet: si
voluntas resisteret desiderio: precipe
retur a superiori: cui obediendum est
q p obediencia comederet: illa come
stio maiori remuneratione digna est
q ieiunium. sic p talem modum con
iunctio pentum meorum sunt: qn ego p
cepta fui sine peccato originali: q sicut si
lius meus et ego nunq peccauimus
ita nullum coniugium fuit qd honesti
us esset q illud de quo ego peccavi. Et
qn pater me et mater conuenerunt ma
trimonialiter. pl fecit hec obedientia
q carnalis voluptas: qa alij coniuges
conueniunt ex voluptate carnali. mei
vero pntes conuenerunt ex obedientia
et precepto dei. sed scito q mea concep
tio n omnibus fuit nota: quia placuit
deo: q amici mei pie dubitarēt de co
ceptione mea: vt quilibet ostenderet ze
lum suu donec veritas claresceret in
tpe ordinato. hec virgo gloriosa. qd q
dem tepus ordinatus est nunc. Aliā
quoq: reuelationem fecit deus p bea
tum Thomā de aquino n multis an
nis elapsis. Nam cum dñs fantinus
episcopus patam: deuotus beate vir
ginis legeret. 3^m partem summe bea
ti Thome: et miraretur q determinas
set ibi q beata virgo concepta fuit in
originali peccato: apparuit ei beatus
Thomas et dixit ei. Scias dñe Epi

scope q qn talem opinionem posui so
lum habui respectum ad diuinu sta
tutum quo beata virgo peccati origi
nale contrahere debuerat. nisi p filiu
suu fuisset pieruata. Sed dei filius
matrem suā ab originali macula pre
seruauit: bis dictis disparuit. Ipse
vero eps quoad uirum: cu magna solē
nitate festum conceptionis celebrauit:
et i episcopatu suo celebrari pcepit. et
h in eius vita hec eius visio si fuerit
alijs publicata. tñ p st mortem suaz
frater Isidolus de padua nunc pro
fessus ordinis minorum tunc at eius
vicarius et doctor: oia hec fidelissime
exposuit: asserens se a pñomato dño
episcopo hanc visionē si sine magna
lacrimarum effusione narrate pprijs
auribus audisse.

¶ Pars secunda huius sermonis
que dicitur operationis. s. miraculo
rum.

Quod inquit Scotus i plogo
primi iniarum. q. 2^m. mira
cula precipue a deo fac
ta sunt ad inducenduz ho
mines ad credēdu ea q credere tenē
tur. et ad quoru notitiā naturaliter p
uenire n poterant: vt et dicit Augu.
22°. de ci. dei et i li^o. 8° vtilitate credē
di. Ideo Grego. i quadā omelia sup
lucam de apostolis p miracula credē
tibus ait. Quia carnales adhuc disci
puli nullo modo valebāt capere ver
ba misterij: veni ad miraculū. Ante
eorum oculos cecus lumen recipit: vt q
celestis misterij vba si caperent: eos
ad fidē celestia facta solidarēt. hec ille
His pñsuppositis pbatur beatam vir
ginē sine originali peccato fuisse conceptā
arguēdo sic. Cū ea miracula solū fie
ri possint a deo vel virtute dei: vt ostē

dit Augustin⁹ i li^o. de utilitate credē
di ppe finem: ergo vbicunq; sunt mi
racula p aliqua re: vel ad pbationē
alicui⁹ rei certissimū est q illud est ve
rum: qia deus n̄ potest eē testis falsita
tis: vt demonstrat Scot⁹ vbi supra.
sed ad cōfirmationē innocentie virgia
lis multa corruscauere miracula. ⁊
quotidie sūt magna prodigia. Ergo
credēda est ipsa itemerata dei mater
sine originali pcō concepta. Omissis
āt mltis miraculis q̄ refert Iohānes
vitalis i suo defensorio. p̄termittis ē
brenitanis cā illis pdigijs q̄ ad idicā
dam sue matris sanctitatez atq; puri
tatem saluator: n̄ osidit. de quib⁹ in
officio cōceptionis pleni⁹ dixi: solum
quedam alia stupenda pdigia de q̄
plurib⁹: ad p̄sens referre curabo.
¶ Pretermittā ergo miraculū illi⁹ lec
toris ordinis cuiusdam. q̄ contra con
ceptionem virginis benedictē pdican
do i medio sermonis cecidit: ⁊ mutus
effect⁹. vsum lingue quoad nixit am
pli⁹ n̄ habuit. ¶ Dertransibo ē
miraculū qd i Anglia accidit Ellerādo
neq; q̄ volens per solemnem disputa
tionem p̄fanare festū cōceptiōis bea
te virginis: nocte p̄cedente disputa
tionē dolorib⁹ magnis correptus: ad
cognoscendā suā temeritatem: sermo
nem cōdidit q̄ icipit. fiat lux: i quo su
um retractauit errorē. Item miracu
luz illud qd i cracouia enenit i. 1330.
vbi qdam lector noīe paul⁹ cum pre
dicare cōtra conceptionē matris dei
īcepisset: nunduz finito sermone ceci
dit ⁊ expirauit: vt testatur Magister
henricus de basia: qd miraculū ē le
gitur in cronica summorū pontificū
⁊ īperatorū. Item aliud stupendum
miraculum qd i alamania accidit in

1440. vbi dū qdaz s̄ ordinis cuiusdā
cōtra cōceptionē virginis post pran
dium pdicasset. iprecans deū q̄ si ve
rum n̄ dixerat: affirmādo dei genitri
cem i peccato originali cōceptam: fa
ceret illum eadē die mala morte peri
re: finito sermone ad dicendas vespe
ras cum alijs fratrib⁹ chorū intrauit
statunq; lupus quidā maxim⁹ affuit:
q̄ intrans ecclesiā: totū chorū tribus
vicib⁹ circūgiraunt oēs illos s̄es hor
ribilib⁹ ac terribilib⁹ oculis aspiciēs
sed postmodū facto magno ipetu illū
pdicatorē inuasit. ⁊ in p̄sentia oīuz iuf
focauit ac īterfecit: ⁊ ecclesiam exiēs
nunq; ampli⁹ comparuit. ¶ Dertrāsi
bo ē miraculū illius pdicatoris qui i
castro baculi i primo sermōe quez cō
tra illibate virginis cōceptionē facie
bat: Latrare cepit: qua pp imago eius
dez virginis supra fores ecclesie posi
ta: tota ad terram cecidit ⁊ i puluerē
redacta ē. ob qd populus pdicatorē
illū lapidare ⁊ cōuentuz destrue⁹ vo
luit: nisi brachio dñi castri illius s̄es
se defensassent. ¶ Dimittā īsuper de il
lo pdicatorē qui demoniatū inueniēs
adiurauit vt diceret an beata virgo i
originali pcō fuerit concepta: cui de
mon respondit. ve illis qui temerarie
hoc affirmant. solū quedā n̄ multum
antiqua miracula referā. ¶ Diminū
accidit i ciuitate mātne i qua cuz qui
daz frater ordinis cuiusdā ordinasset
facere publicā disputationē: siue pdi
cationem p modū disputatiōis i qua
volebat pbare qd beata virgo cōcep
ta fuit i origiali pcō: ⁊ hoc i p̄sentia
populi: ⁊ Archiep̄is pdicte ciuitatis
iuitatq; essent plures doctissimi viri
ille i eminentē locū ascendens cum
multis ex fratribus suis multis circū

datus libris cum vellet arguere contra virginis cōceptiones: ipsa benedicta virgo mutauit verba in ore eius. vñ dixit ad populus: propono vobis istam veram conclusionem q̄ beatissima virgo maria cōcepta fuit sine originali peccato. Cum autem fratres sui eū redarguerent dicētes q̄ male loquebatur: ille respondit. nunc emēdabo q̄d dicti. Et cū vellet dicere cōtra virginis cōceptionem: ipsa benedicta virgo iterum coegit eum: vt annuntiaret innocentiam eius et diceret q̄ fratres misericordes sūt deuoti ipsius beate virginis. et sic pluribus vicibus: cū ille incitatus a fratribus suis vellet attemptare loqui cōtra virginis cōceptionem: nunq̄ potuit aliud dicere nisi q̄ beatissima virgo sine originali peccato fuit cōcepta. In alia quoq; ciuitate italie si multis annis elapsis: quidam magnus predicator. scilicet Magister Johannes de viterbio immaculatam virginis cōceptionem impugnans: infirmatus ē ad mortē. cumq; iam nulla sibi eēt spes vite. recordatus est miraculi q̄d accidit Alexandro d'ales q̄ secularis existens: cum nollet celebrare festū conceptionis virginis marie. scilicet ipsam peccato maculatam affirmaret: graui infirmitate percussus. postea facto voto ad beatam virginem de celebranda eius cōceptione liberatus est. Eleuauit predicatus frater mentē ad beatam virginem fecitq; votum dicens: O beata virgo maria. si verum est q̄ sine peccati macula cōcepta fuistis. rogo mihi sanitatem donare dignemini i signū vestre puritatis. Et ego voueo et promitto toto tempore vite mee celebrare festū conceptionis et predicari atq; annuntiare populis innocentiam vestram. et

retractare quicquid alias in contrarium predicauit. hoc igitur facto voto liber factus est. fecitq; populus per cāpane sonitum conuocari: Admirantibus igitur cunctis de tam repentina sanatione incurabilis infirmitatis maxime medicis: Ille enarrato miraculo pulcherrimum sermonem fecit de immaculata virginis conceptione affirmans et approbans multis rationibus: ipsam ab originali peccato fuisse preservatam. quia propter a fratribus suis id moleste ferentibus fuit. in carceratus: sed a multis deuotis beate virginis liberatus: nunq̄ opinio nem suam de immaculata virginis conceptione voluit retractare: licet sepius a fratribus suis ad hoc peragendum fuerit diuersimode concitatus si solum precibus sed etiam minus et persecutionibus: Immo pulcherrimum opus edidit in quo inter alia probat iscripta. videlicet q̄ virginis conceptus fuit sacer et ab anime omni macula immunus: et q̄ summa spiritus humani est infamia concipi in ira dei caligine et tenebra culpe et in iniquitatibus. Item q̄ beati thome ac veri ordinis predicatorum propria est opinio: pro nullo instanti temporis beatam virginem subiacuisse ire dei ac caligini anime. Item q̄ cum christus maluerit homines de suo ortu dubitare q̄ de matris sue sacrosancte fame: contra eius tamen voluntatem. et famam virginis sunt pertinaces qui maculatum dicunt fuisse eius celestem conceptum: Nam concepta fuit et creata anima virginis in maiori puriori: ac fulgidiori iusticia q̄ anima ade. et eue: concepta q̄ fuit sine peccato originali. et cum rutila

originaliꝫ iusticia. Itē q̄ ordinaria
facti reuelatio sine p̄iudicio antiquo
rū doctorū euerit eorū proprias opi
niones de hac re. ⁊ q̄ licet nō dero
get illis sanctis si quedāz p̄ter sp̄i
ritum sanctū scripserunt. derogatur
tamen nostre etatis eorū dicta seque
tibz: Itē q̄ cum maumeth damne
tur ab ecclesia quia duplici via i lau
des christi īgressus est: peiore duplici
tate laudātes ⁊ vituperātes virginis
p̄ceptum magis sunt dānandi ⁊ pro
cul a christianis repellēdi. nā tāq̄ he
reticos docet apostol⁹ vitandos. quo
rū sermo dulcis serpit ⁊ finit vt can
cer in īfamiā sanctorū: Itē q̄ vitādi
sunt vt herenci vel suspecti de heresi
q̄ ab initio laudant virginē vt trahāt
populū ad blasphemandū eius sacro
sanctū p̄ceptū. Itē q̄ peccant morta
liter q̄ fauent quouis pacto in hac re
falsā his p̄dictoribz virginē purita
tem. ⁊ īpugnātibz vltz ⁊ approba
tionē tacitā ⁊ expressā sancte eccle
sione xpi quā nunq̄ p̄misit i minio
errare. ⁊ sunt inimici eiusdeꝫ ecclesie
matrisq̄ ⁊ filij dei: hec ille: q̄ omnia
ipse publice predicat vbiq̄ respōdēs
omnibz in contrarium facientibz
maxime extrauagāti que incipit. Gra
ue nimis ⁊c. de qua ostendit se habu
isse noticiā. Eius nāq̄ verba soluz
intelligi debent de illis qui nō ex sim
plici opinione: sed ex malio!entia
obstinatione ⁊ pertinacia purissime p̄
ceptioni immaculate virginis aduer
santur. ⁊ eodem modo est intelligen
dum de eorum fautoribz. ⁊ simili
modo exponi debent ⁊ itelligi si qua
in toto hoc opere similia reperiātur
¶ Predictus igit̄ f̄ Johānes d̄ tāto
beneficio accepto a beata virgine nō

ingratus tanto maiori reuerentia ⁊
deuotione conceptionem immacula
te virginis statuit venerari quanto
eam magis p̄io studuerat impugna
re: tuncq̄ verificatum est d̄ beata vir
gine illud qd̄ scriptum est *Isaie. 68.*
Veniet ad te qui detrahebant tibi ⁊
adorabunt vestigia pedum tuorum.
Aliud vero prodigium accidit in vr
be aquilana in qua quidam deuotus
conceptionis beate virginis habens
inimiciā capitalem deliberauit inī
micū suū interficere. Cū autem ad
peragendū homicidium iret: se beate
virginī recōmendaui vt i hoc facto
eum defensaret ne aliquid mali illi
eueniret sed ad interficiendum hostē
suū ipi adiutorium preberet: beata
autem virgo volēs deuotū suū a tan
to malo retrahere. statiz cum ille pu
gionem suā de vagina ad occidēdū
inimicum extrahere voluit eū totum
retorqueri fecit cū ipsa vagina modo
mirabili ⁊ īpossibili per naturam uel
p̄ artem humanā ita ut nullo modo
vniq̄ extrahi potuerit. quo viso mira
culo ille de peccato qd̄ pagere statue
rat penituit: Et sic miraculose retor
tus ille pugio vsq̄ i hodiernum p̄ma
net diem sicut mihi retulit quidāz fra
ter noster: qui ipsuz pugiones p̄p̄iis
oculis conspexit. ¶ Drope Ciuitatē ē
Mediolani a paucis annis citra ali
ud miraculum euenit. cum enim qui
dam nobilis beatam virginē sine ori
ginali peccato conceptāz affirmaret:
frater qdā ordinis cuiusdā illius opi
niones valde p̄tinaciter īpugnabat.
qua p̄p̄ ille nobil' v̄ginis deuotus in
dignatus q̄ ille frater contra purita
tem matris dei obloqueretur dixit ei.
Rogo deum vt faciat iudicium inter

me et vos. Mirabile dictu. cum iste nobilis per multos menses febrem ethicam passus esset: que continue eum valde affligebat. statim hoc dicto perfecte liberatus est. Ipse vero virginem puritatis adueriariū sebris inuasit que eum per multos menses afflxit. Et hoc mihi narravit nobilis predictus qui appellatur dominus franciscus de corijs. Retulit quoque mihi quidam religiosus quod in quadam terra italie duz inter duos predicatores esset contentio de conceptione virginis quorum unus assererat illam fuisse peccato maculatam alter vero ordinis minorum affirmabat ipsam immaculatam et incontaminatam. Tandem etiam inter mulieres exorta est altercatio. cum autem quedam mantellata habitu ordinis illius fratris impugnantis conceptionem matris dei pertinaciter tenere vellet contra virginis conceptionem una deuota mulier tertij ordinis beati francisci dixit ei. Accendat ignis magnus. et ambe introeamus in illo. et quod ex nobis combusta fuerit false opinionis fuisse comprobetur: cum ergo sermo iste alteri placuisset. utique ignem ingressi sunt. illa autem mantellata statim concremata est. ipsa tertij ordinis nisi muliere in predicto igne illesa remanente. In aliamam etiam a tribus annis citra quidam frater noster nomine thomas de boemia cum ita desiccatus et vigore destitutus haberet tibiam cum crure: quod nullam habebat spem salutis: imo consilius erat medicorum ut eam abscidi faceret a corpore. ipse rogare cepit beatam virginem ut ei sanitatem restitueret ad laudem sue immaculate conceptionis: ad cuius honorem celebrauit unam missam. stans super altero pede. et apodiatas sicut poterat

ad altare licet cum maximo cruciatu. finita vero missa perfecte sanatus est et de illa antiqua et incurabili infirmitate liberatus et pedibus suis cepit ambulare icolumis quod antea sine alterius adiutorio ire non poterat. et ad romanam civitatem pedestri profectus est. et mihi hoc mane retulit miraculum istud. Determino pro nunc multa alia quasi innumera miracula que quotidie deus facit ad invocationem et ob reverentiam conceptionis gloriose virginis: quia nimis longum esset. illa recensere. pro opinione vero opposita nullum adhuc miraculum reperi factum. quod si quis mentiendo et protervendo diceret quod de conceptione nulla facta sunt miracula. et quod supra narratis nullas adhibet fidei: illi respondebo illud Augustini. 22. de ci. dei. c. 5. ubi contra illos qui in fide catholica negant facta esse miracula. iquit. Si ista miracula facta esse non credunt. hoc nobis grande miraculum sufficit quod totus terrarum orbis sine miraculis credidit. hec ille. hoc igitur habeatur pro maximo miraculo quod contrarius tenentes et ostentatione scientie itumescences semper in circulis disputationibus. et gymnasiis florentissimis tam italie quam germanie et galie. et per alias mundi partes tantam confusionem paciuntur. et semper succumbunt.

¶ Dars Tertia huius sermonis quod dicitur fructificationis.

Dixit fortasse aliquis dicere. scire vellem quid utilitatis proveniat mihi dei vel nobis. quod ipsa concepta sit absque originali peccato. inania. non sunt verba que nullus sequitur effectus. l. si. C. de dona. et lex non curat de his que

*namque sub verbo
radice sequitur effectus*

sunt sine utilitate. §. cumq. hoc. ibi nihil
intule. i. probemio institutionu: cui sa-
tisfacere volens: dico q. ipsa virgo be-
nedita: ex hac pseruatōe a peccō maio-
re psecuta ē gloriā. vt enī iqt. Seco. in
4°. di. 22°. ar. 3°. q. priā. Singularis
ornat⁹ et gloria ē animab⁹ beatorū p
inocētia a macula a peccato. Itē ma-
ioris excellētie fuit q. beatissima dei
spōsa virgo maria nūq. a castissimis
amplētib⁹ spōsi celestis sit exclusa q.
q. post exclusionē p peccatū factā ite-
rū ad ei⁹ amorē p rēcōilationē fuerit
admissa. gloriosiusq. fuit ipsaz nūq.
aliqua culpa ignatā fuisse q. si fuisset
post ptractā maculā emūdata. Inter
alias autē utilitates: tres maxime pp
hāc pseruationē recepit. priā q. non
subiacuit illi legi quā oībus mulieri-
bus peccatricib⁹ dederat dñs gen. 3°.
dicēs prime semine. In dolore paries
filios et sub viri potestate eris et ipse
dominabitur tui. Beata enī virgo ab
oī macula peccati pseruata sine vllō
dolore imo cū idicibili solatiōe et io-
cūditate sanctissimū filiu suū puzi-
uit: Nō ēt fuit sub viri potestate vel
dñio. q. Joseph datus ē ei spōsus
nō ad dominū sed ad obsequium. Se-
cūda utilitas est q. ipsa beatissima vir-
go ab omni peccato aliena nō subia-
cuit illi decreto diuio qd peccatorib⁹
dedit de⁹ gen. 3°. dicens. Cinis es: et
i cinerē reuerteris. Ipsa enī nō fuit
icinerata nec a vermib⁹ corrosa. Ter-
tia utilitas est: q. ppter inocētiā suā
beata virgo audaci⁹ pōt pro nobis d-
um interpellare. et ipsuz p peccatorib⁹
exorare: et efficacius omnē petitionez
suā valet ipetrare. Et hoc est qd dici-
tur i officio cōceptionis. Subleuamus
oēs et exultem⁹ ppter imaculatā do-

mine nostre pceptionē. valde etiam
nobis pfuit beatissimā virginē non
fuisse p originale peccatū diuine ma-
iestatis inimicā. q. enī nullo vnq. tē-
pore deū offendit sed semp i eius gra-
tia et dilectione pmanit: apud ipm p-
fidenti⁹ intercedens ei⁹ benignitatez
et misericordiā pro nobis facilius ipe-
trabit. Magister autē Bartholome⁹
pisanus in li°. beate virginis fructu
7°. iquit. Ex hac sacra opinione pos-
sunt mltā ad laudē ipsius virginis i-
ferri. primuz. q. hec pceptio pre omni-
bus ex pccubitu natis fuit singularis.
q. qd alij pcrabunt: ipsa nō cōtraxit.
Et lex generalis singularē in ipsa ac-
cepit exceptionem. Scdm quia de⁹
legem nouam instituit: gratiā dādo
quā nulli dederat in conceptione an-
te illam. Tertū predominatio ratio-
nis ad carnem. Quartū quia in ea ē
suppressa inclinatio ad malum et con-
cessa facilitas cum potestate ad bonū
Quintū q. virgo maria sic dō accep-
ta. fuit tunc q. nūq. odita. et sic semp
grata fuit: quia statim vt fuit gratiaz
habuit. Sertū amotio fomitis. Septi-
mū sanctificatio spiritus sancti: quia
eius gratia affuit nō quia peccatum
remoueretur. Octauū quia vsum ra-
tionis in sua pceptione habuit. Nam
si Iohānes baptista illū habuit i vte-
ro matris secundū Ambrosiū et Au-
gustinū. ergo et virgo in conceptōe.
Nonū ab instanti. et si nō in instanti
sue pceptionis mereri i cepit. ex quo
vsus rationis in illa fuit: et gratia et
alia requisita. Decimū q. ipsa virgo
fuit deo psecrata. Undecimū: q. ab
omni peccato fuit imunis. Duodeci-
mū. quia pre cūctis fuit deo accepta.
quo sequitur ipsam virtuosius operi

bus mancipatam fuisse angelorum custodia custoditā. hec ille. ¶ Nossumus quoque addere quod si beata virgo non habuisset hanc gratiam preservationis ab originali: actuali peccato resistere non potuisset: sed ideo propter illud potentiam habuit: quod ab originali preservata fuisset. Et hec probant auctoritate Augustini. propter Julianum hereticum dicentis. ¶ Profecto si Christus minor existens originale peccatum habuisset. gradioris etatis existens actuali non caruisset. Sane quia maior existens actuale non habuit: minor existens originale non habebit. hec ille. Magnificemus ergo immaculatam dominam nostram. et illi hanc excellentissimam et utilissimam prerogativam tribuamus: ut ipsa intercedente ad contemplantam eius gloriā et puritatem. in regno celorum pervenire valeamus. Ipsa est enim illa mulier de qua Salomon puer ultio loquitur. Omnes amici eius vestiti sunt duplicibus. scilicet vestimento gratie divine in hoc mundo et glorie in altero. Ad quam infinitam gloriam meritis eiusdem intermerate matris sue nos perducatur dominus Iesus qui cum patre et spiritu sancto sine fine vivit et regnat. Amen.

De eadem mundissima virginis conceptione Sermo octavus.

Sicut sol oriens mundo in altissimis dei. et lucerna splendens super candelabrum sanctum. et fundamenta eterna super petram solidam. ecclesiastici. 26°. Voles

udorum gloriose virginis pie mentem gere re voluntati quod sicut eiusdem illibate conceptionis officium octo diebus celebratur secundum morem sancte romane ecclesie. Ita in ipsa octava quotidianum gestum dei eius puritate atque innocentia audire sermonem: possumus non immerito cum beato hieronymo illis dicere illud quod ipse barbatus senex ad paulam et eustochium scribit in sermone de assumptione virginis dicens. Timeo satis et valde pertimesco dum vestris cupio parere profectibus ne forte sicut improbus ita et indignus laudator inveniatur. profecto cum nec sanctitas nec facundia suppetat: ut beatam et gloriosam virginem digne laudare queamus: quia divinis et angelicis est excellentius predicata et laudata preconijs. Ad prophetas quidem pronuntiata. Ad patriarchas. figuris et enigmatibus prefigurata. Ad evangelistas exhibita et demonstrata. Ad angelos venerabiliter atque officiosissime salutata. ¶ Preterea qualis et quanta esset. ab eodem divinitus declaratur cum ait. Ave gratia plena: dominus tecum benedicta tu in mulieribus. talibus namque decebat virginem oppigneri muneribus ut esset gratia plena que dedit celis gloriam: terris deum: pacemque refudit. fidem gentibus: finem vitij: vite ordinem. et moribus disciplinam. Nec ille. Cuius virginis innocentiam spiritu sancto illustrat sapiens ecclesiasticus loquens de muliere sancta per quam intelligitur sanctissima virgo maria. Dixit verba thematis nostri. scilicet. Sicut sol oriens mundo in altissimis dei. scilicet. fuit ipsa virgo gloriosa in suo ortu. quia sicut sol creatus est plenus lumine et sine ulla tenebra: ita mater

dei in cōceptione sua. pcreata est ful-
gida lumie diuine gratie. ⁊ nunq̃ ob-
fcurata fuit vlla peccati tenebra. dici-
tur autem orta i altissimis dei. s. priui
legijs quibus super oēs creaturā fuit
decorata. Subditur quoq; i predicto
themate. ⁊ sicut lucerna splēdens su-
per candelabrum sanctum. ipsa enim
virgo sup candelabrum sanctum ori-
ginalis iusticie posita totum mundū
inocentie sue radijs illustrauit: eius
quoq; fundamenta fuisse dicunt eter-
na. quia cōceptio ipsi⁹ immaculata. ab
eterno fuit i mente diuina preordina-
ta. ⁊ supra petram solidā cōstituta: p
petram autem i sacra scriptura: vt di-
uus iquit hieronymus i quadam epi-
stola. itelligitur christus. super hanc
ergo solidam ⁊ immobilez petraz. s. fi-
lialem preservationez: collocata sunt
beate virginis fundamēta. Et iō ipa
virgo dicere poterat i conceptōe sua
illud psalmi. 26. In petra exaltaui
me. ⁊ nunc exaltaui caput meum su-
per inimicos meos. Quibus p̃sidera-
tis n̄ possum n̄ mirari de quorundaz
duricia: ne dicā malicia. qui i die cō-
ceptionis ⁊ pcreationis istius solis di-
uini n̄ modo n̄ celebrant deputatum
per ecclesiam romanā officium quin
imo cantāt missam mortuorum. qua
si ipsa vgo benedicta sit iter mortuos
per peccatum cōputanda. Ideo glō-
sa genitrix dei d̄ tali iniuria potest p̃-
queri dicens illud trenorum. 3°. i tene-
brosis collocauit me: quasi mortuos
sempiternos. istos tñ vidētes q̃ tales
virginis ipugnatores nihil proficiūt
dicere possumus cū cantore spiritus
sancti illud psalmi scđi. Quare fre-
muerūt gētes ⁊ populi meditati sunt
inania: Ipsa vero virgo purissima:

alloqr: ens deum p̃seruatorem suū. in-
quit illud psalmi ternj dicens. Dñe
quid multiplicati sunt qui tribulant
me: multi iurgunt aduersus me: Et
n̄ dicunt aīe mee: non est salus ipsi i
deo eius: Tu autēz dñe susceptor me-
us es: gloria mea ⁊ exaltans caput
meum. De cuius virginis exaltata cō-
ceptione tres cōsideratiōes faciem⁹.
Prima dicitur protectionis.
Secunda assertionis.
Tertia vero ⁊ vl. appellabitur decla-
rationis.

¶ Pars prima huius sermonis q̃
dicitur protectionis.

Q Beata virgie Maria
falso de peccato ifamata
⁊ calumniata. ⁊ de eius
inocentiam impugnanti-
bus: ac eam originali vitio cōtamina-
tam predicantibus. dici possunt illa v̄-
ba que Quidius in. 4°. de falsis. de
claudia virgine que Libeles nauez p
tiberim fure traxit i sue inocentie de-
fensionem. ⁊ turbe male opinantis d̄
ea detestationē cecinit dicens Clau-
dia quinta genus clauso referebat ab
alto. Nec facies ipar nobilitate fuit.
Casta quidez sed n̄ est credita: rumor
iniqu⁹ Leserat: ⁊ falsi criminis acta
rea est. Conscia mens recti fame mē-
dacia ridet. Sed nos i viciū credu-
la turba sumus. Ipsa enīz virgo san-
ctissima. de qua iquit beatus Bona-
uentura i 3°. di. 3°. q̃ nunq̃ habuit re-
morūz alicuius peccati: nec cor eius
reprehēdit eam de aliquo crimine in
tota vita sua: vt ipsa cuidaz suo deno-
to reuelauit: n̄ curat de falsis calum-
nijs aduersariorum eā vituperantū
Immo deridet: turbe cuiusdam cre-
dulitatem. ⁊ quorundaz pertinaciam

qui illā originali macula deturpataz
demonstrare cupiētes eius famā non
solū reprobis simonibus sed etiam fa
mosis libellis dilacerare nō cessant.
Nos tamē cōtra illorū insultū defen
sionis tela opposcentes licet frustra
qs nititur solē faculis adiungere nec
oporteat aquas marinis fluctib⁹ cō
modare. licet quoq; rei satis demon
strate frustra adiciatur. l. 2. ff. d. libe.
lega. 7 in reb⁹ claris nō sit opus pie
cturis. l. cōtinu. §. cū ita qs. ff. de v.
ob. 7 notoriū nō indigeat probatione
l. si fideiussoz. §. q. p rei qualitate. vbi
glosa 7 Bar. ff. q. sanl. cogan. 7 c. su
per eo. extra de testi. cogen. imo etia;
manifestū qd est minus nō egeat p
batione. secundū glosaz in auc. de re
stitu. col. 4. tamen quia etiā notoria
declarātur 7 venustantur allegatio
ne. l. si adulterium. versiculo idēz pol
liom. ff. ad legē iu. de adul. Et per pa
nor. i c. litteris de psum. Item pro d
bito quo eidē piissime virgini astrigi
mur. sicut erga dominā serui ipsius
inocentiaz 7 puritatē nōnullis alijs
fundamentis defensare conabimur
quorū primū appellabitur sessionis 7
requietionis. Sicut enim xps sedere
voluit super pullū asine. i quo nemo
ante federat. vt Mathei. 21. scriptuz
est. Et iacere ac reuoluerē voluit i se
pulcro in quo nundū quisq; positus
fuerat. vt dicitur luce. 23. Sic 7 car
nem de virgine sumere voluit. i qua
nullus demon per peccatū federat. 7
cuius anima nunq; fuerat corrupta
vel aliquo peccato inhabitata. Et hoc
est qd Augustin⁹ super Iohānem i
quit. Sicut in sepulchro in quo corp⁹
Iesu positum fuit nec ante nec post
mortuus iacuit. Sic ipsa virgo nūq;

aliquid mortale cōmisi. Secundū fun
damentū dicitur ipugnationis: Cū
enim immaculata virginis conceptio
tantis i disputationibus publicis sit
ipugnata. 7 tantis machinationibus
fuerit eragitata. 7 tamen semper ma
gis sit exaltata. 7 p totū orbem vene
rata patet qd fuit nō ex hominū adin
uentione: sed dei volūate p̄dicata tā
q̄ verissima. Et hoc probatur per ar
gumentū qd de fide xpi fecit sapientissi
mus doctor iudeorū Gamaliel. act.
5. dicens. Si ex hominib⁹ est cōsiliū
hoc aut opus dissoluetur. Si vero ex
deo ē nō poteritis dissoluere eos. ne
forte 7 dō repugnare videamini hec
ille. Cui⁹ verbis apparet qd 7 opinio
de illibata virginis p̄ceptione q̄ nul
lis vnq; p̄secutionib⁹ potuit dissolui
est verissima. 7 ex deo ispirāte. 7 q̄ il
lā ipugnātes cum videant festū p̄ce
ptionis p̄dicte quotidie maiori vene
ratōe celebrari. In gallia. Anglia.
Hispania. Scotia. Hibernia. Germa
nia. Sclauonia. ac Hispania. atq; Ita
lia. 7 in vniuersis mūdi partib⁹: dici
quodāmodo possūt ex obstinatōe sua
deo repugnare: Excusabiles tamen
i hoc sūt illi doctores antiqui q̄ solū
cōmunē modū ppagationis humāe
p̄siderātes dei matrē i originali pec
cato p̄ceptā dixerūt. Mā credendū ē
qd si nūc viuerēt. atq; veritatem nūc
clarā cognoscerēt. errorē suū renoca
rent. 7 retractarēt. Nam diffinitio i
cauta laudabiliter ē soluenda c. diffi
nitio. 22. q. 4. facit ad p̄dicta illud
qd dicit i lege iubem⁹ i fi. C. de testa.
s. nō enim peccauit antiquitas que i
scia presentis legis p̄stinam secuta
est consuetudinem. Et illud qd dicit
tur in. §. sancimus. in aut. vt noue.

id Ignorantia non
narrator -

consti. col. s. f. non videtur preuarica
re legem qui ignoranter fecit secundum
quod lex dudum tenuit. quod enim retracta
rent dicta sua patet si consideremus
verba sancti Bernardi in epistola ad
canonicos lugdunenses in qua postquam
posuit opinionem suam contra concep
tionem in fine concludit dicens. Que autem
dixi absque preiudicio dicta sunt sani
tus sentientis: romane presertim eccle
sie: cuius auctoritati atque examini to
tum hoc sicut et cetera que huiusmo
di sunt universa referuo: ipsi si quid
aliter sapio parat iudicio emendare
hec ille. Isti vero conceptionis aduer
sarii moderni quibus reuelata veritas
et luce clari declarata innotuit excu
sari non possunt si non ignorantia pec
cant sed obstinatione: Et ad hoc ad
duci potest quod in simili ait Ricardus
in 4. di. 13. ar. 4. q. 4. s. quod ignorantia
non facit hereticum sed supbia et per
tinacia: sicut in simili dicitur quod primi
motus hominis non constituunt quem
homicidam vel reum sed perseverantia
et obstinatio. l. prima. C. si quis imp. ma.
l. quod calore. ff. de reg. iur. Item lapsus
lingue non est de facili trahendus ad
penam. l. famosi. s. ne lubricum. ff. ad
legem iur. ma. Talibus ergo pertinaci
bus et obstinatis. ut honeste loquar.
non dicam cum propheta: Redite pre
uaricatores ad cor. nec cum dauid psal
mo. 4. Filii hominum usque quo gra
ni corde: ut quid diligitis vanitatem
et queritis mendacium? Sed exhortabor
illos ut acceptent opinionem verissi
mam de immaculata virginis concep
tione. dicens illud quod iudeis obsti
natis nolentibus acceptare legem
christi Baruch propheta. 4. sui li. c. in
quit dicens. Convertere iacob et appre

bende illam. quia melius est desiste
re: quam male incobata perficere. l. papi
manus. s. meminisse. ff. de inof. te. et
l. hoc edito. ff. de publica. Tertium
fundamentum dicitur interpretationis
Sic arguendo. beneficium et indultum
principis est latissime interpretandum.
et in gratis fienda est plenissima inter
pretatio. l. si quando. C. de bonis va
can. et l. beneficium. ff. de consti. prin.
et extra de dona. c. cum dilectus. s.
penultimo. et si. et l. in testamentis. ff.
de re iudi. et l. si furiosi. C. de nup. et
l. prima. s. cum urbem. ff. de offi. pre.
vr. et l. verbum legis. ff. de ver. signi.
De huiusmodi gratia habetur in c.
sedes apostolica. et in. c. eam te in ver
bo gratia. de rescrip. et in capitulo pri
mo in verbo gratia. de como. et in c.
gratia. prima. q. prima et c. nonnulli
de rescrip. et l. prima. s. si. ff. de que
stio. in verbo gratiam. Maxime autem
de beneficio fienda est larga inter
pretatio quando solum respicit fauo
rem illius cui concessus est. ut per do
ctores in capitulo odia de reg. iur. li.
6. Sed beate virginis dedit de priuile
gium superandi ex omni parte pec
catum: ut inquit Augustinus in libro
de natura et gratia. Ergo credendum
est quod non solum dedit de actuali. sed
etiam de originali. Hoc enim indultum
et beneficium solum respicit vir
tutem virginis non alicuius iniuri
am. ut declarat Magister Bartholo
meus pisanus in libro beate virginis
fructu 7. ergo est largissime interpre
tandum. Quartum fundamentum
dicitur appropinquationis: quanto
enim aliquis appropinquat magis pri
ncipio in quolibet genere: tanto magis
participat de effectu illius principis.

prohabet
et si tenet q
efficitur

et si tenet
concepit

id est non sunt in
fide

lingue non habet
nam

et si tenet
concepit
lingue

unde Dionysius in 4. c. cele. hierar. inquit qd angeli qui sunt deo propinquiores magis participant diuinam bonitatem qd homines. Cum ergo christus sit principium gratie: secundum diuinitatem quidem auctoritate: secundum humanitatem misteria litor. iuxta illud Johannis primo. Gratia et veritas per Iesum christum facta est: Sequitur qd beata virgo que fuit propinquissima christo: quia ab ea ipse christus accepit humanam naturam: pre ceteris debuit plenitudinem gratie obtinere. et consequenter immunitatem ab omni peccato. et istud argumentum fuit Magistri pauli veneti in suo tractatu de conceptione virginis. Quintum fundamentum dicitur dilectionis. Nam ut declarat Magister Bartholomeus pisani ubi supra. Deus plus diligit puritatem mentis qd corporis. quia omnes illam tenentur habere non autem corporales. et alia ratio potest assignari. quia affectio trahit ad nobiliora et magis conseruatiua. Ideo glosa in. Listi quidez in fi. ff. quod me. can. dicit qd naturale est ut res plus perseveret in quo quis magis diligit. et similis glosa habetur in. l. liberorum in fi. ff. de verb. sig. quibus presuppositis dico qd cum deus elegerit integritatem et puritatem vteri virginalis quem nunquam voluit polui: sed semper intactum ab omni pollutione seruari ut in spiritu vidit Ezech. propheta sui libri. 44. c. Ergo a fortiori credendum est ipsum elegerit in virgine puritatem internalem anime eius innocentis. Ideo Ambrosius super luc. ait de beata virgine. virgo erat non solum corpore sed et mente. qd falsum

esset si anima eius per peccatum originale esset fornicata. Sextum fundamentum dicitur unionis. Et est Magistri Bartholomei pisani ubi supra. dicentis. Caro christi et marie eadem fuit. ut patet i. 3. sententiarum di. 3. parens enim et filius eadem est natura cum differant solo nomine. l. i. ff. de libe. et post. Sed caro christi nunquam fuit originali peccato obnoxia. ergo et hec ille. qd si caro virginis non habuit fedtatem corruptionis: sed fuit munda: multo magis anima eius innocentiam originalem per filii gratiam adeptam est et a diaboli servitute liberata. Et hoc est qd dauid psalmo 62. In persona ipsius virginis dicit filio dei. Adhesit anima mea post te. me suscepit dextera tua. ipsi vero in uanum quesierunt animam meam. s. demones volentes eam sibi subiugare. Ideo beatus iob inquit 31. sui libri c. vidi solem. s. christum cum fulgeret. s. innocentia et sanctitate. et lunam. i. beatam virginem: incedentem clare. s. per originalem iustitiam. Septimum argumentum dicitur obligationis. et est eiusdem doctoris ibidem. et argui potest sic. Filii obligantur parentibus in toto posse. quia non possunt eis equivalens reddere. ut dicitur. 8. ethicorum. nulli enim sunt qui habeant super aliquos tales obligationem qualem habent parentes super filios. isti. de patria. po. s. ius aut. et ibi glosa enumerat octo casus in quibus filii obligantur parentibus. Cum ergo christus totam humanam substantiam corporalem acceperit a beata virgine tantum fuit illi obligatus quantum alter filius vtriusque parentibus a quibus essentiam accepit. Et conse-

patris et filii eadem natura

audientia patris
hoc

quēter illi magis fuit obligat⁹ q̄ ali
quis ali⁹ fili⁹ matri sue. Cum ergo
fili⁹ teneatur subuenire necessitatib⁹
parentū. 86°. di. c°. ceterū: nulla q̄ sit
maior necessitas q̄ vt quis liberetur
ab eterna pena: legitur q̄ xps omni
potens q̄ pro toto posse matris neces
sitatib⁹ subuenit. illā ab originali pec
cato cui pena debet eterna preserua
uit. Itaq̄ vt ait Magister Bartholo
meus pisanus vbi supra. Talis p̄ser
uatio fuit mai⁹ beneficiū q̄ remissio
peccati: q̄a aliquod bene esse est i pre
seruatione. vltra id q̄ est i remissione
videlicet volūtatē rectitudō i integri
tas. nā integritatem nō dicit remissio
q̄a ibi fuit corruptio p culpaz. hoc er
go beneficiū preseruatiōis debuit fi
li⁹ dare matri sue. hec ille. Octauū
argumentū dicitur donationis. et est
eiusdem doctoris: sic arguentis: vbi
supra. xps dedit maiora virgini quia
eam suam matrē fecit. et etiam dona
uit minus necessaria: Ergo et miora
et magis necessaria. s. p̄seruationem a
peccato illi p̄tulit. Qui enim ei p̄eui
dit de minus necessarijs. et q̄ p̄euidit
minori periculo nō est credendum q̄
maiori periculo et damno noluerit p̄
uidere. Maioribus enī dānis et peri
culis est cautius et cin⁹ obuiandū et
p̄uidendū. c°. vbi periculum. d. elec.
li°. 6. et c°. quiescam⁹ 42°. di. et l. p̄ia
§. primo. ff. de carbo. edic. Nonum
argumentum q̄ ponitur a predicto
doctore ibidem. dicitur incohabationis
sic arguendo. Non minus debuit sta
tus vite incipere a gratia q̄ status
mortis. quia si de quo minus et. vt
notatur i. l. quanto magis. ff. de iur.
in. sed status mortis in primis paren
tib⁹ incepit a gratia salte gratis data

ergo et. Decimū fundamētū dicitur
exceptionis q̄ colligitur ab Augu. i
sermone de assumptione virginis di
cente q̄ beata virgo maria ab illis ge
neralibus regulis exceptuata fuit a
q̄bus excipi promeruit eius singula
ris sanctitas et gratia qua ipsa fuit di
gna. sed ipsa fuit digna excipi ab illa
regula generali de p̄trahendo origi
nali peccato vt patet ex dictis i p̄io
sermone parte vltia. ergo ab ipa fuit
exceptuata. Undecimū fundamētū
dicitur ordinationis q̄ fuit aliquorū
doctorū quos recitat Archiepiscopus
florentinus in p̄ia parte summe ti.
8°. c. 2°. dicens. Ordinans vas ad sa
crificiū altaris cōseruat ipm a macu
lis. hoc enī est valde decens. hec ille.
Sed virgo fuit vas deitatis. ergo de
cuit vt preseruaret etiam a macula
originali. Et ita factū fuisse creden
dū ē per illud dictū Augustini. i ser
mone de assumptione virginis qui
ait q̄ vt i scriptura diuina nihil com
memorat de virgine Maria inquiren
dum est qd conueniat rationi fiatq̄
ipsa ratio auctoritas. sine qua nec est
nec valet auctoritas. Ideo licet nūq̄
de hac virginis preseruatiōe ab ori
ginali scriptura loqueretur: de ipsa
tamen nō est dubitandū quin facta
fuerit. quia rationabiliter fieri debuit
vnde Augustin⁹ i sermone d. assum
ptione virginis dicit: Alibi ip̄o p̄prio
humane cōditionis a quo xps excipi
tur: rationabile est vt Maria excipia
tur. facit ad p̄dicta illud q̄ inquit gl.
i. l. tale pactū. §. patrē. ff. de pac. q̄ di
cit q̄ id est d. iure seruandū licet nō
sit statutū q̄ verisimile est statutum
fuisse si de eo iquisitū fuisset. Duode
cimū fundamētū dicitur mediatiōis

culis obuiandū

g. minus

si statum
nō sit ser
uandū in
si t̄ eo cog
tetur.

hredm pta
miz quale
pnt opm

fic. ybicq; extrema sūt habilia medi
um psumit tale qualia sunt extrema
vt dicit glo. i c°. volum⁹ 16°. q. 4°. c. cū
ad sedem de resti. spo. 7 c. olim. eo. ti.
7 c°. accedens de puer. pui. sed beata
virgo fuit media iter creaturā 7 crea
torē: ergo fuit pfectissima omni psec
tione q̄ in creatura cadere potuit: 7 se
cundū capacitātē humane nature di
uinas pfectiones recepit. 7 psequen
ter imaculata fuit. Tertiūdecimū
fundamentū dicit dīpositiōis: Itaz
secundū philosophū 2°. de anima: ac
tus actiuoz sūt i patiente bene dispo
sito c°. per venerabilē de elec. sed bea
ta vgo ab eterno: vt esset mater dī di
spōsita fuit: 7 i pceptione sua ad hoc
pparata est: vnde canit ecclesia. De⁹
q̄ per imaculatā virginis pceptionez
dignū filio tuo habitaculū pparasti.
7 iter. Deus q̄ gloriose vginis marie
corp⁹ 7 animā vt dignū filij tui habi
taculū effici mereretur: spiritu sancto
coopante pparasti. Ergo 7c. De
cimūquartū fundamētū dicitur dele
ctatōis. q̄a enī ppius loc⁹ est cōser
uatiū⁹ locati vt dicit 2°. phisicorū 7
i li. de lōgi. 7 breui. vite. 7 extra illum
nō bene pseruatur c°. placuit. 16°. q.
p. 1a. Itō vniūq; naturaliter delec
tatur habitare i loco puenienti natu
re sue secūdū philosophū. 4°. phisico
rū. Sicut talpa i terra piscis in aqua
avis i aere salamādra i igne: Luz er
go de⁹ sit purissim⁹. vt iquit Aristo.
12°. methaph. 7 similia similib⁹ gaude
ant. eisq; pūgant: vt dī. 8°. ethycorū
7 2°. phisicor. 7 notat. Insti. d. loca.
i p. 1. 7 i. l. illd. ff. ad le. acq. 7. l. si q̄ s
uo psuasert. C. d. fur. 7 i habētib⁹ sim
bolū facili⁹ sit trāsit⁹ 2°. phisicor. 7
notat. l. l. i rē. s. itē q̄cūq; vfi. nō idem

ff. d. rei. ven. Oportet pcludere q̄ bta
vgo i qua de⁹ suū habitaculū elegit
iurta illd psalmi. 131. Elegit eā i habi
tationē sibi: fuit purissima. pp cui⁹ mū
diciā dixit de⁹ i eodē ps°. Hec reges
mea i seculū seculi. hic bitabo qm̄ ele
gi eā. Itō alexander de ales sup can.
4°. ait. Nequaquā felegis eā nisi cēt
ceteris creaturis dignior: deo dilec
tior. trinitati gratiosior: 7 vniuersis
excellenior: 7 purior.

Itō Dars 2°. hui⁹ fmōis q̄ dī assertōis
Imaculatā vginis pcep
tionē l3 duob⁹ vl trib⁹ te
stib⁹ approbare sufficeret
q̄ i ore duoz vl triū testi
um stat oē vbi deuterono. 19°. Mat.
12. scōe ad cor. 13°. c. Quod aut. 35°. q.
6°. c. l3 vniuersis d testi. 7 vbi numer⁹
testiū regit⁹ duo sufficiūt. l. vbi nume
rus. ff. d. testi. 7. s. itē vbi. 4°. q. 3°. in p
maiori deuotoz psolanōe eandē opi
nionē etiā multoz aliorū doctorū as
sertōib⁹ vltra pdicta pprobam⁹ 7 pri
mo auctoritate gilberti episcopi i ser
mone de vGINE Maria dicētis De re
gali nempe tribu et sacerdotali origi
nē duxit q̄ summū regē atq; pōtificē
erat paritura cui⁹ anima 7 caro quā
elegit 7 fecit habitaculū sibi sapientia
p̄is ab oī malicia 7 imūdia purissi
ma fuit: affirmāte scriptura q̄ i mali
uolā animā nō itroibit sapiētia. nec
bitabit i corpōi subdito peccatis. hec
ille. Ipsa quoq; bndicta virgo a filio
suo psuata pōt dicere illd iudith. 13°.
Non pmisit dñs me ancillā suā coin
qnari: Que ēt vitas affirmat dicto
magri Itō Pauli veneti ordis heremita
rū q̄ i tractatu d pceptōe vgis marie
reprobās opinionē ipugnātiū puri
tatē m̄is dī 7 respōdēs argumētis p
g iij

In ore duorum v
stat oē verbum

hredm pta
miz quale
pnt opm

ipso: factis cōtra pceptionē v̄ginis p
cludit dicēs. In hoc errauit beatus
Thomas de aquino: credēs ipaz pce
ptaz fuisse i originali: cui⁹ vita ⁊ si p
ecclesia: fuit approbata: n̄ tñ doctrina
eius. ⁊ marie i hoc sicut manifeste li
quet i vniuersitate parisiensi: vbi eius
opinio ē reprobata: qz offēdebat pias
aures: ē. n. magis piuz ⁊ p̄onū vitati
credere aīaz illā b̄ndictā: ifusa: eē car
ni munde: n̄ ifecte. ex p̄dictis ergo seq
tur qz absolute credēduz ē: beataz vir
ginē n̄ fuisse cōceptam i p̄cō origina
li. hec ille. Magister quoqz Bartolo
meus pisan⁹ p̄dicto i li. quē edidit de
v̄gine Maria fructu 7. iquit. In oī
mō quo se diuina cōicat bonitas lo
cuz q̄rit mundū. patet de tēplo ⁊ de p
sciētia hoīs: quā vult eē mundā ab oī
vicio: vt cōmunicet sibi grāz suā: quā
ta ergo puritate debebat n̄tere loc⁹ i
quo deus recipi d̄bebat: singulariter
certe iurta Anselmū: ⁊ tāta puritate
quā sub deo maior: neqz itelligi. ⁊ sic
fuisse factum credim⁹ qz caro a verbo
assumpta de purissimis sanguinibus
v̄ginis marie: virt ute spūs scī nunq̄
fuit obnoxia p̄cō. hec ille. Et ibidē ite
rum ait arguēdo sic. Sapiēs d̄z elige
re qd̄ p̄fectius ⁊ meli⁹ est. s̄z cuz meli
us sit h̄ere m̄ez sine macula q̄ cum
macula. ergo x̄ps sapiētia icreata ma
trez elegit sine vlla macula. Et iterū
ibidez ait. virgo debuit elegisse quan
tācumqz penaz p quātumcūqz tps: q̄
eē i originali p q̄scūqz istans. ergo et
cetera. Et iterū dic. Maria vocat̄ m̄i
gratie. ergo nulla grā sibi defuit quo
ad numerū s̄z hieronymū. Ergo nec
grā p̄seruatōis. Et imēdiate post sub
dit. Maria ex oī pte peccatū cōtrinit.
ergo nulli p̄cō subiecta fuit: Nec ali

quod peccatū pōt gliari dñiuz hūisse
in ea. hec ille. Auctoritate quoqz pro
phetica pbat beataz virginē sine ori
ginali p̄cō fuisse pceptaz. Mā iob. 3. c.
dī. Expectet lucem ⁊ n̄ videat: nec or
tum surgētis aurore. q̄ verba exponit
beat⁹ Thomas i. 3. parte summe. q.
23. d. culpa originalis peccati. ⁊ c̄ ita
exponit Archiepiscopus florentin⁹ i
p. pte summe. ti. 2. c. 2. Qui docto
res c̄t p lucē intelligunt x̄ps qui dixit
Johānis. 3. Ego suz lux mundi ⁊ p
aurorā itelligunt beataz v̄ginez q̄ au
rore cōparat. cañ. 6. Dicit ergo pro
pheta i v̄bis p̄dictis. expectet. i. culpa
originalis peccati: lucē. i. x̄pm. ⁊ n̄ vide
at. s̄. ipz cōtaminatū: nec ortuz surgen
tis aurore. i. cōceptionis virginis gli
se: de qua dici pōt illud psalmi primi.
In via p̄cōrū n̄ stetit: ⁊ i cathedra pe
silentie n̄ sedit. p cathedraz aut pesti
lentie itelligi pōt origiale peccatum.
qd̄ quasi q̄da: generalis pestilētia hu
manuz genus ifecit a qua corruptōe
brā virgo p̄taminata n̄ fuit. vñ Aug.
i sermone de assumptiōe eius iquit.
Nulla corruptio seq debuit Mariam
quā tanta pfudit grā. vt itegraliter vi
uens oīuz genuerit itegrā vitam. Et
hāc auctoritatē allegat Frāscus de
Mayronis i sermone d̄ p̄ceptiōe virgi
nis Marie: dicēs eam b̄n cōcludere:
qz ipsa benedicta virgo sine originali
p̄cō fuit pcepta. Cum dilecta ⁊ enimi
matre sua semp fuit filij dei grā: illaz
ab oībus malis p̄seruās. vñ aīe ip̄ius
m̄is sue: cū in corpore materno debe
ret ifundi dixit ip̄e benign⁹ fili⁹. illud
qd̄ scriptū ē Isaie. 43. s̄. Noli timere
qz cū transieris p aquas. i. lubricas ⁊
peccatrices generationes: tecū ero. ⁊
flumīa. i. peccata n̄ opient te. Cū am

bulaueris i igne si combureris. et flama non ardebit te. scilicet peccati originalis vel concupiscentie carnalis. quia ego dominus saluator tuus. Onidius quoque i 3. li. de venula. i quo multa predixit de ipsa virgine nascitura. ait de illa. Multa quidem magnique animi: magnique decoris. pluris honestatis. etc. hec autem mundicia matris dei potest et per bari ultra predicta. per dictum Aristoteli. in li. de sensu et sensato. ubi iquit quod saporositas fontis est secundum conditionem terre de qua emanat. unde aqua emanans et decurrens per terram amaram et sulfuream: est naturaliter amara. Sed emanans de terra pura est dulcis et sapida. Cum ergo fons diuine sapientie Christus plenus omni dulcedine et puritate: emanauerit de virgine benedicta: apparet ipsam fuisse mundissimam atque omni puritate repletam: et ideo appellatur locus voluptatus. de quo scriptum est gen. 2. fons egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum paradysum. id est ecclesiam catholicam. De eius quoque puritate ait Salomon. sapientie. 7. Nihil inquinatum in illa incurrit. Et ipsa virgo purissima. de se ipsa iquit. ecclesiastici. 24. Quasi balsamum non mirum odor meus. Non enim in ea se immiscuit originale peccatum: vel actuale. Cum enim beata virgo: ut dictum est sermone precedenti in principio: sit per lucem primariam figurata: clarum est quod in ea non fuit ulla tenebra peccati: quod ut ait apostolus. scde ad cor. 6. Non est participatio iusticie cum iniquitate: nec societas lucis ad tenebras. ideo de ipsa dicere possumus illud prime Iohannis. p. Lux est et tenebre in ea non sunt ulla falsum et enim dixisset Moyses gen. p. dum inquit. Vidit deus lucem quod

esset bona: si aliqua in ipsa iniquitas fuisset. Quapropter de his qui affirmant hanc lucem fuisse per peccatum tenebrosam dicere possumus illud Iste 5. Ne qui dicitis bonum malum: et lucem tenebras: et dulce amarum. Ipsa enim purissima et dulcissima virgo inquit ecclesiastici. 24. Ego quasi libanus non incensus euaporavi habitationem meam. libanus autem candidatio interpretatur: et significat candorem innocentie originalis qui in illa nunquam fuit iclus per peccatum. Hec est illa domus de qua dicitur Mat. 7. quod vir sapiens. id est Christus edificauit domum suam. id est matrem. supra petram. id est virtutis soliditate. que propter pluuiam. aut ventum: vel inundationem. scilicet peccati non cecidit. fundata enim erat supra firmam petram. Hec ibi. Immaculatam quoque fuisse matrem dei: testatus fuit beatus andreas apostolus: qui: ut legitur in legenda sua. dixit ecce procensuli. Quoniam de immaculata terra factus fuerat homo primus: necessario de immaculata virgine natus est perfectus homo filius dei: ut homines perditos repararet. hec ille. Ista autem veritas: sacrarum scripturarum attestationibus manifestatur ut supra patuit. unde beata virgo dicere potest illud Iohannis. 5. scrutamini scripturas: quoniam ille testimonium perhibent de me. Sed quidam sunt qui in scripturis scrutantur si virginem in iniquitate fuisse conceptam reperire possunt. De quibus dici potest illud psalmi. 63. Scrutati sunt iniquitates. defecerunt scrutantes scrutatio. Et sequitur infra. Sagitte paruulorum facte sunt plage eorum. et infirmate sunt contra eos lingue eorum

Conturbati sunt omnes qui videbant
eos. 7c. De talibus multum studentibus
et veritate scripturarum non intelligenti-
bus: vel intelligere nolentibus fuit predi-
ctum Isaie. 6°. ubi dicit. Audite hec au-
dientes: et nolite intelligere. videte visio-
nem. et nolite cognoscere. Iste enim intel-
lexerunt illud quod figuratum est Geni.
4°. scilicet quod tempore magne carissime: tota
terra egypti fuit tributaria pharaoni
excepta sacerdotali: per quod datur in-
telligi quod licet tempore carissime gratie ex de-
fectu primorum parentum omnis hu-
mana creatura fuerit tributaria pec-
cato beata tamen virgo tanquam sacerdo-
tis terra: libera fuit: de qua igitur dauid
psalmo. 84°. Benedixisti domine terram
tuam. Licet etiam aque diluvii coope-
ruerint omnes montes: ut habet geni 7°.
non tamen pervenerunt ad paradisum: ter-
restris: ut ait Damascenus li. 2°. per
quod figurative datur intelligi quod aque pec-
cati non operuerunt mariam que paradi-
sus appellatur. unde de illa dici potest
illud ecclesiastici. 40. Sicut paradisus in
benedictionibus: figurata est et. tertij
Regum. 1°. ubi dicitur quod Salomon fecit
sibi thronum de eboze grandem et vesti-
vit eum auro purissimo. et subdit. non erat
opus tale in cunctis regnis: per Salo-
monem enim intelligitur christus. de quo Ma-
thei. 12°. dicitur. Ecce plus quam salomon
hic: qui paravit sibi thronum. id est matrem
benedictam de eboze castitatis. et au-
ro purissimo innocentie et caritatis. de
quo dici potest illud psalmi. 88. Thro-
nus eius sicut sol in conspectu meo. hec
autem puritas et innocentia predictae virgi-
ni maxime congruebat que imperatori
celesti. aula regia et talamus idoneus
preparabatur. unde Bernardus in quodam
sermone inquit. Decuit reginas virgi-

num sine omni macula esse quia genuit il-
lum quem nullum constat peccatum
habere. De hac est virginis benedictae ex-
cellencia predicaverat ipse filius eius isa. 60.
dicens. Domini maiestatis mee glori-
ficabo. Hec quoque regie celi puritas
declaratur ex decreto concilii basilien-
sis de quo extat rome bulla pluribata. et au-
tentica atque nunquam revocata: sic ad lit-
teram dicens. Sacrosancta generalis
synodus basilien-
sis in spiritu sancto le-
gitime congregata: univ-
ersarum ecclesiarum
representans ad perpetuam rei memori-
am. Elucidationibus divine gratie mi-
steria mercedis gloriosarum repromisit eter-
na prius sapientia dum ait. Qui eluci-
dant me eternam vitam habebunt. quod est
de beata virgine quam ipsam prius sapien-
tiam: dei filium eternum in utero prulit
ac mundo peperit sacrosancta legit ec-
clesia. Nam quicquid de dignitate ac
sublimitate virginis matris educitur in lu-
cem: hoc non est dubium ad laudem et ho-
no-
rem dei filij sui pertinere: et qui ho-
norificant matrem. et sanctitatem matris
honorificant et elucidant gloriosum no-
men filij eius: qui ipsam sanctificavit et re-
plevit gratia. unde si in ceteris rebus eluci-
datio veritatis quam a domino deo est precla-
ra merita pertinet: in ea re specialiter fru-
ctus vberissimos afferre speranda est: quam
sanctificationem. et dedicationem templi
illius percipit: in quo ante secula: ante
quam terra fieret: ab eterno sibi mansionem
ordinavit patria et eterna veritas. Ad
circo maxime congruit ut par habeatur
in quoniam cernentibus sanctificationem
illius: per quam par diffusa est in terris.
Nacten vero difficilis questio in diuer-
sis mundi partibus et coram hac sancta sy-
nodo super conceptione ipsius gloriose
virginis matris dei: et exordio sanctificatio-

nis eius facta est: quibusdā dicentib⁹
ipsas virginē ⁊ eius aīas per aliquot
tps: aut istans tps subiactūse actua
liter originali pccō. Aliquibus econ
uerso dicēbus a p̄cipio creationis
sue: dum ipas diligendo: gr̄as eidez
cōtulisse per quā ab originali macula
illam beatissimā perionā liberans ⁊
p̄seruans: sublimis scificatiōis ge
nere redemit: cū fundaret eā ipse altis
simus: ⁊ ipas fabricaret filius dī p̄is
vt esset eius mī i terris. Nos autē dili
genter aspectis auctoritatib⁹ ⁊ rōni
bus que iā a plurib⁹ annis: i publicis
relatiōib⁹ ex parte vtriusq; doctrie
coraz scā synodo allegate sunt: alijsq;
plurimis i hac pte visis ⁊ matura cō
sideratione pensatis doctrinā illā as
ferentē gl̄iosaz virginē Mariā preue
niente ⁊ operāte diuini muneris gr̄a
singulari nunq̄ actualiter subiactūse
se originali pccō sed imunez semp ab
oī originali ⁊ actuali ruga sanctāq;
⁊ immaculatā semp fuisse tāq; viā cō
sonam cultui eccl̄astico: fidei catholi
ce: recteq; rōni: ⁊ sancte scripture. ab
oībus catholicis approbandā fore: te
nendā ⁊ amplectendā diffinimus: ⁊
declaram⁹: nulli de cetero licitū esse i
cōtrariūz p̄dicare ⁊ docere. Renouā
tes p̄terea istitutionē de celebranda
eius cōceptione q̄ tam p romanas q;
p alias ecclesias. 6. idus decembris
antiqua ⁊ laudabili cōsuetudine cele
bratur: statum⁹ ⁊ ordinam⁹ eandēz
celebritatē p̄fata die i oībus ecclesiis
monasterijs ⁊ cōuentib⁹ xp̄iane reli
gionis sub noīe cōceptionis festiuis
laudib⁹ colendā esse: cūctisq; fidelib⁹
vere penitentib⁹ ⁊ p̄fessis: ea die mī
sacrum solēnijs iiteressentib⁹. centum
dies: primis atq; scōis vespis tondez.

sermōm vero verbi dñi de ea festiui
tate. xl. dies de inuinctis sibi penitē
tijs concessiōne ppetuis t̄pibus dura
tura: hec sancta synodus elargit. Da
tum basilēe i nra sessione publica: in
eccl̄ia maiori basilien̄si: solemniter ce
lebrata. i. kalendas octobris: anno
a nat̄itate dñi. 1439. hec ibi. Determi
nauit quoq; vniuersitas parisiēsis: an
no dñice natiuitatis. 1383. Mariā ma
trem dñi p nulluz istās vel momentū
originali culpe subiectā: s; ipāli priuile
gio: ab oī macula imune fuisse p̄serua
tam. De cuius p̄ceptiōe iquit Ansel
m⁹ i omelia v̄ginee p̄ceptiōis. Sicut
fratres carissimi in scā eccl̄ia Natiui
tas sc̄issime v̄ginis Marie colit ⁊ ve
nerat: sic d; colit ei⁹ cōceptio. nisi enī
p̄cipere⁹ ēt nūq̄ nasceret. Sicut autē
ad saluāduz gen⁹ humanū oliz neces
saria fuit ei⁹ natiuitas: sic necessaria
fuit ei⁹ p̄ceptio: nisi enī illa p̄cipe⁹ re
dēptio mūdi nunq̄ nasceret. In sen
su ergo dei cōcipit ⁊ nascit. imo si di
uina rō p̄ficiat spūalis p̄ceptionis ei⁹
dies maior fore approbat q̄ natiuita
tis. Erubescāt ergo iſēsan: q̄ tātū diē
tātaq; misteria ⁊ sacra: tenebris igno
rātie excecati respuūt celebrare. Nec
ille. Sanct⁹ quoq; Bernard⁹ in quo
daz sermone approbās p̄ceptionē ima
culate v̄ginis ait. p̄p̄riūz delictū Ma
ria n̄ habuit ⁊ ab aliēo lōge inocens
fuit. Jō illi dicere possum⁹ illud eccle
siastica. 32. Alge p̄ceptiōes tuas. ⁊ n̄ i
delictis. s; i his oīb⁹ dñz benedicito.

¶ Pars tertia huius sermonis q̄
dicat declarationis.

Quam stupēdum miracu
luz a n̄ multis ānis citra
i parib⁹ francie oñdit
biā ego maria sue inocē

tie declarantur; sicut testimonio fide di
gno accepti. Quia enim unus frater ordi
cuiusdam predicator: cum uno fratre nro
tenderet atque conaret ostendere quod ipsa
dei genitrix originali fuit vituprio de
turpata; Socius predicator fratris nostri qui
erat laicus: non valens sustinere iniuriam
virginis gloriose elevata manu seu pu
gno percussit dictum fratrem predicatoris eo
quod vituperaverat virginem celi et matrem domini
nostri iesu christi. **Verum** quod ille predicator erat
ex nobilibus parentibus progenitus: dictus
laycus timore ipsius percussus et sanguine
neque illi taliter percussus aliquandiu la
tuit. Querebant enim videlicet faciem eius ip
so fratre. Sed per aliquot dies ille laicus
non respondens adiutorio innocentissime virgi
nis: erit ad illos cognatos et propinquos
fratris percussus: et dixit illis. Non mala vo
luntate percussus consanguineum vestrum: fra
trem illum predicatoris: sed quod infamabat pu
rissimam virginem mariam: asserens ipsam pecc
asse fuisse corruptam: quod vobis esse falsissimum
demonstrabo. Faciatis ergo ignem ma
gnum accendi meque et fratrem illum immacu
late virginis infamatoris in eo intrare per
mittite. et quod ex nobis probetur eius opi
nionem falsam: videbiturque illum benedi
ctis matris calumniatoris: solum ut mereatur
ignem proburi. **Placuit** autem fratri humis
laici omnibus: et igne magno accenso: ille
laicus apprehensa manu illius predicatoris
volebat eum trahere in ignem. at ille nunquam
intrare voluit. cognoscebat enim quod mor
tuus esset: et robustus. Tunc ille laycus
solus intravit in medio ignis in nomine vir
ginis immaculate rogans eam: ut sicut suum
periculum incendio fuerat percreta: sic ipse ab
illo igne illesus conservaretur. Stetit igitur in
illo igne per multum tempus illesus: et voca
batur illum predicatoris: atque ipsum invitabat
ad intrandum in ignem: et quod paucas litteras

sciebat laycus ipse dicebat latine loquen
do sicut melius noverat: veni veni pol
tione: et videbis si beata virgo fuit concepta
in originali peccato. **Ad** hoc autem tam
gravi miraculo universi qui aderant: ad
credendum beate virginis innocentiam luti
ducti. **Almo** est 3° Bonifacii octavi:
quod monialis meditabatur de conceptio
e virginis: et facta est in easque viditque bea
ta virginem sibi dicentem. Scias filia quod
mee immaculate conceptionis et sanctifica
tioni interfuerunt tria milia cherubin
canentium et dicentium: Mater domini est ma
ria: et tabernaculum trinitatis. et subdi
dit beata virgo. certa esto de eo quod dixi
tibi: et predica hoc esse verum sub sacramen
to. **Alia** quoque monialis dum quadam
nocte admiraretur quod ecclesia dei non cele
braret festum conceptionis beate virginis:
visio ei est ostensa: hoc modo. nam dum dor
miret: venit vox divina ad eam dicens.
Quare turbata miraris quod ecclesia dei
non celebrat festum conceptionis matris
mee? **Item** mecum: et ostendat tibi veri
tatem. **Et** illa timens ait. Quis es tu qui
mibi loqueris? **Et** vox respondit. **Ne** du
bites: quia ego sum via veritas et vita. tunc
proportata est et fuit post voces. et duxit
eam ad locum pulcherrimum et valde dele
ctabilem. **Et** tunc vox ei dixit. Scias fi
lia per certo. quod postquam demones cecide
runt de celo. angeli confirmati in gratia
dei. omni anno festum conceptionis matris mee
in celesti curia solemniter celebrant: quod
in mente divina est preservata ab eterno.
et ideo ab angelis est eius preservatio so
lemnizata. et qui devote celebrabit hoc fe
stum remissionem consequetur omnium peccatorum
et vita eterna finaliter consequetur. **Beatus**
est bernardus post mortem suam apparens
cuiusdam monacho suo dixit. quod in celo sit fe
stum conceptionis. **Mitis** quoque sanctis re

uelatū fuit q̄ maximū gaudiū fuit in
celo de p̄ceptione eius : ⁊ ideo simili
ter fieri d̄; solēnitas ī terra. Hoc au
tē festū solēniter celebrat plurib⁹ vi
cibus. ⁊ ī plurib⁹ ecclesiis in ciuitate
luce quolibet āno cantādo missam cū
organis ⁊ pulu cāpanarū. ⁊ ornatu
ecclesie: ⁊ de p̄ceptione ip̄a populo p̄
dicat. Et p̄pter talē celebritatē mul
ta ab eadē uirgīe beneficia recipiun
tur: Et miracula ac p̄digia plurima
fūt. Sed qd̄ dicā de illis q̄ tātis pro
digiis nolūt p̄uerti ad p̄stendā hanc
clarissimā veritatē: imo quottidie que
rūt ī errorē suū alios īducere? Iſo
fecto taliū cauillosis locutiōibus nō
est respōsio faciendā: Sed si fieri pos
set sine peccato esset illis responden
dum: sicut respondit quidam frater p̄
uentualis sancti Fr̄cis dei⁹ bea
te uirginis forte ip̄a uirgīe illum ad
hoc faciendū inducēte. atq; cēsuram
ecclesiasticā de p̄uisione clerci rela
tante: ad p̄fusionē suī aduersarij. Il
le etenī predicator cum predicasset in
quadam terra lōbardie de immacula
ta uirginis p̄ceptiōe: frater quidā or
dinis cuiusdā q̄ interfuerat p̄dicatio
ni: eratq; magister theologie vel ut
p̄uenientius dicā tenebrę: multis so
phisticis argumētationibus opposuit
sermoni dicti fratris: affirmās glorio
sam uirginē originali vitio fuisse cor
ruptā: Videns autē p̄dict⁹ frater q̄
p̄dicauerat: q̄ ille magister tenebrę
fecerat suis cauillosis p̄batiōibus si
cut fecit qdā alius in libro suo īfama
torio beate uirginis. de quo ego scrip
si ī epistola ad sūmū pontificē Sixtū
4^m. dicēs. Voluerat īdoctū suū p̄fā
tasinata vulg⁹: Iſerfidus īinsipidū q̄
tulit auctor opus: Dixit ad populus.

O deuoti immaculate uirginis: audi
stis argumenta huius aduersarij do
mine nostre q̄bus p̄cludit ip̄as p̄ pec
catū meretricatā fuisse: S; q̄ verbis
illius īfamatorijs nō est respōdēdū
faciam ei respōsionem quā meretur.
Elpprehēdēs ergo ip̄us reuoluit eū
sup̄ gēnia sua. erat enī valde fortis.
Elenatis itaq; p̄āpis quia ille magi
ster p̄tra sanctū dei tabernaculū lo
cutus fuerat: cepit eū palmis p̄cutere
super quadrata tabernacula sua: que
erāt nuda. nō enī habebat femoralia
vel antiphonā. ⁊ q̄ ip̄e īfamare volue
rat beatā uirginē allegando forsitan
Aristo. ī li^o. p̄uorū: iste p̄dicator cōsu
tauit ei⁹ argumēta legēdo ī li^o. suō: ū
posteriorū. De hoc autē oēs q̄ aderāt
gaudebāt. Tūc exclamauit qdā deuo
ta mulier dicēs. O domine p̄dicator:
detis ei alias q̄tuor palmas p̄ me.
⁊ alia postmodū dixit. detis ei et qua
tuor: p̄ me: sicq; m̄te alie rogabā: ita
q̄ si illoz penitōib⁹ satisfacere voluiss
set p̄ totā diē aliud facere nō potuiss
set. Ille vero magister tadē dimissus
valde p̄fusus abscessit: Et tūc uirgo
benedicta verificari fecit illō qd̄ scrip
tū ē p̄imi regū. 2°. s. Quicūq; bono
rificabit me. glorificabo eū: q̄ autē
p̄temnunt me: merentur ignobiles. Iſer
maneant ergo īnocentie eius adueſ
sarij in ignobilitate sua: ⁊ in obstina
tione cordis sui donec tenebris ⁊ ve
lamine cecitatis obscuratus ⁊ cooper
tūm est. Credo enim q̄ aliquando a
tenebris conuertentur ad lucem. ⁊
verificabitur in eis illud qd̄ inquit
apostolus secunde ad cor. tertio ti
cēs. Obtusi sunt sensus eorū. ⁊ vsq;
in hodiernū diem: velamen positum
est super cor eorū. Cum autē conuerſi

fuerit ad dominū auferetur velamē.
Credo etiam q̄ sancta mater eccle
sia rursū precipiet per generale de
cretū festū imaculate conceptio
nis ab omnibus xp̄icōlis sub precep
to obseruari. Atq; officium qd̄ dñō
inspirāte cōfeci ab omnibus cito ici
piet celebrari. Et tunc verificabitur
illd̄ psalini .iō6. Videbūt recti et leta
buntur. et omnis iniquitas oppilabit
os suū. Nec timebit sūmus ponti
fex q̄ aliqui pauci p̄ceptiōis imacu
late aduersarij cominētur q̄ eum fa
ciēt ad generale cōcilium si hoc statue
rit p̄uocari. Beata et enim virgo dis
sipabit p̄cilium diaboli. Mos vero vir
ginei honoris zelatores reuelata fa
cie gloriā domine speculantes. inte
rim magnificemus ei⁹ puritatem. atq;
quantū possum⁹ eius sanctitatem ex
tollam⁹. Ipsa et enim virgo benignis
sima cōceptionē suā celebrātibus im
petrat p̄rio deletionem peccatorum.
Ideo i officio quo vtuntur quidā reli
giosi canitur i festo p̄ceptionis. Con
ceptus hodiernus marie semper vir
ginis venenū terfit ac nexum soluit
s. peccatorū. 2. dat eis occasiones
gaudiorū. et ideo i predicto officio ca
nitur. Cordis ac vocis iubilo laudes
pangam⁹ domino cuius matris con
ceptio mundū persudit gaudio. Dēs
igitur deuoti: diē p̄ceptionis reueren
ter debēt festiuare: q̄ sicut ip̄a ab ori
gīa i tristitia liberata occasione acce
pit gaudij: sic illis q̄ hoc festū celebrāt
subuenit i omnibus necessitatib⁹: ex
pellendo tristitiā et donādo leticiā.
Ideo i p̄dicto officio dicif. Cōcept⁹
beate v̄ginis mestis reddit leticiā. p̄ci
pue autē hāc leticiā dat eis imminente
morte quādo maior ē tristitia. unde

Almo sup apoc. ait. O q̄ gaudē s est
obitus ei⁹ q̄ marie tū viueret sedul⁹
fuit et duor⁹. 3. dat eis i gradu suo
stabilitionē: vt nō deponant. Et hoc
pbat Anselm⁹ i quodā sermone di
cens. Quisq; p̄sul abbas. et plat⁹ es:
recole diligētia hāc festiuitatē. et a cū
ctis iube eam coli. q̄ si eā toto corde
amaueris: nūq̄ de gradu tuo depōsi
tus eris. et i me ipso probam⁹ qd̄ dico.
hec ille. et idē pbat Jordanus i p̄stil
lis suis dicēs. q̄ q̄ v̄go gloriōsa i sua
p̄ceptione ē singulariter a deo hono
rata. ideo eiusdē p̄ceptionis sue deu
otos cultores honorat. 4. dat eis
ptus icolumitatē. vnde Drosi⁹ in epi
stola ad heliodorū ait. Coraz deo no
ui et i veritate p̄peri q̄ nulla mulier
i ptu piclita: sup quā deuote marie
grā iploa: et dies p̄ceptiōis ei⁹ cele
bra: hec ille. Sicut enim v̄go benedi
cta i vtero m̄fis sue ē nō solū i natu
ralibus illesa custodita. s; ēt gratuitis
isignita. sic oib⁹ mulierib⁹ illud in
hoc festo digne recolētib⁹ fetus p̄ser
uat penit⁹ illesos et illesas cū filiis su
is ne piclētur adiunat. vnde legitur
i miraculis ei⁹ q̄ i Anglia circa cini
tatē cantuari: vir qdā ad limina apo
stolorū nauigare volēs: secum duxit
v̄xorē suā p̄gnantē q̄ virginee cōcep
tōis erat valde deuota: Cū autē na
uigarēt: venit tēpus parēdi. piclitate
autem muliere seulentēq; tempesta
te: ne omnes summergerentur: depo
sita est mulier extra nauem super ta
bulam que implorans auxilium bea
te virginis promisit ei ac deuouit q̄
si euaderet hoc piculū: magis deuote
q̄ vnq̄ fecisset celebraret eius cōcep
tionem. Statiz ergo affuit virgo bea
tissima que eā ad litus perduxit atq;

a periculo aborsus liberauit: natoq;
puero officiū obstetricis adimpleuit.
Aliud stupendū miraculū accidit in
ciuitate pergamini: vbi cū quedam mu-
lier sup quodam solario esset cū pue-
ro suo quattuor annorū: ille puer cāu
cecidit de solario. qđ videns mater d
uota virginis: rogauit ipsam vt ad re-
uerentiam sue immaculate conceptō
nis dictū puerū sic miserabiliter ca-
dentem a periculo liberaret. qđ ⁊ fac-
tum est. Nam cū ipse puer sup petras
d alto cecidisset. sine vlla penit⁹ lesiōe
reper⁹ ē. Quāto dat virgo purissi-
ma suis cultorib⁹ pacem ⁊ regem in
presenti vita ⁊ futura. vñ Anselmus
vbi supra inqt. Hui⁹ celebratorib⁹ so-
lemnitatis dat a filio virginis domi-
no nostro iesu chusto par ⁊ longa sa-
lus. ⁊ post transitum hui⁹ uite reges
eterna. hec ille. Ad quam requiē infi-
nitam nos peruenire faciat ipsa vgo
intemerata. Cui sit honor ⁊ gloria in
secula seculorum. Amen.

De eadem ab omnib⁹ celebran-
da ⁊ a nullo amplius impugnanda
purissime virginis cōceptiōe Sermo
nonus ⁊ vltimus.

Factus est silen-
tium i celo. idest
in dei ecclesia.
apoc. 7°. sicut im-
maculate dei ge-
nitricis inocen-
tia: oēs venerā-
tur nouem ordi-
nes angelorū:
Ita nos illi⁹ pu-
ritatem cōgruit nouem exaltare ser-
monibus: vt sicut nouem beatorū spī-
rituum choris: oīa sanctorū angelō-
rum agmina terminant. Ita his no-

nem sermonibus beatissime virginis
inocentia perpetuo aduersarijs eius
imposito silentio claudatur: sic vt de
illis dici possit illd neemie. 5°. Silue-
runt nec iuenerunt quid respōderēt
Et de me talibus silentium iponen-
te dici poterit illud ecclesiastici. 43°.
In sermone eius siluit vent⁹. De ip-
sis autem silentiū hoc salutiferū ser-
uantib⁹ verificabit illud psalmi. cxj.
f. Letati sunt quia siluerūt. Dicāt er-
go predicti illud iere. 2°. sileamus: qđ
dñs nos silere facit. ⁊ illud qđ notat
glo⁹. in phemio cle. i vbo silētio qđ alle-
gat senecā. f. istos loqntes fuisse qñq;
penituit. tacuisse nunq̃. Ego aut illis
dicere possum illud zacha. 2°. Sileat
oīs caro a facie domini. De ipis quo-
q; dici poterit illud Isa. 36°. siluerunt
⁊ si responderunt ei verbum. quod vt
fieri possit rogo dominum nostrum
iesum xpm: vt ipse qui silentium sapi-
enter imposuit saduceis vt dicit Ma-
thei. 22°. etiam oībus impugnantib⁹
inocentiam virginalem silentiū ipo-
nere velit. vt verificetur illud iudicūz
13°. Iussit fieri silentium. Dicat igitur
ipse celestis imperator illud qđ iquit
iperator terrenus in. l. fi. C. de feri. di-
cens. Taceat apparitio. f. cōtra mīez
meam. horrida vox silescat. f. eam p̄di-
cans peccatricem. Dicat et illud qđ
idem iperator contra inocentū calū-
niatores digna pena plectendos sta-
tuit in. l. omnes qui. f. fi. C. de epis. ⁊
cleri. di. Memini temeritas sua lucra-
tiua cōcedat. sed ipudens calumniā-
tium refrenet audacia. ⁊ infra. Itaq;
sopitis iurgiorū clamoribus ab ipis
eorū cōsolationib⁹ desistant. Ta-
les namq; iā debēt a solitis cōtentio-
nibus cōtra beatam virginē cessare

*Hominum sua temeritas
lucrativa*

cum videant eas i suam ignominia
 ⁊ vituperationem redundare. Sunt
 enim de illis de quib⁹ dicitur. L. si pa
 ter i fi. ff. de iure do. Qui effuso fmo
 ne nuniū se tactant i promptu sui pe
 riculū incurrunt. De ipsis autē dici po
 test illud qd iuriscōsultus in. l. p. ff. d.
 in offi. testa. i. q. n. i. ⁊ melius facerent
 si se sumptib⁹ inanibus si veraret: cū
 obtinere spez si laborent. qd exponit
 glosa idest. cū laborādo quod optāt
 obtinere si valeant. Si q autem de
 cetero ausi fuerint reclamare cōtra i
 nocentiam virginalem poterit illis di
 ci illud iob. 13. vtinaz taceretis: vt pu
 taremini sapiētes. Taciturnitas enī
 philosophis puenit: vt ait speculator
 i ti. de aduoca. §. nunc de exordijs.
 ver. postmodū. iuuat. n. plurimū ta
 cere. l. expressa. ff. de regu. iur. ⁊ l. si q
 sempronius. ff. de here. isti. verum q
 licet vnusquisqz debeat a vituperatō
 ne matris dei desistere. ⁊ silētium ser
 uare. tñ omnes debēt in eius laudes
 exultare: ⁊ nūq̄ cessare: si enim suffi
 cit abstinere a peccato nisi fiat qd bo
 num est. c. non satis. 26. di. ⁊ §. iuris
 precepta: ⁊ ibi glosa isti. de iusti. ⁊ in
 re. Ideo ego seruabo illd isa. 62. vbi
 dicit. Qui reminiscimini deū non ta
 ceatis. vnde dicit cū Jeremia pphe
 ta. 4. sui li. c. Non tacebo quia vocē
 buccie audiui. s. spiritus sancti me ad
 proclamandam virginis puritatem i
 uitantis: De qua adhuc tres conside
 ratōes in presenti sermone faciemus.
 Prima dicetur elucidationis.
 Secunda propalationis.
 Tertia demonstrationis.
 Pars prima huius sermonis q
 dicitur Elucidationis.

Qltra argumenta i prece
 dentibus sermonibus po
 sita possumus elucidare
 beate virginis conceptio
 nem multis alijs fundamentis. Quo
 rum primus dicitur psecrationis. sic.
 Quemadmodū non conuenit q illa
 que si est virgo fiat virginum abbatiss
 sa. c. iunenculas. 20. q. p. ⁊ ibi glo.
 ⁊ car. in cle. attendentes. de sta. mo. ⁊
 doc. in. c. indemnitatibus de elec. in
 6. Immo etiam violenter corrupta li
 cet virginitatez si amittat nec perdat
 aureolam: si debet cōsecrari secundū
 Allanū: vt dicitur i summa cōfesso
 rum li. 3. ti. 3. q. 14. qd ē tenet tho.
 i. 4. di. 33. ⁊ 2. scde. q. 13. Et proba
 tur per. c. m. ille familie. 32. q. 5. ⁊ c. m.
 si quis si iratus. 15. q. p. Sic non fuis
 set cōueniens q beata virgo cōsecre
 retur regina angelorum virginum
 ⁊ eis pfereretur: si aliquando fuisset
 peccato quouis modo cōtracto vel cō
 misso maculata ⁊ corrupta. Ad quod
 facit quod dicitur in. c. primum. 25.
 di. s. decet prelatus alijs ē irreprehē
 sibilem. ⁊ omni tempore a quocunqz
 crimine immunē: vt ergo natura an
 gelica si ē accēphala: sed haberet ca
 put melius q luciferus: ⁊ vt angelis
 purissimis si pfereretur aliqua crea
 tura mioris puritatis ⁊ virginitatis
 inferioris congruū fuit q beata vir
 go esset purissima: ⁊ nunq̄ aliquo vi
 cio cōtaminata. Ideo mirandū erit
 si aliqui amplius peccatum illi ipone
 re presumpserint. Mā de hoc etia an
 geli mirari dicuntur. Vnde i figura
 scriptum est Dan. 13. q audientes fa
 muli domus Susanne clamorē i po
 merio s. senum vociferantiū susanā
 cōmisisse adulterium: irruerunt per

uturnitas 21. 10/6
 f. ducunt

posticuz. at vbi locuti sunt senes. idest
 quidam doctores antiqui. erubuerūt
 s. famuli ipsi domus susane idest an
 geli qui i domo susane. idest beate vir
 ginis. s. i celo ministrant deo: quia nū
 q̄ sermo huiusmodi auditus fuerat
 de susana. i. de ipsa dei matre in toto
 celo empireo. possunt enā p famulos
 domus itelligi moderni deuoti beate
 virginis ipsi matri dei cōtinue famu
 lantes. qui mirant de dictis aliquoz
 antiquozum cōtra puritatē beate vir
 ginis. vnde ad liberandam eaz irue
 runt p posticū: idest p argumenta po
 steriorum doctoruz. et ipsi iuuenes se
 quentes nouum hominem xp̄s erube
 scunt de seniorib⁹ sequentibus vete
 rem Aldaz. Secundum fundamē
 tum dicitur punctionis et potest col
 ligi ex dictis beati petri rauennensis
 episcopi sup missus est. Mos autē pos
 sumus arguer sic. Deus debuit aū
 mere sibi i coniugem aliquā que non
 esset idigna: vel cuius cōiugium non
 esset lege phibitū. Itaz licet princeps
 sit solus legib⁹. l. princeps. ff. de legi.
 cum si. tñ decet enī suis legibus vīue
 re. l. digna vor. C. eo. ti. S; matrimo
 nium phibitū est contrahi a fideli
 bus cū aliqua que sit disparis cultus
 seu infidelis ero. 34. et de iur. 7. vnde
 matrimonium sic cōtractum cum infi
 deli est nulluz. 28. q. p. s. ex his. et c.
 cane. Ergo deus qui ab eterno sibi
 elegit i coniugem beatam virginem
 si debuit ipaz permittēte labi i pecca
 tū: quo efficeretur defecta diaboli. et
 sic septa eius cōiugio: et maternitati fi
 lii sui que quidē matrimonialis pūn
 ctio et maternitas: quo ad ipm deum
 dī fuisse ab eterno: vt euidentissime pa
 tebit ex dicendis i parte sequēti hui⁹

sermonis. Tertium fundamentū
 dī reiectōis et fuit argumentū petri
 aureoli i tractatu de cōceptione vir
 ginis et possum⁹ arguere sic. sicut ab
 surdum esset q̄ quis cōsecraret i cor
 pus christi hostiaz que semel cecidit i
 stercore vñ i ore canis rabidi. aut por
 ci: seu luto fetenti licet postea sit mun
 data. vnde talis hostia a quolibet de
 uoto sacerdote reiceretur. sic incongru
 um fuisset q̄ de illa que semel fuit in
 voluta stercoꝝ et putredine peccati. et
 deuorata ore fetentis diaboli: forma
 retur corpus purissimū saluatoris no
 stri. immo credendū est q̄ ipse xp̄s sa
 cerdos purissim⁹: eaz repudiasset et ac
 ceptare nolisset i matrem: nec deus
 pater i coniugē. Dat ē predictus do
 ctor vbi supra: exemplū de pāno quo
 debent fieri corporalia sup que corp⁹
 domini consecratur: qui idecens esset
 si vnq̄ fuisset stercore inuolutus. Et
 confirmantur predicta alio simili fun
 damento. Nam si in aliquo calice se
 mel stercoꝝatum fuisset licet postea
 purificatus esset: non tamen honestū
 ēēt in eo cōsecrare sanctissimum san
 guinē domini nostri Iesu xp̄i: Et sic
 parī modo icondecens fuisset i mulie
 re i qua semel diabolus peccati ster
 cora proieciisset deī filium procreari.
 Preterea si indecens valde fuisset
 ipz deī filius ex muliere ab aliquo ho
 mine stuprata etiam violenter et sine
 consensu suo generari: profecto inde
 centius extitisset eum procreari de
 muliere a diabolo stuprata quouis
 peccato. Sed ad predicta respondent
 quidam quos non erpedit particula
 riter noīare: sed ita eos noīabo sequi
 do modū loquēdi i talibus quo vtun
 tur doctores i. l. queda; puella. ff. de

iuris. om. iudi. Dicunt autem quod iter di-
cere ipsam virginem in conceptione fuisse
se ab originali peccato preservatam. et
dicere eam contaminatam sed statim sub-
leuatam: non est differentia: nisi sicut vni-
us filii vel capilli. quia dicunt eam in
2º. instanti conceptionis fuisse purga-
tam. vñ predicator quidam ordinis cu-
iusdam dixit quod humana natura fuit
sicut vna pertica plena panis que ce-
cidit in luto. Et vnus non fuit infectus quia
non tetigit lutum. s. xps: alij vero omnes
panis infecti sunt: quorum tamen vnus
cum cecidisset in luto: statim subleuatus
est et excussus. s. beata virgo. Mira-
bile exemplum o sapientia stupenda.
Nonne si quis cum pertica ipsius predica-
tozem semel in instanti verberaret ac
fortiter percuteret: esset tñ verberatus et
percussus: nonne si quis in instanti vul-
neraretur in vultu vel decapitaretur. aut
per gulam suspendere vel infamis. aut
seruus alterius efficere. aut in sterco-
re caderet semper tñ d illo dici posset
quod semel fuit vulneratus in facie vel de-
capitatus. aut suspensus infamisque vl-
serus. aut stercore inolutus? Facit ad
hoc quod dicit i. l. fi. C. de generali abo-
li. vbi scriptum est. Indulgentia quos
liberat: notat. id est secundum glo^m.
notatos relinquit sequitur: nec infami-
am criminis tollit: sed pene gratia facit
et ibi glo^a. allegat onidm in liº. de po-
to dicentem. pena potest demi. culpa
perennis erit. Facit et ad hoc lex: 2º.
C. d. obse. a liber. pa. prestan. vbi dici-
tur. licet enim verbis edicti non habeant
infames. re tñ ipsa et opinio hominum
non effugiunt infamie notam. Male fa-
ciunt ergo isti pertinaces hanc infamie
notam immaculate virginis imponen-
do. sed quod deterius est: tales ad de-

fensandam suam obstinationem dicunt
quod peccatum originale est leue. et non
mortale: immo leuius quam veniale. Et
duo faciunt fundamenta. p^m est: quia
peccatum originale non est voluntarium.
secundum eos. 2^m. est quia peccatum
originale solum punitur pena damni.
veniale autem pena damni et sensus.
Sed ista eorum sententia est contra aposto-
lum ad ephe. 2º. dicentem. Omnes na-
scimur filij ire. Cum ergo non propter
aliud quam propter originale peccatum: iurta
sententiam panis. in. c. coquestus de feri.
vbi ait quod propter tale peccatum sumus
filij ire. ergo ipsum peccatum originale
est mortale quod nos in ira dei constituit:
et dei gratiam habere non permittit. Et
confirmatur predicta veritas. Nam ut
ait augustinus. 13º. de ciui. dei. 7. 4º. d. trini.
Et sanctus Hieronimus super epistolam
pauli ad ephe. sicut corpus non viuunt sine
anima sic anima dei mortua sine deo. et
eius gratia que est vita anime. Illa er-
go anima que propter originale peccatum
non est in dei gratia. sed in indignatione
eius. profecto est mortua. Et ideo in-
quit petrus aureoli in tractatu de con-
ceptione beate virginis. Certum est
quod peccatum originale est maius ve-
niale: et detestabilius deo: cuius prome-
reatur eius iram et damnationem eter-
nam quam veniale non meretur. hec ille.
Quomodo autem originale peccatum est
leue: propter quod omnia mala humano ge-
neri euenerunt? Profecto si non esset gra-
uissimum si opportuisset grauissimam
penam pro illo pati dei filium. nemo
igitur dicat quod illud peccatum est leue:
propter quod dei filius sic horribiliter
mortuus est in cruce. hoc autem peccatum
quod est mortale ponit hominem in demo-
nis potestate. Si enim existens in origi-

*indulgentia quos libe-
rat notat*

nali peccato nō esset possessus a dia-
 bolo: nō inuissaret baptizās i eū qui
 baptizat dicens. Et ab eo satanas.
 Itē nō faceret eū abrenūciare diabo-
 lo: nisi prius fuisset sub eius ditione
 et impio. Item phibet in sacro sepe-
 ri q moritur i originali vt pbari pōt
 p c^m. eccliam de pie. di. p^{ia}. vnde ē
 de illis q bus dī Jere. 22°. sepultu-
 ra aīni sepeliet. et hoc vt ostēdat q ē
 mortuus inimicus xpī: q non est sibi
 vnitus p baptismum. et i hoc sensu ex-
 poni pōt illud qd ait saluator noster
 luc. 21. c^o. et Math. 12. dicens. Qui nō
 est mecu: ptra me est. qd et ponitur in
 l. celicolaru. C. de iudeis. Ad funda-
 mentū aut p^{imū} respōdetur q non
 est verū q originale peccatū non sit
 voluntariū. imo hec eorū locutio impli-
 cat p^{ad} dictionē. Si enī non esset vo-
 luntariū non esset peccatū: dicēte Au-
 gustino i libro de libero arbitrio. pec-
 catū adeo est voluntariū q si nō esset
 voluntariū nullū esset peccatū. quod
 dictum ēt sacri canones sepius p^{re}te-
 tur. vt patet. 4°. di. c. de iudeis. et 15°.
 q. p^{ia} c^o. merito et c^o. illa. et c. nō est. et
 23°. q. 4°. c. nabucodonosor. vbi dī. va-
 sis ire nūq deus redderet interitū: si
 non spōtaneū iueniret homo habere
 peccatum. Cū ergo deus reddat inte-
 ritum aīe i peccato originali existen-
 ti: vt declaratū est sup^{ra} sermone p^{ri}-
 mo pte 3°. falsū ē dicere q origiale
 peccatū nō est voluntariū. Ad p^{re}dic-
 ta ēt q omne peccatū sit voluntariū
 faciunt ea que habent i. c. sicut enim
 23°. q. 5°. et c. cū voluntate d sen. exco.
 et 50°. di. c. si qua femina. et c. si quis et
 c. quantum et c. hi qui. et c. sepe p^{re}stigit
 et c. ad legē cor. de sic. l. p^{ia}. et ff. de
 fur. l. q iniurie i principio. Dico ergo

q originale peccatū dicitur volunta-
 rium i radice. i qua oēs peccauerunt
 secundū dictū apostoli ad roma. 3°.
 vt enī dictū ē sup^{ra} simone p^{ri}o pte
 2°. tota humana natura erat i adam
 quādo volūtarie peccauit. et p^{re}sequen-
 ter hoc modo illi peccato p^{re}stet. et ista
 respōsio colligit ex dictis magistri pe-
 tri aureoli i tractatu de p^{re}ceptōe b^{re}-
 vginis. et fuit origialiter beati Augu-
 stini q vt refert Magister sen. i 2°. di.
 31°. i li. p^{re}tra iulianum hereticū negā-
 tem i paruulis esse peccatū originale
 sic ait. Queris forte vtrum originale
 peccatū ex voluntate sit. Respōdeo
 p^{ro}isus et origiale peccatū ex volun-
 tate esse q hoc ex voluntate p^{ri}mi ho-
 minis seminatū est vt i illo esset et in
 oēs transiret. hec ille. S3 respōdent q
 dam q h3 originale sit voluntariū eo
 modo quo sup^{ra} dictū est: tamē pecca-
 tum veniale h3 magis d voluntario.
 Cum igit peccatum tanto sit gravi^o:
 quāto magis h3 de voluntario: ergo
 veniale ē grauius originali. S3 huic
 paliato argumēto respōdetur q hoc
 est verū q data paritate grauitatis
 duorum peccatorum i se: quanto ali-
 quod eorum cōmittitur cum volunta-
 te magis deliberata et spontanea: tā-
 to est grauius. Sed data disparitate
 illorum nō sequitur generaliter q il-
 lud sit grauius peccatū qd est magis
 voluntarium. Alias sequeretur q
 vnum leuissimū peccatū veniale cō-
 missum sponte et voluntarie ac data
 opera: esset grauius vno homicidio
 aut periurio grauiissimo: siue alio sce-
 lere maximo quod quis committeret
 non libenter nec spontanee simplici-
 ter: sed timore alicuius vel ipu!su qui
 tamen non excusaret eum a mortali

b j

peccato. Et sic nō valet argumentū
predictum: quia vt patet ex dictis i su
perioribus sermonibus. origiale pec
catum ē in se incomparabiliter graui
us omni veniali. ⁊ ideo licet veniale
magis habeat de volūtario. per hoc
non sequitur qd sit grauius originali
peccato. Ad secundum vero fundamē
tum respondēt aliqui qd licet vsq; ad
diem iudicii non puniātur deceden
tes i originali nisi pena damni: tamē
dicit vgo quē refert archidiaconus i
c. firmissime de conse. di. 4. qd tales
cruciabuntur. s. post iudiciū diuer
sis tormentis: licet non ita graui ter
sicut illi qui originali addiderunt ac
tualia. Et hanc opinionem etiam te
net Gregorius. 9. moralium. Et vi
detur probari ex euangelio. Sicut. n.
patet Math. 23. c. omnes homines
adducentur ad iudiciū: ⁊ vna pars. s.
electorum ponetur ad dexteram iudi
cis partem: ⁊ omnes ibi ibunt post iu
diciū in vitam eternam: de quorū
numero non erunt mortui i origina
li peccato. Alia vero pars. s. reprobo
rum ponetur ad sinistram. ⁊ isti om
nes post iudiciū ibūt in ignem eter
num qui paratus est diabolo ⁊ ange
lis ei⁹. Et hoc est qd inquit Augusti
nus in libro de fide ad petrū. ⁊ habe
tur transumptiue in. d. c. firmissime.
de conse. di. 4. vbi ait. Firmissime te
ne non solum homines ratione vten
tes: verū etiam paruulos qui siue i
vteris matrum viuere incipiunt ⁊ ibi
moriuntur: siue iam de matribus na
ti sine baptismi sacramento quod da
tur i nomine patris. ⁊ filij. ⁊ spiritus
sancti. de hoc seculo transeunt: sempi
terno igne puniēdos: quia ⁊ si pecca
tum: proprie actiones nullum habēt:

originalis tamen peccati damnatio
nem carnali cōceptione ex natiuitate
traxerunt. hec ille. verum quia aliqui
exponūt: sempiterno igne. i. sempiter
na pena que tamen expositio non ui
detur conuenire textui: Quia nō ali
ter recedendum est a significatione
uerborum qd ipsa uerba sonant. L. nō
aliter. ff. de le. p. io. ⁊ uerba non sunt
improprianda: sed standū est eis quā
do sunt clara. l. ille aut ille. §. cum in
verbis. ff. de le. tertio. Item non sunt
laceranda sed eis est inherendum. L.
si mihi ⁊ ticio. ff. de verbo. obli. Tamē
volens salua vtraq; opinione de pu
nitione talium respondere ad istud
vanum fundamentum: Dico qd etia;
presupposito sine veri preiudicio. qd
tales cum solo originali peccato mo
rientes nunq; puniantur aliqua pe
na sensus: tamen eorum pena que est
eterna ⁊ infinita: ac perpetua priua
tio diuine visionis ⁊ eterne glorie: est
grauior omni pena que debetur pec
cato veniali: cum sit temporalis ⁊ ei
to transitoria. Et consequenter ma
ius est delictum originale qd veniale
quia homo per originale perpetuo
damnatur: vt patet in. d. capitulo. fir
missime: non autem per veniale. Cū
igitur grauitas pene demōstret atro
citatem delicti. l. respiciendum. ff. de
penis. ⁊ c. non asseramus. ⁊ 4. q. pri
ma. ad quod etiam facit qd habetur
in aut. vt fratrum filij coll. 9. ⁊ de de
ronomis 25. vbi dicitur. pro mensura
delicti erit ⁊ plagarum modus: Con
cluditur qd originale peccatum ē gra
uius veniali cur ei debeat grauior
pena. Ideo dicit Magister Franci
scus de mayro. in tertio sententiarū
di. 3. Et scotus in 2. di. 36. ⁊ in 3. a.

*h. s. recordat
significat
vocabal*

*h. s. autus pe
no grauitas
h. s. ad quod
dicitur*

di. 3°. ptingendo eorum dicta q^d ma
ius malum est originale peccatu^m q^d
habet annexam dei inimiciam q^d pe
na sensus et damni sine dei inimici
tia imo cum eius gratia: sicut est exi
stentium in purgatorio pro peccato
veniali. Et confirmantur predicta
per sententiam predicti Francisci de
mayronis. ubi supra dicentis q^d quili
bet bonus potius eligeret esse sine glo
ria q^d sine dei gratia: quia homo po
test esse bonus sine gloria: sicut sunt illi
qui sunt in purgatorio propter pecca
ta venialia pro quibus puniuntur: s^c
nemo potest esse bonus sine dei gratia si
cut sunt illi qui habent originale pec
catum. ¶ Preterea. aliqui theologi ne
gant supradictum fundamentum ad
uersantiu^m immaculate conceptioni
beate virginis: dicentes q^d peccato ve
niali non debetur pena damni pro
prie sumpta: que sic accepta est perpe
tua priuatio visionis diuine et eterne
felicitatis. Et sic eorum argumentu^m
est vanum et nihil concludens. Et p^o
futatur etia^m ex dictis Magistri ¶ De
tri de candida in tractatu de concep
tione beate virginis ubi ait q^d Augu
stin^o in libro de natura et gratia ideo
tenet q^d beatus Iohannes baptista ve
nialiter peccauit: quia non fuit preser
uatus ab originali: nam si ab ipso ori
ginali preseruatus esset: q^d est maio
ris grauedinis multo magis preserua
tus fuisset a veniali q^d est minus gra
ue peccatum per illam regulam. Si
de quo minus. ergo et de quo magis
c. cum in cunctis. ubi glosa de elec. et
37. di. c. si in laicis. et 3. q. 3. c. de iu
dicis. et 59. di. c. si officia. et 13. q. 2. c.
non extimemus. Sed de maiori gra
uitate peccati originalis q^d venialis

hic pertransio: quia satis dixi supra
sermone. 7. parte pria. Omnes ergo
attribuamus beate virgini hanc pre
rogatiuam atq^{ue} excellentiam: q^d ipsa
sui filij adiutorio et beniuolentia ab
omni corruptione fuit custodita. vt
enim ait sanctus Bonauentura in. 3. o.
di. 3. o. Quicquid non est contra fide:
attribui conuenienter potest beate vir
gini. cum. s. ad suam et filij eius redun
dat gloriam. hoc autem est in casu no
stro. quia: vt supra patuit in preceden
tibus sermonibus. ad magnam dei et
virginis laudem gloriam et honorem
redundat ipsam benedictam celi regi
nam a suo dilectissimo filio in concep
tione sua ab omni peccati vituperio
fuisse preseruata. Et ideo ego qui
sum filius beati Francisci: patris mei
documenta seruaui: Ipse enim sera
phicus frater suos monuit fratres
vt oia benedicte matri dei priuilegia
attribueret q^d illi posunt excellentie
conuenire: atq^{ue} eam oibus laudibus a
pura humana creatura deceter pcep
tibilibus exaltarent. Qua p^o officiu^m
posui et ipi purissime v^ogis inocentia.
n vt homo q^daz fecit de illius p^oami
natione et corruptione. Magna enim
infert beate virgini p^oumeliā multuq^{ue}
illā offendit: q^d hymnos v^ol antiphonas
ad ei^{us} gloria^m p^oponere simulat: vt eā
q^dq^{ue} peccato maculatā atq^{ue} a diabo
lo possessā fuisse demonstrat. De tali
bus enim sub laudis colore matrem
dei vituperantibus. ipsa valde coque
ritur dicēs illud q^d iquit hieronym^o
i quadā epistola. Nō dāt mibi vene
na nisi melle abscondita Et illud dente
ro. 32. o. Quia eorum vna fellis et bo
tus amarissim^o. Fel draconum vinu^m
eorum. et venenu^m aspidum isanabile

b ij

Tales aut faciunt sicut scorpio q ante
lingit. ⁊ canda pungit. Dicunt eni si
mille suam. Laudetur beata virgo q
no nisi p ista fuit pammata pecca
to. Laudata sit mater dei: q paruo te
pore stetit sua diaboli. Genate. cessa
te a talib⁹ virginis laudibus: qbus vi
lipendit ipsa. ⁊ eius dulcis filius. Si
naq; talis sit iniuria sicut homini si
delissimo fieret: si de illo qs diceret.
Iste e magne fidelitatis: q nūq; nisi
semel fuit p̄d̄tor sui regis. Vel si de
sapientissimo viro diceret: hic est sapiē
tissimus: q tantū semel fuit stultus.
Aut de aliqua muliere castissima qs
diceret. hec e mulier purissima: quia
nunq; nisi semel fuit stuprata. Filio
autē dei ⁊ beatissime virginis talis ir
ro ras p̄tumelia: sicut si quis diceret.
Beate virginis filius valde dilexit
matrē suā: qā semel tantum mortali
vulnere originalis peccati p̄cuti pas
sus est eā. Vel si diceret. Chriſt⁹ fuit
ma tne pietatis. qā postq; matrē suā
i peccati sterquilinū cadei p̄misit ad
extrahendā eam p̄tinus auxilium d
dit. Annūq; ergo auferat rubiginē
mentis sue. ⁊ egrediet vas purissimū
p̄ceptis virginis gloriose. ita q am
plius nō poterit eaz peccato macula
tam predicare. imo quāto magis illi
p̄trarius fuit. tanto ampl⁹ conabitur
ipsius innocentia defensare. Sed beu
qā non sic faciunt homines qdā. imo
oppositū facere nituntur. Itā vt retu
lit mihi frater Thomas de Moravia
⁊ frater Daniel similiter d moravia
p̄uincie Boemie atq; ordinis nostri.
cū quidā nunciū i quodā ordine ⁊ i
vna p̄uincia alamanie vellet i mani
bus sui prius p̄fessionē facere: dixit
illi prius p̄dictus: p̄nutte etiā. ⁊ voue

q semp defensabis opinionē nostrā
q virgo Maria fuit i peccato origia
li cōcepta. qd ille audiens horruit ta
lē sermonem. ⁊ dixit ie hoc nequaq;
facturū. Unde cū aliter eum ad p̄f
sionem nollet recipere: ille nunciū
discessit ab eis. ⁊ ad ordinem nostrū
venit enarato qd illi acciderat. atq;
nunc e sacerdos i ordine nostro. ⁊ af
firmat q i ea p̄uincia omnes p̄dicti
religiosi faciunt p̄fessionē suā cū tali
p̄missione. Dixit insup mihi p̄dictus
frater Thomas q semel ipse deside
rans scire an hoc esset ver⁹. Cū esset
cū duobus d p̄dictis religiosis i vno
nostro monasterio q ad hospitandū
in eo venerāt eos cū maxima istāna
rogauit: vt sibi dicerent veritatē: an
talē facerent p̄fessionē: ipsi vero cū
essent sibi valde familiares. ⁊ dome
stici: ex multa p̄fidētia. licet cū timore
fratrū suorū ne hoc itelligerēt: respō
derunt q erat ver⁹. ⁊ q ipsi tali modo
suā fecerāt p̄fessionē. ⁊ p̄dicti fratres
erant de antiquioribus. ⁊ dixerūt q
etiā alij i partib⁹ illis similiter p̄fite
tur. Rogauerūt tamen istanter. ⁊ p
missionē ab ipso fratre Thoma erege
rūt ne vnq; alicui fratri de ordie suo
intimarent q ipsi hoc ei secretū reue
lassent. O diabolica p̄fessio. O dam
nata promissio. Quid igitur dicā de
talibus. ⁊ qualiter peccēt: p̄fecto in
hora mortis itelligent. Sed vnicuiq;
eorū inquit beata virgo illd quod scri
ptum est i. c. i. malis. 22. q. 4. s. i. ma
lis promissis rescide fidem: i turpi vo
to muta decretū. Impia eni est p̄mis
sio que scelere adimpletur. Facit ad
hoc let si ob turpem. ff. de p̄di. ob tur.
can. ⁊. l. generaliter. ff. de ver. ob. q si
taliter vouētes p⁹ hui⁹ opis publica

impia p̄
missio que
adimpletur

tionē ac lectionem in sua duricia per
fuerint cū iuis p̄plicibus. poterit de
eis dici illd̄ qđ sanct⁹ Iohānes Cri
sostom⁹ in Omelia super Matheum
īquit. hominis malicia cōfunditur ali
quotiens ratione veritatis: corrigitur
autē nūq̄: marime eorū qui p̄posito
malo. ⁊ non ignorātia peccant. hec il
le. Sed tales obstinatos bene castiga
bant matrōe mantuane: ceteraq; mu
lieres: imaculate p̄ceptionis deuote
que eis nolebant panem vel aliā eli
mosinā dare: nisi illam peterent ad
reuerentiā imaculate p̄ceptionis: ac
renunciarent opinioni p̄uarie beate
virginis p̄ceptioni. In predicta nāq;
ciuitate ī magna reuerentia habetur
p̄ceptio purissime matris dei. Vnde
pater hui⁹ illustris Marchionis per
proclamata fieri fecit p̄ceptū sub pe
na pecuniaria: vt omnes solemniter
festiuaret diem sancte p̄ceptionis vir
ginis Marie. Non minorē tamen de
uotionē habuerunt. ⁊ de presenti ha
bent Illustrissimi p̄cipes Mediola
ni. Nam deuotissimus p̄ceps domi
nus Alzo vicecomes dñs Mli q̄ fuit
patruus prime ducisse Mediolani do
mine. s. Catherine vicecomitis: eccle
siam siue capellā pulchrā fecit penes
suā curiam edificari que nūc p̄muni
ter appellat⁹ sanctus Gotardus: quā
ecclesiam consecrari fecit solēniter a
multis episcopis sub titulo imacula
te p̄ceptionis virginis Marie: prece
pitq; vt per totū dominium suū om
nes facerent festū in die cōceptionis
eiusdem. ordinauit etiam predictus
princeps deuotus fratrum minorū
vt certus numerus ex eis fratribus
ibidem moraretur: qui die noctiq; di
uinis officiis deseruiens imaculataz

virginez laudaret: ac propter hoc cer
ta edificia erigi fecit ⁊ vini fratrum
deputari. Post mortem vero ipsius
domini Alzonis inclusis dictis edifi
cijs cum eadem ecclesia ī curia ducā
li. ⁊ nō valentibus predictis fratrib⁹
ibidem cōmode permanere ac festū
predictum celebrare: ex ordinatione
Illustrissime ducisse prime Mediola
ni: predictū festum p̄ceptionis trans
latum fuit ad capellam beate virginis
Marie: que sita est in ecclesia sancti
Francisci. ⁊ similiter constructa fuit
per predictum dominum Alzonem.
vnde dicta ducissa precepit rectori
bus cōmunitatis Mediolāi. vt singu
lis annis per cōmune Mediolani. ⁊
per collegia siue paratica artū dicte
ciuitatis fieret oblatio p̄muni pecu
nia ad capellam predictam beate vir
ginis sitam in ecclesia predicta sancti
Francisci: cum interdicto causarum.
⁊ de tanta quantitate: qua: quanta. ⁊
quemadmodū fit ī festo sancti Bar
nabe. Hanc etiam ordinationem ser
uari fecit tempore suo Illustrissimus
dux philippus ⁊ ichitus p̄ceps Frā
ciscus sfortia vicecomes. vt ī eorum
litteris annuatim rectorib⁹ predictis
directis plenius cōtinentur. Nec mi
rum si omnes christiani principes ⁊
cūcti deuoti viri ac mulieres huius
sunt opinionis piissime ac verissime:
nec aliter credere possunt. Ait enim
Magister Petrus aureoli theolog⁹
excellētissimus in tractatu de p̄cep
tione beate virginis. Videtur horē
dum pijs auribus ⁊ animis deuotis:
qđ vnq̄ anima beate virginis filia re
fuerit: aut ī odio dei. ⁊ qđ fuerit dispi
cēs ac detestabilis ocul⁹ diuine mate
statis. hec ille. Qui ibidē ad pbandū
h iij

q̄ beata virgo fuit a deo preservata
ab originali peccato: vltra alia multa
fundamēta que breuitatis causa hic
pertrāseo: quia de ipsis aliquāliter te
tigi i precedētibz sermōibz: etiam
ait sic. Si queratur vtrū deus potue
rit animam virginis ne originale cō
traheret i hora īfusiōis de absoluta
potētia ⁊ sui omnipotētia preservare
īdubitatē dicēdum est q̄ sic. Imo te
nēs q̄ nō: vel de hoc dubitans icidit
i articulum de diuina potētia. Maio
ris enim potētie est deus parcendo ⁊
offēsā propriam remittēdo: q̄ sit ho
mo: aut aliqua alia creatura rationalis
Sed homo potest offēsā ⁊ culpā
ī eum cōmissā remittere. ⁊ dare li
beraliter etiam pro quocūq; īstātī.
ergo ⁊ deus dare potuit culpā quā
cōtraxisset anima virginis i instanti
vniōis cum carne. hec ille. Qui enāz
presupposito sine veri preiudicio q̄
peccatum origiale cōtrahatur solūz
ratioe carnis īfecte vt dixerūt quidā
arguit sic. ¶ Preterea duorum agētū
se se excedentium i virtute: si ambo si
mul agere īcipiant i idē passūz: id
quod est potius i virtute vincit ⁊ tra
bit ad se passū. hec ille. ad que facit
lex queritur ⁊ ibi bar. ff. d. sta. ho. ⁊ tex
tus cum glo. i. l. p. s. qui i perpetuis
ff. si ager vecti. vel em. pe. ⁊. s. si quis i
aliena. In sti. de rerum di. sequitur p̄
dictus doctor īferēdo. Sed virtus di
uina potior est ad gratiāz īfundēdāz
q̄ caro īfecta ad īficiendā aīam virgi
nis: ergo si i instanti i quo īfundebat
aīa virginis deus agebat ad gratifi
cādū: caro autē ad īficiendū per cul
pā: virtus diuina tanq̄ īfinita traxis
set ad se aīam ⁊ vniūisset vt esset sub
g^{ra} ⁊ nullo modo sub culpa. Et p̄fir

matur hec ratio de duobus adamā
tibus trabētibus idē ferrum i me
dio amborū eque distanter gr̄stēs.
Vincit enī ille qui est potētiōis vir
tutis ⁊ trahit ad se totaliter ferrum.
Ampli⁹ deus pōt suspēdere actionē
cuiuscūq; agentis naturalis. Vnde
sua potētia potest ignem ne stupā cō
burat appositā īpedire. Sed virt⁹ for
matua se habet per modū generātis
i generando carnem ⁊ īprimendo re
bellionis maculā i carne animata p̄
instanti p̄ quo īfunditur. ergo deus
potest p̄ eodē īstanti actiuitatē istā
suspēdere ne īprimat cōcupiscentiāz
i animata carne. Rursūz. Quorū ef
fectuum realiter distictorū deus pōt
vnūz ⁊ maxime posteriōrē ab alio se
perare. Sed i generatione ⁊ caro gi
gnitur ⁊ caro aiatur. ⁊ cōcupiscentia
īferitur i toto animato: ergo de⁹. p⁹.
duo poterit facē. videlicet q̄ caro ge
neret ⁊ īfundatur aīa: ⁊ ne aliqua cō
cupiscentia īferatur. Adhuc. Si illō
q̄ minus videtur īesse: īest: ⁊ illud
q̄ magis. Sed minus videt q̄ agēs
naturale sua virtute pueniat effectū
naturale. ne sit i p⁹ īstanti sub p̄prie
tate sibi debita. ⁊ tñ hoc facere potest
sicut patet de aqua que cū sit natura
liter frigida: potest tamen i p⁹ īstanti
fieri nō frigida: ⁊ calida generari. vt pa
tet i naturalib⁹ balneis. Et similiter
lapis cui debet naturaliter locus de
orsum pōt nihilominus i primo īstā
ti ferri ⁊ generari sursum: sicut appa
ret i grandine. ⁊ hoc ad oculū vī. Er
go licet virgo de iure nasci debuerit i
pccō ⁊ fuisse filia ire: mltō for⁹ p̄ di
uinā potentia fieri potuit filia gra
tie ⁊ amoris. Item p⁹ materia natu
raliter est informis secundū Augu

stinum. 12°. cōfessionum: et tamen per
 diuinam potentia potest fieri sub ac
 tualitate forme. Ergo licet Maria o
 buerit esse sub informitate originalis
 peccati: tamen potuit deo agente per
 gratiam formari in eodem instanti.
 ¶ Preterea. deus potest dare anime
 gratiam pro quocunq; instanti ipsa ē
 capax: alias plus posset anima capere
 q̄ deus cōferre: nec cuiuslibet natura
 li et passive potentie corresponderet po
 tentia supernaturalis actiua: qd̄ est
 absolum dicere. Sed anima capax
 est gratie i illo instanti quo vnitur cu
 carne. Nam si repugnaret sibi pro il
 lo instanti diuina gratia. aut hoc esset
 ex parte sui. qd̄ esse n̄ potest: tum quia
 ex eo est capax gratie et glorie quo est
 imago trinitatis secundum Augustinu. est
 autem imago trinitatis i illo instanti.
 tum quia p^a perfectio et. 2°. possunt eē
 pro eodem instanti nec oportet qd̄ esse
 precedat tpe bñ esse. tum quia si repu
 gnat aeri corporeo illuminari lumine
 corporali i p^a instanti in quo est. ergo
 nec anime illustrari splendore gratie
 Aut repugnat ratione carnis i septe
 cui vnitur: qd̄ nec etiam stare potest.
 tum quia manēte i septione carnis in
 tempore cōsequenti: potest gratia cape
 alias nullo mō posset iustificari: tum
 quia i iuris sanctis stat gratia et cu
 summa rebellionē et cōcupiscētia car
 nis. iuxta illud qd̄ dixit de^o apostolo
 carnis stimulu patienti. scōe ad cor.
 12°. Sufficit tibi grana mea: nā virg^o
 i i firmitate perficit. ergo deus potuit
 in p^a instanti a se virginis pferre giaz
 eni^o ipsa naturaliter capax fuit. Am
 plius de ratione originalis peccati n̄
 est nisi vel cōcupiscētia i carne semi
 nata: vel priuatio originalis iusticie

debite inesse: vel offensa dei sup virg^o
 qz fundata. Sed hec omnia potuit de
 us tollere a virgine i instāti sue crea
 tionis. Nam et a carne cōcupiscētia
 et a priuatione iusticie obligationem
 ipaz. Et ab utroq; offensa auferi po
 tuit. ergo potuit tollere totaliter origi
 nalez culpā. ¶ Preterea oia que pcur
 runt i p^a instanti quo aia carni ifundi
 tur: cōcurrunt etiam i 2° instanti et in
 tempore cōsequenti i quo pstat qd̄ de
 us pōt originale tollere ergo potest
 equaliter et i p^a. Ex quib^o cōcluditur
 qd̄ et de ordinaria potētia deus eā po
 tuit pseruare. Illa autem dicunt fieri
 posse de potentia dei ordinaria q̄
 secundū exigētiā rationis et equitatis
 siue cōgruentie: cōuenientie: et conde
 centie: fienda vidētur. ex quo igit de
 us de potentia absoluta virginē po
 tuit ne peccatū originale ptraheret p
 seruare: potuit et eam pseruare de
 potētia ordinata. potētia enim dei est
 ordinatissima: cū in eo nihil sit irratio
 nabile. aut iordinatum. Hec ille. Di
 mitto hic fundamēta que facit Magi
 ster Thomas de argentina ordinis
 heremitarū sancti Augustini q. 1. 3°. 3.
 iniaru. di. 3°. tenet et probat duas cō
 clusiones p^a. est. qd̄ deus potuit beatā v
 ginē mariā pseruari ab originali peccō.
 2°. ē qd̄ congruu fuit qd̄ eam pserua
 ret. Deinde isert hoc correlarium qd̄
 de facto ipsam pseruauit. et respon
 det argumentis in contrarium factis
 Dimitto etiam argumenta veneran
 di patris fratris Jacobi de alba ordi
 nis nostri qui iter alias probationes
 pro immaculata conceptione misis dei
 factas sic i sententia dicit. Sicut glo
 riosa virgo supernaturaliter et singu
 lariter concepit et peperit: et per conse
 b iij

quē facta est mater dei suphatura
h et singularissimo modo: ita conde
cens fuit vt etiam i tua cōceptione et
creatione haberet aliquam prerogati
uam singulare et supernaturale que
nūq̄ alicui alteri pure creature cōces
sa sit. Et quam nemo ex adam propa
gatus secundū propagationem semi
nalem vnq̄ habuit nec habebit. Et
hec fuit preseruatō ab originali peccō
et redemptio per gr̄a et preseruatiōem q̄
soli matri dei cōcessa ē. Magister ē
Iulianus de istria ordinis minorū ac
theologie doctor. subtiliter pbat hāc
veritatem de illibate virginis conce
ptione: Unus argumēta vt cōpēdio
sius loquar pro nunc pertrāseō. Ex
eius tñ dictis potest sic breuiter argui
Qēs tenemur dñm nostrū Iesum
xp̄m honorare. Et hoc nullus fidelis
negabit. Sed honor christi est nullū
i virgīe peccatū asserere s̄m Augu
stinum i li. de natura et gratia. ergo
oēs tenemur ipsius virginis inocen
tiam et ab oī peccato elōgationem af
firmare. Item oēs tenemur a vitupe
rio dñi nostri Iesu christi abstinere.
Sed affirmare q̄ beata virgo aliquo
fuerit maculata peccato redundat in
vituperiū Christi s̄m Hiero. et sanc
tum Cirillum i li. cōtra nestorū. Er
go oēs tenemur a tali asseritione absti
nere. Preterea Mater dei est hono
rāda silētio omnis peccati s̄m augu
stinum vbi supra. Ergo n̄ debet quis
presumptuose dicere q̄ aliq̄d peccatū
habuit vel cōtrahit. Insuper. Mater
dei fuit a filio suo perfectissimo redē
ptore. perfectissime et nobilissime redē
pta vt oēs affirmant. Sed inter oēs
species redemptionis preseruatō ab
oī peccō est p̄fectissima et nobilissima et

perfectissimus redemptor et liberator
est ille qui preseruatur et eripit ante ca
sum vt patet ex dictis i superioribus
sermōibus. Ergo beata virgo fuit a
casu originalis peccati a iuo filio pre
seruata et liberata. Unde dicere eū
propheta potest illud ps. 70. In te cō
firmatus sum ex vtero. de ventre ma
tris mee tu es protector meus. In te
cantatio mea semp. tāq̄ prodigiū fa
ctus sum multis et tu adiutor fortis.
Et. n. dictum est supra sermone p.
parte. 2. beate virginis semē quo de
bebat ipsa concipi fuit s̄m deuotius
speculātes adeo i lumbis ade virtua
liter cōseruatum ab omni ifectione.
et per oēs generationes vsq̄ ad illas
sine aliqua labe transmissum: quo im
maculato semine ipsa cōcepta est im
maculata et purissima. q̄ fuit sedes dī.
de qua dicit ei ppheta ps. 44. Sedes
tua deus i seculū seculi. tibi prepa
rata fuit et ab omni labe p̄seruata. Et
ista oīa tangunt in ps. 28. vbi iquit
deus. Iuravi david sermo meo: vsq̄
i eternum preparabo semē tuum. Et
edificabo i generatiōe i generatiōe
sedem tuam. Ex predictis aut omni
bus i hoc tractatu pbat et ē ex ifra
dicēdis patet responsio ad oīa argu
menta que cōtra immaculatā virgi
nis sanctissime pceptionē adduci pos
sent. Gratias igit ago tibi iesu bene
dicte qui me seruulū tuum elegisti vt
offam p̄icere i ore minotauri: sicq̄
illud cōcluderem: ne amplius valeat
deuorare samam: honore et gloriā
atq̄ perpetuam innocentiam genitri
cis tue. Possum namq̄ dicere illud
quod iquit ip̄erator i. l. p. C. d. offi. p.
preto. af. post p̄icipium. vbi ait Quo
ergo sermone. aut quibus opibus dī

gratias deo gratias agere debeamus qui p me vltimus seruus: ecclesie sue iniurias vindicare dignatus est. et tantarum prouinciarum populos a iugo seruitutis eripere. s. ignorantie et erroris contra conceptionem matris dei. Sequitur impator. Post tanta ergo beneficia que nobis diuinitas contulit hoc de dñi dei nostri misericordia postulamus vt puincias quas nobis restitueret dignatus est firmas et illesas custodiat. Hoc etiam deprecates exoramus precibus gloriose semp virginis Marie: vt nos vltimos suos dignos faciat suū seruitiū adimplere. Hec ille. Post etiam dicere illud quod idem imperator ait i. l. in noie dñi. C. eodem ti. vbi eadem referes deo gratias iquit. Per ipz eniz s. domini iesum christum acerbissimos hostes et tyrannos forissimos deiecit: per ipz multas difficultates superauimus: per ipz et affricaz defendere constituti sumus. Per affricaz aut nos ad ppositum nostrū itelligere possumus beataz virginē mariaz que oibus auxiliū affert. Sequit iperator. Ad eius igit prouidentiam aium nostrum referetes: omnia recto ordine et iusto moderamine successura spem.

¶ Pars secunda huius sermonis que de provalationis.

Quolentes dei gēitricis puritatem oibus ppalare eas multorum aliorū doctissimorum viroū auctoritatis comprobamus. Et p. auctoritate aurelij Augu. in li. contra quinque hereses qui i persona xpi de virgine benedicta loquēs ait. Si potuit in quinari manichee cum ipsaz facerem potui et ego iquirari cū ex ea nasceret.

Hanc antez auctoritatem sic allegat Magister Petrus aureoli i tractatu de conceptione virginis Marie licet dicat q aliqui terius dicūt. Si potui et magister ē Petrus de cādia qui fuit Archiepiscopus Mediolani. Et postea Alexander papa quintus i suo tractatu de cōceptione virginis quē fecit sup. 3. iniaruz se remittit ad auctoritates allegatas per ipm magistrū Petrum aureoli. et piequēter approbat ipsaz auctoritatez bene stare et catholicam esse. Maria eniz sunt aliqd expresse dicere per se: vel prelacionez ad aliud. l. si ita. ff. de cōdi. et demō. l. theopompus i principio. ff. de dote. prele. et l. quē heredi. vbi bar. ff. de rebus du. Magister quoqz Johannes zerson cāzellarus parisiensis doctissimus: atqz theologus famosissim⁹: eodem modo allegat predictaz auctoritatem i sermōe suo particulari de cōceptione virginis Marie: parte. 2. principali. i argumēto. 3. virginis. Et similiter hec auctoritas sic allegatur i officio cōceptionis immaculate virginis per ecclesiaz approbato. Nū est ideo ac si ipse papa et ecclesia ipsam auctoritatem allegasset. quia oia nostra merito facimus quib⁹ auctoritatē nrā impartimur. l. p. s. sed neqz. ver⁹ oia C. de vete. iure enuc. Itē quia q pñmat dat. l. lege obuēnire. ff. de verbo. signi. et l. asse. ff. de here. isti. Ex quib⁹ patet quātum errauerit homo quidā qui predictam auctoritatem hereticā esse temerario ausu presumpsit affirmare. Nō enim intellexit q diuus Augu. loquitur secundum quendam modum loquēdi scripturarum: quo aliqd dicitur nō posse fieri quod bono modo si potest fieri. l. nepos proculo

*Paria sūt aliquid op
dum p se et y nō
ad aliud*

ff. de verbo. si. vel qd si debet fieri vel
si est congruum fieri secundum urbani
tatem et honestatem iuxta notata per gl. et
Bar. in l. creditores. C. de pigno. Di
cit ergo Augustinus ubi supra. Si
potuit inquinari machabe mater mea
cum ipsam facerem: potui et ego inqu
nari cum ex ea nascerer: quasi diceret
Ita fuit quodammodo inconueniens
quod ego facerem matrem meam in qua
tam sicut si me ipsum inquinarem: pa
rens enim et filius censentur quasi ea
dem persona. l. si. C. de impube. et ali.
sub. Unde dicitur: quod partus est pars
viscerum. l. p. ff. de ventre inspiciedo.
Et ideo christus et beata virgo quasi
unum idem censentur quo ad huma
nitates: quia quod alij filij habent a patre
et a matre: hoc totus habuit christus a sua
benedicta matre. Fuit ergo impossi
bile quod christus suam matrem faceret in
quinatam triplici impossibilitate: p. in pos
sibilitate inconuenientie. licet enim ip
sa beata virgo quantum ex parte sui
erat: potuisset coinquinari: quia respec
tu originis sue habebat unde pecca
tum originale contraheret: tamen non fu
it puens nec pugnus aut decens:
imo inconueniens valde et incongruum
quod filius dei illam in precepto sua face
ret inquinari: ut clarissime fuit supra
probatum sepius in precedentibus sermo
nibus. Cum ergo omne inconueniens
in deo dicatur impossibile ut ait Ansel
mus in li. cur deus homo. et in iure di
catur quod omne indecens est impos
sibile. §. impossibilis. ubi glo. isti. de he
re. in fi. et l. conditiones. ff. de condi. isti.
apparet manifeste illam auctoritate
Augustini esse veram. si potuit inqu
nari mater mea cum ipsam facerem
et. quasi dicat: non potuit quia inde

cens et incongruum fuit: ne dici posset
iniurias nasci a deo unde iura nascu
tur contra. l. meminerit. C. unde vi. et l.
omnium. C. de testa. et l. prima. C. de
his qui veni. eta. impe. Et ista veri
tas confirmatur dicto Magistri sen
tentiarum in primo di. 42. dicentis.
Manifestum est deum omnia facere
posse preter ea sola quibus eius digni
tas lederetur eiusque excellentie deo
garetur. Nec ille. quod esset in casu no
stro: ut patet ex ante dictis. In sequen
ti etiam distinctione inquit predictus
Magister quod deus non potest facere
nisi ea que illum facere conuenit et ra
tionabile est ipsum facere. non fuisset
autem rationabile vel conueniens
deum facere matrem suam sordida
tam: imo conueniens et rationabile
fuit totum oppositum. ergo et. unde
in predicto libro etiam dicit Augusti
nus in persona christi. Matrem meam
ego feci et locus habitationis mee pre
paravi. quasi dicat. Et ideo impossibile
fuit eam in ipsa factione inquinari im
possibilitate. scilicet incongruentie et inde
centie: quia indecentia in principe
dicitur impossibilis saltem impossi
litate morum ut inquit Geminianus in
c. super eo. de here. in 6. et ideo argu
mentum optime valet reducendo rem
ad inconueniens. ut dicit glo. in l. p.
C. ut que defunt aduoca. allegando
Loffidius. ff. de le. 3. Fuisset autem in
conueniens quod virgo mater dei que fu
it benefactrix: esset peioris conditionis
quam eua malefactrix. malus enim non
debet esse melioris conditionis quam bonus
sed contra. l. non solum. ff. de nora. Item
indecentis et absenti fuisset quod ipsa eua
inspiciens per peccatum: esset melioris condi
tionis quam Maria sapientissima: contra

ut debet mi
horis dno
mis bonis et
quam malis
quam bonis

legē: qđ seruus. ff. qđ ui aut clam. vbi
dicitur qđ stultus nō debet esse melio
ris cōditionis qđ sapiens. Itēz nō so
lum est iconueniens sed iniquuz; ma
trem egere cuius filius abundet. l. si
quis a liberis. §. si vel parens. ff. de li
beris agno. Item si puenit iura trāf
gredi et dispensationes iducere prop
ter excellentem alicuius virtutem et
eius nobilitatem. c. de multa. de pre
ben. l. milites. et l. a diuo. ff. de custo.
reo. et l. sed et reprobati. §. si. ff. de exclu
tuto. Quāto magis fuit pueniens in
beata virgine fieri dispensationem
quo ad decretum cōtrahendi infelici
tatem et miseriam peccati originalis
Cum ipsa omnem creaturam nobili
tate ac virtute excellat: Oppositū au
tem cum sit incōueniens. vt supra pa
fuit. ideo deo impossibile dici potuit.
Scda autē impossibilitas dicitur in
iustitie. Et enī ait Augustinus in li.
de spiritu et littera: quem refert magi
ster i primo di. 42. Deus nō potest
facere iniusta. cum igitur iniustus sit
bono filio matrem suā facere coiqui
nari: vt patere potest ex dictis in pce
dentibus sermonibus: pfecto qđ dei
filius fabricando beatam virginem
quā ab eterno acceptauit i matrē: cō
tamnari eā faceret ipossibile fuisse di
ci potest. Et hoc pbatur per. l. filius
qui. ff. de cōdi. et demon. vbi dicitur.
Ea qđ ledunt pietatem: extimationē et
verecundiā. et vt generaliter dixerit:
que ptra bonos mores sunt nec face
re nos posse credendū est. bene ergo
stant illa verba. Si potuit inquinari
mater mea cū ipsam faceres: potui et
ego inquinari cum ex ea nascerer. ga
ad impossibile sequitur quodlibet p.
posterioz. possum etiam dicere qđ fu

it impossibile presupposita diuina: de
terminatione et predestinatione. siue
beneplaciti diuini voluntate eaz pre
seruandi ab omni macula. Tertia im
possibilitas dicitur cōtradictionis im
plicate. Deus. n. dicitur nō posse fa
cere ea que implicant ptradictionem
vt declarat Scotus in 4. di. r. q. 2.
et in quolibeto suo. q. xi. Sed si deus
fecisset beatam virginē inqñari vñ fa
bricando ipsam pmississet eam i pecca
tum labi. i ipso deo fuisset quedā im
possibilis ptradictio. ergo et. Maior
patet p supra allegata. et ab oibz theo
logis tenetur. Minor vero probatur.
Nam licet beata virgo quo ad nos. et
quo ad se ipaz fuerit mater dei in tpe
tamē quo ad deū cui omnia futura
ab eterno fuerūt et sunt presentia. vt
ait Augustin⁹ sup Jobānē et Alexā
der d ales i p. pte sūme. q. 23. ar. 3.
mēbri quarti dici pōt isto respectu ab
eterno fuisse mī ipsius dei. et ideo ipse
q alijs filiis legē naturalē et scriptam
de diligēdis parētibz datur⁹ erat: p
fecto legē ipsaz ab eterno erga ipsam
matrem suam seruauit. Et consequē
ter semper et continue eaz dilexit. que
in mente sua diuina semper et ante
secula eius mater fuit: Cui omnia
preterita et futura equaliter presentia
constant. vt ait glo. super secundam
petri canonicam capitulo vltimo. Et
eodem respectu dei filius ab eterno
dici potuit virginis filius. Nam si:
vt habetur apocalipsis. i3. dicitur oc
cisus ab origine mundi: pfecto eti
am dici potest filius virginis ab ori
gine mundi. Si ergo virgo gloriosa
tali ratione semper fuit dei mater. et
go ab eo semp dilecta et nūq̄ odita s3
ptinuo in eius gratia gratū faciente

firmata. lex enī nature etiam si nulla
esset lex gratie nō capit inter bonū ⁊
sancitū filiū ⁊ matrē suam esse vnq̃
aliquid odiū. Sed si p aliquod vl mi
nimū istans beata virgo subdita fuit
set peccato originali: pro illo instanti:
vt supra patuit fuisse a filio suo odita
⁊ damnata. ⁊ psequenter fuisse i do
cōtradictio impossibilis. s. q̃ eternali
ter ⁊ ppetuo ipiām dilexerit sicut bo
nus filius matrem suā. ⁊ in aliquo in
stanti eam odiosā ⁊ inimicā habue
rit. duo enim perfecte contraria non
possunt cōcurrere in eodem subiecto
simplicissimo pro eodem instanti ⁊
respectu eiusdem. scōdo perier. ⁊ no
tatur per bal. ⁊ glosaz in auten. Hoc
locum. C. si muli. secun. nup. ⁊. l. si ita
scriptum. ff. de le. p̃rio. Ergo necesse
fuit hoc respectu beatā virginē a deo
īmaculatā fabricari ⁊ nūq̃ p origia
le vel aliud peccatū ab eius gratia ⁊
amore separari. In deo enim: vt aliq̃
theologi dicunt: aliqd dicitur necessa
riū quod est p̃decens ⁊ honestū. sicut
īncōdecens ⁊ ihonestū dicitur ipossi
bile: vt dictū est supra. ⁊ cōsequenter
dici hoc modo potest. q̃ ipossibile fuit
ipam ṽginē a deo factā īgnari. vn
de pcludendū est q̃ ipsa ṽgo benedic
ta fuit i sua p̃ceptione deo dedicata
⁊ i eius gratia fabricata. Et hoc pro
bati potest dicto beati petri rauen
sis episcopi sup missus ē sermone pri
mo q̃ ait. Mittit angelus non vt a io
seph ṽginem auferat sed vt reddat eā
ei cui pignozata est cū fieret in vtero.
x̃ps ergo suā recipit sp̃saz nō p̃cipit
alienā. hec ille. Cū enī dicat q̃ beata
ṽgo deo pignozata est cū fieret i vte
ro: ⁊ non dicat postq̃ facta est in vte
ro: manifeste declarat q̃ in ipsa con

ceptione fuit deo consecrata. Hanc
quoq̃ sententiā approbat dominus
Augustinus de sclaphenatis qui in
quadā epistola ad I. Reuerendissimū
dominū. d. Iohānem Iacobū d. sclā
fenatis episcopum parmensē: san
cteq̃ romāe ecclesie cardinālē sic ait.
Presupposito q̃ i successione cuius
libet hereditatis legitime: potius attē
datur interpretata voluntas testāus
q̃ verba testamenti: si occulte ei⁹ vo
luntatis rationalis causa denude
tur: Dicitur q̃ licet ex sensu verborū
diuini mandati prohibentis ligni co
mestionem scientie boni ⁊ mali sub
pena mortis: nemo videatur fuisse
preseruatus exp̃isse a culpa quam
primus homo contraxit ex p̃uarica
tione diuini mandati: tamen virginē
ab ipsa culpa in mente dei singulari
p̃uilegio fuisse preseruata a domi
no per gratiam: rationabiliter conce
dendum arbitramur. Tum quia de
cuit q̃ diuina maiestas illam prefer
uaret ob eius vite integritate pre fi
liis hominū virtutes eximias. ⁊ pro
honore materno: vtq̃ decor asumen
de humanitatis sue omni suspitione
macule originalis culpe careret. Tūz
quia dominus futura prouidens ser
uata iusticia: simulq̃ munificentia:
pro cautione p̃imi parentis a pecca
to. ⁊ pro honore ⁊ bono rei publice
generis humani potuit tacite in men
te sua illam preseruare. licet ex ratio
nabili causa lex mandati sui videre
tur absoluta: attento q̃ talis prefer
uatio nemini nocumento: sed mul
tis beneficio esse poterat. Et atten
to q̃ si dominus dirisset primo pa
renti. in quacunq̃ hora de ligno a
me prohibito comederis morte mo

2
1. Hanc in eodē
do esse nō possit

rieris tu enim prole tua: excepta virgi
ne que de femore tuo egredietur. ¶ Pro
fecto cām et excusationem culpe pre
stare videtur quia Adam leuiorem
transgressionis tue culpam extimare
et facilem veniam rationabiliter sperare
potuisset. Similiter sapientē dñm fu
tura pudentē decuit hoc singulare
virginis privilegiū in eius mēdato ta
cite pterire ut cōfunderet: pateretq;
virus callidi serpentis qui nec dñm in
corde suo venerabatur. et genus hu
manum linētū oculo clāz psequēbatur:
sudebatq; p insidias et doliū impedi
re futurā dei humanitatem indignās
hoīs naturam in xpo. et in virgine sup
angelos oēs exaltari debere. cū argu
nientum future incarnationis dei con
cepisset nō modo rōne finis: attento q;
homo vltimus ex omnibus a deo fac
tus atq; creatus est. Et attento q; in
creātionē rerum temp; deus ordinez
circularem obseruasset. sed etiā ex cā
nature hominis cōmunicabilioris q;
natura angeli. et ex cā similitudinis dei
cū deus fecisset homines ad imagi
nem et similitudinem suam. ¶ Moverat
enī q; similitudo causat amorem et q;
amor proprietatem habet coniungē
di amantem cū amato. et e conuerso.
Et propterea quia serpens iā pecca
tum propria eius libere volūtatis ne
quitia in mente sua cōceperat. ex luci
fero fact⁹ est cecus: obtenebratūq;
est lumen intelligentie sue. Et sic exi
stimant q; dolo posset dñi incarna
tionem impedire si eo pcurante Adam
preuaticasset a lege diuini mandati.
quia sibi ipsi persuadebat serpens ne
quas et doloſus q; ex culpa primi pa
rentis: omnis eius proles fieret cōta
minata: et q; rationabiliter deus pu

rissime nature: nūq; ex corrupta car
ne posset hoīs naturāz assumere. Et
quia nō nouerat tūmē mentis archa
num: et virginem in mente dei fuisse
preservatam ab intercominata pena
moris: illius remansit. Sicq; sapiē
tia dei recte vicit serpentis nequitiaz
quia: vbi expedit: sapientum est abicō
dere scientiam. putat etur puerbio
rum. 10. c. ¶ Nec ille. ad que facit qd di
cit glo. in. 8. et si quis: in problemio. ff. s.
q; expedit doctorē habere aliqua in se
creto: vltra ea que dicuntur seclariis. Se
quitur pdictus auctor. Sed quid na
turalibus rationib⁹ persuadere cona
mur q; virgo fuerit ab originali culpa
in mente dei pseruata cum deus ipse
archanūz mentis sue reuelauerit p
consumationē peccati primi parētis.
Quia huiusmodi reuelatio tunc pdu
cebat ad maiore doli. et nequitie serpe
tis confusionem. Nam serpēte male
dicto quia irremissibili culpa doli et p
prie eius nequitie fuerat principalis
actor: culpabilis transgressionis. dñs
dixit illi. Inimicitias ponā in te et mu
lierem. Et quorū sensu verborū de
notatur: ac si dñs illi dixisset. Tu ser
pēs maledictus es quia fecisti hoc. s.
peccatus. et de innocente: factus es no
cens et culpabilis. s; mulier quā Ma
riā interpretamur erit dissimilis tibi. s. be
nedicta. et huius peccati expers et inno
cens: absq; vlla culpe macula. Et p
pterea dñs dissimilis serpēti quia abso
lute inimicie p̄supponūt absolutas
dissimilitudines. Et nisi virgo in prio
ri cōceptionis sue fuisset et a deo
preservata ab omni labe originalis
culpe: nō potuisset dici absolute dissimi
lis serpēti maledicto et culpabili. et in
eo q; virgo ei aliquādo macula origi

nalis culpe participasset: nō absolute
inimicitie: s; aliquā amicicie fuisse dice
rent iter serpentem et mulierē. s. Ma
riam. qd̄ repugnaret veritati diuini s
monis. Et quo ne p̄supponatur ali
quale vnq̄ fuisse vestigiū similitudinis
et amoris iter serpentē et mulierē Ma
riam necesse est dicere qd̄ et in p̄ istā
ti p̄ceptiōis sue fuerit ipsa virgo a pe
na originalis culpe preseruata singu
lari priuilegio. Nec obstat illorū auc
toritas qui dicunt qd̄ omnes peccauē
runt i adam: q̄a excusabilis eē potest
aut habendo respectū ad mandatum
dei absolutū: n̄ autem ad archanū di
uine mentis. Aut si talis sermo iter
preter sic. v; qd̄ omnes q̄ peccauerūt
i adam peccauerūt. ac si denotet qd̄
offensio primi parentis fuerit fons et
originalis cā culpe omnium hominum
qui peccauerūt. Et quia excepta vir
gine: omnes. aut actualiter peccauē
runt. aut si viriliter actualiter pecca
uissent p̄supponunt iuxta illud prime
Iohānis. p̄. c̄. Si dixerim⁹ quia pec
catum n̄ habem⁹: ipsi nos seducim⁹.
et veritas i nobis n̄ est. Ideo excepta
virgine: ceteri oēs culpe originalis pec
cati obnoxii esse dicunt. Accedit ad
hoc auctoritas sacre scripture canen
tis. 4. can. c̄. Tota pulchra es amica
mea et macula n̄ est i te. Et hec est glo
ria populi christiani. quia ceterarū na
tionū matrone oēs sorte offensionis
i deum et hoīes denigrate fuisse dicū
tur. Sola autem pulchra virgo matro
na nostra: electa fuit a domino: que
non modo expers fuit offensionis: s;
tanto virtutis et innocentie decore or
nata floruit coram deo et hominibus
qd̄ virtute altissimi obūbrata meruit
concipere mater et virgo filium dei

mundi saluatorem. hec ille. Ideo qui
dam versificator: alloquēs beatā vir
ginem inquit.

Calluntur nimium qui te p̄tagia diri

Decliare hostis vgo negasse volūt.

Arētes potuit pueris q̄ extingū flā

mas: Cōceptū potuit purificare tuū.

Si dunt luct⁹ sine labe effingē m̄ez:

Matrē leticie plus decorare decet.

Si dōbēt nati p̄prios coluisse parētes:

Debuit et ventres sic coluisse deus.

Immunem sp̄saz voluit si erie leni

Sic illi voluit mai⁹ abesse nephas.

Desine t̄ba fremis p̄conia vgis alme

Turbare: et verbis ipia pone modū.

hec ille. Quidam etiam alius versifi

cator: vulgaris indignatus cōtra eos

qui maliciose persequuntur innocentā

beate virginis sub specie zeli fidei: ex

clamat dicēs.

Qual rabia: qual furo: mai vi p̄ced:

Tanto mareschamente far conteta:

Cōtra la veritade che prima itesa

Ihe che firmata fosse nostra fede:

Ben si cognosce che questo procede

Non p̄ voler di fede far difesa.

Ihe per diuio zel piliare impresa.

Ma per cōtrasto far a chi ben crede.

Che norma: che doctria: q̄l exēpio

Indigliar douemo se miramo bene

Nel spechio vostro maculato et ēpio

Medendo quelli a cui p̄ia apertene

firmar la fede: et dar nō basso exēpio

Voler prostrar de dio il vero tēpio.

Ma se i mei anni adēpio.

Anchor vedro la matre benedicta

Far di q̄sta oncta cōtra voy vidicta

hec ille. Dominus autem presbiter

Iohannes de bissis in suo pulchro

Epigrāmate de annunciatione bea

te virginis alloquens ipsam puriss

matrem dei matrem ait.

Tu quoque sit quis in nullis lingua canina: Excipere nullo crimine virgo decens. Quis putat ethereum tanto cum numine regem? Pro facinus: maculis se voluisse tegi? Quia tulit ei men mundo tu sancta fugasti: Inque tuo nulla est corpore menda latens. Suscitatur hos sathanas furibunda me te latrantes: Qui tua diminuant numina clara vale. Hanc autem opinionem: aliquis non auderet in partibus vltimotanis sic nequiter impugnare. quia a populis non supportatur: immo omnes religiosi eam communitur predicant. Unde dixit mihi vnus frater noster alamanus nomine frater Isidorus vincentis de basilica quod ipse interfuit in Basilea predicationi vnus excellens predicatoris de congregatione illorum qui in partibus nostris impugnant immaculatam conceptionem matris dei. qui in presentia plus quam duorum milium clericorum: atque sex milium secularium affirmavit beatam virginem Mariam sine peccato originali fuisse conceptam: addens quod illi errant qui eas putant originali vicio fuisse maculatam. Sed quod mirabilius est: etiam iudei dicunt quod mater messie debet esse sine peccato originali. Unde in crema Lombardie: quidam iudeus disputauit cum quibusdam fratribus impugnantibus conceptionem beate virginis et eos confudit. probauitque quod si verum est quod christus fuerit verus messias: mater eius fuit immaculata ab omni peccato actuali et originali. Hanc quoque opinionem ut facto impuerneret in mentibus omnium fide-

rum Sixtus summus pontifex. rome in ecclesia sancti petri pulcherrimam edificari fecit capellam sub titulo conceptionis immaculate virginis Marie. Pro hac vera opinione defendenda multi serui dei ignem intrarent. Nam hoc anno dum quidam in hac vrbe Mediolani impugnarent eam: multi ex fratribus mee cure subiectis me instanter rogauerunt ut pro defendenda beate virginis innocentia: eos in ignem cum predictis conceptionis aduersariis intrare permitterem. Ego vero licet prefatis seruis dei non obstaret prohibitio canonica talium experimentorum. de qua tractatur in capitulo consului. secunda questione quarta. et per theodoricum. secunda secunde questione nonagesima quinta articulo octauo. Quia qui spiritu dei aguntur non sunt sub lege ut ait apostolus ad galatas. quinto capitulo. tamen sciens quod beata virgo maria suam innocentiam et puritatem aliter defensaret cum aduersariis suorum confusione. Item credens quod ipsi impugnatores immaculate conceptionis non acceptarent talem propositionem de intrando in ignem pro sua impugnatione affirmanda: et quod si intrarent: subito comburerentur: immo quod forte ignis non expectaret eos intrantes: sed preueniret: nolui acquiescere predictis fratribus meis. Sed consolatus sum eos dicens. quod beatissima virgo volebat suam magnificare conceptionem sine talibus experimentis. Ad hanc et opinio nem si mihi tenenda: me inducit quod nunquam inueni aliquem iurisconsultum modernum qui ipsam non affirmet esse verissimam. unde

cum essem quadā die cum peritissimo
i utroq; iure dñō Laurentio de busti
quondam patre meo qui fuit de colle
gio doctorū; Mediolani annis. xliij. i
terrogaui eum qd teneret de concep
tione beate virginis. et ipse mihi respō
dit qd idubitanter credebatur et creden
dum erat ipsā sine peccō originali fuis
se pceptam. Hanc quoq; opinionem
de immaculata virginis conceptione
tenuit sanctus Iohānes crisostom⁹
i quadam sua epistola quā de greco
in latinum dñs trapeuntius bononi
ensis traduxit. Ipsa vero immacula
ta virgo ostendit hanc opinionem esse
verissimā; dñi ait illud psalmi. 30. In
te dñe speraui. nō confundar i eternū.
i iusticia tua libera me. Et potuerūt
esse verba dicta a ppheta in persona
ipsius virginis i hunc mundum intro
euntis. Sequitur ibidem. Esto mihi in
deum pectorem et i domū refugij vt
saluum me facias. Quoniam fortitu
do mea et refugium meum es tu. et p
pter nomē tuū deduces me et enutri
es me. Deduces me d laqueo hoc quē
absconderunt mihi: quoniam tu es pro
tector meus. In manus tuas cōmen
do spiritum meum: redemisti me dñe
deus veritatis. Odisti obseruātes va
nitates superuacue. idest eos qui va
nas sequuntur expositiones scripturarū
sine fructu. Imo cum suo et aliorū dā
no ac vituperio. Sequitur ibidem. Ego
autem i dñō speraui. exultabo et leta
bor i misericordia tua. Quoniam respe
xisti humilitatē meam. saluasti de ne
cessitatibus animā meā. Nec conclusisti
me i manibus inimici. statuisti i loco
spacioso pedes meos. Misere mei do
mīe quoniam tribulor. s. ab illis qui vitupe
rant me: dicentes me fuisse i manib⁹

diaboli conclusaz. et ab eo possessam.
Contra istos autē exclamat ipsa virgo
benedicta dicens illud psalmi. 34. Ju
dica dñe nocentes me. expugna ipe
gnātes me. Apphēde arma et scutū
et exurge i adiutoriuū mihi. Effunde
frameaz tuā et cōclude aduersus eos
qui psequuntur me. dic aīe mee sal⁹ tua
ego sum. Cōfundant et reuerent q
rētes animā meam. Auertant retro
sum et pfundant cogitantes mihi ma
la. Siant tanq̃ puluis ante faciē vē
ti. et angelus dñi coartans eos. Fiat
vie eorū tenebre. et angelus dñi perse
quens eos. Quoniam gratis absconde
runt mihi iteritum laquei sui. super
uacue exprobrauerūt animā meā. ve
niat illi laqueus quē ignorat et captio
quā abscondit apprehēdat eus. Et la
quem cadat i id ip̃z Anima autē mea
exultabit i dñō. et delectabitur super la
lutari suo. Hec illa. Que et dicitur po
test illud qd in eode; psalmo hētur. s.
Surgentes testes iniqui: q̃ ignorabā
iterogabant me. Retribuebāt mihi
mala p bonis: sterilitatē aīe mee. et ad
versus me letati sūt et puenērūt. tēptaue
rūt me. subfanauerūt me subfana tōe.
frenduerūt super me dentib⁹ suis. Dñe
quoniam respicies: restitue animāz meas a ma
lignitate eorū a leonib⁹ vnicam meā
Non supgaudeāt mihi q aduersant
mihi inimici mei iniuste: q oderūt me
gratis et annuūt oculis. Quoniam mihi q
dem pacifice loquebantur. et in iracūdia
terre loquentes dolos cogitabāt. hoc
autē dixit q̃ isti aduersarij immaculate
virginis conantur brachio terrenorum
picipum impedire venerationem ino
centie matris dei: sub colore et specie
pietatis et honoris christi. Sequitur bea
ta virgo ibidem. vidisti dñe ne sileas:

domine ne discedas a me. Exurge et
intende iudicio meo. deus meus et do-
minus meus in causam meam. Iudica
me secundum iustitiam tuam domine deus meus.
et non supergaudeat mihi. Erube-
scent et revereantur simul qui gratula-
tur malis meis. Induantur confusione
et reuerentia quae maligna loquuntur su-
per me. Exultent et letent qui voluit in-
stina meam. etc. Hanc quoque opinionem
de integerrima virginis conceptione subti-
liter demonstrat et probat magister Jo-
hannes euangelista de corduba ordinis
minorum de obseruatione theologus doc-
tissimus. Ex cuius tractatu quique extra
rationes. Sed et ipse singulas argu-
mentorum suorum partes probat: tamen ego ne-
hunc sermonem nimis in longum protraham
solum compendiose aliquid de eis referam.
Prima autem ratio sumitur. Et infallibili
predestinatione diuine incarnationis.
Pro cuius fundamento praedictus doc-
tor: presupponit hanc veritatem videlicet
quod licet primum humane nature parens
adam non peccasset: tamen humanam carnem
ex sua gloriosa matre si filius assum-
psisset: hoc autem esse verum ego clari-
sime probabo in. 5. parte huius ope-
ris. sermone. 4. parte prima sequendo
doctrinam Alexandri de ales in. 3. parte
summe in tractatu de incarnatione christi.
et Scoti in. 3. di. 7. q. 3. dubio primo et Petri de aquila ibidem
et Ricardi in. 3. di. prima articulo 2. q. 4.
et sancti Bonaventurae ac Francisci de mairo.
et Alexandri lombardi in eadem di. qui dicunt
quod etiam si adam non peccasset christus
incarnatus fuisset licet non moriturus nec
aliquid passus. Hoc autem presuppositum praedi-
ctus doctor pro prima conclusione posuit
in quadam publica disputatione in

qua post nonnullas conclusiones pro-
positas quolibet ad omnem questionem
in facultate theologica et in metaphysi-
ca obtulit. Taliter vero dictam conclu-
sionem formauit dicens. Inter alias
creaturas quas deus omnipotens de
nullo condere dignatus est: quoniam
eas unica volitione produxit christi ta-
men redemptoris nostri humanitatem
primo. et ante omnia in esse volito pro-
duxit. Quare haud dubium est quod si pri-
mus humane nature parens adam in
originali iustitia perfuisset: nihilomi-
nus verbum caro factum esset. In predi-
cto autem tractatu sic in sententia in-
quit. Voluntas diuina prius pro ali-
quo signo produxit ab eterno in esse
volito humanitatem christi tanquam determi-
natam deo infallibiliter vni in utero sa-
cratissimo gloriose virginis quam volue-
rit permittere adam peccare. Et simili-
ter eadem diuina voluntas produxit
in esse volito humanitatem virginis glo-
riose tanquam dei filium conceptione pro ali-
quo signo ante permissionem lapsus pri-
mi parentis nostri. quia caro christi: caro
virginis est. Ergo nullo modo pecca-
tum ipsum infecit purissimam virginem
cuius esse et gratia maternitatis dei
precessit permissionem ipsius peccati.
Secunda ratio sumitur ex correspondencia et
proportione beatitudinis ad gratiam
gratum facientem. sic arguendo secundum praedi-
ctum doctorem. Omne summe beatifica-
tum per meritum christi: ex ineffabili predestina-
tione diuina: est prius summe gratifican-
dum gratia gratum faciente per idem meritum
iuxta exigentiam summe predestinate beati-
tudinis: ut est communis sententia theo-
logorum: Sed beata virgo Maria fuit su-
mme beatificanda ex ineffabili predestina-
tione diuina per meritum christi: quod patet quia

eraltata est sup choros angelorꝝ ꝛc.
Item quia ipsa sola tenet supremum
gradum latitudinis beatificandorꝝ
ex merito christi. Ergo prius fuit sū
me gratificanda per gratiā gratuz fa
cientem iuxta exigentiā sue predestia
te beatitudinis. Sed si fuit i originali
peccato ꝑcepta nec habuit sūmā gra
nam nec summam gloriā. ergo ꝛc. q̃
autē non habuisset sūmā gratiā pa
tet: quia nihil q̃s pro ali quo īstanti fu
it in dei odio: ira ꝛ indignatione: ē illi
vnq̃ sūme gratū: quia quacūq; post
data gratitudine: semp māet ira: odiū
ꝛ indignatio illi? īstantis i respectu di
uino. q̃ vero non habuisset sūmā glo
riā probat. quoniam si n̄ habuit tantā
gratiā: ergo nec tantā gloriā: potissime
cū tali īnocētie correꝑōdeat singula
ris gloriā ꝛ ornatus. Reliquē ergo
q̃ gloriosa vgo fuit a peccato originali
preseruata: postq̃ fuit ad summā glo
riā ex merito passionis xpi ineffabili
ter preelecta. hec ille. Qui tertiā ratio
nē deducit ex debita dispositiōe ꝛ p
portionē corporis mystici dicēs. Cer
tum ē apud scientificos theologos q̃
xps ēt quātū ad naturā humanā est
caput ecclesie triūphantis ꝛ militātis
ꝛ hoc maxime q̃ sicut i naturali co
pore caput i cetera membra natura
liter īfuit: sic xps omnibꝝ utriusq; ec
clesie mēbris spiritualiter īfuit: illis
omnibus gratiā ꝛ gloriā ꝑmerendo.
Et hac autē catholicā theologorum
sentētia arguo sic. In corpore natu
rali debite disposito ꝛ proportionato ali
quod mēbrū est capiti ꝑpinquius ad
q̃s primo ꝛ immediate naturalis in
fluit ab ipso capite descendit. ꝛ per
mediū cuius cetera membra huius
modi influentiā recipiunt. Ergo a

simili proportionabiliter in corpore
mystico erit aliq̃s membrum christo
capiti ꝑpinquius. cui p^o. ꝛ immediā
te christus iesus spiritualiter influat
gratiā ꝛ gloriā: per cuius mediū
cetera ecclesie membra huiusmodi in
fluentiam recipiunt. vt. n. ait cōmen
tator: anerois i ꝑrohemio ꝑbisi. sic ē i
naturalibus ita suo modo in spiritua
libus. Hoc autem membrum christo
capiti ꝑpinquius in gratia ꝛ gloria
non ē aliud nisi virgo maria in quā
prio ꝛ immediate totius gratie quē ē
in christo: vt ait hieronymus se īfui
dit plenitudo. ea etiam mediatrice re
liqua ecclesie membra christi gratiaz
recipiunt quia de plenitudine eius: si
cut ait bernardus: capiunt vniuersi:
nec vlla etiam gratia de celo ad nos
descendit nisi veniat per manus ma
rie. Sed si virgo maria est concepta
in peccato originali: nullūz mēbrū
est in corpore mystico ecclesie sic capi
ti ꝑroximum ꝛ immediatum. quā ob
rem maneret monstruosum ex defec
tu talis mēbri. q̃s patet: quia cum
christus qui est caput sit naturaliter
sine peccato originali conceptus ita
q̃ non solum illud non contrariet sed
nec cōtrahere potuit. Si omnis alia
humana creatura esset concepta in
peccato originali: cum inter non con
trahere nec posse contrahere: ꝛ posse
contrahere ꝛ de facto contrahere in
termediet posse contrahere ꝛ de fac
to non contrahere: hoc membro de
ficiente nullum membrum esset chri
sto capiti ꝑroximum ꝛ immediatum:
q̃s primo susciperet hanc influenti
am immunitatis a peccato origina
li. ꝛ ita corpus mysticum si tali ꝑro
pinq̃uo mēbro caret esset monstruo

sum ac si naturali corpori collum de
ficeret. Concluditur ergo qd vt corp⁹
misticum esset debite dispositum et p
portionatum beata virgo que super
omnem creaturam est a christo i gra
tia et gloria sublimata. fuit illud medi
um qd potuit in originali peccato co
cipi et tamen non fuit conceptus. Et
tanto fortius hoc ipsum concluditur
si ad memoriam reuocetur qd predic
tum caput ecclesie christus principa
liter gratiam mundicie de directo ori
ginali peccato oppositam ipsi corpori
mistico influit. quoniam principali
ter propter peccatum originale redi
mendum passus est. Ergo virgo glo
riosa hanc influentiam recepit que di
citur collum corporis mistici. et conse
quenter non fuit concepta in peccato
originali. Quarta ratio sumit ex ra
tionibus quas adducit sanctus Tho
mas in 3^a parte summe. q. 27^a. ar. 4°
in corpore questionis. ad probandum
qd beata virgo fuit a veniali peccato
preservata vt esset preparata et dispo
sita maternitati dei. Tres autem ad
ducit rationes p^o est quia sicut hono
parentum redundat in prolem. ita p
oppositum ignominia matris ad fili
um redundasset Secunda quia singu
larem affinitatem habuit ad christum
qui ex ea carnem assumpsit. no est au
tem conuentio christi ad belial. Tertia
quia singulari modo dei filius qui est
dei sapientia in ipsa habitauit non so
lum in anima sed etiam in vtero. In
malivolam autem animam non intra
bit sapientia nec habitabit in corpore
subdito peccatis: vt ait Salom⁹ sap.
p^o ergo etc. Ex his enim rationibus
concluditur strictus qd virgo maria

fuit ab originali peccato preservata.

Et p^o propter primam. quia maior
ignominia redundaret a virgine in
prolem suam propter peccatum ori
ginale quam propter peccatum venia
le: ratione maioris infectionis turpi
tudinis et grauedinis vt patet ex pre
cedentibus. Et 2^a autem ratione sic
arguitur. Nulla est conuentio christi
ad belial. Sed si peccatum veniale fuis
set in virgine propter singularem af
finitatem quam xps ad ipsam habet
ex quo ex ea carne assumpsit: esset se
cundum thomam conuentio christi
ad belial. ergo a fortiori non debuit
originale peccatum contrahere quia
maior secuta fuisset conuentio chri
sti ad belial. Item quia per ipsius pec
catum originale fuisset pro illo instan
ti diabolo incorporata: vt probatum
est in precedentibus sermionibus. per
veniale autem nunq. Item quia ori
ginale est peccatum nature: quam
naturam deus assumpsit ex virgine
veniale autem est peccatum persone
quam deus non assumpsit. Et tertia
etiam ratione pariter concluditur bea
tam virginem ab originali peccato
fuisse preservatam. sic arguendo. In
malivolam animam non intrabit sa
pientia nec habitabit in corpore sub
dito peccatis: Sed per peccatum ori
ginale anima virginis fuisset malivo
la: hoc est in dei malivolentia et in
dignatione. et corpus eius magis
subditum peccatis qd per veniale. ergo
propter singularem inhabitationem
filij dei in anima et in corpore ipsius
virginis. debuit omnino a peccato
originali preservari potius qd a venia
li. Ex his igitur rationibus aut san
i ij

etiam thomas. nihil cōcludit: aut nos
longe verius cōcludimus. gloriosam
virginem ab originali peccato fuisse
preservatam. hec ille. Qui etiam quā
tam rationem sumit ex probatione
quam facit beatus thomas in. 3.^a. par
te summe. q. 27.^a. ar. p^{ri}o probādo q
virgo maria fuit sanctificata in utero
materno: vbi sic dicit. De sanctifica
tione virginis q^{uod} scilicet fuerit in ute
ro matris sanctificata: nihil in sacra
scriptura traditur: tamē sicut Augu
stinus arguit q^{uod} fuerit assumpta in ce
lis sic et nos possumus arguere i pro
posito. Et sic arguens dicit. Rationa
biliter creditur q^{uod} illa q^{uod} genuit vni
genitum a patre: plenus gratie et verita
tis: maiora privilegia gratie acceperit
p^{er} omnibus alijs. Invenimus autem
hoc sanctificationis privilegium i ma
terno utero quibusdā alijs fuisse con
cessum: vt Jeremie cui dictū est. Jere.
p^{ro} ante q^{uam} exires d^{omi} vulua sanctificaui
te. et Johān baptiste de quo dictū ē
Luc. p^{ro} spiritu sancto replebit^{ur} adhuc
ex utero matris sue: ergo rationabili
ter credit^{ur} q^{uod} beata virgo sanctificata
fuit ante q^{uam} ex utero nasceretur. Ex
hac itaq^{ue} probatiōe sic arguitur. Ra
tionabiliter credit^{ur} q^{uod} illa q^{uod} genuit vni
genitum a patre plenum gratie et ve
ritatis: maiora privilegia gratie acce
perit p^{er} omnibus alijs. Sed quibus
dā alijs privilegium sanctificationis
i materno utero cōtra peccatum ori
ginale legimus fuisse concessum. Ergo
illa q^{uod} genuit vni genitum dei patris
contra originale peccatū maius pri
vilegium debuit accipere. Sed privile
gio sanctificationis in materno utero
contra originale peccatum nullum ē
maius q^{uam} privilegium preservatiōis

ergo rationabiliter creditur q^{uod} fuerit
ab ipso originali peccato preservata.
Nec valet fuga dictū q^{uod} virginis
sanctificatio fuit magis accelerata q^{uam}
sanctificatio aliorum: quia secundum
eos fuit sanctificata per minimā mo
rulam possibilem post cōceptionem.
alii autē tardius. vel q^{uod} virgo maria
in sua sanctificatione vberiorē gra
tiaz p^{er} omnibus alijs accepit. Quo
niā semper maneret idem privilegium
ita q^{uod} privilegium virginis contra origi
nale peccatum nō fuisset alterius ra
tionis. Sed respōdendo particulari
ter p^{ri}o ad illud de acceleratione di
co q^{uod} si propter cōceptum et partum
filij dei argumentatur rationabiliter
q^{uod} fuerit sanctificata in materno ute
ro immediate post cōceptionem q^{uod} ci
tius fuit possibile. a fortiori. si aliter
opinantes intellexerint congruitatē
et modum quo nos aliterimus glorio
sam virginem per preservatiōē fuisse
redemptam: hoc ipsū equidez nobis
scum adduxissent: virginis innocentia
pariter sublimantes. Nec adduxissent
pro iconuenienti dicentes q^{uod} si esset
sine peccato cōcepta fuisset xpo equa
lis. vel q^{uod} si indignisset redēptōe et simi
lia q^{uod} alii i speculantib^{us} hētur ridiculo
sa et valde grossa. Contra illud vero
de vberiori gratia in sanctificatiōe re
cepta respondetur sic arguendo. Si
decurit virginem a peccato originali
mūdari per maiorez sanctificationis
mundiciam q^{uam} omnes alij mundati
fuerint. et hoc propter maternam
dignitatem filij dei: ergo decuit prop
ter eandem rationem tanta eam mū
dicia et immunitate peccati polleat quā
ta fuit possibile sub xpo iesu. Quia
etiam quantacūq^{ue} mundicia et ma

rima puritate data in dei genitrice
cōdignitati conceptionis et materni
tatis filij dei adequate minime potuit
correspondere. Nec valet fuga dicen
tium q̄ per hanc opinionem deroga
tur legi nature a sacra scriptura cō
probare ex eo q̄ fuit per concubitum
concepta. et ideo debuit in originali
conciipi. Quia respondetur q̄ maius
est derogare priori legi nature que
ab ipsa natura naturaliter est inten
ta et a deo instituta de multiplicanda
prole per viri et femine cōmixtionem
cui tamen fuit derogatum quando
beata virgo suuz concepit filium: quē
non de viro sed de spiritu sancto cō
cepit: q̄ derogare i conceptione eius
dem virginis secunde legi que est lex
peccati que a natura non est natura
liter intenta. Illum ergo qui dero
gavit prime legi nature innocentis i
conceptione filij sui: propter maiorez
eiusdem vniuenti sui honorem et mū
diciam ampliozem: decuit etiam de
rogare secunde legi nature peccatricis
propter ipsius filij et sponse sue remo
uendam vituperationem puritatisq;
materne conseruationē. atq; vtriusq;
commendationem.

¶ Pars tertia huius sermonis que
dicitur demonstrationis.

Altis alijs miraculis et
maximis signis omni po
tēs deus genitricis sue i
nocentiam declarauit:
de quibus aliqua inferius annotabi
mus. Licet enī veritatis fides verbo
rum ad miniculis non indigeat. L. pri
ma. C. si minor ab here. se absti. tamē
quia magis mouent facta q̄ verba
vt notatur in. l. de quibus. ff. de legi.
et in. l. ea que. ff. de contra. em. et res

magis declaratur et cognoscitur ocu
lata experientia q̄ doctrina. §. si. isti.
de gradi. et. l. p̄etor. §. emancipatus
ff. de col. bono. Aliqua alia miracu
la a deo facta subnectam. Quia prop
ter si deuoti immaculate conceptionis
decipiuntur non nisi a deo decipiun
tur cum sub titulo conceptionis ma
tris eius talia fiant et facta sunt prodi
gia que a solo deo fieri potuerunt.
Quia vero deus nullum potest deci
pere. ideo nullus in veneratione con
ceptionis beate virginis potest erra
re. vnum autem miraculum in ciuita
te Mediolani āno preterito accidit.
Nam cum predicator quidam cōtra
immaculatam virginis conceptionē
predicasset et post predicationez poni
fecisset tabulam quandam in loco in
quo predicauerat: in qua tabula scrip
te erant auctoritates quedam contra
virginis conceptionem: Cui inter
fuit vnus conceptōis beate virginis
deuotus q̄ timēs tali p̄dicatiōe ac ta
belle ad murū affixiōe mltos a deuo
tōe immaculate p̄ceptōis m̄is si posse
auerti: recogitansq; qualiter hunc in
conuenienti valeret obuiare: tandem
proposuit in animo suo describi atq;
depingi facere super portam domus
sue nonnullos doctores cum dictis
suis beate virginis immaculatam cō
ceptionez commendantibus: Simul
cum miraculo contra illum predica
tozem facto: qui vt legitur: postq̄ con
tra beate virginis conceptionem pre
dicauit. de pulpito descendens statim
adueniente lupo terribili suffocatus
est: Hoc autem propositum cum per
aliquod tempus implere distulisset:
egritudine maxima infirmatus est. Cū
vero nullis medicorum remedijs sa

nitatem recuperare se posse conspice
ret: excogitare cepit q̄ forte beata vir
go propter propositi sui dilationem i
dignata hanc sibi infirmitatem eueni
re fecisset. Unde protinus illi deu
nit q̄ si ipsum de predicta infirmita
te liberaret: ipsas auctoritates descri
bi atq; doctores qui illas edidere de
pingi: cum predicto lūpi miraculo fa
ceret. Quo emissio atq; cōpleto voto:
ab ipsa infirmitate sine medicinarum
remedijs liberatus est. quod miracu
lum ipse mihi ore proprio enarrauit.
cuius etiam rei testimoniū mihi per
hibuit aromatarius qui illi ante emis
sum votum i predicta infirmitate medi
cinas exhibuit. Aliud quoq; iudiciū
sue innocentie beata virgo a quatuor
decī ānis isra demonstrauit. Itaq; cū
Reuerendum patrem fratrem Ber
nardinum de caymis ordinis nostri
summus pontifex Sixtus quartus
ad hispaniarum regem pro quibuscū
rebus valde importātibz: atq; chri
stianitatis bonum cōcernentibus de
stinasset: ipseq; ab ipso rege quicquid
predictus summus pōtifex petebat ob
tinisset ab hispanijs romam perge
re volēs: cum illi esset vni ex eius so
cijs ad terram sanctam superiorum
obedientia profecturo qui litteras re
gis predicti summo pōtifici directas
in custodiam habebat: predictus fra
ter Bernardinus imposuit vt omnes
litteras alteri suo socio assignaret. Il
le vero cum multas litteras ab hispa
niarum partibus delatas i vno pan
niculo ligatas hēret: eas fideliter alte
ri socio eius cōsignauit. oblitus q̄ lit
teras a quibus totum negocij pondus
depēdebat i quibusdam corporalibz
reposituerat. cū eas ierosolimā perre

turus asportauit. Cum igitur pater
frater Bernardinus romam profec
tus esset credēs q̄ illas litteras socius
eius haberet: et ad summi pontificis p
sentiam accedere deberet: volens pre
dictas litteras preparare vt eas sum
mo pontifici posset presentare: reuolu
tis oibz litteris quas eius socius ha
bebat: inuenit illas deesse sine quibus
coraz summo pōtifice: eius indignatio
nem timēs non audebat apparere: p
pter qd multū incepit affligi: nesciēs
qd de ipsis litteris factum esset. Ego
vero qui simul cum illo romā perre
ram pro p̄firmatione nr̄i officij cōcep
tiōis virginis gloriose ipetranda: de
uoui eidem piissime virgini. q̄ si gra
tiz nobis haberi faceret a p̄dicto sum
mo pōtifice audiētiā: litterasq; p̄di
ctas reperiri: tres ad gloriā vniū
late cōceptionis sue sermones cōpo
nere: quo emissio voto: statim summus
pontifex nos vocari precepit. atq; ala
cri vultu et valde iocunda facie grati
simam nobis audiētiā dedit: ipm̄q;
patrem fratrem Bernardinum ne de
amisiōe litteraz affligeretur hortat⁹
est dicens q̄ ita credebatur verbis suis
sicut litteris ipsis credidisset. Sed qd
mirabilius est: pcurante ipsa benedi
cta virgine: socius p̄dicti p̄ris fratris
Bernardini qui abstulerat ipsas litte
ras: ante q̄ i portu venetiārum nauem
navigaturus ascēderet: reuolūēs pre
dicta corporalia ipsaq; litteras repe
riens eas statim p̄dicto p̄ri fratri Ber
nardino romā trāsmisit: qui eas ad p̄
firmationē sue fidelissime legatiōis p
fato summo pōtifici p̄sentauit. In ter
ra ēt modoctie tpe pestis: quidam ha
bens vlcus morbosū: beatā virginē
rogauit vt ad gloriā sue scissime cōce

ptionis eſſe liberaret: qua i ſero emiſſa
inocacione mane ſequenti ſe liberum
repiſit: In ciuitate quoq; Laude dum
quedā mulier mater vni⁹ fratris nſi
grauiffima iſirmitate laboraret: ſimili
modo immaculate cōceptiōi beate vir
ginis ſe deuotiōis liberata eſt. Et con
tra vero cōtra inocētiā ſuā pſequē
tes ipſa virgo bñdicta multipliciter i
dignationē ſuā demōſtrauit. iſtaq;
i quadā terra italie dū quidā religio
ſus cōtra cōceptionē beate virginis
p̄dicaret. dixit rogo virginē Mariā vt
de vitate a me p̄dicata aliqua faciat
demōſtrationē: ſtatimq; hoc dicto: vna
p̄te ſundi pulpi ſup quo erat cadēte
ipſe deorſus corruēs: vſq; ad cingulū
p̄amis ſuis oibus deitup remanētib?
cum eſſet ſine ſemoraliſibus et antipho
na toti populo ludibrium fuit: Sicq;
brā vgo aduerſariū ſuū cōſudit. In
ciuitate quoq; Mantue tpe illuſtris
marchionis dñi Ludouici aui pſen
tis dñi marchionis quidā religioſus
confefſor p̄dicti Marchionis rogauit
ipſ; vt feſtū cōceptiōis beate virginis
de libro feſtorū que obſeruant i illa
ciuitate faceret deleri. Cum ille reſpō
dit ſe hoc facere nolle: qā hoc feſtum
erat a ſuis p̄deceſſorib⁹ iſtitutū. Tūc
ille cōfeſſor rogauit eū vt ipſ; p̄mitte
ret dictū feſtū cāzellare. quo ex tedio
p̄mittente: ille cōfeſſor cāzelato cōce
ptionis feſto: ad ſuum reuerſus mōa
ſterii mortu⁹ ē ſine lingua. Inuēit enī
illā linguā amittere qua bñc virginis
p̄ceptionē p̄ſumpſit ipugnā. p q enī
qſ deliquit: p ea et puniri d; ſap. xj. et
exo. zi. et notat i. l. ex ſcō. ſ. iulianus
ff. d. vul. et pu. l. heres. ff. d. his qb⁹ vt i
dignis. et i. l. ſi. C. d. accu. et i. l. ſi cui. ff.
codē. et p glo. i. l. ſi fugitiu. C. de ſuis

ſu. In ciuitate ēt dñi qdaz notari⁹ et
ciuis mediolanēſis dñs Henr⁹ An
ton⁹ de Bernardis q erat cōtrari⁹
opinionī de immaculata cōceptiōe bñc
virginis: taliter q hēbat exorū offi
ciū cōceptiōis p romanā ecclia; ap
probatū nec volebat audire p̄dicatio
nes d p̄ceptiōe eiūſdē virginis: ac re
p̄bēdedat eo q tenebāt hāc opinionē
vel ieiunabāt vigiliā p̄ceptionis: aut
feſtū eiūſ celebrabāt ac obſernabāt:
et i hac opinōe ſua p̄ra p̄ceptionē p
ſeuerant ānis. 14. et pl⁹. vii cum qdā
ei⁹ fili⁹ q poſtea fact⁹ ē religioſus ordi
nis heremitarū ſci Aug. de obſeruā
tia: exiſtēs adhuc ſecularis ſcripſiſſet
ſup vñū ſuū librū eplārū ſci hierony
mi quādā ſalutationē bñc vginis p̄di
catā dñi a p̄e ſatre Antonio d ver
cellis ordinis miorū: i qua bñdcā vir
go maria ſine culpa origialis pci ſuiſ
ſe laudat. Ipſe dñs petr⁹ p̄dictus cā
zelauit predicta verba. et ſcripſit ibidē
auctoritatem cōtrariam ſancū Tho
me de aquino. et vnam auctoritatem
ſancū Ambroſij que videtur contra
cōceptionem beate virginis: atq; re
p̄bendit filium ſuum: qā p̄dictam
ſalutationem ſcripſiſſet. perſeuerante
autem eo in hac ſua pertinacia: acci
dit ſibi in eſtate proximē preterita ta
lis viſio noctis tempore. nam videba
tur ei q eſſet in eccleſia ſancū angeli
fratrum minorum de obſeruantia
apud Mediolanum. q q ſtaret prope
vas i quo ē aqua benedicta iuxta por
tam maiorē eccleſie in quo loco cum
oraret: apparuit beata virgo Maria
i ipā ecclia: q veniebat a manu dextra
capelle ſancū Bernardini ſite i ipſa
ecclia. et ſbat verſus eū. et ipſe notari⁹
genib⁹ ſteris proſtratus i terrā adora
i iij

uit beatam virginem etiam inclinando
caput cum ei appropinquasset putans
quod eius deberet respicere. Sed ipsa omni-
dens faciem turbata; renoluit caput
suum; et noluit ipsum respicere. statimque
disparuit. unde et ipse ad se reuertus
in magno dolore remansit. et totus de-
solatus. et ipsa nocte amplius non
potuit dormire: cogitando et recogitan-
do causas quare beata virgo ei appa-
rerat cum facie sic turbata et noluerat
eum respicere maxime autem miraba-
tur quia alia vice cum ipse adhuc esset
etatis tredecim vel quatuordecim an-
norum. et ieiunasset 7 annis penitus
diem ipsius domine in pane et aqua se-
mel in omni ebdomoda: nunquam fran-
gens ieiunium ex infirmitate vel alia
causa: sibi apparuerat ipsa virgo be-
nedicta. et cum ipse illi magnam fecis-
set reuerentiam ipsa quoque iocunda
et hilari facie eum respiciens verius
eum fecit inclinationem capitis sui. Cum
igitur dictus notarius ex predicta se-
cunda visione sic contraria prime esset
valde afflictus: accidit quod in aduentu pre-
terito cum predicaret illi Reuerendus
pater frater Bernardinus feltrinensis or-
dinis minorum et multa diceret in laudem
conceptionis beate virginis. et expro-
baret illam pertinaciter impugnantes
ipse notarius interfuit predicationi.
Unde inspiratus a deo cepit time-
re predicta visio terribilis ei a beata vir-
gine fuisset demorata quia suas con-
ceptionem impugnabat. Unde deno-
te eam rogauit quod si verum erat quod ipsa
esset concepta sine originali peccato in
visione aliquam ei faceret habere conso-
lationem et ipse renunciatet opinioni
contrarie et cancelaret illam possibilia
auctoritatis sancti Thome etc. et reap-

taret in libro predicto epistolarum san-
cti hieronymi illam salutationem canze-
latam. Qua facta invocatione in breui
habuit de nocte hanc visionem. videba-
tur enim sibi quod esset in platea sancti
Ambrosii que est iuxta ecclesiam sancti
Francisci in qua ecclesia est capella
imaculate conceptionis beate virginis
Marie. Et ecce in aere parum distans
a terra apparuit dulcis Iesus filius be-
nedictus virginis gloriose magna co-
mitina sociatus. eratque relucens so-
le atque in manibus suis habebat ma-
gnam copiam florum candidissimorum et
redolentium atque mirabiliter fragran-
tium multaque gentes adesse videbantur
ab eo petentes ut de predictis floribus
tam fratribus et odoriferis eis por-
rigeret. Unde et ipse notarius ei dixit
O dulcissime Iesu christe placeat vobis
et mihi porrigere de dictis floribus: et
ipse benignissimum iesus appropinquans
ei et extendens brachium suum porre-
xit illi de dictis floribus manu sua qua-
si ppe faciem suam eam extendens. Quo
actu ipse notarius ad se reuersus gra-
tias imensas egit domino nostro iesu christo.
et totus remansit consolatus. statimque
facto mane cancellauit dictas auctori-
tates scriptas contra gloriose virginis
conceptionem et renouauit predictam sa-
lutationem in predicto libro: quam etiam
ab eodem die usque nunc in sero dicit
ante dormitionem. et quotidie dicere
proposuit et in scriptis redegit predictas vi-
siones. et manu propria scripsit et sub-
scripsit in testimonium veritatis. et opi-
nioni quam prius habuerat contra con-
ceptionem immaculatam intemera-
te virginis totaliter renuntiavit. cuius
litteras in 1492. ac die primo februarii p-
pria eius manu factas apud me ha-

beo autenticas: quas ipsemet nabi de
tulit et iurauit ita esse veritate. Aliud
quoque idicium sue innocentie demo
stratum beata virgo ostendit. nam
cum vigilanti ano presenti deberet
fieri disputatio de conceptione beate
virginis: vnus Bachalar⁹ ordinis
cuiusdam qui ibidem conuenerat et te
nuerat usque ad illud tempus opinio
nem contrariam immaculate concep
tionis: meritis ipsius beate virginis illu
minatus a deo coram fratribus no
stris renunciauit opinionem sue promi
sitque se de cetero crediturum ipsam be
nedictam virginem sine originali pec
cato fuisse conceptam. hoc autem confi
teri nolunt quidam in opinione sua in
durati. unde cum in quadam ciuitate ita
lie ordinis eorum institutor: vt comuni
ter ab eis tenetur: sit sepultus: quadam
die in illo monasterio fratribus et mo
re ante tumbam sepulture quadam an
tiphona canentibus que incipit Magne
pater etc. Audita est vox de tumba di
ces. neque ego pater: neque vos filij. que
verba licet a quibusdam interpretata
sint quod hoc ideo diceret ille sanctus: quia
fratres qui habitabant in illo: comue
tu non obseruabant ordinata per ipsum
institutorem: alij vero dicunt quod in il
la tumba non est corpus ipsius sancti
sed vnus religiosi alterius ordinis
et ideo vox illius dixit. neque ego pa
ter et reliqua. tamen alij et forte melius
opinatur quod hoc ideo dixit ille sanctus
quia cum ipse fuerit deuotissimus con
ceptionis matris dei: ipsi eam impu
gnare nitebantur: et ideo bene dixit.
neque ego pater scilicet vester sum. ne
que vos filij scilicet mei estis. quasi dice
ret. sicut indeis dixit christus. Johan

nis octauo. Si filij abrahe estis opera
abrahe facite: Sic et vos: si filij mei esse
vultis: deuotionem meam erga im
maculatam virginem Mariam tene
te. vt non sius de illis de quibus san
ctus Ambrosius in quadam omelia
inquit. Radix sancta et si rami inuti
les etc. vt etiam non sius de illis quos
sanctus Iohannes Baptista Luce
tertio appellat gemmina viperarum
que materna viscera crudeliter ro
dunt. In candiana etiam insula vt
mibi retulit vnus frater noster qui
tunc ibi aderat: cum vnus deuotus
frater minor de immaculata virgi
nis conceptione predicasset. quidam
visitator alterius ordinis: post pran
dium fecit predicationis signum pul
sari. et congregato populo cepit predi
care contra beate virginis concep
tionem: quod idigne ferens illustrissimus
Dux candie deuotissimus beate vir
ginis: qui sermone presens erat: pre
cepit illi visitatori vt statim de pulpi
to descenderet et sileret sub pena indi
gnationis excellentissime dominatio
nis venetiarum. Ille igitur coactus
descendere valde indignatus misit quas
dam conclusiones fratri illi nostro predi
catori iactans se eas velle contra eum dis
putare. quas ille frater aspiciens iue
nit in tribus locis falsas in gramatica.
unde illi respondit: quod prius iret ad sco
lam puerorum: et postea posset ire ad
disputationem theologorum. et quod pri
us curaret caput pisciani quod ipse fre
gerat: quod presumere impugnare argu
menta Scoti. Beata tamen virgo teme
ritates suas confundere et aliter voluit.
Itaque infra paucos dies post ipsius excessum.
dictus visitator suis fratribus omnibus

in seditionem contra eum conuersis ne
cesse habuit effugere latenter de mona
sterio suo timens incarcerationem vel forte
etiā peius tractari ab eis: unde ad mo
nasteriū nostrū supplex venit rogās
fratres nostros: ut eū occultatū tene
re dignarentur ī monasterio: donec na
migiū securū transfretādū inueniret. Qu
ius proteruiā nō attendētes predicti
fratres. sed bonū pro malo secūdm
apostoli p̄lū ad ro. 12. reddētes: eū
ī mōasterio suo caritative quoad vo
luit tenuerūt. In firmana etiā ciuita
te dñi quidā predicator p̄tra beate vir
ginis p̄ceptionē predicare cepisset su
bito sanguis cū magno ipetu de ore
eius effluere cepit ita qd nūq̄ īceptus
sermonē prosequi potuit. S; forte ali
quis p̄tra me indignabitur qd talia ad
imaculate v̄ginis defensionē miracu
la facta p̄scrip̄i. Cui ego respondeo qd
dum beata virgo illa fecit. toti mūdo
laudabiliter īmīda mōstrauit. Ego
tamen ī hoc opere neminem speciali
ter nominauī. Unde si quis mihi ira
sci voluerit ⁊ recalcitrare verificabit̄
de eo illud qd inquit beatus Hiero
nymus ad Nepotianū dicēs. Memi
nez specialiter sermo meus pulsauit.
generaliter de vicijs disputatio est.
Qui igitur mihi irasci voluerit: pri⁹
ipse de se qd talis sit cōfitebit̄. hec ille.
Talis namq; murmurator ostendet
se esse de illis aduersarijs beate virgi
nis de quorū obstinatione hic tracta
tur. inquit enī moralis cato ī suis do
cumentis. Conscius ipse sibi de se pu
tat omnia dici. Talis quoq; faciet si
cut equus qd habet clauū firmū ī car
ne qui subito vt tangitur ī illo recalci
trat. Ego tamen eorū murmuratio

nez nō timeo nec curo. quia nec cura
bat saluator noster de murmuratiōi
bus aut scādalis phariseorū. Et ideo
aliqui p̄dicatores fallūtur qui dimit
tunt p̄dicare de cōceptione beate v̄gi
nis maxime ī die sue solēnitatis timē
tes aliquos p̄dicte cōceptionis aduer
sarios aduersum se cōcitari. Bonus
namq; ac fidelis seruus non debet a
laudibus domini ac domine sue desi
stere. licet aliquos videat de p̄dictis
laudibus indignationez habere. Ideo
vt itelleri cū sup̄scriptus pater fra
ter Bernardinus feltrinus prefato
respectu nō soleret predicare de con
ceptione virginis benedice: Quadā
vigilia p̄ceptionis iterū rogauit euz ve
nerādus pater frater Sixt⁹ de Mō
ordinis nostri de quo vellet ī crasti
no p̄dicare. Cui ille respondit. qd p̄di
care nolebat de p̄ceptione ratiōe p̄e
dicta: sed aliqua alia ad beate v̄ginis
gloriam itendebat dicere. ¶ Dicitur
autē pater eū hortatus est vt de ima
culate v̄ginis p̄ceptiōe p̄dicaret ⁊ ma
trē dei quātū digne poterat laudaret
nec a laude domine nostre. p̄pter talū
murmuratiū indignationē desisteret
De talibus enī qui ex malivolētia v̄l
obstinatione scandalizantur dici po
test illud qd de phariseis qui de ver
bis xp̄i scandalizabantur: dixit ipse
dominus discipulis suis. mathei. 15.
s. Sinite illos. Ceci sunt ⁊ duces ceco
rum. Quapropter prefatus pater fra
ter Bernardinus istius sancti viri qd
in vita ⁊ in morte miraculis clariuit
persuasiōe confortatus postea sem
per de ipsa conceptione predicauit:
credens hanc esse beatissime virginis
voluntatem: que ad hoc insinuanduz

sue cōceptionis deuotis multas gra-
tias elargitur. Nam tempore Blan-
chorum cum Mediolani esset maxima
pestis fecerunt mediolanenses votū
beate virginis q̄ si eos liberaret festū
sue immaculate cōceptionis celebra-
rent. Quo emissio voto a dicta peste
liberati sunt. Intellexi etiam q̄ pri-
mus dux Mediolani tam preclarus
consecutus est dominum: quia ad ex-
hortationē Magistri Petri de can-
dia qui postea fuit summus pontifex
deuotionem precipuam semper habu-
it conceptioni beate virginis matris
dei: quam deuote sepius per sanctissi-
mam suam conceptionem innocabat
Credo etiam predictū Sirtum quar-
tum ad sūm apostolatus apicem pro-
uectum quia quotidie ad uesperas et
matutinum de immaculata virginis cō-
ceptione cōmemorationem faciebat
quam deuotione etiam in pontificatu
semper ut intellexi obseruauit. Noni-
sime uero aliud innocentie sue stupen-
dum indicium gloriosa uirgo maria
demonstrauit. Nam cum serenissim⁹
rex hispaniarum per multos annos
elaborasset pro captione inclite et ter-
ruginabilis urbis granate: tandem ad
purissime virginis adiutorium confu-
gens deuote uenit cum serenissima
conforte sua regina q̄ si eis de predic-
ta urbe victoriam prestaret: primum
ciuitatis illius templū ad honorē sue
immaculate conceptionis dedicari fa-
cerent atq; consecrari. quo facto vo-
to: gloriosam de ipsa ciuitate victoriā
uirgo illis intemerata concessit. unde
in prefata urbe sollempniter intrantes
cū magno episcoporum numero: suorum
q̄ p̄cerū atq; militū potenti exercitū
votū predictū p̄tinus p̄pleuerūt. Ani-

mentē ergo oēs xpiani principes ad co-
lendā immaculatā matris dei cōceptio-
nē atq; ipsi⁹ festiuitatē iubeant in oī
potētie sue dñio solēniter celebrari.
Si q̄s enī aliquā a predicta uirgine gra-
tiā desiderat obtinere illā ad cōceptio-
nis sue reuerentiā studeat flagitare.
Hoc nāq; nouissimo mūdi tpe digna-
bitur benedicta uirgo uniuerso orbi
puritatē atq; innocentiam suam demon-
strare. rebelles suos p̄sternēs: et sue
cōceptōis deuotos exaltās magnifice
Sicut fecit Alexandro neq; magno
theologo cui rebelli et p̄trario immacu-
late cōceptionis ipsa benedicta ego i
dignationē suā demonstrauit: sūm mo-
do quo etiā demonstrauit Alexandro
de ales. unde etiā ipsū p̄uertit. Qua
p̄pter predict⁹ doctor p̄posuit pulcher-
rimū sermonē de cōceptōe matris di
accipiēdo p̄thematē illū cāticorū 4.
Tota pulchra es et c. i quo sic dicit. Fe-
stū cōceptōis b̄tē marie p̄secrate uir-
gis honorat p̄pter reuelationē q̄ fac-
ta fuit abbati helmino ut talē diē que
signanter fuit sibi expressa celebrari
faceret ad honorē virginis matris di
sub interminatione mortis sibi influ-
gende. Cū ergo reuelatio facta illi sā-
cto abbati non debeat discredī. sicut
nec reuelationes antiquis patribus
facte. Nōne credendum est q̄ iuxta di-
ctā reuelationē prefata solēnitas de-
beat celebrari. Ad q̄d stimulamur
quia natiuitas beate virginis celebra-
tur propter reuelationē cuiusdam soli-
tario factam. quare ergo cōceptio
non debeat celebrari iuxta reuela-
tionem illi sancto abbati factā? Ego
igitur doceo et assero et credo illos ef-
se commendandos qui pie et deuote
festum conceptionis celebrandum di

terunt. Et hoc precipue. Nam cum
magister theologie existens in scholis
publice contrarium docerem. et isto
die sicut in alijs diebus: officium doc
toris in scholis exercere vellem: teste
sole iustitie: arripuit me tam repenti
nus morbus q̄ eodem die et annis
singulis me excecavit ita q̄ tali die
conceptionis officij magisterij exer
cere nunq̄ valui. unde auditores cō
socij mei extimantes istum morbum
euenire mihi quia impugnabaz festi
conceptionis: me corripuerunt: et la
num consilium habui ab eisdem vt
de illo festo crederem contrarium ac
illud festum celebrandum annuatim
fore sentirem. Et hoc doceo faciendū
et hoc assero. hec ille. Ego autem dice
re possum cū beato Augustino i ser
mone de assumptione virginis: i quo
postq̄ rationibus pijs et catholicis p
bauit corpus beate virginis nō fuisse
corruptum nec a vermibus corrosū
sed simul cum anima resuscitatum et
glorificatū ait. Tibi ago gratias chri
ste quia de sancta virgine matre tua
nisi qd̄ pium est ac dignum viliū est
sentire non potui. vt enim dicit i^hsus
trus aureoli vbi supra: eadez dici pos
sunt in presenti questione. imo omnia
argumenta que fecit augustinus ad
probandum q̄ inconueniens fuisset
beate virginis corpus in putredinez
verti: multo magis concludunt in cō
uenientissimum fuisse eius animam
peccati stercorebus sordidari et putre
fieri. Inter alia autem fundamenta
potest adduci illud qd̄ idem Augusti
nus vbi supra inquit. Dum ait. De
Maria credendum non videtur nec
extimabile illud cuius extimationem
procul pellit inextimabile munus qd̄

accepit. super quibus verbis arguit
petrus aureoli vbi supra di. Sed cer
tum est q̄ maternitas dei caritas
omnis gratie. principatio diuine pa
cis caritatis et amicitie: repellit erri
mationem omnis peccati. Inextima
bile enim est principium amicitie esse
filiam odij. principium caritatis et pa
cis esse filiam ire. matrem dei esse ser
uam peccati. ergo hoc omnino esse nō
debit secundum verba Augustini
hec ille. non enim congruus fuit deo
redemptionez humani generis malo
incubare principio que tam bono de
bebat peragi exitu. ad qd̄ facit. c^o. p^o
cipatus p^oia. q. p^oia. et qd̄ notat glo. i
aūt. vt indi. sine quoquo sus. s. cogita
tio col. secūda per textū ibi. Facit etiā
ad predicta q̄ initium est spectandū
l. 3°. s. scio. ff. de mino. l. si procurator: ē
in principio. ff. man. et l. si id qd̄. s. si fi
lius. ff. pro socio et l. pōponis la. 2°.
ff. de nego. ges. Et nūc enim valet
bonum initium et bona fides in p^oci
pio. L. quid ergo in principio. ff. de his
qui nō. in fa. l. p^oia et 2°. L. de longi
tem. prescrip. et s. si quis a non domi
no. Insti. de rerū diu. et c^o. si. de pre
scrip. Ex quibus omnibus patet q̄ i
conueniens fuisset matrē dei habere
malum initium. In predicto etiā lo
co predictus doctor arguit sic. Si ut
ait hieronym^o ad Eustochiū: omnis
honor i pensus matri redundat i filiū
ergo similiter dicendū est de vitupio
Quia ad quē spectat p^omodū: spectat
et incōmodū. l. secundū naturā. ff. de
reg. iur. et l. si nō fuerit. s. ita choiri. ff.
pro socio. Cū igitur turpitudine originalis
peccati sūme repugnet filio: non vide
tur bene honorare xpm in matre q̄ di
cit i ea originale peccatū fuisse. hec ille

mihi de
radu

Et marie cū ipsa dei mater vt supra
patuit fuerit fabricata a filio suo q̄ fa
bricat mūdissima ⁊ purissima. Sicut
ergo ignis nunq̄ fuit sine calore. nec
aqua aliq̄ fuit sine humore: ita ⁊ btā
dei genitrix nunq̄ fuit sine innocentia
⁊ puritate: inq̄ filij gratia ⁊ amore.
Matrem igitur dei infamari ⁊ vitu
perari nemo debet supportare. nā ē
fideles ac boni canes contra auferen
tes bona dominorum suorum solent la
trare: rabidi vero canes etiam dñm
ac dñam suaz querunt mordere. Cū
ergo secundum iura licitum sit defen
dere vasallum ⁊ seruū. L. sed si vnus
s. seruus meus. ff. de iuu. Item famu
lum cōductum. l. 2. ff. de vsu. ⁊ habi.
Item filio spurio defendere patrem
suum. fm Bal. in l. cū accusāmi. C.
de fideicom. imo etiam licitum est de
fendere inimicum si ei vis iferatur. se
cundum bal. i. l. vt vim. de insti. ⁊ iu.
Item aial propius iuxta notata i. l.
p. s. vim. ff. de vi ⁊ vi ar. imo etiam i
ter animalia bruta licita est defensio
l. p. s. cūz artetes. ff. si qua. pau. se. di.
Erubescē profecto debent beate vir
ginis impugnatores q̄ sint spuris ⁊
animalibus brutis deteriores: cūz n̄
solum eam n̄ defendāt: sed vitupera
re conentur. q̄ si eam defendere no
lunt: saltem ori suo silentium iponāt
vt ea que legunt ⁊ n̄ recte itelligunt:
alios contra matrē dei exponere n̄ p̄
sumant. Ipsi enī scripta tātūz discū
runt. eorum autem contenta propter
frigilitatem stomachi n̄ bene digerūt
vt de quibusdam similibus inquit Li
nius in l. i. perim. ff. de iuris. om. iudi.
Ego vero: vt presentem sermonem ⁊
claudam ⁊ detrahentium machinatio
nib⁹ obuiare queaz qui laudātes bea

te virginis cōceptionem appellāt de
prauātes scripturas diuinas seu fal
sificantes sanctorum dicta vel eorum
auctoritatibus abutentes. vel menda
cia fingentes. Dico q̄ ipsi alijs impo
nunt qd̄ forte ipsi facere cōsueuerunt.
Sicut quidam icolaris strabo erat tē
pore quo ego legali studio operaz da
bam i ciuitate papienti qui cum vide
bat aliquē sibi cōtumelias dicere. vo
lentem: timēs ne ei improperearet q̄
esset strabo. statim ei dicebat. Tu es
vn⁹ strabo q̄uis ille rectos ⁊ pulcros
haberet oculos. De talibus aut̄ veri
ficat illud qd̄ ponit salomon eccle. 1.º.
di. Stultus i via sua ambulās: cum
ipse sit isapiens oēs stultos existimat.
Et seneca i li.º. de morib⁹ dicit. Hoc
habet oīs affectus vt i quo ipse isanit
ceteros putet isanire. ⁊ Plugu. super
ps. 118. sermone. 12.º. ait. homo malus
suspiciatur i alio qd̄ senut i se ipso. Sci
ant ergo oēs q̄ ea que i hoc op̄e scri
psi. aut ipse ex originalib⁹ libris extra
ri. aut ab alijs auctorib⁹ sic allegata
transcripti. Miracula vero hic posita
aut ipse oculis pprijs vidi. aut a fide
dignis narrata vel descripta recitauī
q̄ quidem vera miracula n̄ potuerūt
p̄ diabolicam artem fieri vt patuit su
pra sermone 7º parte 2º. vnde appa
ret malignitas ipugnantium inocen
tiam genitricis dei qui dicunt p̄dicta
miracula ⁊ prodigia fecisse diabolū.
O isipientia maxima. Quis enim sa
piens credere poterit q̄ diabolus mi
racula faceret ad v̄ginis gloriā: quaz
semp̄ habuit capitalē inimicā: non
enī p̄sumendū est quē debere extolli
ac laudari a capitali inimico. imo po
ti⁹ deprimi ⁊ vituperari. Et p̄pterea
leges reprobat testimonium similium

l. testiu. ff. de testi. Tales obstinati i vi
tuperatione virginis: nec auctoritati
bus nec rationib⁹ nec quibusuis mi
raculis credunt. Et ideo de ipsis tan
tūmodo i omnibus precedētib⁹ ser
monibus itelleri qū impugnātes pu
rissime virginis cōceptionē. vt eos ad
sanam sententiam renocarem: expro
brationis flagello percussi sciens q^d p
salomonez dicitur prouer. 29°. virga
atq³ correctio tribuit intellectū: et sa
pientiam. Non igitur dico q^d aliquis
hacten⁹ peccauerit qui licet errauerit
beatam tamen virginem in originali
peccato cōceptam nō ex pertinacia sed
ex quadam solum ignorantia et falsa
opinatione putauit. Illos vero dico
peccasse et peccare grauerit qui ex ob
stinatiōe ac pertinacia atq³ maligni
tate purissime virginis matris dei co
nant⁹ innocentiaz impugnare. Quos
tamen moneo vt a malo pposito suo

cessent. quia melius ē desistere q^m mā
le cepta perficere. l. pomponius. §. me
minisse. ff. de inof. te. et l. quis sit fugi
tius. ff. de edil. edic. et per bal. et doc.
i. l. si quis nō dicam. C. de epis. et cle. et p
glo^m. in. l. q^d ea mente. ff. de iniu. Itē
quia licitum est se ipsum corrigere. si
cut ē facit iuriscōsultus i. l. diuus. ff.
de iure pa. et i. l. labeo. vbi glo^o. ff. de
ser. rusti. predi. Ego autē licet vt arbi
tro: nihil nisi secundū catholicā veri
tatez scripseriz: tū more boni et fidelis
christiani. omnia in hoc ope posita et
ēt in omnibus alijs meis scriptis pre
sentibus et futuris sanctissime sedis
apostolice iudicio et determinatiōi
humiliter submitto: Quam dñs n^r
Iesus christus cū pasto^r suo ptegat
et glorificet meritis innocentissime ma
tris sue. Qui sit illi honor et sempiterna
gloria per infinita secula seculorum
Amen.

*Melius ē
desistere q^m
male cepta
perficere
Licet
corrigi*

Beatissimo atq; felicissimo dño. d. Sixto quarto: Sedis aplice sum-
mo pontifici sanctissimo Frater Bernardinus de busti ordinis minorum
minimus humilem ac debitam commendationem.

On fuit atistes: p̄ o sanctissime quisq;
Sed neq; v̄tunis forte diebus erit:
Te magis itacte p̄conia virginis optās
Et laudes ardēs magnificare suas:
Namq; sui totum conceptus fama per orbem
Manditur officio sirte beate tuo.
Laudatur patrio nunq; sedata cruore:
Cerbareo nunq; subiacuisse iugo.
Andiq; mellifluo fertur super ethera cantu:
Letantes videas sic resonare choros:
Nulla fuit tanto mulier redimita decore
Que speciem superet virgo maria tuam.
Candidior: niueo rutilas regina colore
Et radijs cedit clara diana tuis:
Luna suum perdit tecum sociata nitorem:
Atq; comes nullum sol tibi lumen habet.
O benedicta dei genitrix: te crimine solam
Immunem natus contulit esse tuus.
Ipse tuam formans animam sic virgo redemit
Crimina q; primi nulla parentis habes.
Non fuit in toto conceptus sanctior orbe:
Si non de nato sint mea verba tuo.
Sed licet hoc sacri monstraret pagina verbi.
Turba tamen nuper multa rebellis erat.
Ecca nimis meritos tibi gens tollebat honores
Conceptum referens non sine sorde tuum.
Vulnerat indoctum sua per phantasmata vulg;
Mescius insipidum qui tulit auctor opus.
Impia virgineum blasphemans lingua nitores
Gaudebat dominam dilacerare suam.
Nullus erat diros in te qui sterneret hostes
Spernentes laudes virgo benigna tuas:
Protinus vt nouit sanctissimus ista sacerdos
zelator cultus Sixtus ubiq; tui.
Horruit immensum facinus tantumq; fideles
Commonuit populos non tolerare nefas.
Nec mora nogarolus sapiens leonardus ameno
Hoc super: officium condidit eloquio.
Exultans pulchro: multumq; volumine letus

Clauiger etherei maximus ipse poli
Iussit vt innocui conceptus festa triumphis
Atq; per octauum sint celebrata dies.
Sic ergo amissos tribuit tibi Sirtus honores
Nāq; tui curaz virgo pudoris habet.
Mundicia ī cunctis colitur nūc en tua tēplis
Iā patet atq; ortus gloria magna tui.
Nunc tua deuoti referunt magnalia fratres;
Estq; tuis totus laudib⁹ orbis onās.
Hoc aut summo residens in culmine presul
Quo tua pcreuit fama peregit opus.
Ille tuos cuncto diffudit in orbe triumphos
Est quibus īmensa gloria parta tibi.
Hoc igitur solitas referas p munere grates:
Glorificās sirtum virgo maria tuum.
Tam sibi longeuā tribuas pia virgo salutem
Mabusalem valeat vt supare dies.
Deniq; felices postq̄ complenerit ānos:
Angelicos iter fac iubilare choros.
Tu vero innocue laudes qui virginis optas
Sirtē pcor nostri cerne laboris opus.
Inclita virginei conceptus gaudia pulchro
Ventibus ac grato pādumus officio.
Hoc igitur suppler rogito sanctissime presul
Clauibus ista tuis tangere scripta velis.
Robore sirtē tuo: valeat quo dicere nostrum
Virginis officiū cui celebrare placet.
Hoc tibi n̄ paruas pariet p secula laudes.
Et titulis cedit gloria magna tuis.
Insuper eterni genitrix castissima regis
Gaudia cōfusus hostibus alta feret.
Te quoq; celorum resonantes cantica cines
Laudabunt dñam sic coluisse tuam.
Ille etiam casto peperit que; corpore matris
Præmia cultori conferet ampla sue.

Finis.

Beatus i rpo pater Sirr' pa
pa quart' cum sibi pientatū fuisse se
quē officii pceptōis bte vginis: atqz
rogat' esset vt p aliquē vel aliquos sa
piētes theologos i lud examian face
ret: dicit q ipsemet volebat examias.
postq' vō diligēter ipm officii exami
nauit p' illō oreten' approbauit: atqz
vt ipmzret ordinauit: Deide p hoc
is: ascriptū breue apostolicuz cor: obo
rauit z confirmauit.

Dilecto filio bernardino de busti de
Mediolano: ordinis minorū de obser
uancia: Sirr' papa quartus salutem
z apostolicā benedictionem.

Dilecte fili: libenter ad ea pcedēda in
ducimur: q deuotiōis respiciūt incre
mentū: Tuis igit i hac parte supplica
tionibus inclinati: vt officii pceptōis
beate vginis marie p te cōpilatū z or
dinatū: Tu z oēs qui id voluerit pro
deuotiōe sua dicere z recitare: libere
z licite possitis ac valeatis: seu possint
ac valeāt: apostolica auctoritate teno
re presentū pcedūsus pariter z idul
gemus: Nō obstantib' pstitutionib'
z ordinationib' apostolicis ceterisqz
patriis qbuscūqz Datū rome apud
sanctū Petrū sub ānulo piscatoris
die. 4°. octobris M. cccclxx. pōnifica
tus nostri anno decimo.

L. Bisus.

Reuerēdus pater frater Matheus d
nouaria ordinis minorū: dū esset Lō
missari' i curia romana Reuerēdissi
mi patris fratris Angeli d clauasio
vicarii generalis: quo ad fratres d ob
suāna i partib' Cismōtanis existēs
coram scissimo dño nostro Sirro 4°.
summo pontifice dicit: placeat scitan
vestre q celebrātes officii pceptōis
beate vginis marie editū p fratrem

Bernardinū de busti habeāt eandē
idulgentiā quā sanctitas vestra pces
sit celebrantib' officii dñi Leonardi
nogaroli. Sumus at ponūser respo
dit. Nos sumus ptenit: z dedit benedi
ctionem suam.

Incipit deuotissimū officii immacula
te pceptionis gloriose vginis marie
editū p fratrē Bernardinū de busti
ordinis minorū: Quod quidē officii
approbatū est z cōfirmatū a scissimo
dño nostro Sirro quarto pōtifice ma
rtino: Qui ad maiore eiusdez illibate
vginis gloriā omniumqz fideliz
deuotionem: auctoritate apostolica p
cessit q hoc officium possit i dei eccle
sia sicut alia diuina officia celebrari
non solum a fratribus z monialibus
de ordine beati Francisci sed etiam a
ceteris religiosis: z clericis qbuscūqz.

In primis vesp̄is. Antiphona.

Itit domin' do
mine mee. sede a
dextris inocēis
tue alleluia. ps.
Dixit dominus
cum reliquis de
sancta maria. an
tiphona. Lauda
te pneri dominā
super omnes gē

tes i pceptu gliosā. alla. aūt. Letatus
suz i his q dicta sunt mibi: pcepta est
hodie regia celi. alla. Aūt. Nisi dñs
custodisset matrē suam angelus tene
bray demigrasset eā. alla. aūt. Lauda
ierusalē dñm q nō fecit taliter: vlli na
tiōi: sicut sue dilectissime matri. alla.
Suprascripte antiphōe dicūtur solū
qn festū pceptōis vēit i 2ª seria qz to
tū officii i primis vesp̄is fit d pceptōe

k

Capitulum.

Dominus possedit me i initio
vitaru suaru ante q̄ quidq̄ fa
ceret a principio. Ab eterno or
diata suz et ex antiqs ante q̄ terra fie
ret. Nec dñ erāt abissi et ego iam con
cepta eram. Hymnus.

Glude mater saluatoris: ma
gni vellus gedeonis: rubus
igne q̄ nō vris: veri tēplū sa
lomonis. Spōsa dei stella maris: por
ta celi tu vocaris: mūdi sal. seuientis
caput cedens holofernis. Mare sicco
calle trāsīs: curr⁹ mergēs pharaonis
inq; sion dñaria: pulsīs ideiebusis.
Assueri regis sceptrū: caput tēgēs v̄
go tuū: mori fecit laqueatū aman san
ctis inimicū. Babilonis rex i pdā: nō
abdurit te captiua: philisti nec golie
es trāsira pugioe. Sicut suū sol nito
rē: nūquā pdit nec decorē: primi p̄is
sic tu labē nullā sentis nec fetorē. Tu
sol occasus nesciēs: lūaq; sēp rutilās:
tu sidus lucē parēs: delicti nubes p
fugās. Null⁹ i te p̄dētes vnq̄ vidit
ifelices: vere tibi nā deuor⁹ ē necesse
sit beat⁹. Ad te ergo nos clamātes: i
hac valle lacrimātes: ad impias eter
nales fac venire triūphātes. Amen.
Id est ēt dici hymn⁹. Glue maris
stella. v̄. Conceptio ē hodie scē marie
v̄ginis. alla. R. Cur⁹ inocētia deuo
tas illustrat anīas. alla. Ad magnifi
cat. An. Magnificat aīa mea dñm. et
erulauit spūs me⁹ i dō salutari meo
q̄ me p̄seruauit ab originali peccato.
alla. alla. alla. Oratio.

Deus q̄ imaculatā virginem
marīā vt digna filiū tui mater
existeret: ab omni labe pecca
ti i p̄ceptioe sua p̄seruasti: tribue que
sumus: vt qui ei⁹ inocētie puritatez

veraciter credim⁹ ip̄am p nobis ap̄s
te semp itercedere sentiamus. p eun
dem: Ad matutinum inuitator: iū. De
imaculato p̄ceptu virgineo. Jubile
mus deo salutari nostro. ps. venite.

Hymnus.

OBenedicta femia quam celi
laudāt agmina te p̄ficur ho
die p̄ceptā sine crimie. Sicut
solaris radi⁹: corruptiōis nesci⁹ itra
stī matris viscera: o gloriofa domia.
Nullū redemit fili⁹ ex oī gente digni
us: q̄ te seruauit p̄uide: mūdā pater
no scelere. Gloria tibi dñe qui natus
es de virgine et. In p̄rio nocturno:
ant. Eleuata ē marie puritas super
choros angelorum. alla. ps. Domine
dñs noster: ant. In sole posuit taber
naculū suū dominus: q̄ d imacula
ta virgine oī puritate fulgida natus
est xps. alla. ps. Celi enarāt gloriāz
dei. ant. Ab initio et ante secula de⁹
ordinauit eā: et filio suo p̄parauit eā:
alla. ps. Domini est terra. v̄. Libera sti
me domine ex ore leonis. alla. R. Et
a cornib⁹ vnico: mīū humilitatē meā
alla. Et dictis scōr doctor. Le. pria.

Gratias Ambrosi⁹ quodā in
sermone de gloriofa virgine
maria exponens p̄pheticū
illud. Egredietur vīrga d radice iesse
sic d eius inocētia profestatur dicēs:
Nec est vīrga i qua nec nodus origi
nalis: nec cortex venialis culpe fuit.
Hylarius O. v̄go benedicta sup oēs
feminas: que angelos vicis puritate:
q̄ oēs sanctos superas pietate. Hiero
nymus. Quicqd i marīa gestū est: to
tū puritas: totū veritas: totūq; gratia
fuit. R. In me gratia oīs vite et veri
tatis. In me omnis spes vite et virtu
tis. alla. v̄. Transite ad me oēs qui

cupiscitis me: et a generatoribus meis
adimplemini. In me *Lectio secunda.*

Idem quoque hieronymus in
quit: Quicquid humanis di
ci potest vobis: minus est a lau
de virginis. Et iterum. Nihil est cando
ris: nihil est splendoris: nihil est numinis
quod non resplendeat in virgine gloriosa.
Et alibi. Nulli dubium est de matre do
mini quin talis obuerit esse quam non pos
set argui de peccato quia fuisset ad ipso
perius filius. *R.* Ego mater pulchre di
lectoris: timoris: ac magnitudinis et san
cte spei. *alla. alla. v.* Spiritus meus su
per me dulcis: et hereditas mea super
me et fauor. *alla. al.* *Lectio tertia.*

Basilus. Quid dulci fr
tres carissimi: quid iocundi?
Quid salubri? aut quid
felicius quam de beata virgine loqui: de
virgine cogitare: de virgine predicare. et
ipsam in omnibus sequi et imitari: Nec
est redemptio nostra: salus: vita: spes: re
fugium: presidium et auxilium nostrum: hec est que
fuit in utero matris absque originali pec
cato concepta et generata. ab omni maritali
vicio segregata. omni etiam veniali
peccato priuata et in peccatis actibus et mo
ribus suis spiritus sancti gratia plena
et secunda. Hieronymus. Ceteris per
partes gratia prestat. Marie vero to
ta se infudit gratie plenitudo. *R.* Ad
te filie congregauerunt diuitias: tu vero
maria supergressa es vniuersas. *alla.*
alla. v. Vox enim tua dulcis: et facies
tua decora nimis. *alla. al.* In. 2.
nocturno ant. Assitit regia a dextris
tuis in vestitu deaurato circumdata va
rietate. *alla. ps.* Eructauit. ant. Flumi
nis impetus lenificat ciuitatem dei: sancti
ficauit tabernaculum suum altissimus.
alla. ps. Deus noster. Ant. Gloriosa die

ta sunt de virgine maria quia fundauit
et preseruauit eam altissimus. *alla. ps.*
Fundamenta eius. *v.* Eructi a framea
deus animam meam *alla. R.* Et de ma
nu canis vnicam matrem meam. *alla.*

Lectio quarta. Sermo.

Intemperatam matris sue
conceptionem saluatoris non
innumeris frequenter pro
palauit iudiciis. Quodam enim tem
pore religiosi quidam in tantam con
ceptionis altercationem proruperunt
ut ordinis minorum fratres hereticos
affirmarent: quia dei genitricem sine
originali macula conceptam ius in
predicationibus protestantur. Ea de
re apostolico iussu in parisiensi studio
publica disputatio peracta est: Ad
quam dicti accusatores cum inume
ris pene ordinis eorum doctoribus con
uenerunt. Dominus vero noster Iesus
Christus ad protegendam dilecte matris
dignitatem Scotum ordinis minorum
doctorem eximium ad ciuitatem illam
protinus destinauit: qui aduersario
fundamentis argumentisque omnibus
inconuincibili sermone confutatis ita
conceptionis domine innocentiam clarissime
probaui: quod omnes illi fratres subti
litate eius plurimum admirati obmut
escentes in disputando defecere. Qua
propter opinio minorum a parisiensi stu
dio illico approbat. Scotus vero doc
tor subtilis propter hoc appellatus vic
tor ad altissima vere sophie studia re
meauit Illi autem tam multi accusatores
a paucissimis superati obstupescere ce
ssere. *R.* Nolite timere multitudinem
istam: ego enim dominus adiutor vestester
alla. alla. v. Dabo vobis os et sapien
tiam cui resistere non poterunt omnes
aduersarii vestri. *alla.*

k 11

Lectio quinta.

Eldē ē i ciuitate sacerdo-
tes erant qdā dñe nre in-
nocentiā non credētes: q
vt iuā melius opinione populis inu-
marent quendā nobilē virū eoz com-
municantē operib⁹ obsecrarūt vt pro
firmāda ipsoꝝ sentētia se postq̄ ali-
quandiu fuisset infirmū mori postre-
mo simulās ad eozū ecclesiā quasi p
sepultura magno cū apparatu turbis
comitātib⁹: faceret deportari. Depo-
situsq; i medio ecclesie feretro secundū
patrie morē eozū vnus ad populū po-
raret. ad mediū vero simonis veniēs:
sic illi q mortuus videret ex parte oī
potentis dei preciperet. vt si beata v-
go maria originali fuerat vicio macu-
lata protinus a mortuis rediret ad vi-
tā. R. Alieni insurrexerūt aduersus
me: et fortes q̄sierunt diffamare aīaz
meā. et nō p̄posuerūt deū ante p̄spec-
tum suū. Ecce. n. deus adiunat me. et
dñs susceptor ē ale mee. al. v. Quā-
stremuerūt gentes et populi meditati
sunt inania: Ecce. Lectio sexta.

Debuit assensū nobilis p̄dic-
tus suggestionib⁹ iniquis: oī-
busq; iuxta qd̄ ordinatus fue-
rat pactis: innumeris fere scolarib⁹ ci-
uib⁹q; ac diuersozū ordinū fratrib⁹
ad eꝝq;as puocatis: p̄dicet⁹ sacerdos
nobilē illū p dei virtutē ac potentiaz
p̄iurauit: p̄cepitq; vt si gloriosa dī ge-
nitrix vgo originalē p̄traxerat macu-
lā p̄tinus euigilaret a mortuis: Cū
aut̄ iteratis inssionib⁹ sepi⁹ p̄cepta re-
peteret nobilis ille imobilis p̄stebat
qua de re mix i modū admiratus p̄-
biter cū sequacib⁹ suis itremuit: Cō-
iunt vero simulatoris illi⁹: tā nefāde
nō inscia fraudis: Cū vq; ad ecclesias

virū suū comitata dolore lacrimis si-
mulās puenisset: illū post sacerdotis
iussa vidēs imobilē: p̄tinuit btāz vgi-
nē mariti sui malignā fictionē obūis
multasse supplicijs. Illicoq; ad fere-
trū curēs: iuenit vir suū mortuū q
vix i ecclesia fuerat deportat⁹: pp qd̄
magno euulatu exclamās talib⁹ sacer-
dotē puicijs ipetit. O sceleratissime:
vir meū occidisti. oib⁹ igif p̄ ordinēz
fraudib⁹ astātibus enarratis mulier
illa coniuge orbata lacrimās recessit.
Sicq; gloriā vgo puritatē et integritā-
tē suā hoc isigni miraculo cū maria
aduersarioꝝ cōfusiōe demonstrauit.
R. Quicūq; honorificauerit me glo-
rificabo eū. Qui at̄ p̄tinent me erūt
ignobiles al. v. Ego diligētes me di-
ligo et q mane vigilauerit ad me inue-
niet me. et mecū sunt diuitie et gloria:
Qui at̄. In tertio nocturno. An. In-
nocētia et pulcritudo i p̄spectu ei⁹: scī-
monia et magnificētia i sc̄ificatiōe illi-
us al. ps. Cantate. i. an. Qui diligunt
dñas annunciate iustitiā ei⁹: et p̄stemi-
ni memorie sc̄itatis illi⁹ al. ps. Dñs
regnavit exultet terra. an. Jubilate
dño oīs terra: cantate ac exultate et
psallite i p̄ceptōe v̄ganis benedicē al.
ps. Cantate. ij. v. Vere dñs ē i loco
isto al. R. Nō ē hic aliud nisi domus
dei et porta celi al. Lectio sancti
euangeliij secundum lucam.

In illo tpe loquente Iesu ad
turbas extollēs vocē qdam
mulier d turbā dixit illi. bea-
t⁹ venter q te portauit. et vbera q̄ sūri-
sti. et reliqua. Omelia. Lectio septia.

Antiū mos ē dilectissimi vt
amorē suū tacere nequeat s;
necessarijs ac caris suis esse
rāt et pdāt: flāmasq; suas intra pect⁹

suū cobibere nō possint: Enarrāt fre
 q̄ntius: vt ipa asiduitate narrādi: sola
 cū amoris sui capient. Et refrigeria
 imense dilectōis asumāt. Euenitq;
 sepius vt et clamorosas voces p̄tine
 nō possint. Ea pp deuota hec mulier
 d qua euangelista testat gl̄iose v̄gis
 amore succensa extollens vocē suā d
 turba dñz n̄m alloq̄t dicens. Bt̄us
 venter q te portauit et v̄bora q̄ luxisti
 Recte bt̄us venter q eterne bt̄itudis
 aditū referauit. Bt̄us venter q orbes
 vniuersuz benedictōe repleuit. Bt̄us
 venter p quē peccatores veniaz: iusti
 gr̄az: angeli lenciā: filius dei humāe
 carnis substantiā: tota q; trinitas glo
 riā pcepit. R. Bt̄az me dicent oēs ge
 neratōes. Quia fecit mihi magna q
 potens est et scūm nomen ei? altā. v̄.
 Reperit humilitatez ancille sue. ecce
 enī ex hoc bt̄az me dicent omnes ge
 neratōes. Quia fecit. Lectio octaua.

Eat? igit venter marie qui
 nulli vnq̄ fuit obnoxius cul
 pe. si enī recte scripturas inq̄
 rim? si fideliter rei v̄itatez scrutamur
 nō mō actuali: s; et origiali macula i
 temerata monstrat. Derlege ḡ codi
 cis hui? v̄tatem q noscere gestis ma
 rie puritatem. Hoc etenī decet xpi di
 scipulū genitricis ei? magnificare cō
 ceptū. De igit zelus dñeq; deuotio.
 agnate v̄tatis amor: ac d̄fēsiō. pietatis
 cult? et affectio: ad extollendā v̄gis p
 ceptem accendit. R. Laudate dñaz
 oēs gentes. laudate eā oēs ppli. al. al.
 v̄. Benedicaz illam in oī tpe. sp laus
 eius i ore meo. Allā. al. Lectio 9^a.

Quā recte diligentez se n̄ dili
 gat: p̄fecto iniqu? est. et igrat?
 Qui v̄o amicu odit et p̄seq̄t.
 imitior tigris? ferisq; oībus crudelior:

demōstrat. Cur ḡ dilectā dei genitri
 cem: inforū refugiu: desolatoꝝ ipem:
 oīumq; n̄m singulare p̄sidiū v̄ginez
 p̄sequar benedictā? Cur aduocatā se
 culi nō amem? Cur dñaz et m̄fēz me
 am imaculatā nō diligā? Quomō il
 lius v̄gis reticere potero sc̄itatez q̄ p
 sua innocentia p̄cipe meruit saluato
 rem? Exaltabo ḡ cū deuota muliere
 voces meā. Quidam dñō deuotionez
 meā dicens. Bt̄us v̄ter q te portauit
 Bt̄a v̄go q te pcepit: quā nulla vnq̄
 pccī p̄tagio corruptit. R. Vidi specio
 sā sicut columbā ascendentez d̄sup ri
 uos aquarū: cui? inextiabil odor erat
 nimis in vestim̄tis eius. Et sicut dies
 verni circūdabant eā flores rosarū et
 lilia p̄uallitū al. v̄. Que est ista q̄ aicē
 dit p̄ desertū sicut v̄gula sumi: ex aro
 matib? mirre et thuris: et vniuersi pul
 ueris pigmentarij? Et sicut. R. V̄s
 moriemini q̄ i Adā peccauistis. Tu
 v̄o ne timeas o Maria. iuuenisti gr̄am
 apud deū. Ad enī p te: s; p oīb? hec
 lex p̄stituta est al. v̄. V̄s custodiet in
 troitū tuū et exitū tuū: ex hoc nunc et
 vsq; in seculū. Ad enī. R. Hec est do
 mus dñi firmiter edificata. B̄n fun
 data est supra firmaz petrā al. v̄. Hic
 bitabo qm̄ elegi eaz. Bene fundata ē
 R. Scalam vidit iacob. Cuius cacu
 men celos tangebāt allā. v̄. Angelos
 quoq; descendentes et ascendentes q̄
 eam lumine replebant: ei q; dñs inhe
 rebat. Cui? cacumen. R. Porta hec
 clausa erit pccō et nō ap̄f. Qm̄ dñi
 deus ingressus est p eaz: eritq; clausa
 principi al. v̄. Hec est porta dñi. et pec
 catū nō transibit p eaz. Qm̄. R. Hec
 est mulier quā p̄parauit dñs filio dñi
 mei. pulchra nimis et d̄cora facie. icre
 dibl pulchritudis et formosa valde:

oiumq; ocul' g'osa. Al. al. v. Et ideo
adamauit eā rex plusq; oēs mulieres
et posuit diadema regni i capite eius
Al. Ita R. distribuunt infra octa
naz. Incipiendo 2ª die a 3° R. diei pri
me. et 3^a a 4° et sic successive p ordinez
Ad Laudes. An. Domū tuā dñe de
cet scitudo in lōgitudine dierū al. ps
Dñs fignauit. Cū fliqs añ. Introite
i p'spectu dñi i exultatōe i pceptu dul
cissime matris sue al. añ. Adhesit aia
mea post te. me suscepit dextera tua.
ipī vō i vanū q'sierūt aīaz meā al. añ.
Spiritus et aīe iustorū bñdicite dñe an
geloz al. añ. Exultatōes dei i guttū
ei⁹ bisus et purpura idumētuz illius
al. cap. Dñs possedit me. Hymnus.

Exultet celi p'cio. Marie dulci
filio: nosq; letemur hodie p'ce
ptiōe dñe. Maria mūdi glia:
lucis eterne filia: te p'seruauit fili⁹ ab oī
labe penit⁹. Original' macula p'cta res
psit secula: sola p⁹ natū vicijs nūq; p
tacta diceris. Maria mī g're: exēplar
inocētie: te deprecāur itime. nos a p'cō
p'tege. p'fī. nato: p'clito dec⁹ honor
et glia. atq; marie v'gini p' fīnita secu
la. Al. mē. v. Dñe dilexi decorē dom⁹
tue al. R. Et locuz h'itatiois glie tue
al. Ad bñdict⁹. An. Bñdictus dñs
de⁹ yīrael: qā p'seruauit et fecit redēptio
nem mīis sue al. al. al. oīo vt supra.
Ad primā añ. Ex oī tribulatiōe eri
puisti me: et sup inimicos meos despe
xit ocul⁹ me⁹ al. Ad tertiā añ. Rñde
bo exprobrātib⁹ mibi v'bz qā libera
ta suz p' filiū meuz al. Cap. Dñs pos
sedit me. R. bre. Liberaisti me dñe ex
ore leonis al. al. v. Et a cornibus vni
cornū humilitatē meā. al. al. Gloria
p'ri. Liberaisti v. Eruiisti a framea de⁹
aīaz meā al. R. Et d mām canis vni

caz mīez meā al. Ad sextā añ. Declī
nate a me maligni p'seruauit me gra
tia filij mei al. Capitulum.

Beatus hō q audit me et q
vigilat ad fores meas quot
ū die: et obseruat ad postes
hostij mei: q me iuenerit: iueniet vitā
et hauriet salutē a dño R. bre. Eruiisti
a framea de⁹ aīaz meā al. al. v. Et d
mām cāis vnicā mīez meā al. al. Glo
ria. Eruiisti. v. Mere dñs ē i loco isto
al. R. Nō ē hic aliud nisi dom⁹ dei et
porta celi al. Ad nonā. añ. Redie me
a calumnijs hominū vt magnificēt
tenon p'ceptuz meum al. Capitulum.

Qui audit me si p'fundet. et q
opant⁹ i me si peccabūt. q me
elucidāt vitā eternā hēbunt
R. bre. Mer dñs ē i loco isto al. al. v.
Nō ē hic aliud nisi dom⁹ dei et porta
celi al. al. Gloria. Mer dñs. v. Dñe di
leri decorē dom⁹ tue al. R. Et locuz
h'itatiois glie tue al. In tēdis vespis
an. Tota pulchra es Maria. et macu
la origial' nō ē i te al. añ. Sicut liliū in
ter spias: sic Maria iter: Ade filias al.
añ. Cādor ē lucis eterne. et speculum
sine macula al. añ. In glia yērusalez
tu leticia yīrael. tu honorificentia po
puli nīi al. añ. O pulcherrīa iter mu
lieres: pulchre sunt gene tue. collū tu
uz sicut monilia al. Cap. Dñs posse
dit me. hy. Gaude mī. vl. Aue maris
stella. v. Cōceptō ē hodie et. Ad Ma
gnificat añ. Sicut cedr⁹ exaltata suz
i libano. et sicut cūpsus i mōte syon.
Quasi mirra electa. et sicut ciamomū
et balsamū aromatizās oīdi suauitatē
odoris al. al. al. Dio vtiūpra. Secū
die ex dcis sacrorū dictorū. Lec. priā.
Biliū. O Maria tu cādor
ris et decoris forma: cui i ter

ris n̄ ē cōha: nec ī celi ianua. Cipria
n̄. O ego iusta. ⁊ oī iusticia plēssima
cui⁹ conceptio singularis. Origenes.
Que neq; serpētis p̄suasīōe d̄cepta.
nec eius venēsis afflatib⁹ est īfecta:

Lectio secunda. Hieronymus.

Antē i cāticis d̄ Maria: or
tus p̄clusus. s̄s signatus
emissioēs t̄ne padisus: ort⁹
d̄liciarū ī quo sunt p̄sita vniuersa flo
rū genera ⁊ odoramēta v̄tutū. sicq; si
gnat⁹. vt nesciat violari: neq; corūpi
vllis īfidis: fraudibusue diaboli. s̄s
itaq; signat⁹ sigillo totius trinitatis.
Scūs Cirilus p̄iarcha alexādrin⁹.
Propter filiū temerariū ē ī Maria
p̄d̄er culpā aliquā vt p̄m. Lec. tertia:

Sicut⁹ Ildesōsus archiep̄us
toletan⁹ ī li°. beate v̄gis dic
Btā ego maria nisi in vtero
m̄ris sc̄ificata fuisset: minie ei⁹ natini
tas colēda ēēt. S; q; auctoritate scō
ruz p̄fuz digne vt nouit v̄sa caritas
venerat⁹: p̄stat eā ab ip̄o originali p̄cō
fuisse īmune: p̄ quā n̄ solū eue soluta
ē maledictio verū ēt oib⁹ b̄ndictio ⁊
d̄data. Nullis igit postq̄ nata ē d̄lic
tis subiucit: nec ēt originale p̄m ī vte
ro sc̄ificata p̄nt. De s̄mōe Lectio. 4^a.

Alis ēt īdiciis puritate ⁊ īno
cētiā suā ego gl̄iosa mōstra
nt. De b̄tō. n. Guidisaluo ar
chiep̄o tolosano q pp singularē erga
d̄nāz n̄fāz d̄uotionez: ei⁹ capellanus
nūcupat⁹ ē Legit⁹ q quotiēscūq; cele
brabat aderat ei virgo b̄ndēa. Cū āt
ī die p̄ceptiōis eiusdē se ad sacrosca
missariū solēnia p̄pararet apparuit il
li dei genitrix maria: ei⁹ vnā mūdīf
simāz planetāz: mineo candoie radiā
tē tradidit dicens. Scias B̄ndisalue
me sine originali macula fuisse concep

tam Reuerenter igitur festum iteme
rate conceptionis mee celebrare pro
cura Archiep̄s vero non surdus au
ditor: composuit pulcherrimum de p̄
ceptione virginis tractatum: ordina
uitq; festum immaculate p̄ceptionis
per totam hispaniam solemniter cele
brari: totoq; vite sue curriculo ānu
atim publice de cōceptiōe beate dei ge
nitricis: omni qua potuit eloquentia
perorauit. Lectio quinta.

Batus Bernard⁹ abbas
post mortem suāz totus lu
cidus cuidam de suis fra
tribus apparuit. Cum autē oē eius īn
dumentum cādiduz esset: solo ī pecto
re quedam nigerrimi coloris macula
videbat⁹. Querenti autē fratri vbi illā
maculā recepisset: respondit. Cum ta
li macula volui tibi apparere: quia dū
viuerem ī quadam extiti nō vera op̄i
nione: existimans matrem domini no
stri originalem maculam contraxisse.
Dicas ergo fili mi fidelibus populis
que vidisti. Lectio sexta.

In reuelationibus beate bri
gide habetur q quidam ca
pellanus eius sacre theolo
gie doctor erimius Mathias nomie
beatam Brigidam erorauit dicens
Te deprecor filia vt mihi reuelare dī
gneris: si b̄ndicta virgo maria ab ori
ginali fuit vicio deturpata Beata āt
Brigida dixit. Semel virginē roga
ui purissimā: vt modum mihi sue sc̄is
sime cōceptiōis aperiret. ipsa vero re
spondit. ex Joachim ⁊ Anna paren
tibus p̄pagata: scias me ab oī pecca
torū sorde fuisse p̄seruata. Proin⁹
his audis p̄dictus fī op̄inōne suam
deposuit festūq; immaculate p̄ceptiōis
ānuati p̄dicās deuotissime celebrauit

k iij

De Ome'ia Lectio septima.

Quoniam in fidei nostre articulis et
possa huiusce vitas mentio non
habetur: opposita tenentibus preter:
heresis ipsoe criminis: donec aliud eccle
sia statuatur non debemus. Ita ergo donec
nostre innocentia preceptionis credimus. quod tunc
contrarium asserentes. hereticos non puta
mus. Fidelium autem prout pietati: dei geni
tricem nullis peccatis foribus: contaminata
preferri. Audite ergo christiani omnes et cre
dite immaculatam conceptionem virginis
gloriose. *Lectio octava.*

Sed fortasse aliquis dicat. Illi
recte docent: quod casus singulorum red
dunt: oportet enim docentem non
solum verum affirmare: sed et illi casus assi
gnare. adcirco disputando procedamus. et
fidei nostre casus in medium arguendo proferamus.
Quanto enim magis ratione nostrum: tam
to maiorem verba nostra auctoritate fortium
tur. Audi ergo veritatem doctrine: quod ima
culate preceptionis duorum cultor effectus:
presequis gratia: miserationis diuine. lectio 9^a.

Oportet beatus Thomas in 3^a parte
summe. Quos deus ad aliquid eli
git ita parat et disponit: ut ad
illud ad quod eliguntur incipiant idonei:
iuxta illud apostoli: idcirco nos fecit ministro
nomini testis: sed beatus ergo ab eterno fuit e
lecta omnis: ut esset minister christi. unde ipsa per sa
pientem dicit. ab eterno ordinata sunt. ergo
deus per gratiam suam: ea ad tam mirabile opus
idonea preseruauit. Illud fuisset autem idcirco
minister dei: si vult tempore vellet in ministerio fuisset
per peccatum acilla diaboli: quia donec filii
parentes sine honore. ergo minister ita acta domini
nostri per diuinam gratiam: fuit preseruata a conta
gione originali et actuali peccati. Terna die
et deus sacrorum doctorum *Lectio prima.*

Augustinus in libro de natura et gratia
de viginti duodecim capitulis dicens.

Excepta sola viginti de qua per honorem
domini nullam partem cum de peccatis agit habere
volo quoniam: Scimus. nam quod plures ei gratia et do
natum sunt ad vincendum ex omni parte pecca
tus: quod accipe et parens meruit quem postulat
nullum habuisse peccatum. Hac igitur viginti
ne excepta si omnes sancti et sancte dei cum viue
rent interrogati fuissent verum sine peccato fuisset
sent: omnes una voce dixissent. si dixerimus
quod peccatum non habemus: ipsi nos seducimus
et veritas in nobis non est. *Lectio secunda.*

Sed ridet fortasse aliquis Augustinus
loquitur. Audi rursus veritatis. An
gelicum doctorem mendacem facis. Multi. nam
sancti et sancte dei regnant in celis quod nunquam ac
tualibus inuenti fuerunt peccatis. Si ergo Augu
stinus de actualibus tantum loquitur: ei illico
sententia velut veritati contraria ab omnibus
reprobatur. *Lectio tertia.*

In his ergo verbis Augustinus
nobis intinere preterit: neminem
esse in regno celorum: quem non tenuerit
quique catholica doctrina. Alii. nam origi
nale tantum macula contraxere: sicut inno
centes. et multi infantuli qui per baptismum pro
tinus decedentes ad celestem gloriam transierunt.
Alii vero non modo originali. sed actualibus
esse peccatis saltim venialibus sunt infecti. So
la dei gratia ergo omni puritate repleta
nullo unquam fuit violata peccato.

De sermone Lectio quarta.

Ergo in quodam beati Damiani opu
sculo. quod cum regularis esset canon
nicus in episcopatu tolosano contra he
reticos quosdam disputando contendit: quod
multas veritati contrarias conclusiones asse
rebant. Inter alias autem optimas: hac po
puli edificabant. beatum. scilicet virginem non fuisse ab
originali vicio preseruata. Cum vero beatus
Damianus se non posse illis veritatem persuadere
aspiceret: taliter cum eis pugnat: ut suas

pariter conclusiōes i ardē foinace de
ponerēt. q̄ at ignis ardore n̄ deficerēt
veridice putarent. Deposuer igit be
reici suas i medio ignis conclusiōes in
ter alia mīta dicētes. Originali macu
la ptamiata fuit virgo maria. In cō
trariū vō btūis Dñic⁹ affirmant. sta
ti ergo falsas hereticor⁹ conclusiōes vo
rar flāma p̄sūpsit Bti vō Dñici vīssi
ma deā i medio ardētis flāme sine vl
la pēnā lesiōes nulloq; i eis ignis ap
parente idicio p tres continuos dies
perstiterē. **Lectio quinta.**

In regno vngarie qdā i theo
logia Magi: cōtra v̄gis itac
te pceptionē corā rege p̄dica
mīllā sc̄ificatā asserēs: n̄ at sine ma
cula fuisse pceptā. q talib⁹ irreueren
ter dōis: audacie sue p̄as pferēs p̄ti
mus exp̄ianit. In tholosana ēt chūta
ressi qdā itidē p̄dicare n̄ timuit. fūta
vō p̄dicatōe: ad capellā quādā: missa;
celebrat⁹ accessit. In illa at imago
erat gl̄iose v̄gis i marmoī sculpta. cū
q̄ ad altā f̄ ille ascēdere p̄sumpsisset
Btā dei gēitrix v̄go vultū valde tern
bilē ei oñdit ⁊ iratū suāq; ab illo faci
em reuoluit: ⁊ sic vsq; in hodiernum
pmanet diem. **Lectio sexta.**

Tu ducatu sabandiēsi iurta
mōtē sc̄i Bernardi f̄ qdā
vidēs mulieres ad pceptio
nis p̄dicationē p̄gētes increpauit eas:
dicēs purissimā v̄ginē n̄ fuisse a dilec
to filio suo i pceptiōe p̄suatā: addidit
q; si n̄ ita ē b⁹ i me obsecro a btā v̄gie
fieri miraculū vt añ vespas emittā spi
ritū. Ita igit sc̄m est. hora etenī illa: i
nenerūt eū alij f̄ses suspēsus p pedes
⁊ mortuū. **De omelia Lectio septia.**

Ouia forsitā alijs tacit⁹ dicit
Audi aliam r̄tez si vīs recte
iudicare: iudicāte; enī opz p̄cta rima

ri. ⁊ ordinē rerū plēa iquistiōe discu
tes. iō cauillatiōes p̄arias videam⁹
⁊ aduersantia pferam⁹ argumēta. op
posita. n. iurta se posita magis eluce
scūt. positisq; iurta se cōtrarijs maio
ra a mīorib⁹ discernunt. Idcirco pbi
losophus igt potētes ad virāq; prem
dubitare i singul⁹ speculamur verū ⁊
falsū. ⁊ alibi: q̄ctēs v̄itatē sine dispu
tatiōe similes sunt quo ire ignorāb⁹
Juriscōsult⁹ ēt tacit⁹: disputādo meli
us v̄itas iuenit. **Lectio octaua.**

Prima igit argumēta sic p
cedit. Nō sunt tm̄ gl̄iose v̄gis
a deo illi data a nobis extol
lēda p̄uilegia: vt detrahať dignitati
ac gr̄e saluatoris n̄ri. S; hoc p̄ excel
lētā dñi n̄ri iesu x̄po p̄uilegiū attra
buit singulare. q̄ ip̄e sol⁹ de primorū
stirpe parēt⁹: originali n̄ fuit polutus
seditate. An Augustin⁹ igt. Tenea
m⁹ fidei idecliabile p̄fessionē: q̄ sol⁹
x̄ps sine p̄cō nat⁹ ē i similitudinē car
nis p̄ci. Ergo n̄ ita extollere debem⁹
v̄ginis pceptionē: vt eā filio suo arbi
tremur eq̄lez. iō Augustinus dīc n̄ ē
i filiis hoīuz quisquā sū p̄cō excepto
vno mediatore n̄ro. **Lectio nona:**

Esi⁹ falsitas argumēti lucida
pōt r̄fūsiōe dissolui. fm. n. tu
ris decreta. d cōi lege p̄inci
puz nemo suis dī statutis alligatus
Augusta vō: ab eisde; mariti sui gr̄a
censeť imunis. x̄ps q̄ celi terreq; dñs
legi q̄ oēs Ade filios pro originali sce
lere dānāterat: nulla fuit rōne subie
ctus. s; iure ip̄o ⁊ p sue excellentiā na
ture ab oī p̄cōruz sorde extitit alien⁹
Btā at v̄go orbis tot⁹ regia legis il
lius maledictū n̄ p naturā s; p filij sui
gr̄az p̄suatiōis euasit. Nō igit ex im
maculato v̄ginis pceptu dñi n̄ri p̄
uilegiū tollit: q̄ sol⁹ p naturā liber na

tus ē a reatu. nec eq̄lis filio m̄s vene-
rāda mōstrat. imo ex ei⁹ p̄suatōe iſi-
gm̄s ⁊ eximīa nato p̄rogatiua p̄ferē.

Quarta die ex dictis sacrorum
doctorum lectio prima.

Augustin⁹ i libro d̄ qnq; here-
sib⁹ i p̄sona xp̄i loq̄dīcēs. Si
potuit inq̄nari manichee m̄s
mea cū ip̄az facere; potui ⁊ ego iḡna-
ri cū ex ea nascere. Et iter. Hec quā-
tu despicias manichee m̄s mea est ⁊ d̄
manu mea fabricata. Et alibi. Vari-
tas fecisti vt nō solū maria nō pecca-
ret s; nec q̄dez peccatū cogitare poss; ⁊
sup̄ p̄ctos eam referuasti ab omni
labe peccati. Lectio secunda.

In s̄mōib⁹ ēr dicit. Sūma dī
sapiētia nullā in massa hūa-
ni generis inuenit viā p̄ quā
vt disposuit i mūdū veniens: ei⁹ sub-
ueniret luctuose p̄ditiōi. donec ad il-
lā d̄ q̄ loq̄mur v̄ginē ventū ē. S; hec
mor vt i mūdū p̄ hūmāi generis line-
am venit: tāta oīs bōi v̄tute p̄fecte re-
splenduit: vt eā dei sapientia veridice
iudicaret ⁊ doneā: vt p̄ ip̄az i hoiez ve-
niens: nō tātū reatū p̄mox pentū s;
ēt totū mūdi peccā deleter. lectio 3^a.

Ide angelic⁹ doctor. O m̄s
dñi: sicut i p̄ia semīa abun-
dauit d̄ictūta ⁊ in te sup̄a
būdauit oīs plēitudo ḡie. ⁊ iō sup̄ oēs
es ignara d̄icti. Et iterū. Magnifica
illū q̄ te a peccō reseruauit. Quis. n. di-
cere poterit sine peccō su; nat⁹ aut mū-
dus su; ab oī inīq̄tate dicere audebit
nisi illa v̄go prudētissima. aīatū tēplū
dī excelsi: quā deus sic elegit ⁊ p̄legit
ante mūdi p̄stitutiōem vt scā ⁊ imacu-
lata m̄s dī esset ⁊ filia ab eterno refer-
uata: incorrupta ab oī labe peccati?

Ide s̄mone lectio. 4^a.
In tolosa qdā disertissim⁹ f̄

p̄tra p̄ceptōis imaculate v̄gis purita-
tez p̄dicauit. Quapp i negare testimo-
niū v̄tatis statī finita p̄dicatōe qdaz
ex insperato lupus adueniēs eū iussō
cādo ac dilacerādo occidit: Quidā ē
alius f̄: dñe n̄se inocentiā p̄ceptōis
ip̄ugnās. i ip̄a p̄dicatōe cecus effect⁹
ē. Quo ad sanā mentē p̄uersus mira-
culo brē v̄gi vouēdo p̄misit si eū illūi-
naret oppositū p̄dicat. qd ⁊ fecit ē. le. 5^a

Grat⁹ Anselmus qdā i eplā
miraculum hoc ita d̄scribit.
Ipe illo quo diuīe placuit pietati an-
gloz gentē d̄ malis corrigere ⁊ sue
fuitutis officijs arti⁹ astringere: gl̄iosis-
simo normandoz duci Gulielmo eā-
dem p̄iaz debellādo subegit. Eludie-
tes āt hoc daci grauit̄ indignati: se-
suo q̄si hereditario iure priuari: arma
p̄parāt classesq; aptāt vt normādos a
data eis diuinit⁹ expellāt p̄ia. Hoc
p̄pto rex prudentissim⁹ Gulielm⁹. El-
sinū quendā remensis cenobij abbate
i daciā dirigit: vt huiusce rei iḡrat v̄i-
tatē. Elsin⁹ v̄o vir admodū sagacis i
gemi: strenue regis negotiū executus
ad Angliā reuertī cupiēs mare iḡre-
dit. Cūq; nō modicā maris ptē p̄spo-
cursu trāsisset: subito d̄sis vndiq; suz
gentib⁹ ventis. horrida tēpestas mar-
p̄mouit ⁊ vndas. fatigatis itaq; nau-
tis nec vltra obniti valentib⁹: fractis
remis: sumib⁹ ruptis: cadētib⁹ vell: spes
salutis amittit: nihil nisi summersiōis
sue iḡiciū misabiliter expectat. lec. 6^a.

Oz igit̄ d̄ salute cor̄por̄ d̄spa-
ti: aīatū solūmō curā magnis
clamorib⁹ dño p̄mendarent: ⁊
btissimā dī genitricē: misorū refugīū:
ac despatoriū sp̄: deuote reclamarēt.
Ecce subito qndā venerabilem virū
pōtīficali isula decoratū iter medias
vndas naui primū p̄sperere: Qui ta

lib⁹ abbatez v⁹bis interpellas. His igitur
piculū euadere. His ad p⁹uaz san⁹ re
dire. Cūq; ipse cū fletu id se toto m⁹is
affectu appetere respōderet. Scias in
quit me ad te a d⁹na n⁹a dei genitrice
Maria directū quā dulciter iclama
sti. et si dictis meis obtēpare volueris
san⁹ euz comitib⁹ tuis euades senien
tis piculū mazis. Id⁹omite q⁹ dō et mi
hi q⁹ pceptōez purissime v⁹gis Marie
solemniter celebrabis. et celebrādā p⁹di
cabis. Cūq; se i oib⁹ obtēpatuz. Elsi
n⁹ spōdisset. p⁹tin⁹ ille disparuit. sta
tiq; sedatis rugientis pelagi fluctib⁹.
Abbas cū suis oib⁹ icolumnis āglicis
applicuit littoib⁹. Recepte q⁹ nō ine
mor salutis. d⁹ pceptōe imaculate v⁹gi
nis ānuati p⁹dicās ei⁹ quoq; officiū n⁹
mō ipse duoto celebravit affectu. s⁹ et
in remensi cenobio oib⁹ sue dictiōi
subiectis idirrit. De omelia lec. 7^a.

Secūda p⁹tra v⁹gis puritatem
rō sic isurgit. Si nō p⁹trariss⁹
m⁹ d⁹ni peccatū origiale. nul
la idiguisset redemptōe. q⁹ nullū p⁹mi
sit actuale peccatū. Id⁹. n. egēt q⁹ sanī
sūt medico. s⁹ male hēntes. Ergo x⁹p⁹s
n⁹ fuiss⁹ b⁹te v⁹gis f⁹dēptor. q⁹ lapsū p⁹sup
pōit f⁹dēptio. Et p⁹seq⁹nter p⁹fectissim⁹
redēptor nūcupari nō posset. Cōtra
rū āt tenet ecclia q⁹ canit. x⁹p⁹e redem
ptor oib⁹. ergo etc. Lectio octaua.

Obiectōem istā sni arū tertio
subtl⁹ doctor eliminat dicēs
q⁹ x⁹p⁹s gl⁹ose v⁹gis redēptor
ertitit p⁹grāz p⁹ueniente. eā a p⁹ccō p⁹
fuās. si enī illā nō p⁹suasser. i origina
lez maculā i pceptu cecidisset. Alios
āt redemit hoies p⁹grāz lapsūz subse
q⁹ntes. Fuit q⁹ x⁹p⁹s redēptor v⁹gis b⁹n
dicte. illā sordidari nō sinens vlla vi
ciorū seditate. et hoc etiāz modo. boni
quāuis non peccauerit angelici sp⁹iri

tus fuere redempti. vnde Bernard⁹
sup canticā dicit. x⁹p⁹s etiā angelos re
demitallos p⁹seruando. homines pur
gando. Lectio nona.

Redemptio igitur virginis glo
riose p⁹fectior fuit n⁹a redem
ptione. Melius enim est ali
quem a vulnere defendere q⁹ post vul
nerationē remediū adhibere. Id⁹osito
q⁹ aliq⁹s duos d⁹ primo vulnerādos
p⁹spiciens vnū ex illis adiunaret. et a
vulneratōe p⁹seruaret. aliū vero p⁹mit
teret vulnerari. postea āt per medici
ne subsidū illum redderet sospitati.
diceretur p⁹fecto vtriusq⁹ saluator. s⁹
melius ac perfectius de priori. Bea
ta igitur virgo per filij sui gratiaz ab
originali fetore p⁹seruata ab illo ert
tit perfectissime redempta. et sic obiec
tio nō obstat in contrariū adducta.
Quia die ex dictis sacrorū doctorū.

Lectio prima.

Bernardus de scō victore i⁹ser
mōe q⁹ incipit nec duz erant
abissi. sic itegritatē v⁹gis be
nedicte collaudat dicens. i⁹l⁹o decuit
vt caro marie q⁹licūq; foret obnoxia
culpe. i⁹l⁹a dei sapientia idignū credi
mus vt quā ad lucē gentiū destinauit
p⁹ranitatib⁹ et illecebris sineret inuol
ui. Nec enī i⁹gratus fuit matri qui pa
tri matriq⁹ p⁹cepit honorem exhiberi.

Lectio secunda.

Icet Bernardus quandoq;
contra immaculatam beate
virginis conceptionem sen
serit. tamen suis i opusculis frequen
ter oppositum affirmavit. Nec enim
est veritatis natura vt celari diutius
non possit sepiusq⁹ contra volunta
tem annuncietur proferentis. Dicit
igitur deuotus doctor quodam in ser
mone qui incipit de gaudijs ad gau

dia que in natiuitate bte vginis inscri-
psit. Caro marie ex adam assumpta
maculas Ade n̄ admisit. Lectio 3^a.

IDe quoq; i sm̄e assūptōis
igt. Quenā poterit ligua ēt
si āgelica sit dignis extollef
landib; vginē matrē. Matrē āt nō cu
iufcūq; s; dī: Quenā vl āgelica puri-
tas vgini illi audeat pparari q̄ digna
fuit sacrariū fieri spūs sci ⁊ hitaculū
filij dī: hec ille. Si igit dei gēitrix vgo.
i originali fuit pcepta pccō: Bernardi
pfecto sn̄a n̄ paruo falsitatis notat
obprobrio: q; si btāz vginē pccm̄ cor-
rupisset: Angeli q nūq̄ peccauere
nfiq; primi parētes ante lapsū i puri-
tate: illa fuisset clariores: Cū ergo do-
minā n̄am angel i scitate creaturis
q; oib; Bernard; anteponat illā p
culdubio ab originali sode asserit illi
batam. De smone lectio quarta.

In pago gallico canōic; erat
qdā ordie sacerdos bte vgis
horas nocturnas nō paruo
mētis affectu solit; decātare. Hic āt i
villa quadā cū alteri; vroī fornicario
miscēbat amplexu. Cū igit sacrilega
satiat; libidine semel in medio noctis
silēto ad oppidū i quo morabat; f̄dize
festiaret pelagus quoddā trāsmearē
cupiēs solus nauē igressus dñice ma-
tris horas nauigādo canes cepit. Cū
q; iuitatoriū Blue maria grā plena
dñs tecū diceret. Et iā vsq; ad mediū
flum̄is ptransisset. Ecce demonū tur-
ba illū cū nauicula i pelagi pfundus
pcipitē dedit: eiusq; sicut pmeruerat
aiāz rapuit ad tormēta. Terno āt die
ad locū i quo maligni spūs vanis illū
cruciabāt tormētis: btā dī gēitrix ma-
ria inumeris scōr; vallata fulgonib;
accessit. estq; talib; iniquos demones
puicijs alocuta: vt qd mibi famulātis

aiāz iniuste affligitis: ⁊ dōnes: Nos
ingunt: illā hēre debemus: q; n̄is in
opibus occupatā dep̄hēdius. Si illi;
iquit vgo pia: eē d; cni; opa pagebat
Ma pfecto esse cognoscit qm̄ matuti-
nas meas dū vos eū pemistis decan-
tabat. vñ magni rei estis criminis: q;
erga me iniq; egistis. Lectio quinta

Is itaq; dictis demōib; huc
illucq; fugiētib; scissima vgo
aiāz illius ad corpus detulit: boiemq;
ab vtroq; sinere suscitātū arāspēs d;
pfūdo pelagi ad portū icolumē addu-
xit. At ipe gaudio ⁊ exultatōe pfusus
ad ei; pedes illico pstrat. Carissima
igt dñia mea. ⁊ vgo gratissima: qd tibi
retribuā pp tanta q̄ mibi beneficia p-
tulisti: Precor te ait dī genitrix Ma-
ria ne āplius i adulterina cornas se-
ditate: festūq; imaculate pceptōis mee
fidelib; pplis ānunciās ānuati solēni-
ter celebrare pcures: Hec postq; bñ-
sima vgo locuta ē ad ethereas poloꝝ
sedes angel comitata preit. Canonī-
cus āt ille herēticā ac celibē vitā du-
cēs: qd sibi accidit p̄ctis audis cupiē-
tib; enarrauit totoq; vite sue tpe inte-
meratum vgis pceptū specialib; nō
destitit celebrare solēnijs. Lectio 6^a.

Impo; quo martinus qnt;
rōane vrbis pōnificatū tene-
bat: qdā theologie Magf to-
losani studiū rector: determinare ausus
ē btāz vginē originali fuisse pccō corru-
ptā. qua de re in furore ppli de eadez
erpulsus ciuitate: romā veniens: apō-
stōmū pōnificem de slata sibi iniuria
pquestus ē: pclusionē suā asserēs pu-
blica velle disputatōe tutari. Studiēs
āt hoc memorat; ātistes diē hēde di-
sputatōis idixit. Collectoq; maxio do-
ctorū puentu: cum f̄ ille nō veniret
missus est qui eū nunciū aduocaret.

Frates igitur apud quos gloriose virgini inimicus hospitat? fuerat ad eam cellam pergētes: ipsius mortui repiere interiora ventris non habentem: sicque beatissima virgo: hostis sui argutias debita multatione confudit.

De omelia Lectio septima.

Quanto pluries aurum per ignem transit tanto maiorem acquirit claritatem. Idcirco iterum immaculatam beate virginis conceptionem in ardenti disputationis flamma reclinem? quo eius puritas amplius elucescat. Sic itaque arguam? Gloriosa ego Maria fuit in utero matris sanctificata. Unde de illa canit ecclesia: Sanctificavit tabernaculum suum altissimum. Cum igitur ab actuali mortali aut veniali crimine. quod non commiserat sanctificata non fuerit: ergo ab originali sanctificare enim est de non sancto sanctum facere. ergo cetera

Lectio octava.

Intelligens vocabuli significationem: perperdet de facili argumētationis huius solutionem. sanctificare enim multis accipitur modis. Primo sanctificare idem est quod in gratia confirmare. et hoc modo beati dicunt sancti: quia sunt in domini gratia confirmati. Dicta ergo auctoritas sanctificavit tabernaculum suum altissimum de hac potest sanctificatione intelligi. beata etenim virgo in sui conceptione filii: ita in dei fuit gratia confirmata: ut amplius peccare non posset. et sic per dicta auctoritas de gratia confirmatione intellecta non arguit dominam: nisi in originali peccato fuisse conceptam. Lectio. ix.

Alio etiam modo aliquis sanctificari dicitur: qui ab omni impudico actu abstinens: deo servit

et ministrat in omni sinceritate cordis et virtute. Et hoc modo mulieres quidam sanctimoniales nuncupant. Deus est boni ecclesie ministri dicunt sancti. Et ideo Augustinus hieronymusque et Ambrosius episcopi suis in epistolis sanctissimos appellat. Quia igitur beata virgo Maria omnibus extitit virtutibus redimita: totiusque speculum sanctitatis. omni etiam vite sue tempore divine deputa servituti. Angelicam potius vitam ducens quam humanam. Ideo non immerito de illa dei: sanctificavit tabernaculum suum altissimum. Istas enim virtutes et sanctimonias: sibi contulit altissimum a quo omne datum optimum. et omne donum perfectum descendit. Nihil ergo hec auctoritas sanctissime derogat virginis conceptioni. Septima die ex dictis sanctorum doctorum Lectio prima.

Augustinus exponens illud geneseos tertio: ipsa preter caput tuum sic beatam virginem commendat dicens. cum subiectio originalis peccati: caput sit diaboli tale caput: et maria contriuit: quia nulla peccati subiectione ingressum habuit in animam virginis ideo ab omni macula immunis fuit Marie est innocentia angelica salutatione demonstrat dicēs. Ave quasi sine ve: id est sine peccato. deinde persequens addit gratia plena. Non floret autem plena gratia: si preservatio illi gratia defuisset. Augustinus. In celo qualis est pater: talis est filius. sic et in terra qualis est mater secundum carnem: talis est et filius. hec ille. Qui ergo matrem domini in conceptu asserit maculatam: eius quoque filius originali predicat vicio sordidatum. Lectio secunda.

Gerardus. Quicquid aliis licet paucissimis est concessus

non est credendum gloriose virgini
fuisse denegatū. Quz igit primi parē
tes nri sine vlla fuerit feditate pcrea
ti. aut pculdubio bernardi fallax snia
aut virgo virginū dei genitrix maria
originali fuit iusticia decorata. Flu
gustinus. Maria mater christi electa
est et sup omnes creaturas pselecta
oibus gratus fecundata: oibus virtutibus
ornata: omni sanctitate i vtero
matris repleta: vt de mundissima ma
tre mundissimus nasceretur fili: quia
sicut in celo habet patres immortalē
sic et i terra habuit matrem omni cor
ruptione carentem. *Lectio tertia.*

Dominicus sicut primus Aldā
fuit ex terra virgine et nunq
maledicta formatus: ita de
civit i secundo Aldā fieri. Hieronymus
Et si i scis patribus et pphetis: gratia
fuisse credat: si tū eatenus plena. In
maria enī toti gratie: que i xpo ē ve
nit plētudo: qd aliter et aliter. hec il
le. Aliter et aliter dicit: qd xps ha
buit ex natura. hoc beatissima ego ex
filii sui ē grā cōsecuta. Mō ergo dño
nō inferre credamus iniuriā: si benedi
ctaz illius matrē ab oī scelerum setoz
dicim? illibatā. Diu enī hieronymus
Igit. Nulli dubiū qn totuz ad landē
xpi ptineat quicquid digne genitrici
sue impensuz fuerit ac solemniter ad
impletuz. *De sermone Lectio quarta.*

Imporib? charoli regis frā
corū cleric? qdā ordine leui
ta vngarie regis germanus
btāz dei genitricē mariā toto corde di
ligens: eius deuotissime horas decan
tabat. Idic parētū suozū psilio nube
re volēs adolefcētilā quandā valde
pulchrā accepit i spōsaz. Facta igit a
psobitero nuptiali bñdictionē: sacrifqz

missarū explens misterijs: recordat?
ē se eundē btē vgis Marie horas: die
illa iuxta morē si cātasse. quapropter
oēs ab ecclia discedere mādās: spon
saz vō snā domū deduci faciēs: ipe so
lus iuxta dñi altāz remāsit. Quz btē
vginis horas decātans. antiphonā il
laz: pulchra es et decora filia yersalē
diceret apparuit ei dei genitrix ego
pissima: benignaqz illū facie ē talib?
allocuta. Si ego pulchra suz et decora
qd est q me dimittis et aliā sponsam
me derelicta ducere pcupiscis? Nun
qd si ego suz pulchrior illa: nunqd si
ego sum optime formosa: nunqd nō
ego sum valde decora? Vbi vidi si tā
pulchraz? *Lectio quinta.*

Hec clericus ille desiris in
terrā oculis: Dñā iquit mea
similitudo tua oēs mūdī pul
chritudinē excedit. Tu es sup choros
angelozū elenata. Tu es sup celos ce
lorū exaltata. Quid vis ergo vt faci
am? At illa. Si carnalē spōsaz amo
mei dimiseris me i celesti regno spon
saz hēre gaudebis. Et si conceptiōis
mee festū a pctis xpi fidelib? celebrā
duz pdicabis: mecu i filij mei palatio:
laureat? triūphabis. Talibus erorā
dictis: ad celestia regna ego se bñdic
ta recepit. Cleric? vō domū redire p
temnēs. Ad quāda? pñt? extra pñe
sue terminos abbatū ppans: mōacha
li bitu decorat? ē. Post exiguū āt tps
dñe nre intercedētib? meritis: ad aqle
gie pñarchatum assumptus imacu
late pceptionis festū a cūctis celebrā
duz pdicans. Quz ppñs et octauis so
lemnib? annuatuz exornauit officijs.

Lectio sexta.

Qua quoqz figuratōis Marie
puritas demonstrat. In gene

si enim scā trinitas dixit. Nō ē bonū
hoīez eē solū. faciam⁹ ei adiutorū si
mule sibi. i. sine pēdō. Hoc autē i redēptio
nis hūmāe figurā factū ē. Hic Ber
nardus i sermone assumptionis iqt. Et
qdez ad restorationē hūmāi generis
sufficere poterat sol⁹ xps. si qdē oīs suf
ficiētia nra ex ipso ē. s. bonū nō erat no
bis. hoīez eē solū. pgruz magis erat
vt adēct nre redēptiōi ser⁹ vterqz quo
ruz corruptiōi nenter dñssisset. Hec il
le. Sicut ergo xps redēptor nri sū ori
giali extitit ita reparatrix nra maria
redēptoris nri itacta illi similis i hoc
fuisse pprobat. De omelia Lectio. 7.

Alio mō scīficat⁹ significat idē
qđ scūz dñmstrare. Et i hoc
sensu loq̄ saluator nri ppi suo
dicēs. scīfica me p. i. scītātē meā oīb⁹
dēmonstra. Hoc igit mō btāz vginēz
scīficauit altissim⁹. q ei⁹ scītātē p orbē
vniuersuz innumeris pdignis declara
uit. Hōt r aliter dici l. hoc aliquali
ter dñe nre deroget puritati. scīfica
uit tabernaculū suū altissim⁹. n ab ori
giali pēdō qđ n cōtraxerat. s. a fomite
origialis pēi. qz corp⁹ gloriose vgis ex
semine isecto. vt qdaz referūt. ppa
tuz aliquale s. z eos ptraxerat feditatē
a qua scīficauit illd altissim⁹ an bñdi
cte ei⁹ aie ifusione. Lectio octaua.

Ptest r aliter pp pntiosos
rūderi. scīficare idē ē qđ de si
scō scūm facere. Hoc autē ag
gregatū n scūs. pōt dupliciter itelligi
pūatiue. s. z negatiue tm. Hōio mō
dñ nō scūs pūatiue qui bēt opposi
tum scītatis. sicut hoc mō dicere nō
videns qui esset cecus r talis nō fuit
virgo gloriosa. ideo hoc modo nō fuit
sanctificata. Alio modo dñ non san
ctus negatiue tantum qui non habet

actu sanctitate. licet nō habeat oppo
situm scītatis. r hoc etiā modo xps
quo ad humanitatez i sue cōceptiōis
istanti sanctificatus agnoscit qui de
semetipso iquit. quez pī sanctificauit.
In tali ergo semū loquit psalmista
dñ canit. sanctificauit tabernaculū
suum altissim⁹. i. vginē imaculataz
in cōceptiōe sua oī sanctitatis bñdi
ctiōe repleuit. Lectio nona.

Hoc autē dñe pdecēs extitit
maiestati. De⁹ enī. vt philo
sophoz vtat snia. i oīb⁹ ge
neruz speciebz. aliquod singulare idi
uiduū pfecit ceteris excellēt. qđ aliq
rū oīum metrum esset r mensura ex
quo iestabilis eius sapiētia monstra
retur. In elemētis. ignis primatz te
net. in astris sol. in angelis lucifer in
iumentis bos. in bestiis leo. i auius
aquila. in pscib⁹ sirena. in boniamb⁹
xps. Condecens ergo altissime extitit
maiestati. vna z perfectissimam r sine
macula cōdere mulierez. que mundi
cia ac virtute icōparabilis. iter alias
velut matutina stella innocentia r pu
ritate radiaret. Hec autem excellen
tia. nulli meli⁹ cōpetere potuit qđ nri
dñi nri. Ergo verar ē opinio dūa
culato pceptu vgiāli. Septia die

ex dcis sacrozū docto. n. Lectio pīa.
Athelmus in libro de erordio
hūmāe salutis illibate vgis
pceptionē origiali iusticia de
coratā silitudie nō icōgrua pprobat
dicēs. Si qđ origialis pēi i propaga
tōe mris dei extitit. illd ppagatū nō
ppagate fuit. Dens enim. qui casta
nec cōfert. vt inter spinas. r a spinis
remota cōcipiatur alatur r formet.
nō potuit hoc facere matri suē. Hōia
ne potuit r voluit. qđ si voluit r fecit.

Lectio secunda.

Idem i libro de cōceptu virginali sic iquit. Decuit vt cōceptio illius hoīs: de matre fieret purissima tāta puritate qua sub deo nequeat maior itelligi. cui deo pater vni genitum suū: quē de corde suo genuerat equales sibi ita dare disponebat: vt esset naturaliter vnus idē qz dei patris et virginis filius. et quaz sibi filius ipse substantialiter matrem facere eligeat et de qua spiritus sanctus operaturus erat vt ex ea cōciperetur et nasceretur ille de quo procebat.

Lectio tertia.

In epistola etiam ad coepos anglie proficitur dicēs. nō puto verum esse amatozem virginis qui celebrare respuit festum sue cōceptionis. Alexander etiaz deales qui irrefragabilis theologus nuncupatur: i ultimo vite sue cōstitutus transitu exponens illud canticorum quarto: tota pulchra es amica mea et macula nō est in te: de virgine gloriosa cecinit dicens Maria dñia mea tota pulchra es et formosa. et macula originalis. aut actualis peccati i te nunq̄ fuit. et hec dicens deuotus doctor: benedicte virgini se comedans feliciter migravit ad dominum.

De sermone. Lectio quarta.

Alia quoqz figura per sapientem ecclesiasticum scripta ē qui i beate virginis persona proloquitur dicens. Ego quasi mirza electa dedi suauitatem odoris Mirra a se et ab alijs verminuz putredines expellit. Nec autem proprietas dñe nostre non bene cōgrueret si aliquando a verminibus idest demōibus per originale peccatum corrosa fuisset. Ibi

dem etiam predictus sapiens subnectit. et quasi plantatio rose i yericho. rosa enim de spinis nascitur. et tamen spinam nō habet: sic dei genitrix Maria quauis de iudea que vtiqz peccatis spinosa erat nata sit: nullum tamen spine idest peccati aculeum sen sit.

Lectio quinta.

Salomon etiam i canticis exclamat dicens. Que est ista que progreditur quasi aurore confurgens. Aurora a lumine incipit et semper i lumine crescit: quousqz soli iungatur. et nunq̄ lumine priuatur. sic maria virgo purissima a lumine diuine grē in conceptione sua incipēs nullis unq̄ est peccatorum tenebris obscurata: sed semper in virtutum omnium claritate succrescens: tandem cū sole iusticie dulcissimo filio suo: in celesti gloria: mirandis circumdata fulgoribus est coniuncta. Ideo eius claritate ituens ysaias dicit. Sicut lux meridiana clara est.

Lectio sexta.

Hinc igitur virginis excellētiā animaduertens Augustinus eam collaudat dicēs. Quis laudes beatissime virginis digue decantare valeat? Facta est enī maria ianua celorum: sublimatio apostolorum. laus Martirū: iubilatio cōfessorum: continentia virginum. norma principum: iusticia regum: salus omnium populorum. Facta est maria gloria viduarum: gaudiū angelorum: requies animarum. Facta est maria salus morum: mors criminum: vita virtutum: virtus pugnantiuz: palma victorum. Facta est maria excelsa super sydera: sanctior super omnes feminas. cuius vita inclita cūctas illustrat ecclesias. Absit ergo rem istam

facere ut imponamus crimen glorie
nre De omelia Lectio septima.

Alima contra beatam vir-
ginem procella sic fluctua-
re contendit. secundum apo-
stoli sententiam omnes peccauerunt
in adam: Cum ergo beata virgo de
primorum parentum stirpe processerit
concludendum videtur quod etiam ipsa
peccatum originale contraxit. Qui enim
totum dicit nihil excludit. Aut ergo
dei genitrix peccasse conuincitur. aut
apostoli sententia falsitatis assertiua
comprobatur.

Lectio octaua.

Et apostoli verax affirmatio
et conclusioni nostre minime
contraria reperitur. Aut enim
apostolum: vlla sine comentatione in-
telligis. aut e contrario. Si generaliter
apostoli verba sine glossa exponenda
existimas omnes: peccauerunt in Adam
ergo et Christus qui et ipse ex Adam
propagatione descendit. Hoc autem
esset hereticum profiteri: Si ergo apo-
stolum glossare intendis equemus in
glossando lanceas. et de pari proceda-
mus. Tu inquires. omnes peccauerunt
in adam preter christum per naturam: et ego:
et preter beatam virginem per gratiam.
Sciendum ergo quod regulam vniuersalis
termini: qui per singulis distribuit super
positis: diuinarum scripturarum pagina
non seruat: que logicalibus non est su-
biecta disciplinis. vniuersalem itaque
terminum per maiori tantum supposito-
rum parte non pro omnibus in sacra scri-
ptura plerumque intelligi oportet: unde
de filio perigo ad damasum papam hie-
ronymus inquit. Modus est scripturarum
omne non ad totum sed ad partem referri
maxime: ut ibi. omnes declinauerunt.
simul inuiles facti sunt. et alibi omnes qui

venerunt ante me fures fuerunt et la-
trones. et paulus ad corinthios inquit
omnibus omnia factus sum: ut omnes
lucrifacerem: et ad philippenses omnes enim
que sua sunt querunt nisi que Iesu christi

Lectio nona.

Ec etenim verba sic generali-
ter per se cum his glossis in-
telligi oportet. Omnes decli-
nauerunt: simul inuiles facti sunt. scilicet quod
diuina mandata seruare noluerunt.
omnes qui venerunt ante me fures fue-
runt et latrones. scilicet quod a me missi non fue-
runt: omnibus omnia factus sum. scilicet que se-
cundum deum fieri potuerunt. omnes que
sua sunt querunt nisi que Iesu christi. scilicet qui
sunt a caritate separati. Prophetam etiam
dicit: omnis homo mendax. scilicet nisi eius
a spiritu sancto eloquia procedant. Illud er-
go apostoli omnes peccauerunt in Adam
exponendum est. scilicet qui non per diuinam
gratiam fuere preseruati sed ab Adam se-
cundum communem et non privilegia-
tam legem propagati sunt. Talis autem
non fuit mater domini nostri ergo non in-
fecit eam macula originalis peccati.
Siquis autem doctorum beatam vir-
ginem ab originali peccato sanctifica-
tam asseruit per gratiam. scilicet preuenien-
tem intelligi oportet. Si vero solum
christum sine peccato tradidit eternis
se: exponi opere precium est per sui. scilicet
essentiam et naturam. beata autem vir-
go per sui gratiam preseruante quod si
fortasse omnino eam peccato macula-
tam sanctorum aliquis suis in operi-
bus inscripsit. Responderi poterit Au-
gustini illud ad vincetium de scrip-
turis sanctorum doctorum. Tale in-
quit genus scripturarum a scripturis
canonicis distinguendum est non enim
ita in eis testimonia proferuntur ut

contrariuz sentire non liceat. Jubile
mus ergo omnes ⁊ exultemus prop
ter immaculatam domine nostre cō
ceptionem. Valde etenim nobis pro
fuit beatissimā virginem nō fuisse per
originale peccatum diuine maiestati
inimicam. Que enim nullo vnq̄ tem
pore vel momento deum offendit. sed
semper in illius gratia ⁊ dilectione
permansit apud ipsum confidentius
intercedens ipsius benignitatem ⁊
misericordiaz pro nobis facilius. Im
petrabit. In octaua omnia dicantur
de die preter ea que sequuntur. In pri
mis vespers. añt. Virgam virtutis
sue misit dominus ex syon dominare
in medio inimicorum suorum al. añ.
Sit nomen domini benedictum pro
pter immaculatū virginis pceptum al.
añ. ⁊ Propter domū domini dei nři
faueam⁹ oēs virginis puritati al. añ.
Beatus qui te diligit o maria: nō cō
fundet euz loq̄ inimicis suis i porta
al. añ. Qui dat muē sicut lanā ab ori
ginali peccato pseruauit mariā al. v.
Dominus custodit te ab oī malo al.
R. Custodiuit a iam tuam dominus
al. Ald Magni. añ. Quā pulchra es
amica mea. columba mea: immaculata
mea. odor vestimentorum tuorum su
per omnia aromata al. al. al.

Ex dictis sacrozū doctoz Lec. priā.

Beatus Thomas i expō
sīōe āgelice salutatis im
maculatā virginē exaltat
dicens. Maria purissima fuit quātmz
ad oēm culpā quia nec originale: nec
mortale: nec veniale peccatū icurrit.
Idē quoq; in prio sīarum iqt: Pur
itas intenditur p recessuz a pīario:
⁊ ideo potest aliqđ creatum inueniri
quo nihil purius esse potest in rebus:

creatis. sine vlla ptagiōe peccati. Et
talis fuit puritas beate virginis que
a peccato originali ⁊ actuali fuit inur
nis. tamē ista puritas fuit sub deo in
quantū erat i ea potentia ad peccan
dum. R. Que est ista q̄ processit sicut
sol. ⁊ formosa tanq̄ yerusalē: Vide
runt eā filie. syon ⁊ immaculatā p̄dica
uerūt eaz al. v. Isō tetigit eam abime
lech sed ipsa cōfregit caput eius. Vi
derunt. Lectio secunda.

Sancta quoq; mater ecclesia
i festo visitatōis beate virginis
eam magnificat dicēs. Bea
tissima vgo dei genitrix maria a suis
est primordiis dño p̄secrata. Et iterū
Hec ē illa de qua sacra canunt eulo
gia: mulier amicta sole lunā sub pedi
bus habēs. stellis corōata tuodenis.
Tante laudes vginis humana lingua
exprimere non sufficit. nec ēt sancti ⁊
insti illā in cuius ille quem celi cape
nō poterant se cōtulit aula virginali.
dignis laudū p̄conijs ad plenū effe
re potuerunt. Aliibi etiā canit. Scā ⁊
immaculata virginitas: quib⁹ te lau
dibus offeram nescio. Si ergo iuxta
ecclesie testimonium tanta est intacte
virginis puritas vt verbis exprimi
non possit non parum profecto erras
conuincitur: qui originali illaz macu
la deturpatam fuisse arbitratur. R.
Genatam monilibus filiam yerusalē
dñs p̄cupiuit. Qui ab originali macu
la eā p̄seruauit al. v. O gloriosa tñā
excelsa super sydera: que nec primā
similē visa est nec habere sequentem.
Sola sine exemplo placuit vgo xpo.
Qui ab originali. Lectio tertia.

Infideles etiā beate virginis
excellētiā denegare nō
audent: vnde in alcorano

Machometi dicis. Nullus est ex adā
 quā tenuerit eū sathan: preter mariā
 ⁊ filiū eius. Quiesce igit̃ xpiane ne
 infideli crudelior erga dominā nram
 esse cōproberis. Matris sue puritatez
 ita zelatus est dominus: q̃ etiā infide
 libus ipsam noluit esse reconditam.
 Tantū vero etiā a paganis gloriosa
 di genitrix veneratur quā illius blasfe
 mator horribili p̃tinus morte p̃neca
 tur. Erubescere igitur xpiane: qui dñi
 tui matrē tot quotidie blasfemijs ad
 iracundiā prouocas. tot turpibus cō
 tumelijs exagitas. tot perurijs ipudē
 ter illas nominare presumis. Deposce
 igitur suppliciter veniam: tui criminis
 ante vltionem. Relinque consuetudi
 nis inique proteruiam: quia nouit do
 mina mutare sententiam: si tu volue
 ris emendare delictū. R. Quacunq;
 hora ingemuerit peccator: omniū ini
 quitatū eius quas opatus fuerat nō
 recordabor. Al. al. v. Maior est enim
 misericordia mea q̃ omnium homi
 num miseria. Al. al.

De sermone lectio quarta.

Alm magister Alexander
 de ales adhuc secularis
 existens i vniuersitate le
 geret parisiēsi nolletq; imaculatū p̃is
 sine ṽginis celebrare p̃ceptū. Volēs
 illū gloriosa di genitrix Maria ad sa
 nā reuocari sñiaz dū quadā p̃ceptōis
 diē p̃dict̃ doctor suis legere cepisset
 discipulis tātis illū p̃cussit infirmitati
 b⁹ vt oībus veluti mortu⁹ videretur.
 Cū at Alexander i sua pmanēs sñia
 b̃tē virgīs innocentia adhuc p̃steri d̃
 spiceret: alio quoq; anno dū in eodē
 p̃ceptōis diē p̃legeret easdē p̃tinus i
 firmitates icurrit: sicq; frequentatis
 vicib⁹: i eodē festo i horribiles ānuā

ti infirmitates icidebat. Quāob̃re a su
 is monit⁹ discipul⁹ ne gliose ṽgis inte
 meratā p̃ceptionē ipugnaret: ad seip
 sum i eadē existens infirmitate reuer
 sus deuote vt potuit regine celi vouē
 do p̃misit: si optatā illa dignaret̃ asser
 re salutē: pulcher: unū se aliqd op⁹ ad
 sue gliam p̃ceptōis editurū. Emisso
 igit̃ voto ad pristinā p̃tinus rediit sa
 nitatē: Tāti ergo non inemor benefi
 cij egregiū qdā volumen mellisue
 p̃ceptōis iscripsit imaculatūq; b̃ndi
 cte ṽginis p̃ceptū multis cōprobans
 rationibus: totum fuisse saluum predi
 cat quicquid contra illibate virginis
 conceptionem suis vnq; in operibus
 affirmauit. R. Venient ad te qui de
 trahabant tibi. ⁊ adorabunt vestigia
 pedum tuorum Al. al. v. Virga enīz
 tua atq; correctio tribuit̃ it̃lectū ⁊
 sapientiam al. al. Lectio quinta.

Exemplis ē naturalib⁹ do
 mie nre puritas demonstrā
 tur. Sicut enīz solares ra
 dij super lutum descendentes ab illo
 deturpari nō possunt: s; ipsū potius
 illuminare noscuntur. Sic ⁊ aia b̃tē
 virginis sup lutū humane nature d̃
 scendens a luto origialis culpe sordī
 data nōn fuit: s; totā potius humanā
 naturā illustrauit. Sic ēt aux i visce
 ribus terre nō corrumpit̃. sed magis
 pficitur: sic benedicta virgo i matris
 visceribus corrupta n̄ ē vlla macula
 s; potius a spū scō sc̃ificata. Ramus
 quoq; a bona arbore pueniens i ma
 lam arbore isertus nō ificit̃ ab ea sed
 potius illi p̃fectionez tribuit. Sic aia
 gliose ṽginis a deo pueniens. iserta
 in corpus etiā ex semine isecto p̃pa
 gatū maculata nō fuit sed ipm pot⁹
 multimoda p̃fectiōe repleuit. Nec at

oia filij sui gratia fuer ppetrata. Mul
lus eni tam crudelis tamq ipius re
peritur q si matrē suam facere possit
eā perfectissimā facere nō contendat.
Dñs ergo noster oī pietate repletus
qui benedictā virginez d qua erat na
sciturus sūmo studio ⁊ arte fabrica
uit: pfecto sanctissimū illud taberna
culū tanta claritate decorauit vt nihil
nobilius: nihil excellenti⁹ nihilue pu
rius in toto orbe terrarū valeat cogi
tari. R. Fac mihi sanctuariū ⁊ habi
tabo in medio eorū. Archā de lignis
sethim ppinge ⁊ deaurabis eā auro
mundo intus ⁊ foris. Al. al. v. Elegi
⁊ sanctificau locū istum vt sit nomē
meum ibi in sempiternū vt permane
ant oculi mei. ⁊ cor meū ibi pētis die
bus. al. al. Lectio sexta.

Siquis autē impotentia i xpo
obiciat audeatq; temerarie
blasphemādo asserere ipz caris
simam matrē suam nō potuisse a pec
cato custodire: huic tanq penit⁹ igna
ro respondendum nō durimus. Qui
enim trium puerorum nō solum cor
pora sed etiā vestimenta inter vehe
mentium flammās ignium seruare
potuit illesa. ⁊ ionaz in vētre cetbi cu
stodiuit icolumem. Danielez ēt horri
biliz i medio leonuz saluauit itactū
Matres quoq; suā preseruare potuit
ab oī peccato icorruptas. Nec autē
preservatio: gloriose virgini nō medio
criter profuit. homini eni per pecca
tū maculato dixerat dñs cims es ⁊
i cinerem reuerteris Beata igitur v
go a peccato pseruata nec a vermib⁹
est corrosa nec i cinerem reuerfa. Oī
etiā mulieri filios pcreanti: propter
peccatum iſſiterat dicens: i dolore
paries. Dña aut nostra nullus pec

cati conscia: vllō sine dolore imo cū
ineffabili gaudio dulcissimū filium su
um parturuit. O igitur Maria virgo
purissima O Maria innocentissima O
Maria oī sanctitate repletissima: mi
serere obsecro mihi seruo tuo qui tan
tum anxius suz de honore tuo. zelus
enī puritatis tue comedit me. obsecro
te o regina celorum: dña angelorū:
Mater misericordie: fons indeficiēs di
uine clemētie: vt nobis famulis tuis
qui immaculate pceptionis tue vene
randa solemnia columus ipetrare di
gneris a dilecto filio tuo: aīe scitatē: sa
nitatē corporis: fructuū terre vberita
tem: omniūq; delectabiliū abundan
tiam: omnes etiā diaboli insidias ⁊
fraudes a nobis expellas: ⁊ cōtra ad
uersa omnia nos custodiens: ad vitā
postremo perducas eternam. R. Eō
gratulamini mihi omnes qui diligi
tis dominū. Quia cū essem paruula
placui altissimo al. v. Ego ex ore altis
simi prodii primogenita. ego in altissi
mis habitavi. ⁊ i omni populo ⁊ gen
te primatum tenui. Quia.

De omelia lectio septima.

Et si ex superioribus argu
mentis gloriose virginis in
nocentiā etiā nō admodū
subtilis percipere possit itellectus tam
pro deuotarum cōsolatione mentiu
dñe nostre puritatem adhuc aliter
probabo Si beata virgo Maria ori
ginali fuisset vicio maculata nō posset
dici simpliciter virgo qa sicut per lu
rriosam p̄mitionē corruptus ca
ro ita anīa per peccatū. Si ergo origi
nalis infectio gloriose dei genitricis
animā sordidasset: virgo nō esset sim
pliciter sed secundū quid tantūmodo
nuncupanda. In p̄trariū autē canit

ecclesia. Sancta et immaculata virginitas. ergo conclusio nostra verissima demonstrat. R. Factum est diluuium peccati super omnem terram. Opertique sunt omnes montes excelsi secundum al. v. Archa vero deifera eleuata est in sublimem. et ferebatur super aquas. Opertique sunt. Lec. 8.

A Sufficiens est diuinitas huius declaratur. Circa domine nostre preceptum unum ex tribus dicere necesse est. Aut quod de illa preseruare non potuit. Aut quod potuit quidem sed noluit. Aut quod potuit et voluit preseruare. Si prima opinione approbas: necessario tibi dicendum est quod deus non est omnipotens. hoc autem hereticum habet praunitatem: quia apud deum non est impossibile omne verbum. ergo tu hereticus et infidelis habendus es si beatam virginem idem in originali peccato existas preceptum: quia de illa preseruare non potuit. Si vero secunde adheres opinioni quod deus potuit quidem sed noluit venerandam matrem suam immaculatam custodire: necesse habes praestiteri: christum erga genitricem suam: bonum nullatenus filii debitum pegisse. Bonum namque filii matrem suam deus diligere. eamque a peccatis malis et ab omni infamia iuxta suam potentiam liberare. Cum igitur originalem peccatum celestis glorie ianuam claudat. gratiaque et visione dei eternam aufert maculans: nihilque turpius nefanda peccati vesania excogitari valeat per quam filii diaboli nuncupamur et sumus. Iniquum valde et horribile videretur: si asserere quis presumeret quod dominus non illam quam ab eterno elegerat in matrem: in tantam ignominiam dedecus et iacturam corrumpere permiserit cum posset preseruare. Cum ergo dominus non venerit soluere legem sed adimplere: profecto constat quod dilectam matrem suam iuxta legis mandatum voluit honorare.

R. Filii hominum usque quo grauior deus ut quod diligitis vanitatem et queritis mendacium: Scitote quoniam dominus ipse est deus ipse fecit eam et preseruauit eam al. al. v. Serculum fecit sibi rex salomon de lignis libani. columnas eius fecit argenteas. reclinatorium aureum ascensum purpureum media caritate prastravit al. al. Lectio nona.

S Igitur deus non modo potuit sed et voluit gloriosam virginem matrem suam ab originali vitio preseruare: Cum nihil diuine possit resistere voluntati: cumque diuinum beneplacitum sit inuolabile: quia preceptum posuit dominus et non preteribit. et omnia quaecumque voluit fecit. Incorruibili ratione concluditur quod piissimus saluator noster qui ab eterno inter suam ab originali labe custodire disposuit illam perculdubio immaculatam preseruauit. Recte ergo deuota hec mulier dominum non in alloquitur dicens. Beatus venter qui te portauit: et vbera que suxisti. Hoc est tiburina sybilla commemorans decantauit. O felix illa mater cuius vbera christum lactabunt. Felix ergo Maria: mater domini nostri benedicta: felix Maria mundi totius imperatrix et domina: felix Maria: ab omni labe peccati per suum dulcissimum filium: penitus preseruata: cui sit honor et gloria in secula seculorum. Amen. Ad laudes et per horas an. Etque multe non poterunt extinguere Marie caritatez al. an. A custodia matutina usque ad noctem sperauit maria in domino al. an. Apud dominum misericordia. et copiosa super maria: redemptio al. an. Reges terre et omnes populi laudate inter dominum dei nostri al. ad benedictus an. Que est ista que praegreditur quasi aurora consurgens pulchra ut luna: electa ut sol: terribilis

ut castorum acies ordinata al. al. In
secundis vespis an. Lota pulchra es
et. s. Diffusa est gra i labijs tuis al.
R. Propterea benedixit te deus in
eternum al. Ad magnificat an. Qui
mundum facere pot de immundo pec
ptu; seminem me fabricauit filius yllo
sine crimine alla. alla. alla.

Ad missam introitus.

Gaudeam oēs
in dño diem fe
stum celebrātes
sub honore inte
merate virginis
Marie: de cuius
immaculata cō
ceptione gaudēt
Angeli. et col
laudant filiū dei

alla. s. Celi enarrant gloriam dei: et
opera manuum ei⁹ annuntiat firma
mentum. Gloria pñ Gloria i excelsis
deo et. qm tu solus scūs Mariam fa
bricasti. Tu solus domin⁹ Mariam p
seruasti. Tu solus altissim⁹ Mariam
sublimasti iesu xpe et. oratio.

O Deus qui p immaculatā vir
ginis pceptionē dignū filio
tuo habitaculum preparasti.
Concede. vt quisquis huius scissime
festiuitatis sollemnā celebrabit: ter
ris psp̄ritatem et pacem: i celis vero
requiem et gloriam obtineat semp̄ter
nā. Per eūdē. Lectio libri sapiētie.

Omninus possedit me i initio
viarum suarū. Require in
natiuitate eiusdem virginis
Graduale Quā pulchra es et quam
decora: beatissima virgo Maria. tem
plum dei sacrariū spirit⁹ sancti Tu
que; celi cape non poterant p tua in
nocēna gremio p̄tulisti. s. O pulcher

rūna ego: vulnerauit formositās tua
cor diuinū. attraxit puritas tua crea
torē ad vterū tuū al. al. s. Nō est inuen
tus similis tui. p̄seruat⁹ a macula ori
ginalis peccati alla. Sequentia.

Salue sponsa deitatis: maria
fons pietatis: angelorū do
mina. Ave dulcis o maria.
xpi mī et filia. ylla sine macula. Tu
sol refulgēs gloria: celorū lustrans
atria. luce reple; secula. Tu p̄tens
bonestatis: fauns dulcis caritatis: tu
nostra leticia. Rosa rubēs castitatis:
lilium virginitatis: cum oī fragrātia:
Tu maḡa clemētie: mī misericordiē
nra delens crimina. O norma inno
centie: Maria plena gr̄e: tu stella ma
tutina. Tu a deo fabricata: i cōceptū
p̄seruata: nulla trahis scelera. Tu
in celis coronata ab angelis venera
ta micās super sidera: Nos famulos
rege tuos: atq; tibi fac deuotos. pro
tua clemētia. Ab iferno liberatos: nos
p̄str̄co fac b̄d̄s: i celi militia Alnē.
Sequentia scī euangelij sm luehaz.

In illo tpe loquente iesu ad
turbas: extollens vocem q̄
dam mulier de turba dixit
illi Beatus venter qui te portauit. et
vbera que suxisti. Et illi dixit qui im
mo. beati qui audiunt verbū dei et cu
stodiūt illd. Offertoriū. Iubilare cēs
et letamini hodie de immaculato con
ceptu virginis gloriose. Angeli etenī
gaudent. celi applaudunt. mundus
erulnat: ifernus cōtremit. demōes
cruciant: cum de manu dei maria fa
bricatur al. oratio secreta.

O Deus qui omnes matris tue
cultores exaltare statuisti: cō
cede pp̄tius: vt qui sanctissī
mum eius cōceptum: p̄ hec sacra mi

steria iubilaudo veneramur. tuā semper et ubiq; illius precibus misericordia psequamur. Qui uiuis et regnas etc. ¶ Defatio Eterne deus. Qui dilectam spōsā tuā; gloriozā virginē mariam oībus virtutib; ornatā in fabricasti. et ī purissima eius pceptione: ab originalis pei macula illeaz pferuasti: ut totus eēt innocentie speculū et exēplar scitatis: dignūq; cristeret bitaculū vnigeniti filiū tuū. ¶ Der quē Commūio Beata pceptio marie vginis: que nesciunt labem criminis alla. ¶ Post comunionez oratio.

Benedicte virginis Marie immaculata pceptōe gaudentes te supplices deprecamur oīpotens deus: ut qui ineffabilem eius innocentie puritatez sincera deuotiōe cōstemur: ad cōtemplandam illius gloriā ī celesti palatio ipsa intercedente subleuemur. ¶ Der dñm nr̄m iesum xp̄m filium tuū; qui tecū uiuit et regnat ī unitate spiritus scī deus per oīa secula seculorūz Amē.

Iste sunt Rubrice huius officij. Si hoc festūz venerit ī dominica fiat de festo: quia specialis dei opatio fuit ī tali die: qua gloriose vgin singulāris prerogatiua collata est. et ideo officium dñice debet transferri ad diez sequēte n. In die autem octauē q̄ venit ī dñica: fiat de ipsa dñica. et officium octauē trāsseratur ad diē sequentē. Et hec oīa sunt ordinata auctoritate summi pōtificis: qui ēt statuit qd octaua huius festi celebretur cum officio duplici. Si vero dñica venerit īnfra octauam: fiat de dñica cum cōmemoratione festi. Et quādo fit officiu; dominice non dicant preces: nec dicat ex dōbito officiu de dñā: sicut nec dñi ī

ceteris diebus īfra octauaz. Et ī missa dominice nō dicatur gloria ierexelsis. nec ite missa est: nec te deū laudamus ad matutinū. sed nouz responsonū dicat: sicut fit ī ceteris dominicis de aduentu. Quotidie autē īfra octauaz fiat cōmemoratio de aduētū. Quando vero aliqua feria īfra octauam hēt antiphonas laudūz de proprio tunc ad matutinū post orationē festi fiat cōmemoratio de feria. deīde dicant laudes de feria cūz illis antiphonis pprijs. et psalmis suis: absq; capitulo hymno. s. et benedictus sed dicto laudate dominum de celis cūz sua ant. terminet ibi fidelūz aīe etc. si cut oliz fiebat ī die scē Lucie. quādo occurrebat feria hñs laudes de proprio. Itē predictus pōtifer ordinauit qd ī hac octaua nō fiat officium de aliquo sancto: nec etiā de scā Lucia: sed transferat post octauā licet postea ad petitionē cuiusdāz religiosi cōcesserit qd possit fieri de scā Lucia ī die suo. et ita seruet. Ordinauit etiam qd officiu p̄sentationis gloriose virginis Marie celebret. 21. die nouembris et fiat duplex Mari. et accipiat officiu natiuitatis eiusdē: sed ubi ē nomē natiuitatis ponatur nomen p̄sentationis. Facto fine pia laudet virgo Maria:.

Impressum Mli per
Anno dñi M.cccc.lxxxij. die
septimo mensis Maij.

